

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

อัญชลี ทองประกอบ

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ได้พิจารณา
คุษฎีนิพนธ์ของ อัญชลี ทองประกอบ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัฒนผลและสถิติการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

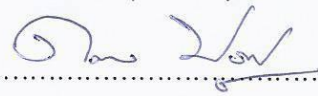

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพร อนุศาสนนันท์)

คณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์

.....ประธาน
(ดร.ลินดา นาคโปย)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพร อนุศาสนนันท์)

..... กรรมการ
(ดร.ชลดาว ปุราณนันท)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัฒนผลและสถิติการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่...๓...เดือน...๒๕๖๒...พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

คุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้สอบผ่านได้ เพราะผู้วิจัยได้รับความเมตตาและความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สม โภชน์ อเนกสุข ประธานกรรมการควบคุมคุณฉันทิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริพร อนุศาสนนันท์ กรรมการควบคุมคุณฉันทิพนธ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่มีประโยชน์ คอยติดตาม ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องในการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี ตลอดทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยให้เกิดแรงจูงใจ อดทนพยายาม มุมานะ พากเพียรต่อสู้ต่อความยากลำบากให้ได้ นอกจากนี้ท่านอาจารย์ยังเตือนสติสั่งสอน ให้คำแนะนำแก่ศิษย์ถึงหลักการ ข้อคิดที่มีประโยชน์สำหรับนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีวินัย ไม่ประมาท และมีคุณค่า และอาจารย์ยังเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นครู ผู้เสียสละครูผู้มีแต่ให้อย่างจริงใจ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของท่านอาจารย์ที่ให้คำแนะนำและชี้แนะที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกไว้มิรู้ลืม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริพร อนุศาสนนันท์ ที่กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำที่มีคุณค่า และขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านของภาควิชาวิจัย วัดผลและสถิติ การศึกษา ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ คุณธรรม ด้วยความรัก เมตตาแก่ศิษย์เสมอมา ขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของภาควิชาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา ที่ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือทุกสิ่ง ด้วยความมีน้ำใจเป็นอย่างดี สำหรับผู้วิจัย พระคุณสูงสุดในชีวิต คือพระคุณของพ่อและแม่ที่ได้เฝ้าเลี้ยงดู สอนสั่ง คอยช่วยเหลือ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณแทนเท้าพ่อและแม่ผู้ให้กำเนิดมา ณ ที่นี้ ด้วยจิตคารวะ

อัญชลี ทองประกอบ

55810108: สาขาวิชาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา; ปร.ด. (วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา)

คำสำคัญ: ความรับผิดชอบต่อสังคม/ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน/ สาขาบริหารธุรกิจ

อัญชณี ทองประกอบ: การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบัน

อาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ (A DEVELOPMENT OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY INDICATORS OF PRIVATE VOCATIONAL INSTITUTIONS)

คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์: สม โภชน์ อนุเสถียร, กศ.ด., สุรีพร อนุศาสนนันท์, ค.ด.

283 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม และศึกษาความเป็นได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอน จำนวน 660 คน จาก 220 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามและแนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์ความตรง ความเที่ยงขององค์ประกอบ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรแฝงที่ถูกลบได้ ผลการวิจัย พบว่า

1. ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ 5 ด้าน คือ ด้านผู้มีส่วนได้เสีย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านอาสาสมัคร แต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และมีความสอดคล้องกันระหว่างการดำเนินงานกับความคาดหวังที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 2.002$, Chi-square/ $df = 1.001$, $df = 2$, $p = .367$, $GFI = .998$, $CFI = 1.000$, $RMR = .001$, $RMSEA = .001$, $MFI = .999$) ค่าความตรงระหว่าง .4830 ถึง .8930 ค่าความเที่ยงขององค์ประกอบระหว่าง .5515 ถึง .7976 ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรแฝงที่ถูกลบได้ .50 และผลการใช้ตัวบ่งชี้มีความถูกต้องร้อยละ 83.90

3. ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีคะแนนจากบ่งชี้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยสูงกับกลุ่มสถาบันที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติ ดังนี้

กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง มีจุดเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้มีส่วนได้เสีย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านอาสาสมัคร โดยมีความคิดเห็นว่าการมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน อันเป็นผลสู่รากฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ

กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ มีจุดเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม 2 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านอาสาสมัคร โดยมีความคิดเห็นที่สามารถสื่อให้เห็นภาพกิจกรรมที่ทำ และส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนได้

55810108: MAJOR: EDUCATION RESEARCH MEASUREMENT AND STATISTICS;
Ph.D. (RESEARCH MEASUREMENT AND STATISTICS)

KEYWORDS: CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY/ PRIVATE VOCATIONAL
SCHOOL/ BUSINESS ADMINISTRATION

UNCHALEE TONGPRAKOB: A DEVELOPMENT OF CORPORATE SOCIAL
RESPONSIBILITY INDICATORS OF PRIVATE VOCATIONAL INSTITUTIONS.

DISSERTATION ADVISORS: SOMPOCH ANEGASUKHA, Ed.D., SUREEPORN
ANUSASANANAN, Ph.D. 283 P. 2017.

This research objectives of the study were to; 1) develop indicators of social responsibility of private vocational institutions, 2) conduct confirmatory factor analysis of indicators of social responsibility, and 3) study the possibility of implementing the indicator in measuring the social responsibility of the private vocational institutions. The samples include the management of private vocational institutions, heads of department, and teachers with the total of 660 people from 220 private institutions. The instruments used in the research were questionnaires and interview guide that were used to interview social responsibility of private vocational institutions. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, skewness, kurtosis, Pearson correlation coefficient, the confirmatory factor analysis, construct reliability and average variance extracted. The finding found that:

1. The indicators of social responsibility of the private vocational institutions consisted of five aspects, they were stakeholders aspect, environmental aspect, economic aspect, social, cultural aspect and volunteering aspect. Each aspect possessed the high level. The consensus between the operation and the expectations was statistical significance different at .05 level.

2. The components of the indicator confirmed the social responsibility of the private vocational institutions. Type of business administration are consistent with the empirical data. ($\chi^2 = 2.002$, Chi-square/ $df = 1.001$, $df = 2$, $p = .367$, $GFI = .998$, $CFI = 1.000$, $RMR = .001$, $RMSEA = .001$, $MFI = .999$) the validity value was between .4830 to .8930, the factor validity was .5515 to .7976, the validity of the variance of the variables were extracted was .50 and the indicator is accurate at 83.90 percent.

3. The possibility of implementing the indicator to measure the social responsibility of the private vocational institutions with the private vocational institutions that possessed high indicator scores and the private vocational institutions that possessed low indicator scores are possible as follows;

The group with high score possessed five aspects of social responsibility; stakeholders, environmental, economic, social, cultural and volunteering. It is suggested that the focus should be on sustainable development as a result of the country's economic foundation.

The group with low score focused on two aspects of social responsibility; social, cultural and volunteering. They have the opinion that they can visualize the activities that they done and can promote the image of private vocational institutions.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฒ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความรับผิดชอบต่อสังคม.....	11
สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน.....	22
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง.....	26
การพัฒนาตัวบ่งชี้.....	32
คุณภาพของตัวบ่งชี้ (ความตรง, ความเชื่อมั่น).....	40
เกณฑ์ของการประเมินผลการใช้ตัวบ่งชี้.....	43
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน.....	62
การศึกษาความเป็นไปได้.....	72
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	73
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	77
การดำเนินการวิจัย.....	78

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	169
สรุปผลการวิจัย.....	169
อภิปรายผล.....	171
ข้อเสนอแนะ.....	179
บรรณานุกรม.....	181
ภาคผนวก.....	193
ภาคผนวก ก.....	194
ภาคผนวก ข.....	208
ภาคผนวก ค.....	267
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	283

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	องค์ประกอบหลัก ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน.....	56
2	องค์ประกอบย่อย ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน.....	57
3	องค์ประกอบหลัก ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.....	59
4	องค์ประกอบหลัก ด้านสิ่งแวดล้อม.....	60
5	องค์ประกอบหลัก ด้านเศรษฐกิจ.....	60
6	องค์ประกอบหลัก ด้านสังคม วัฒนธรรม.....	61
7	องค์ประกอบหลัก ด้านอาสาสมัคร.....	62
8	การเปรียบเทียบการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน.....	63
9	ความรับผิดชอบต่อสังคมตามขอบเขตงานวิจัย.....	76
10	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	78
11	องค์ประกอบย่อย ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน.....	79
12	ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง โมเดล.....	86
13	เกณฑ์การพิจารณาตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์จากเว็บไซต์ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนแต่ละแห่ง.....	87
14	ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	94
15	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโด่ง ของด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยผู้เกี่ยวข้องการดำเนินธุรกิจ.....	96
16	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโด่ง ของด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง.....	99
17	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโด่ง ของด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน.....	100
18	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโด่ง ของด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยการให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย..	104
19	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโด่ง ของด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยช่วยเหลือรักษาสีสิ่งแวดล้อม.....	105

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโค้ง ของด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยการประกอบกิจการที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม.....	106
21	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโค้ง ของด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยการดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม.....	106
22	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโค้ง ของด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์.....	107
23	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโค้ง ของด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการสร้างผลตอบแทนสูงสุด.....	108
24	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโค้ง ของด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการดำเนินงานทางธุรกิจ.....	109
25	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโค้ง ของด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการดำเนินงานทางธุรกิจ.....	110
26	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโค้ง ของด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยการทำนุบำรุงสังคม.....	111
27	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโค้ง ของด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยการทำนุบำรุงวัฒนธรรม.....	112
28	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโค้ง ของด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยบูรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม.....	113
29	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโค้ง ของด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยพิจารณาขอบเขตธุรกิจที่ส่งผลต่อสังคม วัฒนธรรม.....	114
30	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโค้ง ของด้านอาสาสมัคร ประเด็นย่อยการช่วยเหลืออย่างเต็มใจ.....	114
31	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโค้ง ของด้านอาสาสมัคร ประเด็นย่อยการกระทำบนคุณค่าของคุณธรรม.....	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
32	ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโด่งของความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน ระดับดำเนินงาน.....	116
33	การดำเนินงานและความคาดหวังความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยผู้เกี่ยวข้อง การดำเนินธุรกิจ.....	117
34	ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง.....	120
35	ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน.....	121
36	ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยการให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย.....	126
37	ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม...	127
38	ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยการประกอบกิจการที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม.....	128
39	ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยการดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม.....	129
40	ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์.....	130
41	ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการสร้างผลตอบแทนสูงสุด....	131

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
42 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการดำเนินงานทางธุรกิจ.....	132
43 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยมุมมองทางเศรษฐศาสตร์.....	133
44 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยการทำนุบำรุงสังคม....	134
45 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยการทำนุบำรุง วัฒนธรรม.....	135
46 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยบูรณาการธุรกิจ ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม.....	136
47 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยพิจารณาขอบเขต ธุรกิจที่ส่งผลต่อสังคม วัฒนธรรม.....	137
48 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านอาสาสมัคร ประเด็นย่อยการช่วยเหลืออย่างเต็มใจ.....	138
49 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านอาสาสมัคร ประเด็นย่อยการกระทำบนคุณค่าของ คุณธรรม.....	139
50 ค่าเฉลี่ยรวม 5 ด้าน ระดับดำเนินงานของความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบัน อาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ.....	140
51 ค่าเฉลี่ยรวม 5 ด้าน ระดับความคาดหวังของความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบัน อาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ.....	141
52 ค่าเฉลี่ยรวม 5 ด้าน ระดับดำเนินงานและระดับความคาดหวังของความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ.....	141

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
53	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ใน ตัวแปรแฝง ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน ระดับดำเนินงาน.....	144
54	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน ระดับดำเนินงาน.....	146
55	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ใน ตัวแปรแฝง ความรับผิดชอบต่อสังคม ระดับ การดำเนินงาน 5 ด้าน.....	149
56	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน ระดับดำเนินงาน.....	150
57	ผลตรวจสอบความตรงคะแนนที่วัดได้จากกลุ่มสถาบันอาชีวศึกษากลุ่มสูงและ กลุ่มต่ำ.....	151
58	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนนกับความรับผิดชอบต่อสังคม ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน.....	152
59	เกณฑ์การแปลผลคะแนนรวมจากการใช้ตัวบ่งชี้.....	153
60	เปรียบเทียบกลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงของตัวบ่งชี้ไปใช้วัด ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาการธุรกิจ และกลุ่มวิทยาลัยที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำของตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคม ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาการธุรกิจ.....	154
61	การวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาการธุรกิจ.....	167
62	ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง.....	268
63	ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค.....	281
64	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม.....	282

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2	ความยั่งยืนจากความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม.....	16
3	แผนภาพความสัมพันธ์ตาม โมเดลทฤษฎีการวัด.....	64
4	แผนภาพความสัมพันธ์ตามการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงสำรวจ.....	65
5	โมเดลวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน ระดับดำเนินงาน.....	143
6	โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคม ระดับการดำเนินงาน 5 ด้าน.....	148

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate social responsibility) หรือ CSR เป็นแนวคิดที่มีมานานกว่า 18 ปี ในการประชุมระดับโลกครั้งแรกที่กรุงริโอเดอานาเจโรในปี พ.ศ. 2535 ได้มีการกล่าวถึงทิศทางใหม่ของการพัฒนาที่เรียกว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable development) ซึ่งเป็นการเรียกร้องที่ให้เกิดการพัฒนาโดยรวมความเอาใจใส่ในด้านสังคม นอกเหนือจากการมุ่งเน้นแต่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแต่เพียงด้านเดียว ซึ่งสอดคล้องกับ หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสแก่พสกนิกร ชาวไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในภาคธุรกิจอย่างกว้างขวาง โดยอยู่ภายใต้ หลักความพอประมาณ ความระมัดระวัง มีเหตุผล และการบริหารความเสี่ยง ภายใต้ความรู้และ คุณธรรมในการประกอบธุรกิจ ซึ่งมีเป้าหมายคือ ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนของชีวิตและสังคม (สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย, 2551)

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร คือ แนวคิดการดำเนินธุรกิจภายใต้หลักจริยธรรม และการกำกับที่ดีควบคู่ไปกับการใส่ใจและดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ธุรกิจอย่างยั่งยืน เป็นการดำเนินกิจกรรมขององค์กรที่ต้องกระทำด้วยความสมัครใจ จากความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมจากภายในอย่างแท้จริง ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม ในฐานะที่เป็นพลเมือง ประชากรที่ดีของสังคม มากกว่าการร้องขอหรือภาวะที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม โดยเน้นคุณค่า ทางสังคม ทางจิตใจ เห็นประโยชน์ที่สังคมจะได้รับเป็นสิ่งสำคัญ (พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, สัมภาษณ์, 5 ตุลาคม 2557)

สำหรับประเทศไทย หลายองค์กรธุรกิจได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของ CSR โดยกำหนด เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการดำเนินธุรกิจขององค์กร เนื่องจาก CSR สามารถสร้างคุณประโยชน์ ในหลายด้านให้เกิดแก่ธุรกิจได้ โดยประโยชน์ประการแรกคือ การสร้างความน่าเชื่อถือให้กับธุรกิจ งานวิจัยของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด พบว่า ความน่าเชื่อถือและความสามารถในการประกอบการของ บริษัทที่มีความเชื่อมโยงกัน โดยพบว่า การที่บริษัทสามารถจัดการความสัมพันธ์ และความคาดหวัง ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นองค์รวมได้ จะส่งผลต่อยอดขายมากถึง 4 เท่า และมีการเจริญเติบโต ของการจ้างงานถึง 8 เท่า เมื่อเทียบกับบริษัทที่ตอบสนองความต้องการของผู้ถือหุ้นแต่เพียงอย่างเดียว เนื่องจากการทำ CSR ช่วยสร้างภาพลักษณ์ในด้านที่ดีต่อสังคม จึงเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีของบริษัท

เมื่อถึงคราววิกฤติเกิดกับบริษัท บริษัทที่มีบทบาทแสดงความรับผิดชอบต่อผู้อื่น มีโอกาส จะได้รับการสนับสนุนจากลูกค้ามากกว่าบริษัทที่ไม่ทำอะไรเพื่อสังคมเลย นอกจากนี้แล้ว CSR ยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักลงทุนและช่วยบริษัทในการเข้าถึงแหล่งทุน ยกตัวอย่างตลาด หลักทรัพย์ในสหรัฐอเมริกาที่ได้ผลักดันให้มีตลาดหุ้นที่ซื้อขายสำหรับบริษัทที่ดำเนินการด้าน CSR โดยเฉพาะ รวมถึงการสร้างมาตรฐานและนวัตกรรมในการลงทุนที่โยงกับแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม (Socially responsible investment dash; SRI) ทำให้นักลงทุนทั่วไปตื่นตัวและเห็นประโยชน์ ของการลงทุนในบริษัทที่รับผิดชอบต่อสังคม ทั้งประโยชน์ทางสังคมที่จะเกิดขึ้นและประโยชน์ ทางการเงิน เมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ตัวอย่างกรณี Dow Jones group sustainability index (DJGSI) ซึ่งเป็นการรวมดัชนีการลงทุนของบริษัทที่มุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในอังกฤษและ สหรัฐอเมริกา พบว่ากลุ่มบริษัทใน DJGSI มีผลประกอบการสูงกว่าบริษัทอื่น ๆ ถึง 36.1% ซึ่งหาก มองแค่กลุ่มบริษัทด้านพลังงานที่อยู่ในกลุ่มดัชนี DJGSI เปรียบเทียบกับกลุ่มพลังงานที่ไม่ได้อยู่ใน กลุ่มนี้ กลุ่มที่อยู่ใน DJGSI มีผลประกอบการสูงกว่า 45.3% ดังนั้น SRI จึงมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว และเป็นที่น่าสนใจในหมู่นักลงทุน ปัจจุบันเม็ดเงินลงทุนที่มีการลงทุนในธุรกิจที่มี CSR ที่เรียกว่า SRI มีมูลค่าเกินกว่า 2 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ และมีแนวโน้มที่มากขึ้นเรื่อย ๆ ประการต่อมา CSR ช่วยสร้างการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ตัวอย่างบริษัทที่สามารถใช้ CSR ในการส่งเสริม ให้เกิดนวัตกรรมใหม่ เช่น ฮิวเลตต์แพคการ์ด ที่เคยให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีในชุมชน ห่างไกลในอินเดียที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ ได้คิดค้นเครื่องฟรินเตอร์ที่ไม่ต้องใช้ไฟฟ้าเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่อง ไฟฟ้า ในที่สุดนวัตกรรมนี้ถูกนำมาใช้เป็นสินค้าตัวหนึ่งของบริษัท หรืออีกตัวอย่างของ Toyota ที่เริ่มผลิตรถ Hybrid ที่ใช้ได้ทั้งเชื้อเพลิงและไฟฟ้า โดยที่การขับเคลื่อนรถ Hybrid นี้ ปล่อยมลพิษ เพียง 10% เมื่อเทียบกับรถปกติ และใช้น้ำมันเพียงครึ่งหนึ่งของปกติ สิ่งประดิษฐ์ใหม่นี้ทำให้รถ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และกลายเป็นสินค้าตัวใหม่ของบริษัท ประการสุดท้าย CSR ช่วยสร้าง ประสิทธิภาพการดำเนินงาน กล่าวคือ ขณะที่คนมองว่า CSR เพิ่มภาระต้นทุนของธุรกิจแต่ในระยะยาว แต่ข้อเท็จจริงกลับปรากฏว่า การจัดการกระบวนการผลิตที่สอดคล้องกับแนวคิด CSR จะส่งผลช่วย ในการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น บริษัท ซี.พี.เซเว่นอีเลฟเว่น มีโครงการ ลดการใช้ไฟฟ้าโดยการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ของบริษัทเมื่อปี พ.ศ. 2547 ทำการเปลี่ยนหลอดไฟ 30 สาขา เป็นหลอดประหยัดพลังงานใช้บัลลาสต์ อิเล็กทรอนิกส์ และบำรุงรักษาเครื่องปรับอากาศ อย่างมีประสิทธิภาพ เพียง 8 เดือน มีการเก็บตัวเลข พบว่า ประหยัดค่าใช้จ่ายได้ถึง 90 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าการดำเนินงาน CSR ได้ช่วยให้บริษัทลดของเสียในการกระบวนการผลิตได้อย่างมาก จะเห็นได้ว่า CSR มีความสำคัญในการดำเนินธุรกิจ ถ้าหากธุรกิจที่ประกอบการอยู่มีความเข้าใจ

อย่างถ่องแท้และให้ความสำคัญในการดำเนินนโยบายด้าน CSR สิ่งนี้จะสร้างความมั่นคงในการดำเนินธุรกิจมากยิ่งขึ้น

กระแสการสร้างควมรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate social responsibility: CSR) ได้เข้ามาสู่ระบบบริหารจัดการการศึกษา จึงมีสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งได้นำแนวคิดรูปแบบของ CSR มาพัฒนา กำหนดเป็นนโยบายการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา ผ่านพันธกิจขององค์กรในทุกด้าน ผสมผสานเป็นเนื้อเดียวกันกับการปฏิบัติงานของคณาจารย์และบุคลากรตามแผนงานและกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษาที่บริหารและกำกับดูแลโดยฝ่ายบริหารและสภามหาวิทยาลัย มีการเปิดเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน มีการเผยแพร่กิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมต่าง ๆ ผู้สาธารณะ มีการพัฒนางานด้าน CSR ในสถาบันอุดมศึกษาให้มีเป้าหมายหลัก ซึ่งเป็นเป้าหมายร่วม คือ ความยั่งยืน (Sustainability) ของสถาบันอุดมศึกษา (สถาบันคลังสมองของชาติ, 2554)

จากแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมในภาคธุรกิจ มาสู่ภาคการศึกษา ในส่วนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย เป็นองค์กรที่เป็นรูปแบบธุรกิจด้านการศึกษา โดยสถาบันอาชีวศึกษาที่เป็นแหล่งผลิตบุคลากรที่เป็นกำลังสำคัญในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ผู้ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ สาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในสถานประกอบการอุตสาหกรรม ธุรกิจขนาดย่อม และการประกอบอาชีพอิสระ ผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจึงมีหน้าที่เช่นเดียวกับผู้บริหารธุรกิจอื่น ๆ ในการบริหาร ปรับปรุงพัฒนา ควบคู่ไปกับเป้าหมายในการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และต้องสร้างหลักคิด ถ้าส่วนรวมอยู่ได้ดี ส่วนย่อยจึงจะอยู่ได้ดี โดยปลูกฝังให้เด็กและผู้ใหญ่ได้ตระหนักว่าควรนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมก่อนส่วนตน โดยเฉพาะผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่าง จากการทำ CSR ขององค์กรต่าง ๆ รวมถึงสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย ยังไม่ปรากฏภาพที่ชัดเจน จึงควรมีตัวบ่งชี้ CSR เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งสถาบันอาชีวศึกษาและความมั่นคงยั่งยืนของสังคม

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนของไทยเป็นศูนย์กลางในการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาที่สำคัญเพื่อทันต่อสภาวะแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสากล ซึ่งรวมถึงการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และรองรับตลาดแรงงานที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่เป็นที่ต้องการในตลาดแรงงานภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) รวมถึงภาคธุรกิจอุตสาหกรรม (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556) นอกจากสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจะมีหน้าที่ผลิตบัณฑิตที่มี

คุณภาพแล้ว สถาบันอาชีวศึกษาจะต้องมีหน้าที่ในการบ่มเพาะคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการเรียนการสอน ปลูกฝังค่านิยมด้านความซื่อตรงในสถานศึกษา เพราะสถานศึกษาเป็นสถาบันแรกที่มีหน้าที่บ่มเพาะความรู้ควบคู่คุณธรรมให้กับเยาวชนทุกคนเหล่านั้นเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate social responsibilities) ซึ่งเป็นแนวคิดทางธุรกิจที่กำลังเป็นกระแสไปทั่วโลก สิ่งสำคัญของความสำเร็จ CSR จะเกิดขึ้นได้เมื่อธุรกิจเห็นประโยชน์และความจำเป็น และสามารถประยุกต์ CSR ให้เข้ากับธุรกิจของตน โดยองค์กรสามารถใช้ CSR ตอบสนองต่อประเด็นเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วยการมุ่งให้ประโยชน์กับคน ชุมชน และสังคม ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรธุรกิจประเภทหนึ่งที่ทำให้บริการการศึกษา ที่เอกชนหรือคณะบุคคลเป็นผู้จัดขึ้น โดยใช้ทรัพยากรหลักทั้งบุคคล ทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์ของภาคเอกชน ซึ่งจัดตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะสาขาบริหารธุรกิจ ที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และสถาบันอาชีวศึกษาเป็นผู้ผลิตบัณฑิตให้ตรงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) โดยยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ ภายใต้วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี พ.ศ. 2570 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2557 เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตและพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพ มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ สามารถเป็นหัวหน้างานหรือเป็นผู้ประกอบการได้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงแผนการศึกษาแห่งชาติและประชาคมอาเซียน ทั้งระดับชุมชน ท้องถิ่น และระดับชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) ผู้วิจัยจึงตั้งใจจะดำเนินงานวิจัย การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เพื่อหาข้อค้นพบว่า สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนควรจะมีแนวทางการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมไปในทิศทางใด มีลักษณะขอบข่ายตัวบ่งชี้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร และควรจะมีตัวบ่งชี้ด้านใดบ้างที่จะบ่งบอกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตและพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการที่เหมาะสม ซึ่งการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ จะเป็นตัวช่วยเข้าไปเสริมกลไกการทำงาน และเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ส่งผลต่อความอยู่รอดและสามารถแข่งขันได้ในสภาพการณ์ยุคปัจจุบันต่อไป อีกทั้งยังสามารถนำไปปรับใช้กับอาชีวศึกษาเอกชนสาขาอื่น หรือกลุ่มอื่น เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภท
วิชาการบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบัน
อาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาการบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคม
ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาการบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาการบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate social responsibility: CSR)

แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม เริ่มต้นจากการประชุมสุดยอดระดับโลกด้านสิ่งแวดล้อม
(Earth summit) ในปี พ.ศ. 2535 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2552) และได้มี
การประกาศทิศทางใหม่ของการพัฒนาให้เป็น “การพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ Sustainable development
ที่ต้องคำนึงถึงปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น ปัญหาโลกร้อน ภัยพิบัติทางธรรมชาติ
นอกเหนือจากการคำนึงถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว ดังเช่นคำกล่าวของ Bjorn
Stigson ประธานสภาธุรกิจโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (World business council sustainable
development หรือ WBCSD) ที่ว่า “ธุรกิจไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ในสังคมที่ล้มเหลว
(Business cannot succeed in a society that fails)”

ในปี พ.ศ. 2542 กระแสแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมมีพัฒนาการชัดเจนมากขึ้น
เมื่อนายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติในเวลานั้น ได้ออกมาเรียกร้องให้องค์กรธุรกิจและ
กิจการต่าง ๆ ทั่วโลกแสดงความเป็นพลเมืองที่ดีของโลก (Good global citizenship) รวมทั้ง
ประกาศ “The UN global compact” เพื่อใช้เป็นกรอบดำเนินการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับ
องค์กรธุรกิจ

ในปีต่อมา องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for
economic co-operation and development หรือ OECD) ได้ออกแนวปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติ
(The OECD guidelines for multinational enterprises) เสนอแนะให้บริษัทข้ามชาติของประเทศ

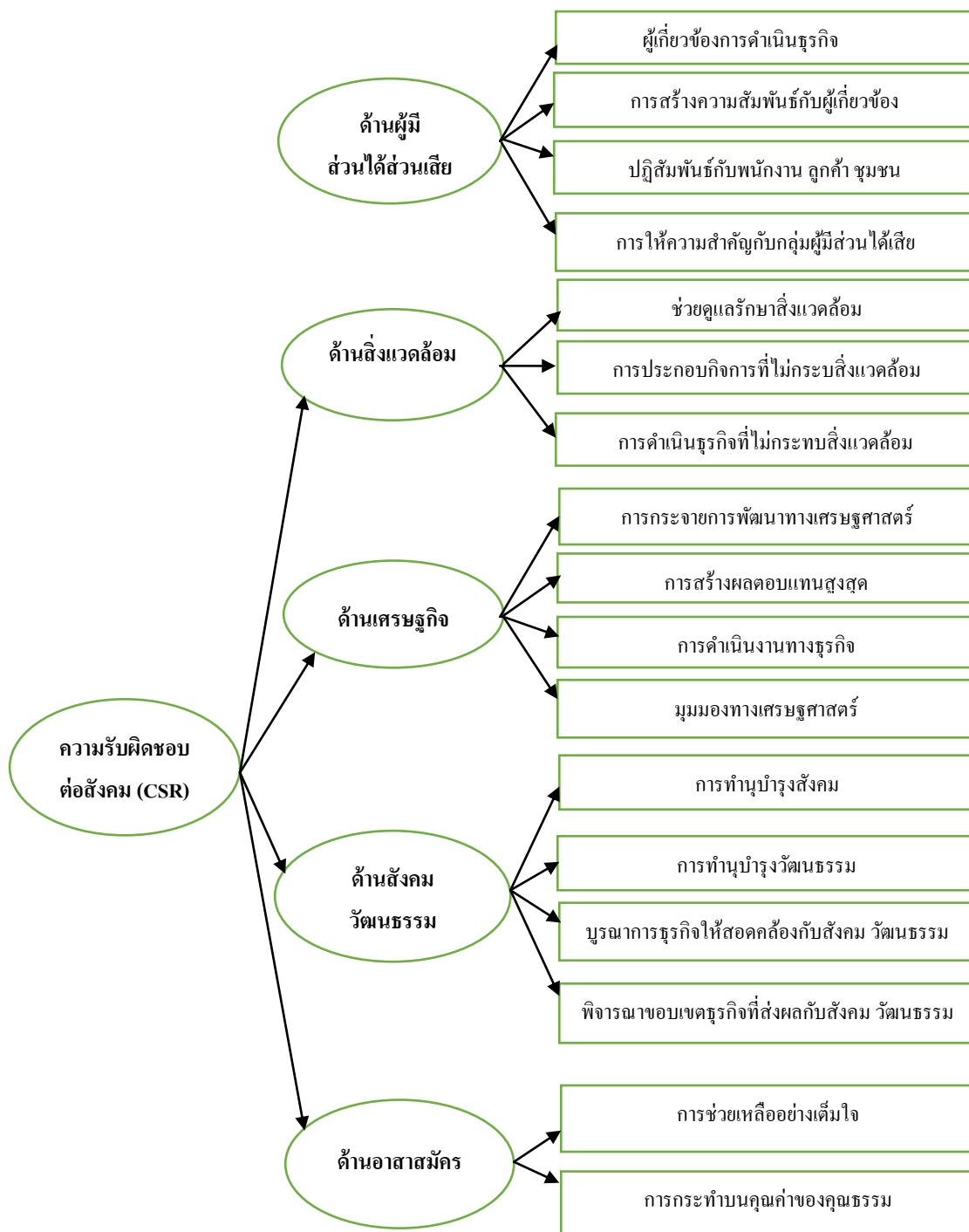
สมาชิก OECD นำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม ไปปฏิบัติและให้ติดต่อกับชายเฉพาะกับคู่ค้าที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมเท่านั้น

ต่อมาในการประชุม World economic forum ณ เมืองดาวอส ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ในปี พ.ศ. 2545 ที่ประชุมได้มีมติ (“Joint CEO statement”) ยอมรับคุณค่าและความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมโดยประกาศจัดตั้ง Global corporate citizenship initiative (GCCCI) ขึ้นเพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจในการนำหลักการความรับผิดชอบต่อสังคมไปปฏิบัติให้เป็นส่วนหนึ่งของภารกิจหน้าที่และกลยุทธ์ในการดำเนินกิจการเพื่อผลกำไรและการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนของกิจการเอง รวมถึงผู้มีส่วนได้เสีย สังคม และสิ่งแวดล้อม

สำหรับในประเทศไทย แนวคิด CSR เกิดขึ้นจากการทำบุญ การบริจาคเพื่อการกุศล หรือการอาสาช่วยเหลืองานส่วนรวมที่เรียกว่า “การลงแขก” เป็นต้น กระแส CSR ในเมืองไทยเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมในปี พ.ศ. 2549 และได้ถูกบรรจุเป็นแนวปฏิบัติเข้ากับการดำเนินธุรกิจ นอกเหนือไปจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมในรูปแบบที่อยู่นอกกระบวนการทางธุรกิจ เช่น การบริจาค หรือการอาสาช่วยเหลือสังคม (สถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2551) เมื่อความก้าวหน้าทางวิชาการของ CSR มีความเข้มแข็งขึ้น จึงมีนักวิชาการและหน่วยงานหลายหน่วยงานที่ออกมาให้ความหมายของคำว่า CSR เป็นจำนวนมาก จึงสามารถสรุปนิยามและการปรับใช้ของแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้และไกล ที่มุ่งความรับผิดชอบต่อสามด้าน คือ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ด้วยการใช้ทรัพยากรจากภายนอกองค์กรที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

จากการศึกษากรอบแนวคิดด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ สรุปเป็นขอบข่าย CSR ได้ 5 ด้าน (รายละเอียดการสังเคราะห์หน้า 11-22) ประกอบด้วย

- 1) ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 2) ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม
- 3) ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านเศรษฐศาสตร์
- 4) ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสังคม วัฒนธรรม และ
- 5) ความรับผิดชอบต่อสังคมในการเป็นอาสาสมัคร ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทำให้ได้ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาองค์กร สถาบันการศึกษา และบุคลากร ได้ดังนี้

1. ทำให้ทราบตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
2. ได้แบบประเมินความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่สามารถนำไปใช้วัดระดับความรับผิดชอบต่อสังคม และเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
3. สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ สามารถนำแบบประเมินไปพัฒนาและต่อยอดเพื่อการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม และประยุกต์ใช้ร่วมกับแบบประเมินในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้รวบรวมทฤษฎีและแนวความคิด สังกะระห์เป็นกรอบหลักของความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านอาสาสมัคร
3. ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารวิทยาลัย หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอน จากสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2558 จำนวนประชากร 464 แห่ง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 220 แห่ง รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 660 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การดำเนินงานของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในลักษณะและรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นการให้ความสำคัญต่อผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ ครู บุคลากรในสถาบันอาชีวศึกษา นักศึกษา หุ้นส่วน เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย การประสานงานหรือปฏิสัมพันธ์กับครู บุคลากรในสถาบันอาชีวศึกษา นักศึกษา รวมทั้งชุมชน และเป็นการให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น

1.2 ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การประกอบกิจการที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการดำเนินธุรกิจที่ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

1.3 ด้านเศรษฐกิจ เป็นการสร้างมุมมองด้านเศรษฐศาสตร์หรือการเงินซึ่งส่งผลต่อสังคม และรวมถึงการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในมุมมองเชิงธุรกิจ เช่น การกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์ การสร้างผลตอบแทนสูงสุด และการดำเนินงานทางธุรกิจ เป็นต้น

1.4 ด้านสังคม วัฒนธรรม เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรธุรกิจและสังคม เช่น การทำนุบำรุงให้สังคม และวัฒนธรรมดีขึ้น การบูรณาการการดำเนินงานทางธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม การพิจารณาถึงขอบเขตของการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อสังคม

1.5 ด้านอาสาสมัคร เป็นการกระทำหรือช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ ซึ่งไม่ได้มีผลบังคับทางกฎหมาย เช่น การกระทำบนพื้นฐานของคุณค่าในด้านคุณธรรม ไม่ได้เป็นภาระหน้าที่ตามข้อกำหนด กฎหมาย เป็นการอาสาสมัครด้วยใจจริง เป็นต้น

2. สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน หมายถึง สถานศึกษาในระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตรต่าง ๆ ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและในส่วนภูมิภาค ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้บริหารสถาบันการศึกษา หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอน จำนวน 660 คน จาก 220 แห่ง

3. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หมายถึง การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557 เรียกชื่อย่อว่า ปวส. เป็นการศึกษาต่อจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งมีระยะเวลาสองปี เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญในการที่จะประกอบอาชีพในระดับผู้ควบคุมงานในประเภทวิชาต่าง ๆ

4. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ หมายถึง สาขาวิชาการบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และการตลาด ซึ่งเป็นสาขาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557

5. ตัวบ่งชี้ หมายถึง สิ่งที่น่ามาวัดหรือชี้ให้เห็นถึงสภาพการณ์ของสิ่งที่กำลังศึกษา ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เป็นค่าที่สังเกตได้ทั้งเชิงปริมาณหรือคุณภาพที่บอกความหมายหรือสภาพที่ต้องการศึกษาเป็นองค์รวมอย่างกว้าง ๆ โดยอาจมีเงื่อนไขของเวลาหรือสถานที่กำกับ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนบริหาร การติดตามผลการดำเนินงาน และการจัดลำดับการพัฒนา

6. การพัฒนาตัวบ่งชี้ หมายถึง กระบวนการในการวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เพื่อให้ได้ปัจจัยองค์ประกอบในรูปแบบของตัวแปรและพัฒนาประเด็นให้สามารถวัดสถานการณ์ที่ศึกษาในรูปแบบของตัวบ่งชี้ โดยการผ่านการประเมินการยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้รับผิดชอบในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ

7. ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ หมายถึง การยอมรับคุณลักษณะของตัวบ่งชี้ที่สามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้และสอดคล้องกับความต้องการที่จะมีคุณลักษณะนั้น ในการวิจัยนี้ พิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างการดำเนินงานกับความคาดหวัง โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบต่อสังคม
2. สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
3. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
4. การพัฒนาตัวบ่งชี้
5. คุณภาพของตัวบ่งชี้ (ความตรง, ความเชื่อมั่น)
6. เกณฑ์ของการประเมินผลการใช้ตัวบ่งชี้
7. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
8. การศึกษาความเป็นไปได้
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรับผิดชอบต่อสังคม

ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคม

“ซีเอสอาร์” เป็นคำเรียกย่อของ “Corporate social responsibility” หรือแปลตามตัวอักษรได้ว่า “ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร” หรือในบางครั้งอาจจะได้ยินในชื่อว่า “บรรษัทภิบาล” ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีคำนิยามศัพท์ “ซีเอสอาร์” ที่เป็นหนึ่งเดียวกันอย่างชัดเจน ทำให้นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานต่าง ๆ ได้นิยามความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

สถาบันไทยพัฒน์ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2555) “ซีเอสอาร์” หมายถึง การดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม ทั้งในองค์กรและในระดับใกล้และไกล ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร ในอันที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

European commission green paper (2011 อ้างถึงใน Rightwary manager, 2557) “CSR เป็นแนวคิดที่บริษัทจะบูรณาการงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเข้าไปในกิจการของประเทศ และการปฏิสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholder) โดยสมัครใจ”

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD, 2014 อ้างถึงใน Rightwary manager, 2557) “CSR คือ คำมั่นของบริษัทที่จะส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยทำงานร่วมกับลูกค้าและครอบครัวของพวกเขา ชุมชน และสังคมโดยกว้าง เพื่อจะพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของสังคมโดยรวม”

International Organization for Standardization (ISO, 2014 อ้างถึงใน Rightwary manager, 2557) “CSR เป็นเรื่องของการทำงานที่องค์กรตอบสนองต่อประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งที่การให้ประโยชน์กับคน ชุมชน และสังคม นอกจากนั้นยังเป็นเรื่องของบทบาทขององค์กรธุรกิจที่ในสังคมและความคาดหวังของสังคมที่มีต่อองค์กรธุรกิจ โดยจะต้องทำด้วยความสมัครใจ และผู้บริหารจะต้องมีบทบาทเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ โดยสมัครใจ วัตถุประสงค์ใน 3 มิติ คือ การวัดผลทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”

Business for social responsibility (n.d. อ้างถึงใน คอทเลอร์, ฟิลิป และลี, แนนซี, 2551, หน้า 3) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรว่า คือ พฤติกรรมในการดำเนินธุรกิจที่ได้มาตรฐาน หรือเกินมาตรฐานทางจริยธรรม กฎหมาย การพาณิชย์ และความคาดหวังของสาธารณชน

United Nations Industrial Development Organization (UNIDO, 2007) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรไว้ว่า เป็นแนวคิดการจัดการที่มุ่งให้วิสาหกิจผสมผสานการดำเนินธุรกิจกับความห่วงใยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียทั้งหลาย

สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม (CSR) (2555 อ้างถึงใน คณะกรรมการกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนามาตรฐานการเรียนการสอนและการวิจัยด้านบริหารธุรกิจแห่งประเทศไทย, 2555, หน้า 11) “ความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ หมายถึง การประกอบกิจการด้วยความดูแลใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้เสีย เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ตลอดจนมีธรรมาภิบาลเป็นเครื่องกำกับให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม โดยพร้อมจะแก้ไขเพื่อลดผลกระทบดังกล่าว กับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการให้เกิดการดำเนินกิจการเป็นการสร้างความสำเร็จประโยชน์สุข อีกทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทุกเวทีการค้า ซึ่งจะเป็นผลดีต่อความยั่งยืนของกิจการผู้มีส่วนได้เสีย เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2552) อธิบายความหมาย CSR หมายถึง แนวคิดที่องค์กรได้พิจารณาใช้เป็นแนวทางในการจัดประโยชน์ตอบแทนกับลูกค้า (Customers) พนักงาน (Employees) ผู้ถือหุ้น (Shareholders) ชุมชนและสภาพแวดล้อม (Communities and the environment) ตามความรับผิดชอบต่อสังคม อันเป็นผลต่อเนื่องจากผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก

การดำเนินงานขององค์กร นิยามนี้รวมถึงการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) รายงานการศึกษาโครงการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติสังคมรายไตรมาส เรื่อง การกิจกรรมของเอกชนในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ ทางสังคม: CSR และ Social enterprises ชี้ว่า CSR อาจจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. กิจกรรมเพื่อสังคมที่ดำเนินการในลักษณะ CSR after process คือ การดำเนินกิจกรรม CSR ขององค์กรธุรกิจที่แยกส่วนจากระบบการธุรกิจหลักขององค์กร เช่น บริษัทเอกชนจัดสรรเงินทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

2. กิจกรรมเพื่อสังคมในลักษณะ CSR in process ในลักษณะนี้ องค์กรธุรกิจจะดำเนินการความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในกระบวนการทำงานหลักของธุรกิจ เช่น การดูแลระบบป้องกันมลพิษในกระบวนการผลิต มิให้ส่งผลกระทบต่อชุมชน ในรูปแบบนี้จะเรียกว่า ธุรกิจเพื่อสังคม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมในลักษณะ CSR as process เป็นองค์กรธุรกิจที่ดำเนินการบนหลักการพึ่งพาตนเองที่ได้บูรณาการจุดแข็งของภาคประชาสังคมและภาคธุรกิจเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างกิจกรรมที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม เช่น มูลนิธิ สมาคม สหกรณ์ องค์กรไม่แสวงกำไร องค์กรภาคประชาชนรูปแบบต่าง ๆ ในรูปแบบดังกล่าว องค์กรธุรกิจจะดำเนินการบนการพึ่งพาตนเอง แทนการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนภายนอก ซึ่งมักเรียกอองค์กรรูปแบบนี้ว่า Social economy enterprise และเจ้าของธุรกิจมักเรียกตัวเองว่า ผู้ประกอบการเพื่อสังคม (Social entrepreneur)

จากผลการสำรวจของ CSR club ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552 สำหรับการดำเนินกิจกรรม CSR ในกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ พบว่า ส่วนใหญ่จะทำกิจกรรม CSR ในลักษณะ CSR after process แต่ไม่สนใจทำ CSR in-process หรือ CSR as-process

นิสากู โลกสุทธิ (2551, หน้า 6) ได้นิยามไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร หมายถึง การดำเนินธุรกิจที่ใส่ใจและดูแลรักษาสังคม สิ่งแวดล้อม ภายใต้การมีจริยธรรม การควบคุมธุรกิจที่ดี การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ควบคู่ไปกับการประกอบธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน (2551, หน้า 6) ได้นิยามไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร หมายถึง การดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการใส่ใจและดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักจริยธรรม การกำกับดูแลกิจการที่ดี

และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ เพื่อนำไปสู่การดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

คอตเลอร์, ฟิลิป และลี, แนนซี (2551, หน้า 3) ได้นิยามไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร หรือบรรษัทภิบาล คือ การยอมรับพันธกิจว่าจะปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น โดยอาศัยดุลพินิจอย่างอิสระในการเลือกแนวปฏิบัติทางธุรกิจและการใช้ทรัพยากรขององค์กร

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2551, หน้า 41) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรว่า หมายถึง การที่องค์กรตั้งใจที่จะกระทำให้เกิดประโยชน์ให้แก่สังคมอันนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด โดยองค์กรกำหนดไว้เป็นข้อบัญญัติทางจริยธรรมที่ประกอบด้วยความรับผิดชอบต่อบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ความรับผิดชอบต่อลูกค้า ความรับผิดชอบต่อคุณภาพสินค้าหรือบริการ ความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

กชพรรณ คมสัจธรรม, กรณ์ภัตสร อุปการดี, ชนิกันต์ ภูมินา และพิทักษ์ ศิริวงษ์. (2557) ได้ให้คำนิยามของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจต่อสังคมไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจต่อสังคม คือ การยอมรับพันธกิจว่าจะปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น โดยอาศัยดุลพินิจอย่างอิสระในการเลือกแนวปฏิบัติทางธุรกิจและการใช้ทรัพยากรขององค์กร

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate social responsibility: CSR) หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมด้านสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ที่องค์กรต่าง ๆ จัดทำขึ้นเพื่อมุ่งสร้างประโยชน์แก่สังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กร ชุมชน มีการเติบโตร่วมกันไปอย่างยั่งยืน อันเป็นรากฐานการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม

ความเป็นมาของความรับผิดชอบต่อสังคม

แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม เริ่มต้นจากการประชุมสุดยอดระดับโลกด้านสิ่งแวดล้อม (Earth summit) ในปี พ.ศ. 2535 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2552) และได้มีการประกาศทิศทางใหม่ของการพัฒนาให้เป็น “การพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ Sustainable development ที่ต้องคำนึงถึงปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น ปัญหาโลกร้อน ภัยพิบัติทางธรรมชาติ นอกเหนือจากการคำนึงถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว ดังเช่นคำกล่าวของ Bjorn Stigson ประธานสภาธุรกิจโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (World business council sustainable development หรือ WBCSD) ที่ว่า “ธุรกิจไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ในสังคมที่ล้มเหลว (Business cannot succeed in a society that fails)

ในปี พ.ศ. 2542 กระแสแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมมีพัฒนาการชัดเจนมากขึ้น เมื่อนายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติในเวลานั้น ได้ออกมาเรียกร้องให้องค์กรธุรกิจและ

กิจการต่าง ๆ ทั่วโลกแสดงความเป็นพลเมืองที่ดีของโลก (Good global citizenship) รวมทั้งประกาศ “The UN global compact” เพื่อใช้เป็นกรอบดำเนินการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับองค์กรธุรกิจ

ในปีต่อมา องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for economic co-operation and development หรือ OECD) ได้ออกแนวปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติ (The OECD guidelines for multinational enterprises) เสนอแนะให้บริษัทข้ามชาติของประเทศสมาชิก OECD นำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมไปปฏิบัติและให้ติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมเท่านั้น

ต่อมาในการประชุม World economic forum ณ เมืองดาวอส ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ในปี พ.ศ. 2545 ที่ประชุมได้มีมติ (“Joint CEO statement”) ยอมรับคุณค่าและความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมโดยประกาศจัดตั้ง Global corporate citizenship initiative (GCCCI) ขึ้น เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจในการนำหลักการความรับผิดชอบต่อสังคมไปปฏิบัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของภารกิจหน้าที่และกลยุทธ์ในการดำเนินกิจการเพื่อผลกำไรและการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนของกิจการเอง รวมถึงผู้มีส่วนได้เสีย สังคม และสิ่งแวดล้อม

สำหรับในประเทศไทยมีการรณรงค์ส่งเสริมให้กิจการทั้งภาคธุรกิจ (โดยเฉพาะบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย) และกิจการที่มีใช่ภาคธุรกิจ ให้ประกอบกิจการด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมตามทิศทางสากลอย่างมีคุณธรรม เพื่อสร้างคุณค่าและประโยชน์สุขแก่กิจการ ผู้มีส่วนได้เสีย สังคม สิ่งแวดล้อม และประเทศชาติอย่างแท้จริง

นอกจากการประยุกต์ใช้แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมตามแนวสากลที่มีแล้ว ผู้ประกอบการควรบูรณาการองค์ความรู้และภูมิปัญญาไทย อาทิ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมของศาสนาตามความเชื่อถือ คุณลักษณะของคนไทย ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ ประกอบด้วย เพื่อให้การดำเนินกิจการมีความเป็นอัตลักษณ์พิเศษเฉพาะของคนไทย คือ การปลูกฝังพนักงานให้สำนึกของจิตอาสาและจิตสาธารณะผ่านทางปรัชญา ค่านิยม และวัฒนธรรมของกิจการ

สิ่งเหล่านี้ จะทำให้การดำเนินการอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมกลายเป็นส่วนหนึ่ง ของการทำงานและชีวิตประจำวันที่ถูกจัดเป็นนิสัยที่ฝังาม เปรียบเสมือนเป็นดีเอ็นเอของ พนักงานและกิจการที่ส่งผลให้ความรับผิดชอบต่อสังคมย้อนกลับมาเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้มีส่วนได้เสีย สังคม และสิ่งแวดล้อมสูงสุด

การดำเนินกิจการอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมตามวิถีไทย นอกจากจะสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของสังคมไทยแล้ว ยังช่วยปลูกจิตสำนึกของมนุษย์ตั้งแต่ฐานราก อันจะเป็นผลดีต่อความยั่งยืนของประชาชน กิจการ สังคม สิ่งแวดล้อม และประเทศชาติโดยรวม

ความสำคัญและประโยชน์จากความรับผิดชอบต่อสังคม

การดำเนินกิจการให้ยั่งยืน ไม่เพียงแต่หมายถึง การจัดหาผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า และดำเนินงานโดยไม่ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่รวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในทุก ๆ ส่วนทั้งภายในและภายนอกกิจการ ดังนั้น กิจการต้องให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมร่วมกัน

ภาพที่ 2 ความยั่งยืนจากความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

จากภาพที่ 2 กิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นวิถีทางสู่ความยั่งยืนอย่างแท้จริง ซึ่งแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ต้องให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นผลมาจากความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ต่อกิจการ (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2555, หน้า 17)

1. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการสร้างผลกำไรที่ดีที่สุด
2. ปรับปรุงความสัมพันธ์และสร้างมุมมองใหม่ ๆ กับผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงติดตามสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียที่แตกต่างกันได้ดีขึ้น
3. สร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่ดี รวมทั้งส่งเสริมให้ได้รับความไว้วางใจจากสาธารณชนเพิ่มขึ้น
4. ปรับปรุงการบริหารความเสี่ยง เพื่อสร้างความน่าสนใจในการลงทุนมากขึ้น
5. ปรับปรุงความน่าเชื่อถือและความเป็นธรรมของธุรกรรมต่าง ๆ ผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและปฏิเสธการคอร์รัปชัน
6. ส่งเสริมให้เกิดการตัดสินใจเกี่ยวกับความคาดหวังของสังคมบนพื้นฐานของความเข้าใจที่ดีขึ้น
7. เพิ่มโอกาสแก้ไขและลดความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงต่อสังคมและความเสี่ยงอื่น ๆ
8. สร้างสรรค์ให้เกิดนวัตกรรมทั้งภายในและนอกกิจการ ก่อให้เกิดความเจริญเติบโตควบคู่กับผลกำไรสูงขึ้น
9. ช่วยสร้างความประหยัดแก่ระบบการผลิต เนื่องจากการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และปริมาณของเสียที่ลดลง
10. ใช้เป็นแนวทางป้องกันหรือลดความขัดแย้งเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภค
11. สร้างความภักดี การมีส่วนร่วมและขวัญกำลังใจ รวมถึงความปลอดภัยและสุขอนามัยที่ดีให้กับพนักงานและผู้มีส่วนได้เสีย
12. ส่งผลในทางบวกต่อการสรรหา จูงใจ และรักษาพนักงาน เป็นการเพิ่มขีดความสามารถด้านทรัพยากรบุคคล

องค์ประกอบในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

การดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2555, หน้า 20-23) ประกอบด้วย 2 มิติสำคัญ ดังนี้

มิติภายใน

1. การจัดการทรัพยากรมนุษย์อย่างมีความรับผิดชอบต่อ
กิจการต้องดึงดูดพนักงานที่มีความสามารถ จึงควรจัดการทรัพยากรมนุษย์อย่างมีความรับผิดชอบต่อ เช่น

1.1 ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรม หรือมีนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ เช่น การสนับสนุนช่วงต่อระหว่างโรงเรียนมาสู่พนักงาน การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้ข้อมูลที่โปร่งใสกับพนักงานทุก ๆ ด้าน

1.2 ให้ความสำคัญระหว่างงาน ชีวิตครอบครัว และการพักผ่อน

1.3 ปฏิบัติอย่างเท่าเทียมด้านการคัดเลือกเข้าทำงาน รายได้ และความก้าวหน้าทางการงาน โดยเฉพาะผู้หญิงและผู้พิการ

1.4 ดูแลเอาใจใส่พนักงาน โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับบาดเจ็บหรือเกิดปัญหาสุขภาพจากการงาน

2. สุขภาวะและความปลอดภัยในการทำงาน

แม้จะมีกฎหมายควบคุมดูแลด้านสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน แต่การคิดว่าจะทำอะไรให้พนักงานมีสุขภาพและความปลอดภัยที่ดีเป็นเรื่องสำคัญมากกว่าการปฏิบัติตามกฎหมายขั้นต่ำเสียอีก เพราะพนักงานที่มีความสุขและสุขภาพแข็งแรงย่อมนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพของกิจการ นอกจากนี้ การกระจายงานไปสู่คู่ค้าอาจทำให้การควบคุมไม่ทั่วถึง จึงควรมีนโยบายเลือกคู่ค้าที่มีคุณธรรมและจรรยาบรรณต่อพนักงานของตนเองเพื่อเป็นการควบคุมอีกทางหนึ่ง เป็นการส่งเสริมให้คู่ค้าต้องพัฒนาตนเองตามไปด้วย เพราะคู่ค้าที่ไม่ใส่ใจสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง สามารถส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในทางลบให้แก่ผู้ว่าจ้างด้วย

3. การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

เมื่อกิจการต้องเผชิญกับวิกฤติทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือวิกฤติการณ์ภายใน เช่น การปรับโครงสร้าง การควบรวมกิจการ ซึ่งมักนำมาสู่การเลิกจ้าง กิจการควรรหาวิธีและสร้างความร่วมมือในกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4. การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในกิจการ

การลดการใช้ทรัพยากร การลดปล่อยสารพิษของเสียและคาร์บอน เป็นการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลดีต่อกิจการในการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็น การลดต้นทุนพลังงานและการจัดการของเสียต่าง ๆ นำไปสู่ผลกำไรที่สูงขึ้น ความสามารถในการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น ที่สำคัญเป็นการสร้างภาพลักษณ์กิจการในประเด็นสิ่งแวดล้อมที่ได้ประโยชน์ทุกฝ่าย

5. ธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในการดำเนินกิจการ

ความเชื่อมั่นต่อกิจการเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ดังนั้น ความโปร่งใสและขั้นตอนการตัดสินใจต่าง ๆ ที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ จึงสำคัญต่อความมั่นคงของกิจการอย่างยิ่ง เพราะการบริหารจัดการที่โปร่งใสทางบัญชีและกระบวนการตัดสินใจในทุกระดับ

ย่อนำไปสู่ข้อมูลที่ตรวจสอบและเข้าถึงได้โดยนักลงทุนและผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดระบบการลงทุนโดยรวมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนำไปสู่ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจในที่สุด

มิติภายนอก

1. การจัดการกับลูกค้าและหุ้นส่วนกิจการที่รับผิดชอบ

การเลือกลูกค้าและหุ้นส่วน กิจการควรคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการนั้น ๆ ด้วย เพื่อขยายความรับผิดชอบต่อสังคมของตนไปสู่กิจการดังกล่าวให้ครอบคลุมทั้งห่วงโซ่การผลิต เช่น การช่วยพัฒนาระบบการทำงานของลูกค้าให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมตามมาตรฐานที่วางไว้ การจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทค้าปลีกต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กับการลดต้นทุนและเพิ่มผลกำไร การเลือกลูกค้าที่ผลิตสินค้าโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การซื้อสินค้าที่ลดการใช้หีบห่อโดยไม่จำเป็น เป็นต้น

2. การดูแลผู้บริโภค

กิจการต้องมีระบบดูแลและรับผิดชอบต่อผู้บริโภคในทุก ๆ กระบวนการของสินค้าและบริการ ตั้งแต่การผลิต การจำหน่าย ไปจนถึงการทิ้งให้ปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเชิงคุณภาพ ราคา และจริยธรรม นอกจากนี้ ยังสามารถผลิตและจำหน่ายสินค้าและบริการเฉพาะด้านให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภค หรือแม้แต่ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ใช้ได้กับทุกกลุ่ม รวมถึงผู้พิการที่เรียกว่า Design for all เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีอักษรเบรลล์ หรือส่งการด้วยเสียงสำหรับคนปกติ และคนตาบอด การไม่ผลิตของเล่นที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม (เช่น ปืนและอาวุธ) ที่น่าสนใจคือสถาบันการเงินหลายแห่งเน้นปล่อยสินเชื่ออย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsible lending) โดยให้ข้อมูลที่ชัดเจนครบถ้วนกับลูกค้า และให้สินเชื่อจากความสนใจในการชำระคืนจริงของลูกค้า และดูแลลูกค้าเมื่อประสบปัญหาทางการเงินในสภาวะวิกฤติ

3. ความรับผิดชอบต่อชุมชนใกล้เคียง

การดำเนินงานของกิจการ ปกติจะให้ประโยชน์ต่อชุมชนอยู่แล้ว เช่น จ้างแรงงานชุมชน ซึ่งนำรายได้สู่ชุมชนและเพิ่มรายได้ภาษีของพื้นที่ ทำให้เกิดทุนสาธารณะที่สามารถนำมาสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนได้อีก

นอกจากนั้น กิจการต้องพึ่งพาชุมชนในรูปแบบแรงงาน ความร่วมมือและอื่น ๆ ดังนั้นควรช่วยเหลือด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของชุมชนผ่านการพัฒนาเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งผลตอบแทนที่จะได้รับคือ ภาพลักษณ์ที่ดีและความร่วมมือของชุมชนที่พร้อมจะช่วยเหลือกิจการ

4. ความรับผิดชอบต่อสังคมโดยธรรม

กิจการควรจัดให้มีกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องและสนใจ ซึ่งเป็นการแสดงบทบาทผู้นำทางธุรกิจต่อการสร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคม และกิจกรรมเหล่านี้ควรวัดผลได้ ดังนั้น ต้องวางแผนและหาพันธมิตรในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำมาสู่ภาพลักษณ์ที่ดี อันเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความไว้วางใจและคุณค่าให้แก่กิจการในมุมมองของผู้บริโภคและผู้มีส่วนได้เสีย

จากแนวทางดำเนินการความรับผิดชอบต่อสังคมข้างต้น สามารถสรุปเป็นองค์ประกอบหลักตามแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมได้ 8 ด้าน ดังนี้ (คณะกรรมการกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนามาตรฐานการเรียนการสอนและการวิจัยด้านบริหารธุรกิจแห่งประเทศไทย, 2555)

1. การกำกับดูแลกิจการที่ดี มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อสร้างและพัฒนากิจการ โดยกำหนดและคำนึงถึงกระบวนการตัดสินใจ กลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบ แผนงาน ระเบียบวิธีการปฏิบัติ ขั้นตอน ตัววัดผลสำเร็จว่าด้วยเรื่องสิทธิของผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส รวมทั้งความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ

การกำกับดูแลกิจการที่ดีในความหมายของการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การจัดให้มีระบบบริหารจัดการอย่างรู้หน้าที่และมีความรับผิดชอบในการจัดการอย่างโปร่งใส เท่าเทียม เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถเพิ่มคุณค่าและมูลค่าพร้อมรับการตรวจสอบได้

2. การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม คือ ความสามารถทางธุรกิจในการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมในห่วงโซ่คุณค่า การเคารพในทรัพย์สิน ตลอดจนส่งเสริมการเกี่ยวข้องกับการเมืองอย่างมีความรับผิดชอบต่อ

3. การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม กิจการต้องเคารพต่อชีวิตและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน ซึ่งนับเป็นรากฐานของการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล รวมทั้งการสร้างมนุษยสัมพันธ์ โดยแนวทางปฏิบัติแบ่งได้เป็น 1) การจัดทำนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานสากล ครอบคลุมทั้งกิจการสร้างองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนในกิจการ และมีการประเมินผลเป็นระยะ 2) การบริหารจัดการความเสี่ยง โดยการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งในกิจการ ชุมชน และสังคม รวมถึงละเว้นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการร่วมกระทำผิดทั้งทางตรงและทางอ้อม และ 3) มีกลไกการคุ้มครองและเยียวยา โดยเปิดโอกาสให้พนักงาน ชุมชน และสังคม มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น

4. ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ความรับผิดชอบต่อคุณภาพและคุณสมบัติ รวมถึงข้อมูลของสินค้าและบริการ ตลอดจนวิธีการในการนำเสนอและการใช้สินค้าและบริการนั้น ๆ ว่าจะต้องเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัย มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการกระทำที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้บริโภค ในลักษณะที่เป็นการละเมิดหรือทำให้เสียสิทธิของผู้บริโภค อันเป็นการเสื่อมเสียจรรยาบรรณในการประกอบกิจการที่ดี

5. การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม คือ การร่วมมือและมีส่วนร่วมระหว่างกิจการกับชุมชนและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากสถานประกอบการหรือจากการดำเนินกิจกรรมของกิจการ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็ง ตลอดจนฟื้นฟูสังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ ทั้งที่เป็นชุมชนและสังคมที่ตั้งอยู่ติดกันหรือใกล้เคียงสถานประกอบการ เสมือนเป็นชุมชนเดียวกัน รวมถึงชุมชนและสังคมที่ตั้งอยู่ห่างไกลออกไป

6. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม กิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมควรตระหนักว่าการประกอบกิจการได้ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับมากและน้อย ในเรื่องใดหรือในส่วนใดบ้าง และยอมรับว่าจะต้องปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งพัฒนากระบวนการประกอบกิจการ ให้สามารถลดผลกระทบจนถึงปราศจากผลกระทบ พร้อมกับปกป้องและบูรณะฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้กลับคืนมาได้ดังเดิมในที่สุด เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความยั่งยืนให้กับกิจการเอง รวมทั้งสังคม ชุมชน และเศรษฐกิจ ประเทศชาติและประชาชนโดยรวม

7. การเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ผลลัพธ์จากการประกอบกิจการด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมที่เกิดผลสำเร็จอย่างจริงจัง และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิต และกระบวนการทำงาน ไม่ว่าจะการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเกิดขึ้นจากการปฏิวัติการเปลี่ยนแปลงใหม่ทั้งหมด หรือการพัฒนาต่อยอด

นวัตกรรม เกิดขึ้นได้จากการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ ให้ก้าวหน้าในเชิงเศรษฐกิจ และสร้างสุขภาวะอย่างเป็นระบบแก่สังคมและสิ่งแวดล้อม

นวัตกรรม เกิดขึ้นได้ทุกสาขาและหลายระดับ ตั้งแต่ระดับหน้าที่ ระดับบุคคล ระดับกิจการ และระดับพลเมือง โลก ซึ่งการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานแห่งความยั่งยืนของกิจการ จะเป็นผลให้เกิดการยอมรับในความคิด และการปฏิบัติเหล่านั้นจะมีผลต่อโครงสร้างและวัฒนธรรมของกิจการ ซึ่งจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในที่สุด

8. การจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นการเปิดเผยผลกระทบและผลลัพธ์ ทั้งเชิงบวกและลบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากการดำเนินกิจการ เช่นเดียวกับ

คำอื่น ๆ เช่น รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนในช่วงเวลาที่รายงาน โดยจุดมุ่งหมายของการจัดทำรายงาน คือ

8.1 การเทียบเคียง เป็นการแสดงระดับและคุณภาพของความรับผิดชอบต่อสังคม ความมีคุณธรรมในการประกอบกิจการ การเคารพกฎหมาย บรรทัดฐาน จรรยาบรรณ มาตรฐาน การปฏิบัติงาน และการดำเนินกิจกรรมอาสาสมัคร

8.2 การสาธิต เป็นการแสดงถึงอิทธิพลที่กิจการมี และได้รับจากการคาดหวังต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

8.3 การเปรียบเทียบ เป็นการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานภายในกิจการ และระหว่าง กิจการ รวมถึงผลประกอบการเชิงคุณภาพด้านการเงิน และมูลค่าด้านอื่น ๆ ที่สำคัญต่อความยั่งยืน

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งใช้แนวคิด ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม 2) ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสังคม วัฒนธรรม 3) ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านเศรษฐศาสตร์ 4) ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 5) ความรับผิดชอบต่อสังคมในการเป็นอาสาสมัคร เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

ความหมายของการอาชีวศึกษา มีผู้นิยามความหมายและแนวคิดของการอาชีวศึกษา ไว้ดังนี้

ประวัติความเป็นมาและความหมายของการอาชีวศึกษา

จากการจัดการการอาชีวศึกษาของไทยนั้น จากหลักฐานพบว่า มีพัฒนาการตั้งแต่ในอดีต ด้วยประเทศไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม ครอบครัว และชุมชน ได้ทำหน้าที่เป็นฐานของการฝึกอาชีพ ด้านเกษตร นอกจากนี้แล้ว มีการเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ด้านช่างต่าง ๆ เช่น การทอผ้า การจักสาน การก่อสร้าง ช่างโลหะ ฯลฯ มาก่อน

ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งการศึกษาแบบระบบโรงเรียนขึ้นมาในรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 การเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพจึงได้จัดไว้ในส่วนของการอาชีวศึกษาที่เปิดสำหรับนักเรียน ผู้สนใจการเรียนสายอาชีพที่เป็นระยะเวลาที่ไม่นานและเน้น การประกอบอาชีพ หรือมีโอกาสได้งานทำเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว ซึ่งสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ที่ไม่ประสงค์เรียนต่อในสายสามัญ หรือมีผลการเรียนที่ไม่ค่อยดี และผู้ปกครอง ที่ต้องการให้บุตรหลานได้เรียนต่อระยะเวลาไม่นานเกินไป และค่าใช้จ่ายในการเรียนไม่สูงเกินไป หรือเป็นภาระของครอบครัว เมื่อนักเรียนจบแล้วสามารถมีงานทำ

อย่างไรก็ตาม เมื่อประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งประเทศขึ้นในปี พ.ศ. 2542 มีการจัดรวมการศึกษา ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษาไว้ด้วยกัน ในกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 และโครงสร้างใหม่นี้แยกการอาชีวศึกษา และให้ความชัดเจนออกเป็นหนึ่งหน่วยจากทั้งหมด 5 หน่วยงาน หรือที่เรียกกันว่า “แห่งอาชีวศึกษา” (เพ็ชร ฐปะวิเชตร์, 2550, หน้า 25)

ความหมายตามรูปศัพท์ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525, หน้า 939) กำหนดความหมายของคำว่า อาชีพ อาชีว อาชีวะ หมายถึง การเลี้ยงชีวิต การทำมาหากิน งานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ และคำว่า อาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มุ่งไปในทางช่างฝีมือ ส่วนรูปศัพท์ภาษาอังกฤษนั้น มีคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกับการอาชีวศึกษา ได้แก่ ความหมายโดยอรรถ เป็นการให้ความหมายของอาชีวศึกษาในทัศนะต่าง ๆ ของนักวิชาการด้านอาชีวศึกษาไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543, หน้า 13-14) ให้ความหมายว่า การอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ที่อาศัยความรู้ระดับต่ำกว่าปริญญา เพื่อผลิตกำลังคนตั้งแต่ระดับชั้นแรงงานทั่วไป จนถึงแรงงานฝีมือ และความหมายของอาชีวศึกษาอยู่ที่การมองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษาด้วย ได้แก่

นักบริหารอาชีวศึกษา ให้ความหมายของการอาชีวศึกษาในด้านการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านอาชีพและการทำงาน

ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา ให้ความหมายว่า การอาชีวศึกษาในด้านมุ่งผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ ในการประกอบอาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ

ครูอาชีวศึกษา มองการอาชีวศึกษาในการให้การศึกษแก่ผู้เรียน โดยมุ่งความรู้และทักษะที่จะนำไปประกอบอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการทำงาน

ผู้เรียนหรือนักเรียนอาชีวศึกษา มองการอาชีวศึกษาในด้านการศึกษาวิชาชีพ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการและความถนัดของตนเอง เพื่อที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพและการทำงานได้

สรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ให้แก่บุคคลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติผสมผสานกันอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีวิชาความรู้นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคลให้สูงขึ้นเป็นระดับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน

ปรัชญาและเป้าหมายการศึกษาอาชีวศึกษาและอาชีวศึกษาเอกชน

ปรัชญาและเป้าหมายการศึกษาอาชีวศึกษา คือ การผลิตกำลังคนที่มีทักษะระดับกลาง เพื่อตอบสนองตลาดแรงงาน (พิมพร ศรีจันทร์, 2545) ประเทศไทยได้มีการจัดโครงสร้างระบบบริหารใหม่ของการอาชีวศึกษา ในปี พ.ศ. 2549 พร้อมกับกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจที่ถูกต้องและเด่นชัด นั้นเป็นยุทธศาสตร์ของการเปลี่ยนแปลงการศึกษาเพื่อให้สามารถทำให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาที่อ่อนแอแน่นแฟ้นแข็งแรง เป็นยุทธศาสตร์แรกที่มีหลักการ มีวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ชัดเจน ซึ่งสังคมไม่สามารถที่ได้เถียง และทำให้เกิดความเข้มแข็งในสถาบัน จากการที่มีวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่มีความแตกต่าง มีความอ่อนแอและแข็งแรงมาประมวลกันเข้าเป็นสถาบัน เกิดการยอมรับทั้งภารกิจ หน้าที่ วิสัยทัศน์ จนกระทั่งการบริหารร่วมกัน

เรื่องที่สอง คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีทิศทางชัดเจน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อสร้างสมรรถนะของคน สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดการประกอบอาชีพได้ในแง่บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องชัดเจนว่าต้องไปในทิศทางใด และงบประมาณต่าง ๆ ที่ดำเนินการในเรื่องนี้ ทำให้เกิดความเข้าใจกับประชาชนในระดับหนึ่ง ในการที่จัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี เพื่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อคนยากจน จุดมุ่งหมายที่เน้นการเพิ่มสมรรถนะและควมมีคุณภาพทางวิชาชีพ

เรื่องที่สาม มุ่งเน้นสมรรถนะ ไม่ใช่เฉพาะนักเรียน อาจารย์อาชีวศึกษาต้องแยกจากอาจารย์อาชีวศึกษาที่สอนวิชาสามัญที่ได้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ส่วนอาจารย์มหาวิทยาลัยไม่สามารถสอนได้ ถ้าไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

สำหรับอาชีวศึกษาเอกชน ปัจจุบันอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2550-2560 เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาเอกชน เร่งปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการศึกษาเอกชนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล และให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษาที่ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากลและสอดคล้องกับสังคมโลกยุคใหม่ ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ “การศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ” โดยให้ปี พ.ศ. 2556 เป็นปีแห่ง “การรวมพลังยกระดับคุณภาพการศึกษา” และกำหนดเป้าหมาย มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ ได้จัดทำโดยผ่านพันธกิจ 4 ด้าน ได้แก่ 1) เร่งปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน 2) เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาเอกชนให้ประชาชนอย่างกว้างขวาง 3) พัฒนาระบบบริหารจัดการ

การศึกษาเอกชนตามหลักธรรมาภิบาลและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และ 4) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเอกชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้สู่สังคมสันติสุข

อาชีวศึกษาเอกชน

สมาคมอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ก่อตั้งโดยคณะผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ที่เปิดสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ 15 (1) ประมาณ 10 ท่าน โดยมอบหมายให้ อาจารย์เล็ก บุรณะสมบัติ เป็นผู้ดำเนินงานขออนุญาตจัดตั้งสมาคม โดยเริ่มดำเนินงานตั้งแต่ พ.ศ. 2516 และได้รับอนุมัติให้ก่อตั้งสมาคม เมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2517 โดยมีสำนักงานใหญ่ที่โรงเรียนพาณิชย์การเจ้าพระยา นายกสมาคมคนแรกคือ อาจารย์สุนทร เปรมฤทัย เมื่ออาจารย์สุนทร เปรมฤทัย หมควาระลง อาจารย์อุดม แสงหิรัญ รับตำแหน่งนายกสมาคม จึงย้ายสำนักงานใหญ่ของสมาคมมาอยู่ที่โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพฯ และได้เริ่มก่อตั้งกองทุนโดยขอรับเงินบริจาคจากสมาชิกเพื่อก่อตั้งที่ทำการถาวรของสมาคม สมาชิกที่บริจาคเงินสมทบรายแรกคือ อาจารย์สุข พุคยาภรณ์ เมื่ออาจารย์อุดมสุข แสงหิรัญ หมควาระลง อาจารย์ชัย บุรณะสมบัติ รับตำแหน่งนายกสมาคม ได้เริ่มดำเนินการก่อตั้งที่ทำการถาวรของสมาคม ปัจจุบันคือ เลขที่ 1097/35-36 ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ สามารถใช้เป็นสำนักงานและเปิดบริการแก่สมาชิกในปี พ.ศ. 2529 จนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสมาคมอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ดังนี้

1. เพื่อเป็นศูนย์รวมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการ และการพัฒนาโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เพื่อส่งเสริมความสามัคคีและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครู อาจารย์ และโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา
3. เพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนและครูที่ยากจน หรือประสบปัญหาต่าง ๆ
4. เพื่อส่งเสริมสัมพันธ์ภาพทางการศึกษากับสมาคมการศึกษาอื่น ๆ ทั้งนี้ ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

ปัจจุบันสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนได้แบ่งออกเป็นกลุ่มการศึกษาดังต่อไปนี้ กลุ่มกรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนทั้งหมด 79 แห่ง และแบ่งเป็นกลุ่มภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง (รวมภาคตะวันออก) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มภาคเหนือ และกลุ่มภาคใต้ มีโรงเรียนทั้งหมด 357 แห่ง (สมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2558)

การจัดการการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

การจัดการการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เกิดจากการรวมตัวกันของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยจัดตั้งเป็นสำนักงานการอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งมีวิสัยทัศน์และพันธกิจ ซึ่งมีศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสะอ้าน รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ผลักดันจนสำเร็จในปี พ.ศ. 2551 ดังนี้

วิสัยทัศน์การอาชีวศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นองค์กรหลักในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้ประชาชนอย่างทั่วถึงตลอดชีวิต มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และจัดการองค์ความรู้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและอาชีพอิสระ สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

พันธกิจการอาชีวศึกษาเอกชน

1. ผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพทุกระดับอย่างทั่วถึงและเสมอภาค
2. สร้างการบริหารและจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน
3. วิจัย สร้างนวัตกรรม พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อการประกอบวิชาชีพและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527, หน้า 152-153) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร คือ การจัดประสบการณ์ในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ และค่านิยมตามความต้องการของสังคม

Good (1973, p. 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ ประการแรก หลักสูตร คือ เนื้อหาที่จัดไว้เป็นระบบ ประการที่สอง หลักสูตร คือ แก่โครงทั่วไปของเนื้อหาหรือประสบการณ์เฉพาะที่เป็นหน้าที่ที่สถานศึกษาจะต้องจัดขึ้นให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้มีความรู้จบชั้นหรือได้รับประกาศนียบัตรจนสามารถเรียนต่อในสาขาอาชีพต่อไป และประการสุดท้าย หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภายใต้คำแนะนำของสถานศึกษาหรือวิทยาลัย

สมชอบ ไชยเวช (2527, หน้า 43) กล่าวว่า หลักสูตรอาชีวศึกษาจะต้องเน้นความต้องการ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ ความต้องการกำลังคนของสังคม ความต้องการในอาชีพของบุคคล และ ความต้องการของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

ดังนั้น พอสรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญและเป็นแนวปฏิบัติเพื่อจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และคุณลักษณะตามความต้องการของสังคม

ความมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเรียกชื่อย่อว่า ปวส. เป็นการศึกษาต่อจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งมีระยะเวลาเรียนสองปี เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญในการที่จะประกอบอาชีพในระดับผู้ควบคุมงานในประเภทวิชาต่าง ๆ ขณะเดียวกันสามารถเลือกเรียนในวิชาที่เป็นพื้นฐานในการเรียนต่อระดับปริญญาตรีได้อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2523, หน้า 2)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557

หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนากำลังคนระดับเทคนิคให้มีสมรรถนะ มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพได้ตรง ความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น และระดับชาติ
2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เน้นสมรรถนะด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียนสะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ
3. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ มีความรู้เต็มภูมิ ปฏิบัติได้จริง มีความเป็นผู้นำ และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี
4. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน
5. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. เพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
  2. เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะในงานอาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ
  3. เพื่อให้สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะจากศาสตร์ต่าง ๆ ประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
  4. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในงานอาชีพ รักงาน รักองค์กร สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี และมีความภาคภูมิใจในตนเองต่อการเรียนวิชาชีพ
  5. เพื่อให้มีปัญญา ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนาตนเอง ประยุกต์ใช้ความรู้ ในการสร้างงานให้สอดคล้องกับวิชาชีพและการพัฒนางานอาชีพอย่างต่อเนื่อง
  6. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ มีวินัย มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับการปฏิบัติในอาชีพนั้น ๆ
  7. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว องค์กร ท้องถิ่น และประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจ และเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตระหนัก ในปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม
  8. เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเป็นกำลังสำคัญในด้านการผลิตและให้บริการ
  9. เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตน ในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- สาระที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม**

1. มาตรฐานการเรียนการสอน

1.1 การเรียนการสอนตามหลักสูตร ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทุกวิธีเรียน ที่กำหนด และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลร่วมกันได้ สามารถเทียบโอนผลการเรียน และขอเทียบความรู้และประสบการณ์ได้

1.2 การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง สามารถจัดการเรียนการสอนได้ หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในวิชาการที่สัมพันธ์กับ วิชาชีพ ในการวางแผน แก้ปัญหา และจัดการทรัพยากรในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการ ริเริ่มสิ่งใหม่ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และหมู่คณะ

เป็นอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือจัดการงานผู้อื่น มีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการวางแผน การประสานงานและการประเมินผล รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

2. การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ

เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับภาคการผลิตและหรือภาคบริการ หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกหัด หรือฝึกปฏิบัติเบื้องต้นในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันแล้วระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้สัมผัสกับการปฏิบัติงานอาชีพ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ทันสมัย และบรรยากาศการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการฝึกทักษะการสื่อสาร การใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกิดความมั่นใจและเจตคติที่ดีในการทำงาน และการประกอบอาชีพอิสระ โดยการจัดฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ

3. การศึกษาระบบทวิภาคี

การศึกษาระบบทวิภาคีเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เกิดจากข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสามารถเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ตามจุดหมายของหลักสูตร สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องนำรายวิชาทวิภาคีในกลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก ไปร่วมกำหนดรายละเอียดของรายวิชา

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ทุกภาคเรียน เพื่อพัฒนาวิชาการและวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัยของตนเอง การต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์การทำงาน ปลูกฝังจิตสำนึก และเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งการทะนุบำรุงขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม โดยการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน ทั้งนี้ สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้เข้าร่วมกิจกรรมที่สถานประกอบการจัดขึ้น

5. การพัฒนารายวิชาในหลักสูตร

5.1 หมวดวิชาทักษะชีวิต สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละกลุ่มวิชาของหมวดวิชาทักษะชีวิต ในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มวิชานั้น ๆ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาทักษะชีวิต

5.2 หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาในกลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะในแผนการจัดการเรียนรู้ และหรือพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มทักษะวิชาชีพเลือกได้ โดยพิจารณาจากจุดประสงค์สาขาวิชาและมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพสาขาวิชา ตลอดจนความชำนาญเฉพาะด้านของสถานประกอบการหรือสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

5.3 หมวดวิชาเลือกเสรี สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมได้ตามความชำนาญเฉพาะด้านของสถานประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่น หรือสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และหรือเพื่อการศึกษาต่อ

คุณภาพ คุณลักษณะที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้เรียน มีวินัย มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความภูมิใจในตัวเอง รู้ความชอบ ความถนัดของตนเอง มีแรงบันดาลใจ มีจิตอาสา มีความรู้และทักษะที่เพียงพอ เป็นผู้มีความภูมิใจในตนเองและสถาบัน รู้และตระหนักความเป็นไปของสังคม สำนึกในหน้าที่และบทบาทของตน ในฐานะผู้เรียน ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ มีสำนึกรักสิ่งแวดล้อมและการแบ่งปัน

ผู้สอน การเรียนการสอน โดยเพิ่มแนวทางการปลูกฝังส่งเสริม และการเป็นแบบอย่างที่ดี สนับสนุนกิจกรรมรับใช้สังคม โดยร่วมกับผู้เรียนในการกำหนดพื้นที่ชุมชน สังคม

สถาบันอาชีวศึกษา กำหนดบทบาทสถาบัน (ครู อาจารย์ บุคลากร) ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ให้อุอยู่ให้เห็น สนับสนุนกิจกรรมรับใช้สังคม โดยร่วมกับนักศึกษาในการกำหนดพื้นที่ชุมชน สังคม และสร้างเวทีและโอกาสให้การทำกิจกรรมเพื่อสังคม และสร้าง โอกาสให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รวมถึงสร้างเนื้อหาการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความต้องการของสังคม และความต้องการของผู้ใช้ ผู้เรียนที่เปลี่ยนไป

หลักสูตรสาขาวิชาบริหารธุรกิจ

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศจะดำเนินการไปได้ด้วยดีจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการพัฒนากำลังคนระดับกลางด้านบริหารธุรกิจ ทั้งนี้เพราะสภาพปัจจุบัน

กำลังคนระดับกลางด้านบริหารธุรกิจไม่เพียงพอ และยังไม่สนองตอบกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2536, หน้า 2) ดังนั้น การให้การศึกษาแก่บุคลากร ของประเทศให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสถาบันอาชีวศึกษาได้นำ หลักสูตรสาขาวิชาบริหารธุรกิจของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ ผู้เรียน

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยี ราชมงคล พุทธศักราช 2536 ได้ปรับปรุงและพัฒนาโดยอาศัยข้อมูล 4 ประการ คือ (สถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล, 2536, หน้า 2-3)

1. การปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล จัดทำโดยคณะผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการจากคณะบริหารธุรกิจและ จากวิทยาเขตสายบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้แทนจากหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และนักธุรกิจผู้ใช้บุคลากรจากสถาบัน

2. การรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัย การสำรวจความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งลักษณะงานที่ต้องการ เป็นข้อมูลในการพัฒนาในเนื้อหาของหลักสูตรรายวิชาและการจัด โครงสร้างของหลักสูตร

3. ข้อคิดเห็นจากการประชุมสัมมนาอาจารย์ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ ข้อคิดเห็นจากการประชุมสัมมนาอาจารย์ทางการบริหารธุรกิจ ระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ รวมทั้งสภาวะสังคม เศรษฐกิจ ธุรกิจ การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ในปัจจุบันและอนาคต เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้มีทิศทางเดียวกัน

4. ข้อคิดเห็นจากการสำรวจและการอภิปรายของผู้ชำนาญการ นักวิชาการด้านบริหารธุรกิจ และผู้เชี่ยวชาญในวงการธุรกิจ

จากข้อมูล 4 ประการนี้ จึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ ในเรื่องของโครงสร้าง สัดส่วน โปรแกรมการเรียน รวมทั้งการพัฒนา หลักสูตรรายวิชา

หลักสูตรสาขาวิชาบริหารธุรกิจจึงมุ่งเน้นในการพัฒนากำลังคนในระดับกลาง ด้านบริหารธุรกิจ และให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้

การพัฒนาตัวบ่งชี้

ความหมายของตัวบ่งชี้

ตาม Webster's ninth new collegiate dictionary (1991 อ้างถึงใน ดิศกุล เกษมสวัสดิ์, 2551) อธิบายคำว่า Indicator เป็นคำที่รากศัพท์มาจากภาษาละติน in = in to+Dicase = De'class', Point out ดังนั้น คำว่า Indicator มีความหมายถึง เครื่องชี้ หรือตัวชี้ (Pointer) ใด ๆ สำหรับบันทึก แสดงความหมาย ซึ่งนักวิชาการและนักการศึกษาของไทยบางคนก็แปลคำว่า Indicator ว่า ตัวชี้วัด บางคนก็แปลว่า ตัวบ่งชี้ พร้อมกับให้ความหมายไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532) ได้กำหนดคำ Indicator เป็นภาษาไทยว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง สิ่ง que แสดงสภาพความสำเร็จ สามารถตรวจสอบได้ สังเกตได้ หรือสอบวัดได้ เป็นลักษณะเฉพาะหรือภาพรวมที่บ่งบอกถึงความสำเร็จ เป็นตัวแปรที่สำคัญ ซึ่งอาจไม่สามารถแทนสภาพความสำเร็จได้ครบถ้วนบริบูรณ์ แต่ถ้าอธิบายได้ร้อยละ 70-80 ก็นับว่าพอเพียงและจะเป็นตัวแปรที่เป็นร่องรอย คือถ้ามีการดำเนินการจริงจะต้องมีหลักฐานการปฏิบัติ นั้น ๆ ไม่ใช่ความคิดเห็นหรือคำบอกเล่าเกี่ยวกับการปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้กำหนดคำ Indicator ว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง สิ่งที่ถูกประเมิน ซึ่งเป็นตัวบ่งบอกถึงความสำเร็จในการดำเนินงาน เช่น ตัวบ่งชี้ การดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียน ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน คุณธรรมจริยธรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 (2549) ได้ใช้คำ Indicator ว่าเป็นตัวชี้วัด ใช้ในการบ่งบอกตัวเลขที่ใช้ระบุหรือจัดแ่งมุมต่าง ๆ ทั้งปริมาณและคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับ ผลการดำเนินงานครอบคลุมผลผลิตและผลลัพธ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2553) ได้กำหนดคำ Indicator เป็นภาษาไทยว่า ตัวชี้วัด หมายถึง เครื่องมือหรือดัชนีที่ใช้ในการวัดความก้าวหน้าของการบรรลุเป้าประสงค์ ซึ่งจะต้องสามารถวัดและกำหนดเป้าหมายของความสำเร็จได้ โดยทุกเป้าประสงค์จะต้องมีตัวชี้วัด เพื่อให้เห็นถึงความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

จากการกำหนดคำ Indicator เป็นภาษาไทยว่า “ตัวบ่งชี้” หรือ “ตัววัดชี้” ซึ่งทั้ง 2 คำ ก็มีความหมายที่ตรงกันหรือใกล้เคียงกันมาก เพราะต่างก็บ่งบอกถึงค่าสถิติที่บ่งชี้ หรือชี้วัดสภาพที่ ต้องการศึกษาก และเพื่อให้เข้าใจความหมายของ Indicator ซึ่งในการศึกษาคำนี้จะเรียก Indicator ว่า ตัวบ่งชี้ โดย Johnstone (1981) ได้สรุปลักษณะของตัวบ่งชี้ไว้ 5 ประการ เพื่อให้เข้าใจความหมายได้ ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้ที่ให้สารสนเทศเกี่ยวกับสถานที่ศึกษาอย่างกว้าง ๆ ไม่จำเป็นต้องให้สารสนเทศที่ละเอียด ถูกต้อง แม่นยำ เปรียบได้กับกระดาษลิตมัสที่บ่งชี้สภาพความเป็นกรดเป็นด่างได้ โดยไม่ต้องให้ค่าพีเอช (p^H) ซึ่งบอกความเป็นกรดเป็นด่างได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน

2. ตัวบ่งชี้แตกต่างกันกับตัวแปร โดยตัวแปรจะให้ความหมายเฉพาะค่า (Value) แต่ไม่ให้ความหมายในลักษณะของการประเมิน แต่ตัวบ่งชี้จะให้ความหมายเชิงประเมินมากกว่าที่จะให้ความหมายเฉพาะค่าของมันมีลักษณะตัวแปรรวม สร้างขึ้นจากการรวมตัวแปรที่ให้สารสนเทศแต่ละด้าน (Factor) ประกอบกันเป็นภาพกว้าง ๆ ของสิ่งที่จะศึกษา

3. ค่าของตัวบ่งชี้แสดงถึงปริมาณและการแปลความหมาย ต้องมีการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดขึ้นในตอนพัฒนาตัวบ่งชี้ นั่นคือ ตัวบ่งชี้ต้องมีจุดอ้างอิง (Reference point) ที่สามารถให้ตัดสินคุณค่าได้

4. ตัวบ่งชี้ต้องใช้สารสนเทศ ณ จุดเวลา ช่วงเวลาเฉพาะ เมื่อนำตัวบ่งชี้จากช่วงเวลาหลายจุดมาเทียบกัน จะต้องแสดงภาพการศึกษาได้

5. ตัวบ่งชี้เป็นหน่วยพื้นฐาน (Basic units) สำหรับการพัฒนาทฤษฎี ซึ่งมีความสำคัญยิ่งสำหรับศาสตร์ทุกสาขา การพัฒนาทฤษฎีโดยอาศัยกระบวนการวิจัยทำได้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างคำอธิบายชั่วคราวเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ ขั้นที่ 2 ให้นิยามตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ ขั้นที่ 3 ให้นิยามเชิงปฏิบัติการในรูปที่สามารถวัดได้ของตัวแปรทุกตัวในขั้นที่ 2 และขั้นที่ 4 วางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลและสร้างดัชนี

สำหรับตัวบ่งชี้ทางการศึกษา (Education indicator) Davis (1977) ได้ให้ความหมายของตัวบ่งชี้ว่า หมายถึง ข้อความที่บ่งบอก หรือเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามการดำเนินงาน หรือสถานะของระบบ

Brustein, Oakes, and Guiton (1992) ได้ให้ความหมายตัวบ่งชี้ทางการศึกษาว่า หมายถึง ค่าสถิติ หรือตัวแปรประกอบ ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับสถานภาพ (Status) คุณภาพ (Quality) และผลการดำเนินงาน (Performance) ของระบบการศึกษา หรือสถานศึกษา และสามารถแปลความหมายได้อย่างเที่ยงตรง

จากความหมายของตัวบ่งชี้และตัวบ่งชี้ทางการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า หมายถึง สิ่งที่น่ามาชีวิตหรือชี้สภาพของระบบการศึกษาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง และระบบที่ต้องการวัดเข้าด้วยกัน โดยที่ตัวแปรทุกตัวไม่จำเป็นต้องเป็นตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้จะบ่งบอกถึงภาพรวมของระบบใดระบบหนึ่งเหมือนกับเป็นการให้แนวคิดกว้าง ๆ มากกว่าจะเป็นภาพที่เฉพาะเจาะจง หรือภาพที่เป็นชิ้นส่วนของสิ่งที่เราสนใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้อธิบายถึงประเภทตัวบ่งชี้ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการศึกษา ความแตกต่างของระดับความเป็นรูปธรรมของตัวบ่งชี้ วิธีการ ประเมินตัวบ่งชี้ การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ ประโยชน์ของตัวบ่งชี้ ระดับของสมรรถนะ ดังนี้

ประเภทตัวบ่งชี้

1. ตัวบ่งชี้ประเภทความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive domain) เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้ด้านหลักโภชนาการ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ความรู้ด้านกฎหมาย ความรู้ความเข้าใจ ในภูมิปัญญาไทย วิธีการวัดที่เหมาะสมกับตัวบ่งชี้ประเภทนี้คือ การทดสอบหรือประเมินจากผลงาน

2. ตัวบ่งชี้ประเภทความรู้สึก ความคิดเห็น เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม (Affective domain) เช่น ทักษะติดต่ออาชีพครู เจตคติต่ออาชีพสุจริต ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความกตัญญู ความชื่นชมด้านศิลปะดนตรี กีฬา ความมั่นใจในตนเอง ความกล้าแสดงออก วิธีการประเมินที่เหมาะสม ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม แต่ในทางปฏิบัติจริง การสังเกต พฤติกรรมเหล่านี้ทำได้ยาก โดยเฉพาะถ้าผู้ถูกสังเกตมีจำนวนมาก จึงมักใช้แบบวัดทางจิตวิทยา เป็นเครื่องมือวัดแทน หรือการให้รายงานตนเอง หรือการให้ผู้อื่นที่อยู่รอบข้างประเมินเนื่องจากวัด ผู้เรียน ได้เป็นกลุ่ม

3. ตัวบ่งชี้ประเภททักษะการปฏิบัติ (Psychomotor domain) เช่น สมรรถภาพทางกาย ความสามารถในการปฐมพยาบาล ทักษะในการทำงาน ความสามารถทำงานตามขั้นตอนและ ทำงานเป็นทีม วิธีการวัดที่ดีคือ การสังเกตพฤติกรรมโดยตรงหรือดูจากผลงาน วิธีการวัดโดยอ้อม คือ การให้รายงานตนเอง หรือการสอบถามจากผู้รอบข้าง

ความแตกต่างของระดับความเป็นรูปธรรมของตัวบ่งชี้

1. ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรม เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนครู อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรี จำนวนครูตามเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด จำนวนอาคารสถานที่ ขนาดห้องสมุด จำนวนสื่อที่ครูผลิต วิธีการวัดตัวบ่งชี้ประเภทนี้ทำได้ง่าย มีความเป็นปรนัยในการวัดสูง

2. ตัวบ่งชี้ที่เป็นนามธรรม เช่น คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน (ความกตัญญู ความเมตตากรุณา) คุณธรรมจริยธรรมของครูหรือผู้บริหาร การรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน การมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตของนักเรียน ตัวบ่งชี้ประเภทนี้วัดได้ยาก เพราะเห็นพฤติกรรมไม่ชัดเจนและเครื่องมือที่วัดก็สร้างได้ยาก

ความยากง่ายในการเก็บข้อมูลของตัวบ่งชี้

1. ตัวบ่งชี้ที่เก็บข้อมูลหรือหาร่องรอยหลักฐานได้ง่าย เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณภาพของแผนการสอน ลักษณะของหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียน ระบบสาธารณูปโภคในโรงเรียน

สถิติการเจ็บป่วยของนักเรียน จำนวนนักเรียนที่มีการทะเลาะวิวาทในโรงเรียน ข้อมูลเหล่านี้จัดเก็บอยู่แล้วและเป็นที่ยอมรับ

2. ตัวบ่งชี้ที่เก็บข้อมูลหรือหาร่องรอยหลักฐานค่อนข้างยาก เช่น ความสามารถ

ในการปฐมพยาบาลของนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู การวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของครูในโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ เจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ความกตัญญูกตเวทีของนักเรียน ข้อมูลเหล่านี้หลายตัวต้องมีโอกาสเข้าไปใกล้ชิดผู้ถูกวัดและสังเกตพฤติกรรม ซึ่งในภาพปฏิบัติจริงทำได้ยาก

วิธีการประเมินตัวบ่งชี้

วิธีการประเมินตัวบ่งชี้มีทั้งวิธีการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary sources) และทุติยภูมิ (Secondary sources) วิธีวัดทางตรง (Direct measure) และวิธีการวัดโดยอ้อม (Indirect measure) ควรเลือกใช้ตามความเหมาะสม ตามสภาพเงื่อนไขของตนเอง

1. ตัวบ่งชี้ที่เป็นความรู้ความเข้าใจ วิธีการเก็บข้อมูลคือ การใช้แบบสอบถาม

การทดสอบผู้เรียนด้านวิชาการ การทดสอบความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด การวัดความรู้ด้านหลักโภชนาการ การวัดตระหนักรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม ถือว่าเป็นวิชาที่เหมาะสมในการสอบวัดความรู้ แต่อาจมีข้อเสียที่ต้องทำการทดสอบผู้เรียนซึ่งเสียเวลา จึงเสนอแนะให้นำไปเป็นส่วนหนึ่งในการสอบตามวิชาที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้ นั้น ๆ เช่น สุขศึกษา (สุขนิสัย, ยาเสพติด) พลศึกษา (ตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม) เป็นต้น

2. ตัวบ่งชี้ที่เป็นนามธรรมหรือคุณลักษณะภายในที่มองไม่เห็น วิธีการเก็บข้อมูลคือ

การใช้แบบวัดทางจิตวิทยา เช่น การวัดทัศนคติต่ออาชีพครู การวัดเจตคติต่ออาชีพสุจริตของนักเรียน การวัดความตระหนักรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม เนื่องจากปฏิบัติได้ง่ายกว่าการสังเกตพฤติกรรม เป็นรายบุคคล

3. ตัวบ่งชี้ที่มีพฤติกรรมให้สามารถสังเกตเห็นได้ วิธีการเก็บข้อมูลคือ การใช้วิธีการ

สังเกตพฤติกรรม เช่น ความสามารถในการทำงานเป็นทีม พฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน ที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ความสามารถในการสื่อสารทางภาษาของผู้เรียน วิธีนี้จะดีถ้ามีโอกาสสังเกตพฤติกรรม

4. ตัวบ่งชี้ที่สะท้อนความรู้สึก หรือความคิดเห็น วิธีการเก็บข้อมูลคือ การสำรวจด้วย

แบบสอบถาม เช่น การสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับระดับการเอาใจใส่ของครูต่อผู้เรียน การสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงการเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน ควรสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร

5. การใช้ข้อมูลที่มีอยู่ หรือร่องรอยหลักฐานที่ปรากฏ เช่น สถิตินักเรียนที่เจ็บป่วย เพิ่มสะสมผลงานของครูธรรมนุญ โรงเรียน ข้อมูลเหล่านี้ส่วนใหญ่สถานศึกษาจะมีการจัดเก็บ อยู่แล้ว สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการประเมินได้เลยโดยไม่ต้องเก็บข้อมูลใหม่

สรุป ตัวบ่งชี้พฤติกรรม คือ ข้อมูลคุณลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลที่แสดงออกมา ในลักษณะของความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด ทักษะ ทักษะ ความสามารถด้านต่าง ๆ ที่ถูกประเมิน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของลักษณะข้อมูล

การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้

วิธีการสร้างหรือพัฒนาตัวบ่งชี้ทางการศึกษามี 3 วิธี (เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และแสวง ปิ่นมณี, 2529 อ้างถึงใน พิรภาว บุญเพลิง, 2550) ได้แก่

1. การสร้างตัวบ่งชี้โดยใช้นิยามเชิงปฏิบัติ (The pragmatic definition of an indicator) คือ การเลือกตัวแปรจำนวนหนึ่งที่ทำได้หรือที่มีอยู่มาใช้งานวิจัยงานใดงานหนึ่งโดยเฉพาะ โดยอาศัยการตัดสินใจและประสบการณ์ของผู้วิจัยเท่านั้น

2. การสร้างตัวบ่งชี้โดยอาศัยข้อกำหนดเชิงทฤษฎี (The theoretical definition of an indicator) วิธีการนี้อาศัยการผสมหรือการรวมตัวแปรจำนวนหนึ่งเข้าด้วยกัน โดยวิธีการทางเรขาคณิต ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ถูกเลือกมาตามลำดับความสำคัญและมีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน และแต่ละตัวแปรนั้นจะมีค่าน้ำหนัก การเลือกตัวบ่งชี้ที่ใช้อาศัยฐานเชิงทฤษฎี เอกสารงานวิจัย หรือ แนวความคิดที่มีอยู่แล้ว

3. การสร้างตัวบ่งชี้ วิธีนี้คล้ายคลึงกับวิธีที่สอง แตกต่างอยู่ที่ว่า วิธีการสร้างตัวบ่งชี้ จากข้อกำหนดเชิงทฤษฎีนั้น การเลือกกำหนดน้ำหนักนั้น กำหนดจากลำดับความสำคัญ ส่วนวิธีการ สร้างตัวบ่งชี้โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์นั้น กำหนดน้ำหนักของตัวแปรแต่ละตัวโดยวิธีการ ทางสถิติเป็นหลัก เช่น การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) เป็นต้น ซึ่งวิธีการนี้เป็นวิธีที่ น่าเชื่อถือมากที่สุด

กล่าวโดยสรุป การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ทางการศึกษา โดยทั่วไปมีอยู่ 3 วิธี วิธีแรก เป็นการเลือกตัวแปรที่มีอยู่หรือการรวมตัวแปรจำนวนหนึ่งเข้าด้วยกันแล้วนำไปใช้ วิธีที่สอง เป็นการรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันด้วยวิธีทางคณิตศาสตร์ตามข้อกำหนดเชิงทฤษฎี วิธีที่สาม เป็นการสร้างตัวบ่งชี้โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่นำมาวิเคราะห์แล้วจัดกลุ่มตัวแปรโดยอาศัย หลักทางสถิติ ไม่ว่าจะใช้วิธีการใดก็ตาม การสร้างตัวบ่งชี้มีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง 4 ประการ คือ การกำหนดนิยามของตัวบ่งชี้ การคัดเลือกตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของสิ่งที่จะศึกษา การสังเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และการกำหนดน้ำหนักของตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การกำหนดนิยามของตัวบ่งชี้ วิธีการกำหนดนิยามของตัวบ่งชี้ จำแนกออกเป็น 3 วิธี ได้แก่ นิยามเชิงทฤษฎี นิยามเชิงประจักษ์ และนิยามเชิงปฏิบัติการ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยใช้นิยามเชิงทฤษฎี (Theoretical definition) เป็นนิยามที่นักวิจัยใช้ทฤษฎีรองรับการตัดสินใจของนักวิจัยโดยตลอด และใช้วิจารณ์ของนักวิจัยน้อยมากกว่านิยามแบบอื่น การนิยามตัวบ่งชี้โดยใช้การนิยามเชิงทฤษฎี นักวิจัยอาจทำได้สองแบบแรก เป็นการนำทฤษฎีและเอกสารการวิจัยเป็นพื้นฐานสนับสนุนทั้งหมด ตั้งแต่การกำหนดตัวบ่งชี้ การกำหนดวิธีการรวมตัวบ่งชี้ และการกำหนดน้ำหนักตัวบ่งชี้ นั่นคือ นักวิจัยใช้โมเดลหรือสูตรในการสร้างตัวบ่งชี้ตามที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วทั้งหมด แบบที่สอง เป็นการนำทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยเป็นพื้นฐานสนับสนุนในการคัดเลือกตัวบ่งชี้ และกำหนดวิธีการรวมตัวแปรเท่านั้น ส่วนในขั้นตอนการกำหนดน้ำหนักตัวบ่งชี้แต่ละตัว นักวิจัยใช้ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญประกอบในการตัดสินใจ วิธีแบบนี้ใช้ในกรณีที่ยังไม่มีผู้ใดกำหนดสูตรหรือโมเดลไว้ก่อน

1.2 การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยใช้นิยามเชิงประจักษ์ (Empirical definition) เป็นนิยามที่มีลักษณะใกล้เคียงกับนิยามเชิงทฤษฎี เพราะเป็นนิยามที่นักวิจัยกำหนดว่าตัวบ่งชี้ประกอบด้วยตัวบ่งชี้อะไรและกำหนดรูปแบบวิธีการรวมตัวแปรให้ได้ตัวบ่งชี้ โดยมีทฤษฎี เอกสารวิชาการหรืองานวิจัยเป็นพื้นฐาน แต่การกำหนดน้ำหนักของตัวแปรแต่ละตัวที่จะนำมารวมกันในการพัฒนาตัวบ่งชี้ นั้น มิได้อาศัยแนวคิดทฤษฎีโดยตรง แต่อาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ การนิยามแบบนี้มีความเหมาะสมและเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากจนทุกวันนี้ (Johnstone, 1981)

1.3 การนิยามตัวบ่งชี้โดยใช้นิยามเชิงปฏิบัติ (Pragmatic definition) เป็นนิยามที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวกับตัวบ่งชี้ไว้พร้อมแล้ว มีฐานข้อมูลแล้ว หรือมีการสร้างตัวแปรประกอบจากตัวบ่งชี้หลายตัวไว้แล้ว นักวิจัยเพียงใช้วิจารณ์คัดเลือกตัวแปรจากฐานข้อมูลที่มีอยู่ และนำมาพัฒนาตัวบ่งชี้โดยกำหนดวิธีการรวมตัวบ่งชี้และกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ ซึ่งอาจทำให้ได้นิยามที่ลำเอียงเพราะไม่มีการอ้างอิงทฤษฎีหรือตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่อย่างใด นิยามเชิงปฏิบัติจึงเป็นนิยามที่มีจุดอ่อนมากที่สุดเมื่อเทียบกับนิยามแบบอื่น และไม่ค่อยมีผู้นิยมใช้

2. การคัดเลือกตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของสิ่งที่มุ่งศึกษา จะต้องนำตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องศึกษาทั้งหมดมารวมกันเพื่อสร้างเป็นตัวบ่งชี้ ในขั้นตอนนี้จะต้องมีการศึกษาทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้อง หรือการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญอย่างละเอียด เพื่อให้สามารถระบุคุณลักษณะของสิ่งที่มุ่งศึกษาได้อย่างชัดเจน ซึ่งควรหลีกเลี่ยงการใช้ตัวแปรจำนวนมาก เพราะอาจทำให้หมกมุ่นของสิ่งที่มุ่งศึกษามีความซับซ้อนและแปลความหมายได้ยาก ควรกลั่นกรองตัวแปร

ที่เกี่ยวข้องให้เหลือเพียงตัวแปรที่สำคัญเท่านั้น และในกรณีที่มีตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป มีความสัมพันธ์กันสูง จะไม่นิยมใช้ตัวแปรเหล่านั้นทั้งหมด เพราะผลที่ได้จะเกิดความคลาดเคลื่อนในการวัด และหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ภายในต่ำแต่มีแนวโน้มว่าสามารถอธิบายสิ่งที่ต้องการศึกษาได้ในระดับสูง

3. การสังเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ เข้าด้วยกัน วิธีการสังเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยทั่ว ๆ ไป ใช้กันอยู่ 2 วิธี คือ การรวมเชิงบวก (Additive) และการรวมแบบทวีคูณ (Multiplicative)

3.1 การรวมเชิงบวก (Additive) แนวคิดของการรวมตัวแปรด้วยการบวกมีอยู่ว่า ตัวแปรที่อยู่ในสมการสามารถทดแทนกันได้ เช่น ตัวบ่งชี้ 1 ที่เกิดจากการรวมตัวแปร 2 ตัวแปร คือ V_1 และ V_2 ดังสมการ

$$I = V_1 + V_2$$

เมื่อ I คือ ตัวบ่งชี้

V_1 คือ ตัวแปรที่ 1

V_2 คือ ตัวแปรที่ 2

การรวมตัวแปรด้วยการบวกมักใช้เมื่อต้องการเปรียบเทียบระบบการศึกษาตั้งแต่ 2 ระบบขึ้นไป ว่ามีความแตกต่างกันกี่หน่วยในเรื่องที่มุ่งศึกษา

3.2 การรวมแบบทวีคูณ (Multiplicative) แนวคิดของการรวมตัวแปรด้วยการรวมแบบทวีคูณมีอยู่ว่า การเปลี่ยนแปลงค่าของตัวแปรหนึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของตัวแปรหนึ่งไม่อาจทดแทนหรือชดเชยกันได้ กล่าวคือ ตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นจะมีค่าสูงได้ก็ต่อเมื่อตัวแปรองค์ประกอบทุกตัวมีค่าสูงทั้งหมด

$$I = V_1 \times V_2$$

เมื่อ I คือ ตัวบ่งชี้

V_1 คือ ตัวแปรที่ 1 (ฐาน)

V_2 คือ ตัวแปรที่ 2 (ทวีคูณ)

การรวมตัวแปรด้วยการคูณมักใช้เมื่อต้องการเปรียบเทียบระบบการศึกษา 2 ระบบขึ้นไป ว่าระบบหนึ่งมีค่าตัวบ่งชี้สูงกว่าอีกระบบหนึ่งอยู่ที่เท่าไร หรือคิดเป็นร้อยละเท่าไร

4. การกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปร สามารถทำได้ 2 วิธี คือ กำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรให้เท่ากัน (Equal weight) และให้ต่างกัน (Differential weight) สำหรับการกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรให้ต่างกันนั้น อาจใช้การพิจารณาตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert judgement) วิธีวัดความสำคัญของตัวแปร โดยพิจารณาจากเวลา (Time taken) หรือค่าใช้จ่าย (Cost) ของกระบวนการกระทำกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้น หรือวิธีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data) ด้วยวิธีการทางสถิติก็ได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 วิธีการพิจารณาตัดสินใจโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert judgement) เป็นการพิจารณาลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญกับสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยสมาชิกแต่ละคนจะเสนอค่าน้ำหนักของตัวแปร แล้วพิจารณาหาข้อยุติด้วยการใช้ค่าเฉลี่ยหรือด้วยการอภิปรายลงความเห็น หรืออาจจะใช้แบบสอบถามเพื่อหาร้อยละที่ผู้ตอบเห็นด้วยกับความสำคัญของตัวแปรที่รวมอยู่ในองค์ประกอบ หรืออาจใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) เพื่อสำรวจหาฉันทมติจากผู้เชี่ยวชาญโดยไม่ต้องเผชิญหน้า โดยใช้การสัมภาษณ์และสอบถามความคิดเห็นจนได้คำตอบที่ชัดเจนสอดคล้องกันแล้ว จึงนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้หาค่าน้ำหนักตัวแปรองค์ประกอบต่อไป

4.2 วิธีวัดความสำคัญของตัวแปร (Measurement effort required) โดยพิจารณาจากเวลา (Time taken) หรือค่าใช้จ่าย (Cost) ของการกระทำกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร คือ ถ้าวลาค่าใช้จ่ายของการกระทำกิจกรรมบางอย่างสำหรับตัวแปรหนึ่งมากกว่าอีกตัวแปรหนึ่ง ตัวแปรนั้นควรมีการกำหนดน้ำหนักมากกว่าหรือน้อยกว่าอีกตัวแปรหนึ่ง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบริบทของสิ่งที่ต้องศึกษา

4.3 การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data) เพื่อกำหนดค่าน้ำหนัก เป็นการใช่วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดน้ำหนักของตัวแปร เช่น การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) เป็นต้น

ประโยชน์ของตัวบ่งชี้ทางการศึกษา

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545 อ้างถึงใน พิรภาว์ บุญเพลิง, 2550) ได้สรุปแนวคิดนักการศึกษาหลายท่านเกี่ยวกับการนำตัวบ่งชี้ทางการศึกษาไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การศึกษา ทำให้มีความชัดเจน มีความคงเส้นคงวา และตรวจสอบได้ง่าย สะดวกสบายมากขึ้น

2. การกำกับและการประเมินระบบการศึกษา สภาพปรากฏการณ์ในระบบการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยอาจเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกระบบ หรือเกิดจากวิวัฒนาการ โดยธรรมชาติ สภาพการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จำเป็นต้องมีการกำกับ ดูแลตรวจสอบ ประจําอย่างต่อเนื่อง จึงจะสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดลำดับ และการจำแนกประเภทของระบบการศึกษา เพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา และช่วยเหลือให้มีการรวมกลุ่มที่อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ร่วมมือเร่งรัดการพัฒนาให้เป็นไปได้โดยรวดเร็วมากขึ้น

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการศึกษา การใช้ตัวบ่งชี้เป็นหน่วยพื้นฐานในการวิเคราะห์ จะช่วยลดปัญหาความเที่ยงหรือความตรงต่ำ อีกทั้งตัวบ่งชี้จะให้สารสนเทศเกี่ยวกับสถานะ แนวโน้ม และการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ ข้อเสนอแนะ

5. การแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ และการประกันคุณภาพ ซึ่งตัวบ่งชี้จะใช้ในการกำหนดเป้าหมาย หรือระดับคุณภาพของหน่วยงาน และใช้ชุดของตัวบ่งชี้เป็นเครื่องกำกับการดำเนินการของหน่วยงาน

6. การกำหนดเป้าหมายที่ตรวจสอบได้ เป็นการกำหนดเป้าหมายที่หน่วยงานตั้งใจจะปฏิบัติ การประเมินผลเป็นการพิจารณาความแตกต่างระหว่างเป้าหมายแต่ละขั้นกับผลการปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมา ตัวบ่งชี้ทางการศึกษาถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณลักษณะหรือสภาพที่เราต้องการศึกษาโดยภาพรวม สารสนเทศจากตัวบ่งชี้ทางการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการประเมินหรือบอกความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการศึกษาได้

คุณภาพของตัวบ่งชี้ (ความตรง, ความเชื่อมั่น)

มีผู้ให้ความหมายของคุณภาพตัวบ่งชี้ไว้หลายท่าน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552) ได้กำหนดตัวชี้วัดตามแนวทางของ SMART objective ดังนี้

S (Specific) = เจาะจง

ความเฉพาะเจาะจง ตัวชี้วัดควรมีความชัดเจนและมีความมุ่งหมายไปยังสิ่งที่วัด ควรกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน ไม่กำกวม เพื่อมิให้เกิดการตีความผิดพลาด และเพื่อสื่อสารความเข้าใจให้ตรงกันทั่วทุกองค์กร

M (Measurable) = วัดได้

เป็นตัวชี้วัดที่สามารถนำไปวัดผลการปฏิบัติงานได้จริง ข้อมูลที่ได้จากการวัดสามารถนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากตัวชี้วัดอื่น และใช้วิเคราะห์ความหมายทางสถิติได้

A (Attainable)/ (Achievable) = บรรลุผล

สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ องค์กรไม่ควรใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักที่องค์กรไม่สามารถควบคุมให้เกิดผลได้โดยตรง

R (Realistic) = เป็นจริงได้

มีความสมจริง ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักมีความเหมาะสมกับองค์กร และไม่ใช้
ต้นทุนการวัดที่สูงเกินไป

T (Time bound) = ภายใต้อกรอบเวลาที่เหมาะสม

สามารถใช้วัดผลการปฏิบัติงานได้ภายในเวลาที่กำหนด ควรปรับปรุงตัวชี้วัดให้ทันสมัย
อยู่เสมอ

ลักษณะของตัวบ่งชี้ที่ดี

ศิริชัย กาญจนวาที (2552) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของตัวบ่งชี้ที่ดี มีดังนี้

1. ความตรง (Validity) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้ได้ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้
อย่างถูกต้องแม่นยำ ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1.1 มีความตรงประเด็น (Relevant) ตัวบ่งชี้ต้องชี้วัดได้ตรงประเด็น มีความเชื่อมโยง
สัมพันธ์ หรือเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับคุณลักษณะที่มุ่งวัด เช่น GPA ใช้เป็นตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน โดยทั่วไป

1.2 ความเป็นตัวแทน (Representative) ตัวบ่งชี้จะต้องมีความเป็นตัวแทน
คุณลักษณะที่มุ่งวัดหรือมีมุมมองที่ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของคุณลักษณะที่มุ่งวัด
อย่างครบถ้วน เช่น อุณหภูมิร่างกายเป็นตัวบ่งชี้สภาวะการมีไข้ของผู้ป่วย

2. ความเที่ยง (Reliability) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้คุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ
คงเส้นคงวา หรือบ่งชี้ได้คงที่เมื่อทำการวัดซ้ำในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

2.1 ความเป็นปรนัย (Objectivity) ตัวบ่งชี้ต้องชี้วัดได้อย่างเป็นปรนัย การตัดสินใจ
เกี่ยวกับค่าของตัวบ่งชี้ควรขึ้นอยู่กับสภาวะที่เป็นอยู่หรือคุณสมบัติของสิ่งนั้นมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับ
ความรู้สึกตามอัตวิสัย

2.2 มีความคลาดเคลื่อนต่ำ (Minimum error) ตัวบ่งชี้ต้องชี้วัดได้
อย่างมีความคลาดเคลื่อนต่ำ ค่าที่ได้จะต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

3. ความเป็นกลาง (Neutrality) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้ด้วยความเป็นกลาง ปราศจาก
ความลำเอียง (Bias) ไม่โน้มเอียงเข้าหาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ชี้นำโดยการเน้นการบ่งชี้เฉพาะลักษณะ
ความสำเร็จหรือความล้มเหลวหรือความไม่ยุติธรรม

4. ความไว (Sensitivity) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องมีความไวต่อคุณลักษณะที่มุ่งวัด สามารถ
แสดงความผันแปรหรือความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน โดยตัวบ่งชี้จะต้องมี
มาตรฐานและหน่วยวัดที่มีความละเอียดเพียงพอ

5. สะดวกในการนำไปใช้ (Practicality) ตัวบ่งชี้ที่จะต้องสะดวกในการนำไปใช้ ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

5.1 เก็บข้อมูลง่าย (Availability) ตัวบ่งชี้ที่จะต้องสามารถนำไปใช้วัดหรือเก็บข้อมูลได้สะดวก สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจ นับ วัด หรือสังเกตได้

5.2 แปลความหมายง่าย (Interpretability) ตัวบ่งชี้ที่ดีควรให้ค่าการวัดที่มีจุดสูงสุดและต่ำสุด เข้าใจง่าย และสามารถสร้างเกณฑ์ตัดสินคุณภาพได้ง่าย

นอกจากนี้ Ashworth and Harvey (1994) และ Cowman (1996) กล่าวถึง การพัฒนาตัวบ่งชี้ทางการศึกษาที่ดีว่า ควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความสอดคล้องกับพันธกิจของสถาบัน ครอบคลุมบทบาทหลักของสถาบัน รวมทั้งครอบคลุมองค์ประกอบคุณภาพการจัดการศึกษา ทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต
2. สามารถนำมาใช้ควบคุมและประเมินการศึกษา การจัดการศึกษาของสถาบันหรือเป็นการประเมินตนเอง (Self-evaluation) เพื่อนำผลการประเมินตนเอง
3. มีความตรง (Validity) มีความเชื่อมั่น (Reliability) และเป็นที่ยอมรับของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถาบัน มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ (Unambiguous) และไม่ผันแปรง่าย (Not susceptibility)

Johnstone (1981) ได้กล่าวว่า ลักษณะที่สำคัญของตัวบ่งชี้มี 5 ประการ ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้สามารถให้สารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งหรือสภาพที่ศึกษาอย่างกว้าง ๆ ตัวบ่งชี้ที่นำมาใช้ในด้านสังคมศาสตร์ให้สารสนเทศที่ถูกต้องแม่นยำไม่มากนักน้อย แต่ไม่จำเป็นต้องถูกต้องแม่นยำอย่างแน่นอน
2. ตัวบ่งชี้มีลักษณะที่แตกต่างไปจากตัวแปร เนื่องจากตัวบ่งชี้เกิดจากการรวมตัวแปรหลาย ๆ ตัวที่มีความสัมพันธ์กันเข้าด้วยกันเพื่อให้เห็นภาพรวมของสิ่งหรือสภาพที่ต้องการศึกษา แต่ตัวแปรจะให้สารสนเทศของสิ่งหรือสภาพที่ต้องการศึกษาเพียงด้านเดียว เพราะว่ามีลักษณะที่เฉพาะเจาะจง เช่น อัตราส่วนของครูต่อนักเรียน
3. ตัวบ่งชี้จะต้องกำหนดเป็นปริมาณ ตัวบ่งชี้ต้องแสดงสภาพที่ศึกษาเป็นค่าตัวเลขหรือปริมาณเท่านั้น ในการแปลความหมาย ค่าของตัวบ่งชี้จะต้องนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น ในการสร้างตัวบ่งชี้จะต้องมีการกำหนดความหมายและเกณฑ์ของตัวบ่งชี้อย่างชัดเจน
4. ตัวบ่งชี้จะต้องเป็นค่าชั่วคราว จะมีค่า ณ จุดเวลา หรือช่วงเวลานั้น ๆ เมื่อเวลาเปลี่ยนไป ค่าตัวบ่งชี้ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้
5. ตัวบ่งชี้เป็นหน่วยพื้นฐานในการพัฒนาทฤษฎี การวิจัยเพื่อพัฒนาทฤษฎีใหม่ มีการดำเนินงานที่สำคัญเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับตัวแปร 4 ขั้นตอน ขั้นตอนแรก คือ การบรรยายสภาพ

ปรากฏการณ์ที่ศึกษาวิจัย ขั้นตอนที่สอง คือ การนิยามของปรากฏการณ์ที่ศึกษาวิจัย หรือการให้นิยามเชิงทฤษฎีเป็นภาพกว้าง ๆ การให้นิยามแบบกว้าง ๆ นี้ เหมือนกับการให้นิยามของตัวบ่งชี้ซึ่งแตกต่างจากการให้นิยามของตัวแปร ขั้นตอนที่สาม คือ การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของปรากฏการณ์ ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยต้องกำหนดนิยามชัดเจนว่าปรากฏการณ์นั้นวัดได้จากตัวแปรอะไร และขั้นตอนสุดท้าย คือ การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสร้างตัวแปรปรากฏการณ์ที่ศึกษาวิจัย ในการดำเนินงานทั้งสี่ขั้นตอนนี้ การกำหนดนิยามเชิงทฤษฎี และการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ควรจะต้องสอดคล้องและตรงกัน Johnstone จึงได้เสนอแนะให้นักวิจัยเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวบ่งชี้ โดยใช้ตัวบ่งชี้เป็นหน่วยพื้นฐานสำหรับการวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎี

เกณฑ์ของการประเมินผลการใช้ตัวบ่งชี้

ความหมายของเกณฑ์

คำว่า เกณฑ์ มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย พอสรุปได้ ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524), ฉัตรนภา พรหมมา (2528, หน้า 16), สุวีจนา เล็กสมบูรณ์ (2532, หน้า 8) และเชษฐา เทียมเพชร (2533, หน้า 71) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ในลักษณะที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการไว้ว่า เกณฑ์ เป็นเครื่องชี้สถานะความเหมาะสมของสิ่งที่ประเมินหรือสิ่งที่ใช้ตัดสินคุณภาพของผลลัพธ์ ที่อยู่ในรูปข้อกำหนดของพฤติกรรมขั้นต่ำที่ยอมรับได้

เอนก ศิลปนิลมาลย์ (2530, หน้า 6) ได้กล่าวไว้ว่า เกณฑ์ คือ ข้อกำหนดที่ใช้วัดคุณภาพ โดยอยู่ในรูปข้อกำหนดประมาณค่าของสิ่งต่าง ๆ ว่ามีหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด

กุลชติ เจริญกุล (2536, หน้า 7) ให้ความหมายของเกณฑ์ไว้ว่า เกณฑ์ คือ ระดับคุณภาพของพฤติกรรมการปฏิบัติงาน และระดับคุณภาพของผลงาน

ศิริชัย กาญจนวาที (2537, หน้า 68) ได้กล่าวไว้ว่า เกณฑ์ หมายถึง ระดับที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลที่ได้รับ

พัลวิ จริตธรรม (2538, หน้า 12) ให้ความหมายของเกณฑ์ไว้ว่า เกณฑ์ หมายถึง ข้อกำหนดที่ใช้เป็นบรรทัดฐานในการตัดสินคุณภาพหรือพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการวัด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า เกณฑ์ ไว้ว่า เกณฑ์ หมายถึง หลักที่กำหนดไว้หรือหลักวินิจฉัย สำหรับการวัดและการสอบพฤติกรรม

Good (1959) ได้ให้ความหมายว่า เกณฑ์ คือ ข้อกำหนดสำหรับการเลือกตัดสินใจ ที่อยู่บนพื้นฐานของการเปรียบเทียบเชิงปริมาณและคุณภาพ

Cizek (1993) กล่าวว่าไว้ว่า เกณฑ์ คือ ข้อกำหนดที่มีขอบเขตบอกถึงระดับพฤติกรรมทั้งหมดในการวัดผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่งที่กำหนดไว้

จากความหมายของเกณฑ์ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอสรุปได้ว่า เกณฑ์ หมายถึง ตัวเทียบผลการดำเนินงานเพื่อตัดสิน/ ตัดสินใจ เป็นความคาดหวังว่า คน/ กลุ่มคน จะทำอะไร ได้จนถึงระดับที่กำหนด เกณฑ์อาจเป็นค่า/ ตัวเลข/ คุณลักษณะ และอาจมีหลายระดับได้

ลักษณะของเกณฑ์

ในการวัดและประเมินสิ่งใดก็ตาม จำเป็นต้องมีเกณฑ์ เพราะเกณฑ์คือข้อกำหนดที่เป็นบรรทัดฐานในการตัดสินคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกณฑ์เปรียบเสมือนแนวทางที่ใช้ประเมินหรือบ่งชี้คุณภาพและความเป็นเลิศของสถาบัน

พัทวิ จริตธรรม (2538, หน้า 17) ได้กล่าวไว้ว่า เกณฑ์ในการวัดและประเมินผลจะมีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ส่วน คือ

1. ลักษณะการปฏิบัติงานที่เป็นเป้าหมาย (Target performance)
2. เกณฑ์สำหรับการปฏิบัติงาน (Performance criteria)
3. เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring criteria)
4. มาตรฐาน (Standard)

จากส่วนประกอบของเกณฑ์ทั้ง 4 ส่วนที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นว่า มาตรฐานถือเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์ แม้ว่าบางครั้ง คำว่า เกณฑ์ และมาตรฐาน จะถูกนำมาใช้ร่วมกัน เช่น เกณฑ์มาตรฐานสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ พ.ศ. 2540 เป็นต้น แต่โดยนิยามที่แท้จริงแล้ว เกณฑ์ และมาตรฐาน มีความหมายที่แตกต่างกัน รวมทั้งแตกต่างจากคำว่า ตัวบ่งชี้ ด้วย

เกณฑ์การประเมินนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประเมินผลการศึกษา และเกณฑ์ที่ดีจะต้องมีลักษณะสำคัญทั้ง 4 ส่วน ครบถ้วนและชัดเจน

นอกจากนี้ อุทุมพร จามรมาน (2542) ได้กล่าวไว้ว่า เกณฑ์ที่ยอมรับกันมากกว่าร้อยละ 75 เรียกว่า เกณฑ์มาตรฐาน (Standards) เกณฑ์ที่ตายตัวไม่เปลี่ยน เรียกว่า เกณฑ์สัมพัทธ์ (Absolute criteria) เกณฑ์ที่ยืดหยุ่น เรียกว่า เกณฑ์สัมบูรณ์ (Relative criteria) เกณฑ์สัมบูรณ์ เป็นเกณฑ์ที่ปรับเปลี่ยนโดยเทียบกับผลงานในอดีต (เช่น ปีที่แล้ว) หรือเทียบกับกลุ่มอื่น หรือกลุ่มใหญ่ (Norm groups)

ประเภทของเกณฑ์

การแบ่งประเภทของเกณฑ์นั้นมียู่หลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับเทคนิคและวิธีการในการแบ่งซึ่งมีอยู่หลากหลาย พัทวิ จริตธรรม (2538, หน้า 13-16) ได้รวบรวมเทคนิควิธีการแบ่งประเภทของ

เกณฑ์ตามลักษณะต่าง ๆ ของนักวัดและประเมินผลทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวม 8 แบบ ดังนี้

1. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามข้อตกลงเบื้องต้น แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์สถานะ (State) และเกณฑ์ช่วงต่อเนื่อง (Continuum) การแบ่งประเภทของเกณฑ์วิธีนี้ ใช้ในการประเมินสมรรถภาพหรือความสามารถ เกณฑ์สถานะของความสามารถมีข้อตกลงเบื้องต้นที่ว่า ผู้ที่มีความรอบรู้ หรือผู้ที่มีสมรรถภาพที่สมบูรณ์ต้องตอบข้อสอบได้ถูกต้องทุกข้อ นั่นก็คือ คะแนนผลการสอบได้ 100% แต่ตามสภาพความเป็นจริง ผู้ที่มีความรอบรู้หรือผู้ที่มีสมรรถภาพที่สมบูรณ์อาจตอบข้อสอบได้ถูกต้องไม่ครบทุกข้อก็ได้เนื่องจากมีความคลาดเคลื่อน (Error) ดังนั้น จึงควรนำค่าความคลาดเคลื่อนมาพิจารณาในการกำหนดเกณฑ์ด้วย เกณฑ์ช่วงต่อเนื่องของความสามารถมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ผู้ที่มีความรอบรู้หรือผู้ที่มีสมรรถภาพสมบูรณ์ประกอบด้วย ผู้ที่มีระดับความสามารถแตกต่างกันเป็นหลายระดับต่อเนื่องกัน โดยพิจารณาความแตกต่างของระดับความสามารถในการปฏิบัติของผู้ที่มีความรอบรู้หรือผู้ที่มีสมรรถภาพที่สมบูรณ์ เช่น ผู้มีความรอบรู้มาก ผู้มีความรอบรู้ปานกลาง ผู้มีความรอบรู้น้อย และผู้ที่ไม่มีความรอบรู้เลย (Berk, 1986; Meskauskas, 1976)

2. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามวิธีการพัฒนาเกณฑ์ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์การตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Judgmental-empirical) และเกณฑ์การนำข้อมูลเชิงประจักษ์ มาตัดสินใจ (Empirical-judgmental) เกณฑ์การตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ หมายถึง การตัดสินใจ โดยบุคคลคนเดียวหรือการตัดสินใจโดยบุคคลหลายคนก็ได้ โดยการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องพฤติกรรม การปฏิบัติมาเป็นตัวชี้แนะในการตัดสินใจ ซึ่งความยุ่งยากของการตัดสินใจโดยวิธีนี้ก็คือ การตัดสินใจ อาจมีความคลุมเครือ ผู้ตัดสินใจไม่มีอิสระ หรือการถกเถียงปัญหาโดยกลุ่มบุคคล ดังนั้น วิธีการที่ดี คือ การประนีประนอมระหว่างการให้ข้อมูลในการตัดสินใจกับการให้ผู้ตัดสินใจเป็นผู้ตัดสินใจ ส่วนเกณฑ์การนำข้อมูลเชิงประจักษ์มาตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจที่ใช้กลุ่มผู้สอบกลุ่มเดียว หรือกลุ่มผู้สอบหลายกลุ่มก็ได้ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสอบมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ จากนั้นก็นำ ข้อมูลต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดมาปรับเป็นเกณฑ์การตัดสินใจ (Berk, 1986)

3. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามกระบวนการกำหนดมาตรฐาน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์ที่มีการกำหนดมาตรฐาน (setting standard) กับ เกณฑ์ที่มีการปรับมาตรฐาน (adjusting standard) เกณฑ์ที่มีการกำหนดมาตรฐานหมายถึง เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นมาจากการนำผลการสอบมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ส่วนเกณฑ์ที่มีการปรับมาตรฐาน หมายถึง เกณฑ์ที่นำค่าที่ได้จากการกำหนด มาตรฐานมาปรับใหม่ เพราะว่าค่าที่ได้จากการกำหนดมาตรฐานเป็นค่าที่ได้มาโดยประมาณและอาจ มีความคลาดเคลื่อนจึงควรนำมาปรับใหม่ให้เหมาะสม (Berk, 1986)

4. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามระดับคะแนนที่เป็นมาตรฐาน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์ที่มีมาตรฐานระดับคะแนนเดียว (Single level standard) กับเกณฑ์ที่มีมาตรฐานหลายระดับคะแนน (Multiple level standard) มาตรฐานระดับคะแนนเดียว หมายถึง การกำหนดคะแนนที่ใช้ในการตัดสินเพียงระดับเดียว เช่น ได้หรือตก ผ่านหรือไม่ผ่าน ส่วนมาตรฐานหลายระดับคะแนน หมายถึง การกำหนดคะแนนที่ใช้ในการตัดสินความสามารถของนักเรียน ออกเป็นหลายระดับ เช่น A, B, C, D และ E หรือดีมาก ดี ปานกลาง และต้องแก้ไข เป็นต้น (Cizek, 1993)

5. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามลักษณะของเกณฑ์ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative criteria) กับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute criteria) เกณฑ์สัมพัทธ์ หมายถึง เกณฑ์ที่พัฒนามาจากการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถของนักเรียนในกลุ่มเดียวกันหรือต่างกลุ่มกัน ว่านักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับใดของกลุ่มนั้น ๆ ส่วนเกณฑ์สัมบูรณ์ หมายถึง เกณฑ์ที่พัฒนามาจากการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถของนักเรียนกับคะแนนที่กำหนดไว้ว่า นักเรียนน่าจะสามารถอยู่ในระดับใด เช่น ผ่านหรือไม่ผ่าน รอบรู้หรือไม่รอบรู้ หรืออยู่ในระดับดีมาก ดี ปานกลาง และต้องแก้ไข เป็นต้น (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2537; Berk, 1986; Cizek, 1993)

6. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามลักษณะของการตัดสิน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์อัตนัย (Subjective criteria) กับเกณฑ์ปรนัย (Objective criteria) เกณฑ์อัตนัย หมายถึง เกณฑ์ที่มีการกำหนดเป็นแบบสรุปรวม (Holistic criteria) โดยให้ผู้ตัดสินมีอิสระในการกำหนดเกณฑ์เองหรือเป็นการกำหนดเกณฑ์ไว้อย่างกว้าง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจง ซึ่งแบบนี้ผู้ตัดสินใจจะใช้ความรู้สึกส่วนตัวในการตัดสินได้มาก ส่วนเกณฑ์ปรนัย หมายถึง เกณฑ์ที่มีการกำหนดคะแนนที่ชัดเจน แน่นอนตายตัว และมีการกำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งการกำหนดเกณฑ์แบบนี้ ไม่ว่าผู้ตัดสินจะเป็นใคร ผลการตัดสินจะได้ตรงกัน (Cizek, 1993; Glass, 1978)

7. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามรายละเอียดของสิ่งที่ปฏิบัติในการตัดสิน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์รูปธรรมกับเกณฑ์นามธรรม เกณฑ์รูปธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์กติกาที่มีลักษณะทางกายภาพในการตัดสิน เช่น ข้อกำหนดของผู้จัดประกวด การแบ่งรอบในการตัดสิน การวางกติกาในการให้คะแนน ส่วนเกณฑ์นามธรรม หมายถึง ข้อกำหนดที่เป็นคุณลักษณะในการตัดสิน เช่น การมีคุณธรรม มีความเป็นกลาง มีความรอบรู้ มีทักษะประสบการณ์ที่ก้าวหน้า (ปรีชา เกาทอง, 2530)

8. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามมาตราที่ใช้ในการกำหนดการให้คะแนน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์เชิงปริมาณ (Quantitative criteria) กับเกณฑ์เชิงคุณภาพ (Qualitative criteria)

เกณฑ์เชิงปริมาณ หมายถึง เกณฑ์กำหนดว่าคะแนนเท่าใดจึงจะได้รับรางวัล เช่น คะแนนที่มากที่สุด จะได้รับรางวัลที่ 1 คะแนนที่รองลงมาจะได้รับรางวัลที่ 2 เป็นต้น ส่วนเกณฑ์เชิงคุณภาพ หมายถึง เกณฑ์ที่ไม่มีผลบังคับโดยตรง เป็นข้อตกลงที่ร่วมกันพิจารณากำหนดขึ้นเพื่อนำไปใช้เฉพาะการ เช่น การกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินการประกวดศิลปะเด็ก ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ด้านต่าง ๆ ดังนี้ เกณฑ์ในการพิจารณาด้านอายุ เกณฑ์ในการพิจารณาด้านสีวัสดุ เกณฑ์ในการพิจารณาด้านเนื้อหา สาระ และเกณฑ์ในการพิจารณาด้านการแสดงออก (อารี สุทธิพันธ์, 2526)

อุทุมพร จามรมาน (2544) ได้เสนอไว้ว่า เกณฑ์อาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ใหญ่ ๆ คือ

1. เกณฑ์ตามเนื้อหาสาระ (Content criterion)

เป็นการระบุว่า คนมีเนื้อหาอะไรบ้าง นิยมใช้ในเรื่องหลักสูตร ว่านักเรียนที่จบหลักสูตร มีความรู้อะไรบ้าง (ไม่คำนึงถึงระดับของความสามารถ)

2. เกณฑ์ตามการปฏิบัติ (Performance criteria)

เป็นการระบุว่า คนสามารถปฏิบัติงาน ดำเนินงาน ได้มากน้อยเพียงใด หรือมีความรู้ มากน้อยเพียงใด เท่าไร

เกณฑ์ตามการปฏิบัติ แยกได้ 4 แบบ คือ

2.1 เกณฑ์ขั้นต่ำ (Minimum criterion) เป็นการระบุว่า อย่างน้อยที่สุด คนควรทำอะไร ได้บ้าง

2.2 เกณฑ์ขั้นสูง (Maximum criterion) เป็นการระบุว่า อย่างมาก คนควรทำอะไร ได้บ้าง

2.3 เกณฑ์มาตรฐาน (Standard criterion) เป็นการระบุว่า ตัวเทียบอยู่ระดับที่ คนส่วนใหญ่ยอมรับ เป็นค่าตรงกลาง หรืออยู่ระดับกลาง ไม่สูงหรือต่ำ เกณฑ์มาตรฐานส่วนใหญ่ ได้จากกลุ่มปกติ (Normative group) หรือกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวแทนประชากร

2.4 เกณฑ์ตามความคาดหวัง (Expected, predicted criterion) เป็นการระบุว่า คนที่อยู่ในข่ายที่ศึกษาควรมีผลงานปฏิบัติงาน ค่าคะแนนในระดับใด เช่น ผู้ที่ได้ปริญญาเอก ควรมีความสามารถมากกว่าผู้ที่ได้ปริญญาโท และผู้ที่ได้ปริญญาโทควรมีความสามารถมากกว่าผู้ที่ ได้ปริญญาตรี เป็นต้น เกณฑ์ตามความคาดหวังอาจเป็นเกณฑ์มาตรฐานหรือเกณฑ์ขั้นสูงก็ได้

นอกจากนี้ Jasmine (1993) และ Ryan (1994) (อ้างถึงใน บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543, หน้า 75-76) ได้จำแนกเกณฑ์ในการประเมินออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เกณฑ์การประเมินในภาพรวม (Holistic rubric) คือ แนวทางการให้คะแนน โดยพิจารณาจากภาพรวมของชิ้นงาน โดยจะมีคำอธิบายลักษณะของงานในแต่ละระดับไว้ อย่างชัดเจน

เกณฑ์การประเมินในภาพรวมส่วนใหญ่จะประกอบด้วย 3-6 ระดับ เกณฑ์การประเมิน 3 ระดับจะเป็นที่นิยมใช้กันมาก เนื่องจากการใช้เกณฑ์ 3 ระดับนั้น จะง่ายต่อการกำหนดรายละเอียด ซึ่งจะยึดเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย สูงกว่าค่าเฉลี่ย และต่ำกว่าค่าเฉลี่ย นอกจากนี้ยังง่ายต่อการกำหนดค่าแล้ว ยังง่ายต่อการตรวจให้คะแนนอีกด้วย เนื่องจากความแตกต่างระหว่างระดับของเกณฑ์ทั้ง 3 ระดับนั้น จะแตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่ถ้าใช้ 5-6 ระดับ ความแตกต่างระหว่างระดับจะต่างกันเพียงเล็กน้อย ซึ่งทำให้ยากต่อการตรวจคะแนน

2. เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (Analytic rubric) คือ แนวทางการให้คะแนน โดยพิจารณาจากแต่ละส่วนของงาน ซึ่งแต่ละส่วนจะต้องกำหนดแนวทางการให้คะแนน โดยมี คำนิยามหรือคำอธิบายลักษณะของงานในส่วนนั้น ๆ ในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน

การสร้างและการพัฒนาเกณฑ์

การสร้างและการพัฒนาเกณฑ์การประเมินเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมานานแล้ว นักวัดและ ประเมินผลการศึกษาแต่ละคนมักมีวิธีการสร้างและพัฒนาเกณฑ์ที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม ของสิ่งที่ประเมิน ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้คือ

1. การพัฒนาเกณฑ์สำหรับการประเมินโครงการ

บุญชม ศรีสะอาด (2535 อ้างถึงใน พัสวี จริตธรรม, 2538, หน้า 24) ได้สรุปลำดับขั้น ของการพัฒนาเกณฑ์ประเมินไว้ ดังนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การพัฒนาเกณฑ์การประเมิน
3. การให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
4. การปรับปรุงเกณฑ์โดยใช้ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ
5. การให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 2 พิจารณาความตรง
6. การนำเกณฑ์ไปทดลองใช้และปรับปรุง

อย่างไรก็ตาม ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและการพัฒนาเกณฑ์สำหรับ การประเมินโครงการที่ควรนำมากล่าวถึง เช่น

สุภาณี เตชะดำรงสิน (2521) สร้างเกณฑ์ประเมินโรงเรียนอาชีวศึกษา แผนกพาณิชยการ เกณฑ์ที่สร้างครอบคลุมลักษณะรายการที่เป็นข้อกระทงบอกคุณลักษณะคุณภาพของ โรงเรียนที่ดี 5 ประการ คือ โปรแกรมการศึกษา อาคารสถานที่และอุปกรณ์ โปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียน สวัสดิการและบริการนักเรียน โรงเรียนและการบริหาร การตัดสินใจกระทงใดเป็นเกณฑ์หรือไม่นั้น อาศัยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 21 คน พิจารณาข้อกระทงทั้งหมด ถ้าข้อความใดผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็น สอดคล้องกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จะถือข้อกระทงนั้นเป็นเกณฑ์ ผลการวิจัยได้เกณฑ์ที่มีลักษณะ

เป็นแบบสำรวจ 226 ข้อ แต่ละข้อมีค่าอำนาจจำแนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ .98

ดวงพร ชินสมบูรณ์ (2521) ได้สร้างเกณฑ์ประเมินโรงเรียนอนุบาล โดยสร้างเกณฑ์ที่ครอบคลุมคุณลักษณะที่ดีของโรงเรียนอนุบาล 4 ประการ คือ อาคารสถานที่และอุปกรณ์ การบริหารงานโรงเรียน การเรียนการสอน สวัสดิการและการประชาสัมพันธ์ ในการพิจารณาเกณฑ์ ผู้วิจัยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน พิจารณาข้อกระทงต่าง ๆ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มแรกจะให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อกระทงที่ใช้เป็นเกณฑ์ ผู้วิจัยนำข้อคิดเห็นที่ได้มาทำการปรับปรุงและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิอีกกลุ่มหนึ่งพิจารณาตัดสินว่าควรใช้ข้อกระทงใด เป็นเกณฑ์ ข้อกระทงใดที่ผู้ทรงคุณวุฒิตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป มีความเห็นตรงกันว่าใช้เป็นเกณฑ์ได้ ค่าอำนาจจำแนกสูงและค่าความเที่ยงของเกณฑ์ทั้งฉบับสูงก็คัดเลือกเอาไว้ ผลการวิจัยได้เกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ จำนวน 70 ข้อกระทง

ดนัย เทียนพูน (2525) ได้พัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดดำเนิน โครงการประชุม ปฏิบัติการ โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญทางการจัด โครงการปฏิบัติการ 2 กลุ่ม กลุ่มแรก จำนวน 9 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์/ แนวทางการประเมินการจัดดำเนิน โครงการประชุมปฏิบัติการ ผู้วิจัย นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มแรกมาพัฒนาปรับปรุง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญอีกกลุ่มหนึ่ง จำนวน 26 คน เป็นผู้ประเมินเกณฑ์/ แนวทาง ข้อกระทงใดที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ร้อยละ 80 ขึ้นไป หรือค่ามัชฌิมเลขคณิตไม่ต่ำกว่า 3.5 จากระบบ 5 แต้ม ถือว่าข้อกระทงนั้น สามารถใช้เป็นเกณฑ์ได้

ปรีญา วุฒิอาภรณ์ (2527) ได้สร้างเกณฑ์ประเมินโรงเรียนประถมศึกษาสำหรับ สภาพท้องถิ่นในเขตการศึกษา 8 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากเอกสารงานวิจัยลักษณะของ เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา และการสัมภาษณ์ และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ แบบสอบถามที่สร้างขึ้น แล้วนำมาแก้ไข ปรับปรุง และนำไปทดลองใช้ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร การประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มอาจารย์ใหญ่ และครูฝ่ายปฏิบัติการสอน ทั้งในอำเภอเขตเมืองและ อำเภอเขตชนบท ข้อกระทงใดที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่าข้อกระทงนั้นสามารถใช้เป็นเกณฑ์ได้ ผลการวิจัยได้เกณฑ์ จำนวน 155 ข้อ

ฉัตรนภา พรหมมา (2528) ได้พัฒนาเกณฑ์ประเมินภารกิจของภาควิชาคณิตศาสตร์ ในวิทยาลัยครู โดยวิเคราะห์งานของภาควิชาคณิตศาสตร์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 29 คน ตามกรอบแนวคิดของทฤษฎี เฉพาะภาควิชา คณิตศาสตร์ ข้อมูลที่ได้นำมาสร้างแบบถามและใช้เทคนิคเดลฟายในการพิจารณาแบบถามที่สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ทดลอง ใช้เกณฑ์กับภาควิชาคณิตศาสตร์ในกลุ่มตัวอย่าง 2 แห่ง เพื่อทดสอบ

ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ของความครอบคลุมเกณฑ์ ผลการวิจัย ได้เกณฑ์ที่สำคัญ 5 ประการ คือ เกณฑ์ด้านการสอนและนิเทศการสอน เกณฑ์ด้านการวิจัยและผลิต เอกสารตำรา เกณฑ์ด้านการบริการวิชาการและการฝึกอบรม เกณฑ์ด้านการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม และเกณฑ์ด้านการบริหารทั่วไป

ศิริวรรณ ต้นย้ง (2531) ได้สร้างเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด วิธิดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนแรก เป็นการสร้าง เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ตอนที่สอง ศึกษาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ หัวหน้าฝ่าย และข้าราชการ เกี่ยวกับการนำข้อกระทงที่สร้างในตอนแรกมาใช้เป็น เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ตอนที่สาม เป็นการทดลองใช้เกณฑ์เพื่อหาความตรงตามสภาพที่เป็นจริงของการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

ผลการวิจัยได้เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัด ที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามเทคนิคเดลฟาย และผ่านการยอมรับของ ศึกษานิเทศก์ หัวหน้าฝ่าย และข้าราชการ เมื่อนำเกณฑ์ที่ได้มาทดลองใช้ ปรากฏว่าเกณฑ์ที่สร้าง สามารถวัดได้ตรงตามสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

แสงสิน แพทย์ประพาพ (2532) ได้พัฒนาเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณสำหรับสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์ที่ใช้จัดสรรงบประมาณสำหรับสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดที่ดำเนินการอยู่รวมทุกหมวดรายจ่าย ได้แก่ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของ สำนักงานปลัดกระทรวง แผนพัฒนาของกระทรวงศึกษาธิการ แผนพัฒนาของสำนักงาน ปลัดกระทรวง จำนวนบุคลากร ขนาดของจังหวัด การคมนาคม การใช้จ่ายงบประมาณปีที่ผ่านมา เกณฑ์ขั้นต่ำที่ควรจะมีจัดสรรทดแทนของเดิม และจำนวนงบประมาณที่ได้รับ วิธิดำเนินการจัดทำ ในรูปคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจากส่วนกลาง โดยอาจมีบุคลากรจาก สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมาให้ข้อมูลตามความจำเป็น

จากงานวิจัยที่ยกตัวอย่างมาทั้งหมดนี้ พบว่า กระบวนการพัฒนาเกณฑ์สำหรับการ ประเมินโครงการ โดยทั่วไปมีลักษณะคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันที่รายละเอียดของสิ่งที่ ประเมินเท่านั้น

ฉัตรนภา พรหมมา (2528) ได้พัฒนาเกณฑ์ประเมินภารกิจของภาควิชาคณิตศาสตร์ ในวิทยาลัยครู มีขั้นตอนวิธิดำเนินการ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์งานของภาควิชาคณิตศาสตร์ คือ

1.1 ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษางานของภาควิชาคณิตศาสตร์จากสภาพที่เป็นจริง

ก. กำหนดลักษณะของภาควิชาคณิตศาสตร์ที่จะเข้าไปศึกษา และรวบรวมข้อมูล โดยสัมภาษณ์อาจารย์ภาคละ 2 คน สังเกตการปฏิบัติภาระงานในความรับผิดชอบของภาควิชา และศึกษาจากเอกสารบันทึกการประชุม แล้ววิเคราะห์ให้ได้ว่างานเกี่ยวกับงานของภาควิชาคณิตศาสตร์

ข. ศึกษาแนวคิดของผู้มีประสบการณ์ โดยการสัมภาษณ์หัวหน้าภาควิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 7 คน ที่คัดเลือกให้ทราบภารกิจของงานที่เป็นอยู่ และควรจะดำเนินการวิเคราะห์

2. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์ของภาควิชาคณิตศาสตร์ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 29 คน

3. สร้างเกณฑ์ฉบับร่าง โดยนำสาระจากข้อ 1, 2 มาวิเคราะห์เนื้อเรื่อง หาผลสรุป และเขียนร่างเกณฑ์

4. ศึกษา นำ (Pilot study) เพื่อตรวจสอบร่างเกณฑ์ว่ามีความครอบคลุมเหมาะสมเพียงใด โดยผู้วิจัยร่วมกับคณะกรรมการประเมินซึ่งเป็นตัวแทนภาควิชาคณิตศาสตร์จาก 2 วิทยาลัยครู ภาคละ 3 คน ทำการประเมินเปรียบเทียบหาสิ่งที่ไม่สอดคล้องระหว่างเกณฑ์กับสภาพที่เกิดขึ้นจริง ตลอดจนปัญหาและความต้องการ วิธีการรวบรวมข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์ผู้ทดลองใช้เกณฑ์ จากนั้น นำสาระที่ได้มาปรับปรุงเกณฑ์ให้ดีขึ้น

5. การศึกษาความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเกณฑ์ที่พัฒนาโดยใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่คัดเลือก โดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบสโนว์บอลล์ (Snowball sampling) จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ ถามความเห็นว่าจะใช้ข้อความเป็นเกณฑ์หรือไม่ โดยรวบรวมข้อมูล 2 รอบ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงเป็นเกณฑ์ที่ผ่านการยอมรับของผู้เชี่ยวชาญ

6. การทดลองใช้เกณฑ์ ดำเนินการโดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยอาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง 1 แห่ง และวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค 1 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมิน แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 6 ฉบับ โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปสรุปเป็นข้อมูลส่วนประกอบ และนำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ผลจากการวิจัย ได้เกณฑ์ที่ผ่านการยอมรับของผู้เชี่ยวชาญในรูปแบบตรวจสอบรายการมีข้อคำถามรวม 265 ข้อ เป็นเกณฑ์ใหญ่ จำนวน 151 ข้อ และเป็นเกณฑ์ย่อย จำนวน 114 ข้อ ผลการทดลองใช้เกณฑ์ การประเมินภารกิจของภาควิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ผลการประเมินเป็นไปตามเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80 ทุกมิติ ยกเว้นมิติผลผลิตได้ผลเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 100

2. การพัฒนาเกณฑ์สำหรับการประเมินการวัดภาคปฏิบัติ

สุวิมล ว่องวานิช (2536 อ้างถึงใน พัศวี จริตธรรม, 2538, หน้า 27-28) กล่าวว่า การวัดภาคปฏิบัติเป็นกระบวนการที่ใช้วัดทักษะในการปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยเครื่องมือที่ไม่ใช่ภาษา แต่เป็นการวัดที่ใช้สถานการณ์เพื่อใช้ทดสอบการปฏิบัติงานของบุคคล ส่วนใหญ่จะเป็นการวัดการปฏิบัติงานทีละคน มีกระบวนการวัดคล้ายกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทั่ว ๆ ไป แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดพฤติกรรมเพื่อบ่งชี้ทักษะการปฏิบัติ ขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดรายการพฤติกรรมจากจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติ โดยการกำหนดงานและวิธีการปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดให้ รวมทั้งผลของความสามารถด้านการปฏิบัติ (Performance outcome) โดยมีการวิเคราะห์งาน (Job analysis) เพื่อให้ทราบว่าจะวัดผลด้านใด และวัดผ่านตัวบ่งชี้ใด (Indicators)

2. การเลือกรูปแบบของเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม ขั้นตอนนี้ได้แก่ การกำหนดวิธีการวัดที่เหมาะสมกับพฤติกรรมที่จะวัด เช่น การวัดโดยการเขียนตอบ การปฏิบัติงานให้ดูหรือการวัดตัวอย่างงาน หรือชิ้นส่วนของงาน เช่น ตัวอย่างบทประพันธ์ที่แต่งหรือการอ่านทำนองเสนาะ ลงเทป การกำหนดลักษณะเครื่องมือ เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินพฤติกรรม ที่จะใช้ในการวัด ตลอดจนผู้ดำเนินการและช่วงเวลาดำเนินการวัด

3. การสร้างข้อรายการพฤติกรรมที่ต้องการวัด ขั้นตอนนี้จะสร้างรายการพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานและรายการที่แสดงถึงผลการปฏิบัติ โดยมีรูปแบบของรายการตามลักษณะของเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้แล้วในข้อ 2

4. การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามความสามารถในการปฏิบัติงานและเกณฑ์การประเมินคุณภาพของงาน ขั้นตอนนี้เป็นการสร้างคู่มือเพื่อให้ผู้ประเมินให้คะแนนโดยเป็นปรนัยมากที่สุด

5. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติ ขั้นตอนนี้เป็นการทดลองใช้และนำข้อมูลมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความตรงเชิงสภาพ โดยใช้ Know-group หรือใช้เกณฑ์ภายนอก และการหาความเที่ยงของผู้ประเมิน ตัวอย่างงานวิจัยในกลุ่มนี้ เช่น

ลัดดา เรืองมโนธรรม (2529) พัฒนาเกณฑ์การให้คะแนนทักษะวิชาเขียนย่อ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เทียนพร รังษิอนุวัตรกูร (2532) พัฒนาเกณฑ์สำหรับแบบสอบภาคปฏิบัติหมวดคหกรรมศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คณิต ไช่มุกด์ (2533) พัฒนาเกณฑ์ในการเลือกข้อสอบที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน โดยใช้โมเดล โลจิสติก ทนัย สิงห์พันธ์ (2534) พัฒนาเกณฑ์สำหรับแบบทดสอบภาคปฏิบัติในวิชาฟิสิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สมใจ สิทธิชัย (2535) พัฒนาเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติวิชาศิลปศึกษา เกี่ยวกับการเขียนภาพระบายสี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และกุลชติ เจริญกุล (2536) พัฒนาเกณฑ์สำหรับแบบวัดภาคปฏิบัติวิชาชีวคหกรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3. การพัฒนาเกณฑ์สำหรับการวัดแบบอิงเกณฑ์

อุทุมพร จามรมาน (2537, หน้า 164-165) ให้ความหมายของการวัดแบบอิงเกณฑ์ว่าเป็นการเทียบผลการวัดกับมาตรฐานหรือระดับที่ระบุพฤติกรรม (Domain reference measurement) กระบวนการในการวัดประกอบด้วยงาน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์เบื้องต้น
2. การเขียนข้อความที่มีรูปแบบสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เนื้อหา
3. การระบุ/ สร้างมาตรฐาน
4. การประมาณค่าความเที่ยงและความตรง
5. ผลที่ได้อยู่ในรูปเชิงประเมิน

ตัวอย่างงานวิจัยในกลุ่มนี้ เช่น สุโชติ สันตติวงศ์ไชย (2526) พัฒนาแบบสอบอิงเกณฑ์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการควอดรติก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เจ็อจันท์ มณีรัตน์ (2527) ศึกษาวิธีประมาณค่าความเที่ยงของแบบอิงเกณฑ์โดยวิธีของ Subkoviak และวิธีของ Huynh รังสรรค์ มณีเล็ก (2527) ศึกษาเปรียบเทียบความเที่ยงของแบบสอบอิงเกณฑ์โดยวิธีกำหนดจุดตัดต่างกัน ซึ่งมี 4 วิธี คือ วิธีนับลดจาก 100% วิธีของ Nedelsky วิธีของ Berk และวิธีของ Bayes ชวลิต โพธิ์นคร (2528) เปรียบเทียบผลของการกำหนดจุดตัดแบบสอบอิงเกณฑ์ชนิดเลือกตอบโดยวิธีของ Berk วิธีประยุกต์ Rashch model และวิธีกำหนดเกณฑ์ผ่านระดับต่ำที่สุด ขนิษฐา วิทยเดช (2530) ศึกษาเปรียบเทียบการกำหนดคะแนนจุดตัดแบบสอบอิงเกณฑ์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เซตระบบจำนวนจริง และตรรกศาสตร์ ตามทฤษฎีกับสภาพเป็นจริงของครู และสาธิตา เมธนาวิณ (2537) ประมาณค่าความเที่ยงของแบบสอบอิงเกณฑ์ ตามวิธีของ Huynh วิธีของ Brennan and Kane และวิธีของ Raju เมื่อกำหนดคะแนนจุดตัดต่างกัน

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า ในการสร้างเกณฑ์หรือพัฒนาเกณฑ์นี้ เราสามารถทำได้หลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับว่าจะสร้างเกณฑ์เพื่อประเมินอะไร เกณฑ์ที่สร้างนั้นจะต้องสอดคล้องกับสิ่งที่ประเมินด้วย และวิธีการสร้างเกณฑ์ก็ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของสิ่งที่ประเมินและวัตถุประสงค์ของการประเมิน

อย่างไรก็ตาม ในการสร้างและพัฒนาเกณฑ์ ควรจะมีการกำหนดคะแนนที่เป็นจุดตัดเพื่อแสดงระดับของพฤติกรรมที่ยอมรับได้ การกำหนดระดับของเกณฑ์อาจกำหนดเป็นระดับเดียว เช่น ผ่าน หรือไม่ผ่าน ได้หรือตก เป็นต้น หรืออาจกำหนดเป็นหลายระดับก็ได้ เช่น ดีมาก ดี พอใช้ ตก เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ปกติ (Norms) มาใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในการวิจัยครั้งนี้

เกณฑ์ปกติ (Norms) หมายถึง ข้อเท็จจริงทางสถิติที่บรรยายการแจกแจงของคะแนน จากประชากรที่นิยามไว้อย่างดีแล้ว และเป็นคะแนนที่บอกระดับความสามารถหรือคุณลักษณะ ของผู้สอบว่าอยู่ในระดับใดของกลุ่มประชากร แต่ในทางปฏิบัติแล้ว กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจาก ประชากรที่นิยามไว้เป็นอย่างดีแล้วนั้น ต้องมีจำนวนมากพอที่จะเป็นตัวแทนของประชากร ไม่อย่างนั้นเกณฑ์ปกติก็จะเชื่อถือไม่ได้ การสร้างเกณฑ์ปกติจึงต้องคำนึงถึงหลัก 3 ประการ (ส้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539) ดังนี้

1. ความเป็นตัวแทนที่ดี นั่นคือ ต้องมีการสุ่มตัวอย่างครอบคลุมลักษณะของ กลุ่มประชากรที่นิยาม
2. มีความตรง สืบเนื่องจากการสุ่มตัวอย่าง เพราะเมื่อมีการสุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทน ของประชากรแล้ว จะทำให้การกระจายของคะแนนอยู่ในรูปโค้งปกติ ซึ่งทำให้การแปลงคะแนน ไปสู่คะแนนมาตรฐานในการนำมาเป็นเกณฑ์มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานน้อย ทำให้การแปลผล การวัดตรงกับความเป็นจริง หรือมีความตรงมากที่สุด
3. มีความทันสมัย เนื่องจากเกณฑ์ปกติขึ้นอยู่กับความสามารถของประชากรกลุ่มนั้น การพัฒนาเกิดขึ้นตลอดเวลาเมื่อผลต่อความสามารถหรือคุณลักษณะของคนนั้น ได้ ดังนั้น เกณฑ์ที่ เคย สร้างไว้และพัฒนาไว้ในหลายปีอาจผิดพลาดจากความเป็นจริงในปัจจุบัน

ชนิดของเกณฑ์ปกติ

แบ่งได้ตามลักษณะของประชากรและลักษณะการใช้สถิติ ดังนี้ (ส้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2539, หน้า 313-317)

1. เกณฑ์ระดับชาติ (National norm) เป็นการพัฒนาเกณฑ์ปกติโดยใช้ประชากร ทั่วประเทศหรือสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทั่วประเทศ จำนวนที่สอบจึงมีมากมายเพื่อให้รู้ว่า สร้างเมื่อปี พ.ศ. ไใด ก็ต้องกำหนดวันเดือนปีการสร้างไว้ด้วย เพื่อคนใช้เกณฑ์ปกติจะได้รู้ว่าทันสมัย หรือไม่
2. เกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่น (Local norm) เป็นการพัฒนาเกณฑ์ปกติในท้องถิ่นที่เล็กลง กว่าระดับชาติ เช่น ระดับจังหวัด อำเภอ การสร้างเกณฑ์ปกติระดับนี้ค่าใช้จ่ายจะน้อยลงและ เป็นประโยชน์ในการเปรียบเทียบคะแนนของผู้สอบกับคนทั้งจังหวัดหรืออำเภอในการจัดการศึกษา บางครั้งจังหวัดแต่ละจังหวัดอาจเน้นเนื้อหาวิชาไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะทางด้านวิชาชีพ บางจังหวัด เน้นเกษตร บางจังหวัดเน้นอุตสาหกรรม บางจังหวัดเน้นการทำประมง เป็นต้น วิชาที่มีการเน้น แตกต่างกัน การสร้างเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่นจะมีประโยชน์มาก แต่วิชาพื้นฐานอื่น ๆ ก็สามารถ หาเกณฑ์ปกติได้เหมือนกัน เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบความสามารถในวิชาการของนักเรียน คนหนึ่งกับคนทั้งจังหวัดหรืออำเภอว่าเด็กคนนั้นสอบแล้วจะอยู่ในระดับใด เก่งหรืออ่อนกว่าคนอื่น เพียงใด จะได้หาทางปรับแก้ไขทัน ถ้าไม่มีการเปรียบเทียบก็ไม่สามารถพัฒนาได้ถูกต้อง

3. เกณฑ์ปกติระดับโรงเรียน (School norm) เป็นเกณฑ์ปกติของโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ นักเรียนแต่ละชั้นมีจำนวนมาก เมื่อสร้างแบบวัดแต่ละวิชาแล้ว ก็พัฒนาเป็นแบบวัดคุณภาพ และก็สร้างเป็นเกณฑ์ปกติของโรงเรียน กรณีสร้างเกณฑ์ปกติของโรงเรียนเดี่ยวหรือกลุ่มโรงเรียน ในเครือ เรียกว่า เกณฑ์ปกติของโรงเรียน ใช้ประเมินเปรียบเทียบนักเรียนแต่ละคนกับนักเรียน ส่วนรวมของโรงเรียน และใช้ประเมินการพัฒนาของโรงเรียนได้ด้วย โดยดูได้จากการศึกษาแต่ละปี ว่าเด่นหรือด้อยกว่าปีที่สร้างเกณฑ์ปกติเอาไว้

4. เกณฑ์ปกติอายุ (Age norm) เป็นการสร้างเกณฑ์ปกติของคุณลักษณะหรือ ความสามารถบางอย่างที่มีการพัฒนา มีความเปลี่ยนแปลงตามช่วงอายุ จะมีการสร้างเกณฑ์ปกติ ตามระดับอายุ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบในการหาทางพัฒนาให้สอดคล้องหรือเป็นไปตาม เกณฑ์ที่ควรจะเป็น

5. เกณฑ์ปกติระดับชั้น (Grade norm) เป็นการสร้างเกณฑ์ปกติของคุณลักษณะหรือ ความสามารถบางอย่างตามระดับชั้น อาจกำหนดเป็นชั้นเดียวหรือช่วงชั้น แบบทดสอบที่จะทำ เกณฑ์ปกติชนิดนี้ได้ก็ต้องเป็นเนื้อหาเดียวกัน ดังนั้น การวัดที่มีเนื้อหาแตกต่างกันตามระดับชั้น จะทำไม่ได้ ทำก็ไม่ว่างจะเปรียบเทียบแปลผลว่าอย่างไร ดังนั้น วิชาที่นิยมมักจะเป็นวิชาพื้นฐาน แบ่งตามลักษณะการใช้สถิติเปรียบเทียบ ดังนี้

5.1 เกณฑ์ปกติเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile norm) เกณฑ์ปกติแบบนี้พัฒนาจากคะแนนดิบ ของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดี แล้วดำเนินการตามวิธีการสร้างเกณฑ์ปกติ แต่พอถึงหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ก็หยุดแค่นั้น เกณฑ์ปกติแบบนี้เป็นคะแนนจัดอันดับเท่านั้น จะนำไป บวกลบกันไม่ได้ แต่สามารถเปรียบเทียบและแปลความหมายได้ เช่น เด็กคนหนึ่งสอบได้ 25 คะแนน ไปเทียบกับเกณฑ์ปกติตรงตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 80 แสดงว่าเรามีความสามารถเหนือคนอื่น ร้อยละ 80 เกณฑ์ปกติเปอร์เซ็นต์ไทล์ใช้ควบคู่กับเกณฑ์ปกติคะแนนมาตรฐานอื่น ๆ อยู่เสมอ เพราะแปลผลได้ง่าย เข้าใจได้ทุกคน ไม่สลับซับซ้อนมากนัก

5.2 เกณฑ์ปกติของคะแนนที่ปกติ (Normalized T-score norm) เป็นคะแนนมาตรฐาน เช่นเดียวกับคะแนนที่ แต่คะแนนที่ปกติจะมีการแจกแจงเป็น โคนึงปกติ คะแนนที่ปกติจะมีคะแนน ต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 100 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10

5.3 เกณฑ์ปกติสเตนไนน์ (Stanine norm) คะแนนดิบนี้เป็นคะแนนดิบที่ปรับช่วงห่าง ของคะแนนให้แคบลง มีอยู่ 9 ช่วงคะแนน มีค่าตั้งแต่ 1 ถึง 9 คะแนน คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 5 มีความเบี่ยงเบนมาตรฐานประมาณ 2 คะแนน วิธีการหามักจะเทียบจากเปอร์เซ็นต์ของความถี่ ที่คะแนนเรียงตามค่าจะสะดวกกว่า

จากผลการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยของนักวิชาการแหล่งต่าง ๆ ที่มีความหมายเฉพาะอื่น ๆ ผู้วิจัยได้นำมาแสดงการสังเคราะห์ กำหนดองค์ประกอบของการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โดยองค์ประกอบเหล่านี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical framework) ที่ผู้วิจัยจะพิจารณาใช้เกณฑ์เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (Conceptual framework) โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจากความถี่ขององค์ประกอบที่นักวิจัยส่วนใหญ่เลือกเป็นองค์ประกอบในระดับสูง (ในที่นี้คือ ความถี่ตั้งแต่ 7 ขึ้นไป) องค์ประกอบหลักของการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจที่มีประสิทธิผลในระดับที่สูง พบว่า สามารถคัดสรรองค์ประกอบการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจที่มีประสิทธิผลได้ 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ด้านที่ 2 สิ่งแวดล้อม

ด้านที่ 3 เศรษฐกิจ

ด้านที่ 4 สังคม วัฒนธรรม

ด้านที่ 5 อาสาสมัคร

ตารางที่ 1 องค์ประกอบหลัก ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

องค์ประกอบหลัก	เอกสารที่เกี่ยวข้อง															รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	13
2. สิ่งแวดล้อม		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓			9
3. เศรษฐกิจ		✓	✓	✓			✓			✓			✓	✓	✓	8
4. สังคม วัฒนธรรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	15
5. อาสาสมัคร	✓	✓		✓						✓		✓	✓	✓	✓	8

หมายเหตุ 1 = Thai CSR network 2 = European commission green paper 3 = UNCTAD 4 = ISO

5 = Business for social responsibility 6 = UNIDO 7 = สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม 8 = วิกิพีเดีย

เอ็นไอซีโลกพีเดีย 9 = สภาพัฒนา 10 = นิสากร โลกสุทธิ (2551) 11 = คณะทำงานส่งเสริม

ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน 12 = คอทเลอร์, ฟิลิป และลี, แนนซี

(2551) 13= เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2551) 14 = กชพรรณ คมสัจย์ธรรม และคณะ (2557)

15 = WBCSD

ตารางที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	เอกสารที่เกี่ยวข้อง											รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
	นุรณาการธุรกิจ ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม		✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	8
	พิจารณาขอบเขตธุรกิจ ที่ส่งผลกับสังคม วัฒนธรรม		✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	8
5. อาสาสมัคร	การช่วยเหลือ อย่างเต็มที่		✓		✓			✓		✓		✓	5
	การกระทำบนคุณค่า ของคุณธรรม		✓		✓			✓		✓		✓	5

หมายเหตุ 1 = Thai CSR network 2 = European commission green paper 3 = UNCTAD 4 = ISO 5 = Business for social responsibility 6 = UNIDO 7 = สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม 8 = คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน (2551) 9 = คอทเลอร์, ฟิลิป และลี, แนนซี (2551) 10 = เนตรพัฒนา ยาวีราช (2551) 11 = หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2557

สรุปขอบเขตองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยความรับผิดชอบต่อสังคม

จากแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดที่เป็นข้อความที่จะสื่อความหมาย “ความรับผิดชอบต่อสังคม” เพื่อจะนำไปเป็นแนวทางในการนิยามความรับผิดชอบต่อสังคม ในงานวิจัยนี้ให้ชัดเจน คลอบคลุม และสามารถนำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของตัวบ่งชี้ โดยผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมมีองค์ประกอบหลักที่เกี่ยวข้อง 5 ด้าน และองค์ประกอบย่อย 17 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. องค์ประกอบหลัก ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

นิยามเชิงปฏิบัติการ การให้ความสำคัญต่อผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ ครู บุคลากร ในสถาบันอาชีวศึกษา นักศึกษา หุ้นส่วน ชุมชน สังคม

ตารางที่ 3 องค์ประกอบหลัก ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

องค์ประกอบย่อย	รายละเอียดการบ่งชี้
ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ	สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน บริหารจัดการ หรือดำเนินการ ความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนและส่วนรวม ทั้งในระดับใกล้และระดับไกล
การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง	สร้างความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ที่หลากหลายของผู้มีส่วนได้เสียกับสถาบันอาชีวศึกษา และปรับปรุงความสัมพันธ์และสร้างมุมมองใหม่ ๆ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน	สร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่ดี รวมทั้งส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมให้ได้รับความไว้วางใจจากสาธารณชนเพิ่มขึ้น
การให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	มีการบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมตลอดทั่วทั้งองค์กร ปรับปรุงชุมชนให้ดีขึ้น ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของบุคลากร ครู นักเรียน นักศึกษา ครอบครัวพนักงาน ตลอดจนชุมชนและสังคม มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อสาธารณะ

2. องค์ประกอบหลัก ด้านสิ่งแวดล้อม

นิยามเชิงปฏิบัติการ การแสดงความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การประกอบกิจการที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการดำเนินธุรกิจที่ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4 องค์ประกอบหลัก ด้านสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบย่อย	รายละเอียดการบ่งชี้
ช่วยเหลือรักษาสีสิ่งแวดล้อม	สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนดำเนินกิจกรรมที่เป็นคุณประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม มีการบูรณาการด้านสิ่งแวดล้อม
การประกอบกิจการที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม	สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ใฝ่ใจรักษาสีสิ่งแวดล้อม
การดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม	การดำเนินธุรกิจของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนไม่กระทบหรือสร้างปัญหาให้กับสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. องค์ประกอบหลัก ด้านเศรษฐกิจ

นิยามเชิงปฏิบัติการ การสร้างมุมมองด้านเศรษฐศาสตร์หรือการเงินซึ่งส่งผลต่อสังคมและรวมถึงการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในมุมมองเชิงธุรกิจ เช่น การกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์ การสร้างผลตอบแทนสูงสุด และการดำเนินงานทางธุรกิจ เป็นต้น

ตารางที่ 5 องค์ประกอบหลัก ด้านเศรษฐกิจ

องค์ประกอบย่อย	รายละเอียดการบ่งชี้
การกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์	การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ ทั้งในด้านการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชน และสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม
การสร้างผลตอบแทนสูงสุด	การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้องหรือการกระทำสิ่งใด ๆ ที่เป็นการตอบแทนสังคม การสร้างมูลค่าและผลตอบแทนระยะยาว คำนึงถึงความซื่อสัตย์ คุณธรรม และจริยธรรม
การดำเนินทางธุรกิจ	สถาบันอาชีวศึกษาสามารถอยู่รอดและอยู่ร่วมกับสังคมได้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	รายละเอียดการบ่งชี้
มุมมองทางเศรษฐศาสตร์	จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีความคุ้มค่าที่สุด คำนึงถึงต้นทุน ค่าเสียโอกาสของทรัพยากร และผลกระทบภายนอก ทั้งทางบวกและทางลบของการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

4. องค์ประกอบหลัก ด้านสังคม วัฒนธรรม

นิยามเชิงปฏิบัติการ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรธุรกิจและสังคม เช่น การทำนุบำรุงให้สังคมและวัฒนธรรมดีขึ้น การบูรณาการการดำเนินงานทางธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม การพิจารณาถึงขอบเขตของการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อสังคม

ตารางที่ 6 องค์ประกอบหลัก ด้านสังคม วัฒนธรรม

องค์ประกอบย่อย	รายละเอียดการบ่งชี้
การทำนุบำรุงสังคม	การดำเนินงานทำนุบำรุงสังคม โดยให้เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าการอยู่ร่วมกัน หรือการกระทำโต้ตอบกันและกัน ทั้งความสัมพันธ์ทางตรงและความสัมพันธ์ทางอ้อม
การทำนุบำรุงวัฒนธรรม	การดำเนินงานทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ โดยเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าเรื่องศิลปะและวัฒนธรรม ที่จำต้องปลูกฝัง ส่งเสริม และพัฒนาสิ่งที่ดีงาม และวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ ให้เกิดในจิตสำนึกและในวิถีชีวิต มีความเชื่อมั่นในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งในเรื่องความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรมใหม่ๆ
บูรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม	กระบวนการของการพัฒนาแผนงานความรับผิดชอบต่อสังคม ที่ต้องใส่ใจการจูงใจหลายรูปแบบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่น
พิจารณาขอบเขตธุรกิจที่ส่งผลกับสังคม วัฒนธรรม	รูปแบบสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่เป็นบริการการศึกษา มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อองค์การทั้งในภาพรวมหรือส่วนใดส่วนหนึ่งขององค์การ และเป็นองค์ประกอบทางสังคม ที่จะส่งผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจบุคคลทั่วไป ประชาชน

5. องค์ประกอบหลัก ด้านอาสาสมัคร

นิยามเชิงปฏิบัติการ การกระทำหรือช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ ซึ่งไม่ได้มีผลบังคับทางกฎหมาย เช่น การกระทำบนพื้นฐานของคุณค่าในด้านคุณธรรม ไม่ได้เป็นภาระหน้าที่ตามข้อกำหนด กฎหมาย เป็นการอาสาสมัครด้วยใจจริง เป็นต้น

ตารางที่ 7 องค์ประกอบหลัก ด้านอาสาสมัคร

องค์ประกอบย่อย	รายละเอียดการบ่งชี้
การช่วยเหลืออย่างเต็มใจ	การทำงานร่วมกับคนอื่น ช่วยเหลือกันและกันด้วยความเต็มใจ เพื่อให้งานนั้น ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
การกระทำบนคุณค่าของคุณธรรม	การกระทำที่อยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม ไม่เอาใจเอาเปรียบ สังคม ชุมชน และบุคคลอื่น

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นการวิเคราะห์ทางสถิติที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปริมาณข้อมูลหรือลดจำนวนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมาสร้างเป็นองค์ประกอบ (Factor) ที่อยู่เบื้องหลังตัวแปรเหล่านั้น ซึ่งส่งผลให้นักวิจัยเข้าใจโครงสร้างระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดี และนอกจากนี้คุณสมบัติเด่นอีกประการหนึ่งของปัจจัยที่วิเคราะห์ได้คือ ลดความคลาดเคลื่อนในการวัด (Measurement error) ซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำปัจจัยที่วิเคราะห์ได้ทำการศึกษาต่อ

การวิเคราะห์องค์ประกอบแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Explorative factor analysis: EFA) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) ซึ่งการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบที่นักวิจัยมุ่งศึกษาโมเดลการวัด (Measurement model) โดยที่ไม่มีสมมติฐานกำหนดไว้แต่ใช้ข้อมูลทางสถิติเป็นเครื่องมือในการระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Variable) กับองค์ประกอบ (Factor) ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่ทราบล่วงหน้าว่าองค์ประกอบที่จะได้ควรมีจำนวนเท่าใด และองค์ประกอบแต่ละด้านมีชื่ออะไร เนื่องจากข้อมูลความสัมพันธ์ดังกล่าวมาจากการคำนวณ ไม่ได้มาจากทฤษฎี ส่วนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบที่นักวิจัยได้สร้างโมเดลการวัดเอาไว้แล้ว และรู้ว่ามีความสัมพันธ์กันกี่องค์ประกอบเท่าใด แต่ละองค์ประกอบชื่ออะไรและประกอบไปด้วยตัวแปรใดบ้าง นักวิจัยจึงใช้สถิติเพื่อเป็นการพิสูจน์ความถูกต้องของโมเดลการวัดจากที่กล่าวมาจะแสดงให้เห็นว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 2 ด้านมีความแตกต่างกันในรากเหง้า

ที่มา และปรัชญา โดยเฉพาะทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังที่โมเดลการวัด ความแตกต่างระหว่างการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งสองชนิดสามารถสรุปดังนี้

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Stevens, 2009)

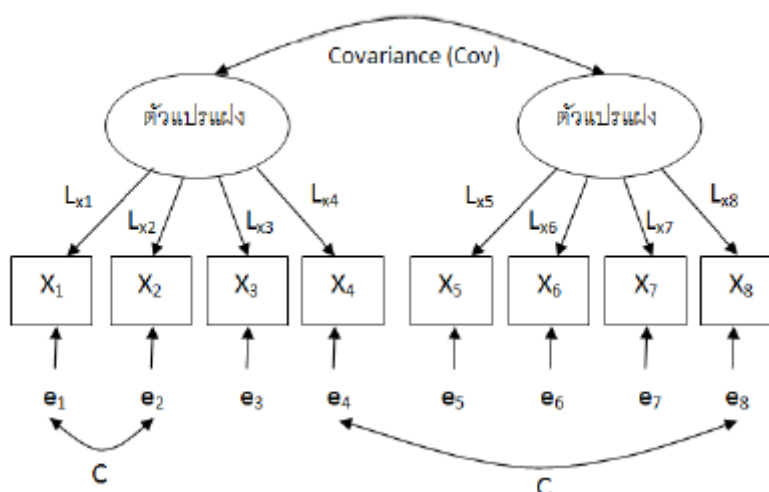
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
- ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ยังไม่มีทฤษฎีเบื้องหลังชัดเจน	- กรอบความคิดชัดเจน มีทฤษฎีที่เข้มแข็งหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนอยู่เบื้องหลัง
- หาว่าองค์ประกอบมีจำนวนเท่าใด	- จำนวนองค์ประกอบถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า
- ค้นหาแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างตัวประกอบกับตัวแปรสังเกตได้	- ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบกับตัวแปรสังเกตได้ถูกกำหนดไว้ก่อนการวิเคราะห์
- ตัวแปรสังเกตได้สามารถสัมพันธ์กับตัวประกอบใดก็ได้	- ตัวแปรสังเกตได้สัมพันธ์กับบางตัวประกอบเท่านั้น

ในปัจจุบันการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้รับความนิยมมากขึ้นและเข้ามาแทนที่การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น มีรูปแบบการวิเคราะห์ที่หลากหลายส่งผลให้ผลการวิเคราะห์ที่ได้ไม่สอดคล้องกัน บ่อยครั้งที่พบว่าองค์ประกอบที่ได้แปลความหมายค่อนข้างยาก เพราะองค์ประกอบประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ที่มีเนื้อหาไม่ค่อยสอดคล้องกัน เนื่องจากการพิจารณาว่าองค์ประกอบใด (Factor) ควรประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ (Observed variable) ตัวใด ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจนั้น เป็นการจัดกลุ่มตามค่าทางสถิติมากกว่าเนื้อหาทฤษฎี นอกจากนี้ข้อตกลงเบื้องต้นบางประการของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจยังค่อนข้างเข้มงวดและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น ตัวแปรที่สังเกตได้ทุกตัวเป็นผลมาจากองค์ประกอบร่วมทุกตัว หรือความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสามารถแก้ปัญหาของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้เกือบหมด (เสรี ชัดเข้ม, 2547; Stevens, 2009, p. 345)

แนวคิดพื้นฐาน

1. โมเดลการวัด

โมเดลการวัดเป็นสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับตัวแปรแฝงที่นักวิจัยสร้างจากทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรม โมเดลการวัดสามารถสร้างได้หลายแบบ แต่วิธีการหนึ่งที่ยากต่อความเข้าใจคือ การแสดงเป็นภาพความสัมพันธ์ (Path diagram) โมเดลการวัดประกอบด้วยตัวแปรแฝง (Latent variable) ซึ่งในทางจิตวิทยามักเรียกว่า “ภาวะเชิงสันนิษฐาน (Construct)” ในแผนภาพแสดงโดยรูปวงกลม ตัวแปรแฝงเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง จึงต้องอาศัยการวัดผ่านตัวแปรสังเกตได้ (Observed variables) หรือบางครั้งถูกเรียกว่า ตัวบ่งชี้ (Indicators) ซึ่งก็คือข้อคำถามในแต่ละข้อในแบบทดสอบนั่นเอง ในแผนภาพมักนำเสนอในรูปของสี่เหลี่ยมผืนผ้า ดังเช่น X_1 ถึง X_8 ในแผนภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรแฝงถูกแสดงด้วยรูปลูกศรชี้จากตัวแปรแฝงไปยังตัวแปรสังเกตได้ ค่าของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกตได้เรียกว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) เช่นเดียวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับค่าสหสัมพันธ์ มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 ซึ่งในภาพแสดงด้วยตัว L จาก L_{x1} ถึง L_{x8} ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงด้วยกันจะถูกแสดงไว้ด้วยเส้นโค้งที่มีหัวลูกศรทั้ง 2 ข้าง ซึ่งเรียกได้ว่า ความแปรปรวนร่วม (Covariance)

ภาพที่ 3 แผนภาพความสัมพันธ์ตามโมเดลทฤษฎีการวัด

นอกจากนี้ ที่ถูกแสดงด้วยสัญลักษณ์ e ก็คือ ความคลาดเคลื่อน (Error term) หรืออาจเรียกว่า ความคลาดเคลื่อนจากการวัด (Measurement error) นั่นเอง ความคลาดเคลื่อนแต่ละตัว

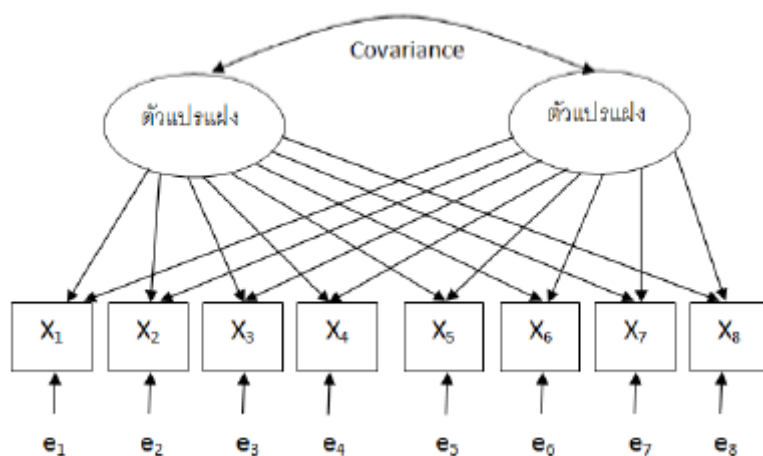
อาจมีความสัมพันธ์กันได้ อาจเป็นในตัวแปรเดียวกัน (Within-construct error covariance) ระหว่างตัวแปรแฝง (Between construct error covariance) ที่ตัว C หมายถึง ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนภายในตัวแปรแฝง ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่าง e_1 กับ e_2 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนระหว่างตัวแปร ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่าง e_4 กับ e_8

2. ขั้นตอนในการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยัน

การวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยันประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดข้อมูลจำเพาะของข้อมูล การระบุความเป็นไปได้เพียงค่าเดียวของโมเดล การประมาณค่าพารามิเตอร์ และการประเมินความสอดคล้องของโมเดล

2.1 การกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล (Model specification)

เป็นการกำหนดความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งเป็นการกำหนดโมเดลการวัดตามทฤษฎีที่ผู้วิจัยคาดการณ์ไว้ว่า ตัวแปรแฝงแต่ละตัวประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้หรือตัวชี้วัดตัวใดบ้าง ซึ่งในการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยัน ตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวต้องถูกอธิบายด้วยตัวแปรแฝงเพียงตัวเดียว (Unidimensional measures) หรือค่า Cross-loading มีค่าเท่ากับ 0 ต่างจากการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงสำรวจ (ภาพที่ 4) ที่ตัวแปรสังเกตได้ถูกอธิบายด้วยตัวแปรแฝงทุกตัว การที่ตัวแปรสังเกต 1 ตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรแฝงมากกว่า 1 ตัวแสดงให้เห็นว่า เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างอาจขาดความตรงตามภาวะสันนิษฐาน (Construct validity)

ภาพที่ 4 แผนภาพความสัมพันธ์ตามการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงสำรวจ

2.2 การระบุความเป็นไปได้เพียงค่าเดียวของโมเดล (Model identification)

การประมาณค่าพารามิเตอร์จะทำได้ก็ต่อเมื่อโมเดลที่สร้างสามารถระบุความเป็นไปได้ของพารามิเตอร์เพียงค่าเดียว การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดลอาศัยกฎของ t ก็คือ โมเดลที่ระบุได้พอดีต้องมีจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่าน้อยกว่าจำนวนสมาชิกในเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม (Variance-covariance matrix) ของตัวแปรสังเกตได้ หรือสามารถคำนวณได้จากสูตร $t \leq (p)(p+1)/2$ โดยค่า t คือ จำนวนพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่า p เป็นจำนวนตัวแปรที่สังเกตได้ของโมเดล หากพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่ามีจำนวนมากกว่าจำนวนสมาชิกในเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของตัวแปรสังเกตได้ โมเดลที่สร้างจะไม่สามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ได้ ซึ่งโมเดลชนิดนี้เรียกว่า โมเดลระบุไม่พอดี (Underidentified model) หากจำนวนสมาชิกในเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของตัวแปรสังเกตได้มีจำนวนเท่ากับจำนวนพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่า จะเรียกโมเดลนี้ว่า โมเดลที่ระบุพอดี (Just identified model) โมเดลชนิดนี้จะมี Degree of freedom เท่ากับศูนย์ ส่งผลให้ค่า χ^2 goodness of fit เท่ากับศูนย์เช่นกัน จึงไม่สามารถใช้ทดสอบทฤษฎีได้ และหากจำนวนสมาชิกในเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของตัวแปรสังเกตได้มีมากกว่าพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่า โมเดลชนิดนี้จะเรียกว่า โมเดลระบุเกินพอดี (Over identified model) ซึ่งมีข้อมูลเพียงพอที่จะไปคำนวณหาค่าพารามิเตอร์ได้ ซึ่งเงื่อนไขที่กล่าวมาเรียกว่า Order condition

นอกจาก Order condition แล้ว อีกเงื่อนไขหนึ่งของการระบุความเป็นไปได้เพียงค่าเดียวคือ Rank condition ซึ่งโดยพื้นฐานเงื่อนไขของ Rank condition คือ ค่าพารามิเตอร์แต่ละค่าต้องถูกประมาณจากความสัมพันธ์ที่เฉพาะเจาะจง (Unique relationship) ซึ่งทำให้การละเมิดเงื่อนไขของ Rank condition เป็นไปค่อนข้างยาก ยกเว้นโมเดลที่ค่อนข้างซับซ้อนหรือมีปัญหา เช่น โมเดลแบบ Non-recursive เพื่อป้องกันปัญหาจาก Rank condition โดย Bollen and Long (1993) เสนอให้ใช้กฎสามตัวบ่งชี้ (Three indicator rule) คือ ตัวแปรแฝง 1 ตัว ควรประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้อย่างน้อย 3 ตัว อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ เมื่อนักวิจัยดำเนินการการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันหรือ โมเดลสมการ โครงสร้างมักยังคงพบปัญหาในการระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดลอยู่ เนื่องจากสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งมาจากตัวแปรแฝง ทั้งนี้เป็นเพราะตัวแปรแฝงเป็นตัวแปรที่ไม่มี Metric scale ซึ่งหมายถึง ไม่มี Range of value แนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวสามารถทำได้ 2 วิธี ได้แก่ วิธีแรก การกำหนดค่า Factor loading ระหว่างตัวแปรแฝงแต่ละตัวกับตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงนั้นตัวใดตัวหนึ่งให้เท่ากับ 1 ซึ่งภายหลังจากการวิเคราะห์ ค่าที่เราตั้งเอาไว้จะถูกคำนวณกับความคลาดเคลื่อนที่มีแล้วปรับเปลี่ยนเป็นตัวเลขที่แท้จริง ซึ่งจะสามารถ

แปรผลได้เช่นเดียวกับตัวแปรอื่น ๆ และวิธีการต่อมาคือ การกำหนดความแปรปรวนของตัวแปรแฝงเองให้เท่ากับ 1

2.3 การประมาณค่าพารามิเตอร์ (Parameter estimation)

เป็นการนำข้อมูลจากตัวแปรสังเกตมาประมาณค่าพารามิเตอร์ เช่น ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ค่าเศษเหลือ ในการประมาณค่าพารามิเตอร์จะมีลักษณะเป็นการทวนซ้ำ (Iteration) โดยการประมาณค่า Population covariance matrix (Σ) ให้มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุดเมื่อนำมาเทียบกับ Sample covariance matrix (S) ซึ่งได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มตัวอย่าง วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์นั้น มีการประมาณค่าหลายแบบที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เช่น Maximum likelihood (ML), Generalized least square (GLS), Weight least square (WLS) ซึ่งมีลักษณะเหมาะสมกับข้อมูลที่มีการแจกแจง Multi normal distribution และมีกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ส่วนวิธีการ Weight least square (WLS) ต้องการกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ แต่เหมาะสมกับข้อมูลที่ไม่ได้แจกแจงเป็น Multi normal distribution (Schumacker & Lomax, 2010)

ในการประมาณค่าพารามิเตอร์นั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อการประมาณค่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่น้อยเกินไปจะส่งผลให้ค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้ไม่มีความคงเส้นคงวา ได้มีผู้เสนอจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ที่เหมาะสมไว้หลากหลาย เช่น Hair, Black, Babin, and Anderson (2010) ได้เสนอว่า ควรจะมีกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 200 คน Tabachnick and Fidell, (2007) ได้เสนอว่า ให้พิจารณาขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้เหมาะสมกับขนาดของโมเดล ตัวอย่างเช่น กลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป เหมาะสมกับโมเดลขนาดกลาง ส่วน Costello and Osborne (2005 cited in Schumacker & Lomax, 2010) ว่ากลุ่มตัวอย่างควรมีจำนวน 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้

หากพบปัญหาการระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวหรือปัญหาจากตัวบ่งชี้บางตัว บางครั้งโปรแกรมสำเร็จรูปจะแจ้งว่าพบปัญหาและไม่สามารถคำนวณได้ แต่ในบางครั้งโปรแกรมอาจพยายามประมาณค่าพารามิเตอร์ออกมาได้โดยไม่แสดงข้อความเตือน ซึ่งต้องมีความระมัดระวังและเข้าใจปัญหาในการประมาณค่าพารามิเตอร์ดังกล่าวที่เกิดขึ้น โดยอาจใช้การสังเกตจากความสมเหตุสมผลของค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้ เช่น ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรมีค่าสูงมากเกินไป ใกล้ศูนย์หรือติดลบ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized factor loading) ที่ได้มีค่าเกิน ± 1 ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอาจทำได้โดยตรวจสอบว่าโมเดลที่สร้างมีการกำหนดความสัมพันธ์ต่าง ๆ ผิดพลาดหรือไม่ เช่น การไม่ได้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนกับตัวแปรสังเกตได้ หรือการไม่ได้กำหนดค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกตได้เป็น 1 หรืออาจใช้การแก้ปัญหาด้วยวิธีการอื่น เช่น กำหนด Tau-equivalence หรือ การกำหนด (Fix)

ค่าความแปรปรวนระหว่างตัวแปรบางตัว เช่น ระหว่างความเคลื่อนไหวกับตัวแปรสังเกตได้ หรือระหว่างตัวแปรแฝงด้วยกัน ซึ่งหากปัญหาการระบุความเป็นไปได้เพียงค่าเดียวไม่ได้รับการแก้ไข ผลการทดสอบโมเดลที่ได้ก็จะไม่เป็นที่ยอมรับ

นอกจากปัญหาจากการระบุความเป็นไปได้เพียงค่าเดียวแล้ว การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอาจพบปัญหาการประมาณค่าเนื่องมาจากสาเหตุอื่น ๆ ได้อีกด้วย ซึ่งสังเกตได้จากค่าคะแนนมาตรฐานของน้ำหนักองค์ประกอบที่คำนวณได้มีค่าไม่อยู่ในช่วง ± 1 หรือค่าความคลาดเคลื่อนติดลบ ซึ่งอาจเกิดเนื่องมาจากโมเดลการวัดไม่เหมาะสม การที่ตัวชี้วัดมีสหสัมพันธ์ระหว่างกันสูงเกินไป หรือการละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นบางประการ

2.4 การประเมินความสอดคล้องของโมเดล (Assessing measurement model validity)

ในการประเมินความสอดคล้องกันของโมเดล ต้องเริ่มต้นตรวจสอบว่าค่าพารามิเตอร์ที่ได้มีความสมเหตุสมผลหรือไม่ดังที่กล่าวไปแล้ว เพราะโมเดลที่มีความสอดคล้องดี อาจมีค่าพารามิเตอร์ที่ไม่เหมาะสม เมื่อตรวจสอบค่าพารามิเตอร์ที่ได้แล้ว จึงมาตรวจสอบค่าความสอดคล้องของโมเดล ในการตรวจสอบความสอดคล้องกันของโมเดลจะทำใน 2 ส่วน คือ การประเมินความสอดคล้องของทั้งโมเดล (Over all goodness of fit) และความสอดคล้องในรายตัวแปร (Path estimation)

ความสอดคล้องของทั้งโมเดล (Over all goodness of fit) เป็นการตรวจสอบเพื่อยืนยันว่าโมเดลทฤษฎีการวัดที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในอดีตพิจารณาจากค่า χ^2 ที่ได้ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายถึง โมเดลพัฒนาขึ้นมาไม่มีความแตกต่างกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม ค่า χ^2 ที่คำนวณได้รับผลกระทบจากขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ หรือข้อมูลที่คลาดเคลื่อนไปจากสมมติฐานเบื้องต้น จึงควรพิจารณาจากค่าสถิติตัวอื่น ๆ ด้วย

ดัชนีวัดความกลมกลืนตัวอื่น ๆ มีมากมาย ดัชนีความสอดคล้องที่เป็นที่นิยม ได้แก่ Goodness of fit index (*GFI*), Comparative fit index (*CFI*), Adjusted goodness of fit index (*AGFI*), Standardized root mean square residual (*SRMR*), และ Root mean square error of approximation (*RMSEA*) โดย Schumacker and Lomax (2010) ได้เสนอว่า *GFI*, *AGFI* และ *CFI* ที่มากกว่า .90-.95 โมเดลทฤษฎีการวัดที่สร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ส่วน Standardized *RMR* ถ้ามีค่าต่ำกว่า .05-.08 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เนื่องจากเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องของโมเดลมีจำนวนหลายตัว เสรี ชัดเข้ม (2547) ได้เสนอแนะว่า ให้เลือกพิจารณาดัชนีความสอดคล้องจากดัชนี *GFI*, *AGFI*, *CFI*, *SRMR*, และ *RMSEA* ส่วน Schumacker and Lomax (2010) ได้เสนอให้พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย เช่น หากต้องการยืนยัน โมเดล

ที่สร้างที่มีเพียงโมเดลเดียว ให้ใช้ดัชนีในกลุ่ม Absolute measure เช่น *GFI*, *AGFI*, *SRMR*, *RMSEA* แต่ถ้าต้องการเปรียบเทียบความเหมาะสมระหว่างโมเดลต่างกันควรใช้กลุ่ม Incremental measure เช่น *CFI*, *NFI* อย่างไรก็ตาม จะพบว่าโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกันแล้ว แต่สิ่งที่พึงตระหนักก็คือ อาจมีโมเดลทางเลือกอื่น ๆ ที่มีความสอดคล้องกันอีกด้วย

ความสอดคล้องในรายตัวแปร (Path estimation) เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้และตัวแปรแฝง หรือที่เรียกว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) โดยทั่วไปค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ยอมรับได้คือ ± 5 ขึ้นไป (Hair et al., 2010) สิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้ควรปราศจากปัญหาการระบุความเป็นไปได้เพียงค่าเดียว เช่น ค่าที่ได้ไม่อยู่ในช่วง -1 ถึง +1 หรือทิศทางความสัมพันธ์ไม่เหมาะสมตามทฤษฎี เมื่อพบว่าโมเดลที่ได้ไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งอาจเนื่องมาจากการกำหนดความสัมพันธ์ต่าง ๆ ไม่ถูกต้อง ข้อคำถามที่สร้างไม่เป็นตัวชี้วัดที่ดีขององค์ประกอบนั้น ๆ หรือสภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับทฤษฎี สามารถปรับโมเดลโดยพิจารณาจากทฤษฎีที่มาของโมเดล โดยมีข้อมูล เช่น ความคลาดเคลื่อนในรูปคะแนนมาตรฐาน และดัชนีการปรับปรุงโมเดล เป็นตัวช่วยตัดสินใจ

ความคลาดเคลื่อนในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized residuals) เป็นความคลาดเคลื่อนระหว่างค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งหากความคลาดเคลื่อนมาตรฐานใดที่มีค่านอกเหนือจากช่วง ± 4 เป็นสัญญาณเตือนว่าควรได้รับการแก้ไข

ดัชนีการปรับปรุงโมเดล (Modification index) ค่าดัชนีที่มากกว่า 4.0 ควรได้รับการปรับปรุง อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงโมเดลนั้น ไม่ควรพิจารณาจากค่าดัชนีปรับปรุงโมเดลเพียงอย่างเดียว แต่ควรจะคำนึงถึงทฤษฎีที่มาของโมเดลการวัดด้วย ดัชนีการปรับปรุงโมเดลเป็นเพียงตัวช่วยให้บทวนและหาแนวทางในการปรับปรุง ตลอดจนสร้างโมเดลทางเลือกเท่านั้น Hair et al. (2010) เสนอว่า หากพบว่ามี การตัดข้อคำถามหรือการปรับปรุงแก้ไขความสัมพันธ์ในโมเดลปริมาณมากกว่าร้อยละ 20 ควรจะนำโมเดลที่ได้ใหม่ไปทดสอบกับข้อมูลชุดใหม่

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ห้่องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmation factor analysis: CFA) โดยใช้โปรแกรม AMOS Version 20.0 ใช้ในการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural equation modeling: SEM) เพื่อทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุและผล (Causal relationship) ในการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติที่ใช้ทดสอบการยอมรับของโมเดลตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้

1) ค่าไคสแควร์ (Chi-square: χ^2) เป็นการประเมินความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการทดสอบความแปรปรวนระหว่างเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของการประมาณค่า (Bollen & Long, 1993, p. 263)

ได้แก่ การทดสอบค่า Degree of freedom (df) และค่า Probability (p) (Hoyle, 1995) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้ตัดสินระดับความเหมาะสมของโมเดลสมมติฐาน และค่าที่ไม่มีนัยสำคัญ $P\text{-value} > .05$ แสดงว่าข้อมูลที่เก็บได้นั้น เป็นข้อมูลที่ใช้กับโมเดลสมมติฐานได้เป็นอย่างดี (Kline, 2005)

2) ดัชนีบ่งบอกความกลมกลืน (Fit index) เป็นดัชนีที่บ่งบอกถึงความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดลที่กำหนดขึ้น ได้แก่ ดัชนีจีเอฟไอ (Goodness of fit index: GFI) ดัชนีเอจีเอฟไอ (Adjust goodness of fit index: $AGFI$) ดัชนีเอ็นเอฟไอ (Normal fit index: NFI) และดัชนีไอเอฟไอ (Incremental fit index: IFI) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้าค่าที่ได้สูงกว่า .90 ถือว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Arbuckle, 1997, p. 529) โดยค่าที่เข้าใกล้ 1 สูงจะบ่งบอกว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลสูงด้วย (Bollen & Long, 1993, p. 270) และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative fit index: CFI) จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 และดัชนี CFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3) ดัชนีอาร์เอ็มเอสอีเอ (Root mean square error of approximation: $RMSEA$) เป็นดัชนีที่ถูกพัฒนาขึ้นเนื่องจากการทดสอบไคสแควร์ ค่าสถิติขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่าง (N) ต่อชั้นแห่งความเป็นอิสระ (df) ถ้าจำนวนพารามิเตอร์เพิ่มขึ้น ค่าไคสแควร์ก็จะทำให้การทดสอบมีแนวโน้มไม่มีนัยสำคัญ ค่าอาร์เอ็มเอสอีเอ ($RMSEA$) เป็นดัชนีบ่งบอกความกลมกลืนของโมเดลกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร โดยควรมีค่าต่ำกว่า .05 (Browne & Cudeck, 1993, pp. 141-162) แต่ไม่ควรเกิน 0.8 ซึ่งเป็นค่าที่พอจะยอมรับ และถ้าค่าอาร์เอ็มเอสอีเอ ($RMSEA$) มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนอย่างแท้จริง (Exact fit) (Arbuckle, 1997, p. 523)

4) ค่าอาร์เอ็มอาร์ (Root mean square residual: RMR) เป็นดัชนีที่วัดค่าเฉลี่ยส่วนที่เหลือจากการเปรียบเทียบขนาดของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรของประชากรกับการประเมินค่า โดยมีค่าระหว่าง 0-100 (เสรี ชัดแจ้ง, 2547, หน้า 28-30) และควรมีค่าต่ำกว่า .05 (Browne & Cudeck, 1993, pp. 141-162) แต่ไม่ควรเกิน .08 ซึ่งเป็นค่าที่พอจะยอมรับได้ ซึ่งดัชนีจะใช้ได้ดีเมื่อตัวแปรสังเกตทั้งหมดเป็นตัวมาตรฐาน (Standard variables) โดยที่ค่าใกล้ศูนย์มาก แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Bollen & Long, 1993, pp. 257-258)

การนำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันไปใช้

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมีประโยชน์ในการนำมาใช้ในการพัฒนาเครื่องมือและแบบทดสอบทางจิตวิทยาได้หลายประการ ได้แก่

1. การตรวจสอบความตรงและภาวะเชิงสัมพันธ์ (Construct validation) คือ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้มีความสำคัญในการพิจารณาถึงความตรงเชิงภาวะสัมพันธ์ (Construct validity) ของโมเดลการวัด ซึ่งประกอบด้วย

ความตรงเชิงคู่เข้า (Convergent validity) คือ ข้อคำถามหรือตัวชี้วัดที่วัดในเรื่องเดียวกัน ควรจะมีความแปรปรวนร่วมที่อธิบายโดยองค์ประกอบเดียวกันสูง ซึ่งพิจารณาได้จากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานที่มีตัวแปรแฝงเดียวกันที่สูงเกินกว่า .5 ขึ้นไป การนำค่าน้ำหนักองค์ประกอบมายกกำลังสอง (Variance extracted) จะแสดงถึงความแปรปรวนที่ตัวแปรสังเกตได้ถูกอธิบายโดยตัวแปรแฝง เมื่อนำ Variance extracted (AVE) ซึ่งถ้าค่า AVE ที่ได้มีค่ามากกว่า .5 แสดงให้เห็นว่ามีโมเดลการวัดมีความตรงเชิงคู่เข้าที่ดี

ความตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) คือ Construct ที่ต่างกันควรวัดคุณลักษณะที่ต่างกัน ซึ่งการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันสามารถวิเคราะห์ได้หลายวิธี ได้แก่ วิธีการแรก การพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ซึ่งถ้าแบบวัดที่สร้างมีความตรงเชิงจำแนกสูง ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแต่ละองค์ประกอบควรจะต่ำ วิธีการที่สองคือ การเปรียบเทียบค่า AVE ขององค์ประกอบหนึ่ง ๆ กับค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบนั้นกับองค์ประกอบอื่น ๆ ยกกำลังสอง โดยค่า AVE ที่ต่ำกว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบยกกำลังสองแสดงให้เห็นว่าแบบวัดมีความตรงเชิงจำแนกดี

2. การประมาณค่าความเที่ยง (Reliability estimation)

3. การตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโครงสร้างของแบบทดสอบในการวัดระหว่างกลุ่มประชากรสองกลุ่มขึ้นไป (Model invariance across groups)

สรุป การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเป็นวิธีการพัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยหลักการของโมเดลสมการโครงสร้าง ในการดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ประกอบด้วย กระบวนการทั้งหมด 4 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 คือ การกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล ขั้นที่ 2 คือ การระบุความเป็นไปได้เพียงค่าเดียวของโมเดล ขั้นที่ 3 คือ การประมาณค่าพารามิเตอร์ และขั้นสุดท้าย คือ การประเมินความสอดคล้องของโมเดล

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันนอกจากจะสามารถใช้ทดสอบและพัฒนาโมเดลทฤษฎีการวัดแล้ว ยังสามารถใช้ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบทางจิตวิทยาได้ด้วย ทั้งด้านความตรงเชิงคู่เข้าและความตรงเชิงจำแนก รวมถึงยังสามารถนำมาตรวจหาความเที่ยงของแบบทดสอบได้อีกด้วย

ดังนั้น ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำแนวทางและวิธีการสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

ที่ได้ศึกษามาเป็นแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งถือว่าสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเป็นองค์กรที่เป็นรูปแบบธุรกิจด้านการศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่เป็นแหล่งผลิตบุคลากรที่เป็นกำลังสำคัญในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ การทำ CSR ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทยยังไม่ปรากฏภาพที่ชัดเจน จึงควรมีตัวบ่งชี้ CSR เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งสถาบันอาชีวศึกษาและความมั่นคงยั่งยืนของสังคม และจากการศึกษารูปแบบวิธีการสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้แล้ว ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อทำการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรม AMOS (ยูทธ ไทวอร์รณ, 2556)

1. ผลการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละด้านประกอบด้วย ระดับการดำเนินงานและระดับความคาดหวัง มีความเหมาะสมในการเป็นตัวแทนในการวัด (Construct validity) หรือไม่ ประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และอาสาสมัคร

2. ผลการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างค่าเฉลี่ยรวม 5 ด้าน ตามระดับดำเนินงานและระดับความคาดหวัง มีความเหมาะสมในการเป็นตัวแทนในการวัด (Construct validity) หรือไม่

การศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility study)

ความหมายและการศึกษาความเป็นไปได้

การศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility study) มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้ หลุทัย มีนะพันธ์ (2550, หน้า 260-261) ให้ความหมายว่า การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ เป็นการประเมินความคุ้มค่าและไม่คุ้มค่าของโครงการ โดยอาศัยการพิจารณาเปรียบเทียบต้นทุนกับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในอนาคตจากการมีโครงการ เพื่อใช้ตัดสินใจว่าโครงการที่พิจารณามีความเหมาะสมที่จะลงทุนหรือไม่ โดยนำผลกระทบในอดีตที่เหมาะสมมาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การศึกษาความเป็นไปได้ หมายถึง การศึกษาข้อมูล แนวคิด วิธีการดำเนินโครงการ ปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อแผนของโครงการ ประกอบด้วยปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน เป็นการศึกษาด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านเทคโนโลยี ด้านการปฏิบัติการ ด้านสังคม การเมือง และรวมทั้งด้านอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับแผนของโครงการ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้มาตรการในการตรวจสอบหรือประเมินการปฏิบัติงานที่สะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษา โดยอาศัยทฤษฎีการศึกษาความเป็นได้ (ธมกร ธาราศรีสุทธี, 2556) ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อทางด้านเศรษฐกิจ: ผลกระทบโดยตรงความต้องการของสถานประกอบการ ตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยวัดจากสถาบันอาชีวศึกษาผลิตบัณฑิตเข้าทำงานตรงตามสาขาอาชีพและประสบความสำเร็จ
2. ความรับผิดชอบต่อด้านกฎหมาย: สถาบันอาชีวศึกษาดำเนินธุรกิจถูกต้องตามกฎหมาย
3. ความรับผิดชอบต่อทางจรรยาบรรณ: ผลิตบัณฑิตตรงกับความต้องการของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย ถูกต้องตามหลักศีลธรรม บริหารงานตรงตามความคาดหวังของสังคม
4. ความรับผิดชอบต่อการใช้ดุลยพินิจ: รับผิดชอบต่อสังคมสูงสุดและครบถ้วนทุกระดับ ก่อให้เกิดความอยู่ดีกินดีให้กับบุคคล ชุมชน และสังคมโดยส่วนรวม ซึ่งเป็นการยกระดับการดำรงชีพให้กับชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Rodrigo and Cervantes (2010) ศึกษาเรื่อง CSR reports and communication channels from the stakeholders point of view. Do the reports have an effect on consumers? พบว่า ผู้บริโภคในประเทศฟินแลนด์ใส่ใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แต่ก็ไม่ได้กระทำการเชิงรุกในการที่จะค้นหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังพบว่า อินเทอร์เน็ตไม่ใช่ช่องทางสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการบอกให้ผู้บริโภคถึงสิ่งที่บริษัทกำลังทำเกี่ยวกับกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารายงานเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรไม่ได้มีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคว่าจะซื้อหรือไม่ซื้อผลิตภัณฑ์ แต่ผู้บริโภคก็เต็มใจที่จะเปลี่ยนและสนับสนุนการซื้อสินค้าที่ทำจากวัสดุรีไซเคิล และผลิตภัณฑ์สินค้าที่ผลิตจากระบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

Padgett and Galan (2010) ศึกษาเรื่อง การตรวจสอบถึงผลกระทบที่มีการวิจัยและพัฒนา (R&D) ซึ่งส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) โดยการวิจัยนี้ได้ใช้ทฤษฎี RBV ในการวิเคราะห์ R&D และ CSR ซึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรที่ไม่มีตัวตนทั้งสองกิจกรรม โดยที่ R&D และ CSR ยังสามารถสร้างสินทรัพย์ที่ทำให้บริษัทมีการได้เปรียบในการแข่งขันในธุรกิจอีกด้วย

Schreck (2011) ศึกษาเรื่อง Reviewing the business case of corporate social responsibility: New evidence and analysis โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา CSR จะสามารถ

สร้างผลประโยชน์ด้วยกัน ได้ทั้ง 2 ด้าน ระหว่างผลกำไรและผลทางสังคมหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลที่สำคัญ ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างการใช้ CSR และการจัดการด้านการเงิน โดยการดำเนินกิจกรรม CSR สามารถสร้างความคุ้มค่าให้กับการบริหารจัดการขององค์กรได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดการสูญเสียทางการเงิน และมีแนวโน้มว่าจะให้ผลที่ดีทางสังคมตามนัยสำคัญเช่นกัน

Bolton, Kim, and O’Gorman (2011) ศึกษาว่า การดำเนินกิจกรรม CSR ตามกระบวนการบริหารจัดการภายในองค์กรที่เน้นพนักงานเป็นสำคัญ (CSR in process) สามารถสร้างแรงจูงใจที่จะทำให้พนักงานดำเนินกิจกรรม CSR ด้วยความสมัครใจได้อย่างไร ผลการศึกษาพบว่า การตอบรับของพนักงานต่อแนวคิด CSR ขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญของระดับบริหาร และความต่อเนื่องตามนโยบาย CSR ขององค์กร ทั้งนี้ พนักงานจะมีแนวคิดเชิงบวกต่อองค์กรเพิ่มขึ้น ถ้ามีการดำเนินกิจกรรม CSR เพิ่มขึ้นในแต่ละระดับของกระบวนการบริหารจัดการภายในองค์กรที่ชัดเจน

สายทิพย์ โสรรัตน์ (2551) ศึกษาเรื่อง หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกประเด็นทางสังคมเพื่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์หาหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกประเด็นทางสังคมเพื่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ขององค์กรธุรกิจ ในบริบทของสังคมไทย โดยใช้เทคนิคเดลฟายกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสร้างแบบสอบถามใช้สำรวจความสนใจในการนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผลการศึกษาพบว่า สามารถแยกปัจจัยที่ใช้เป็น 2 กลุ่ม คือ ปัจจัยจากภายในองค์กร โดยหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ ผลการดำเนินงานขององค์กรที่มีผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและต่อสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบทขององค์กร ทั้งในเรื่องของนโยบาย เป้าหมาย และธุรกิจหลัก และกิจกรรม CSR ที่จะทำนั้น สามารถใช้ทรัพยากรที่ลงทุนในการทำ CSR ได้อย่างคุ้มค่า และปัจจัยภายนอกองค์กร คือ ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในชุมชนรอบข้างที่องค์กรจะสามารถนำมาดำเนินกิจกรรม CSR ได้ และระดับความรุนแรงและเร่งด่วนของปัญหาทางสังคมที่ต้องการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา

สุเมธ กาญจนพันธุ์ (2551) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันองค์กรธุรกิจในประเทศไทย ได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการจัดการเชิงกลยุทธ์ โดยมีกลยุทธ์การบริหารจัดการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในลักษณะที่เป็นเชิงกลยุทธ์มากขึ้น โดยการใช้การวิเคราะห์ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กรประกอบการวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนองค์กรธุรกิจมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจว่าจะเป็นวิธีการที่จะ

ขับเคลื่อนให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตาม องค์กรธุรกิจบางองค์กรก็ยังไม่ได้มีการดำเนินงานในด้านที่ครอบคลุมทั้ง 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม โดยจะมุ่งเน้นใน 2 มิติเป็นหลัก คือ มิติด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ภาวิณีย์ มาตแมน (2557) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การตลาดเพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย พบว่า การบริหารจัดการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน มีความสัมพันธ์กับกลยุทธ์การตลาด และมีความสัมพันธ์ทางตรงกับภาพลักษณ์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน รวมทั้งภาพลักษณ์วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนมีความสัมพันธ์ทางตรงกับความภาคภูมิใจของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย และพบว่า กลุ่มตัวอย่างของนักเรียนมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมทางการศึกษา วิทยาลัย และการให้บริการ บุคคลที่ให้บริการ และเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับสถานที่ตั้งวิทยาลัย กระบวนการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์

จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) มีความสำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อมกับองค์กรธุรกิจ โดยเฉพาะสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรธุรกิจประเภทหนึ่งด้านบริการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมให้แก่สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ในการนำ CSR เข้ามาบูรณาการและปรับใช้เพื่อสร้างศักยภาพ เป็นกลไกเสริมในการทำงาน ส่งผลต่อความอยู่รอดและสามารถแข่งขันได้ในสภาพการณ์ยุคปัจจุบัน โดยผู้วิจัยแบ่งความรับผิดชอบต่อสังคมตามขอบเขตงานวิจัยได้ 5 องค์ประกอบหลัก และ 17 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

ตารางที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมตามขอบเขตงานวิจัย

องค์กรประกอบหลักความรับผิดชอบต่อสังคม				
1. ผู้มีส่วนได้เสีย	2. สิ่งแวดล้อม	3. เศรษฐกิจ	4. สังคม วัฒนธรรม	5. อาสาสมัคร
องค์กรประกอบย่อย	องค์กรประกอบย่อย	องค์กรประกอบย่อย	องค์กรประกอบย่อย	องค์กรประกอบย่อย
1. ผู้เกี่ยวข้อง การดำเนินธุรกิจ	1. ช่วยดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม	1. การกระจาย การพัฒนาทาง เศรษฐศาสตร์	1. การทำนุบำรุง สังคม	1. การช่วยเหลือ อย่างเต็มที่
2. การสร้าง ความสัมพันธ์ กับผู้เกี่ยวข้อง	2. การประกอบ กิจการ ที่ไม่กระทบ สิ่งแวดล้อม	2. การสร้าง ผลตอบแทน สูงสุด	2. การทำนุบำรุง วัฒนธรรม	2. การกระทำ บนคุณค่า ของคุณธรรม
3. ปฏิสัมพันธ์กับ พนักงาน ลูกค้า ชุมชน	3. การดำเนินธุรกิจ ที่ไม่กระทบ สิ่งแวดล้อม	3. การดำเนิน ทางธุรกิจ	3. บูรณาการธุรกิจ ให้สอดคล้องกับ สังคม วัฒนธรรม	
		4. มุมมองทาง เศรษฐศาสตร์	4. พิจารณาขอบเขต ธุรกิจที่ส่งผลกับ สังคม วัฒนธรรม	

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขั้นตอนการวิจัยได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2558 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 80 แห่ง และในส่วนภูมิภาค จำนวน 384 แห่ง รวมทั้งสิ้น 464 แห่ง (สมาคมสถาบันการศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2558)

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) กำหนดช่วงความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 214 แห่ง เพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์มากขึ้น จึงพิจารณาร่วมกับเกณฑ์ของ Hair et al. (2010, pp. 661-662) คือ เกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับกำหนดขนาดตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ขนาดตัวอย่างควรมีประมาณ 15 ตัวอย่าง ต่อการประมาณค่า 1 พารามิเตอร์

ซึ่งจะครอบคลุมขนาดกลุ่มตัวอย่างและพอเพียงต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ($n > 200$) สำหรับการเก็บตัวอย่างในครั้งนี้ หลังจากผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามประเภทของการสุ่มตัวอย่างข้างต้น เมื่อนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องแล้ว จึงเพิ่มเป็น 220 แห่ง และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) โดยแต่ละภาคได้สุ่มจากสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถาบันการศึกษา หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 10 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ภาค	จำนวนประชากร (สถาบันอาชีวศึกษา)	จำนวนตัวอย่าง (สถาบันอาชีวศึกษา)	จำนวนตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล (คน)
ภาคเหนือ	31	14	42
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	173	80	240
ภาคกลาง	72	33	99
ภาคตะวันออก	45	21	63
ภาคตะวันตก	12	6	18
ภาคใต้	51	24	72
กรุงเทพมหานคร	80	42	126
รวม	464	220	660

การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ผู้วิจัยพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยใช้วิธีการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดนิยามเชิงทฤษฎี แล้วนำตัวบ่งชี้ดังกล่าวไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ร่างตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารที่สำคัญที่ใช้ คือ Thai CSR network, European commission green paper, UNCTAD, ISO, Business for social responsibility, UNIDO, สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน (2551), คอทเลอร์, ฟิลิป และลี, แนนซี (2551), เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2551), หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2557

1.2 กำหนดองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จากเอกสารที่สังเคราะห์ ได้องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และวัฒนธรรม และด้านอาสาสมัคร และผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์ หาดองค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลัก ได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจากความถี่ขององค์ประกอบที่นักวิจัยส่วนใหญ่เลือกเป็นองค์ประกอบในระดับสูง (ในที่นี้คือ ความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป) ได้ตัวบ่งชี้ย่อย 17 ตัวบ่งชี้ ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 องค์ประกอบย่อย ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

องค์ประกอบหลัก (ตัวบ่งชี้หลัก)	องค์ประกอบย่อย (ตัวบ่งชี้ย่อย)	รายละเอียดการบ่งชี้
1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผู้เกี่ยวข้องการดำเนินธุรกิจ	การบริหารจัดการ หรือดำเนินการ ความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนและส่วนรวม ทั้งในระดับใกล้และระดับไกล
	การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ผลประโยชน์ที่หลากหลายของผู้มีส่วนได้เสียกับสถาบันอาชีวศึกษา และปรับปรุงความสัมพันธ์ และสร้างมุมมองใหม่ ๆ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
	ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน	ภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่ดี รวมทั้งส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม ให้ได้รับความไว้วางใจจาก สาธารณชนเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 11 (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก (ตัวบ่งชี้หลัก)	องค์ประกอบย่อย (ตัวบ่งชี้ย่อย)	รายละเอียดการบ่งชี้
	การให้ความสำคัญกับ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	การบูรณาการความรับผิดชอบ ต่อสังคมตลอดทั่วทั้งองค์กร ปรับปรุง ชุมชนให้ดีขึ้น ปรับปรุงคุณภาพชีวิต ของบุคลากร ครู นักเรียน นักศึกษา ครอบครัวพนักงาน ตลอดจนชุมชน และสังคม มีการดำเนินกิจกรรม เพื่อสาธารณะ
2. สิ่งแวดล้อม	ช่วยเหลือรักษาสິงแวดล้อม	การดำเนินกิจกรรมที่เป็น คุณประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีการบูรณาการด้านสิ่งแวดล้อม
	การประกอบกิจการ ที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม	การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่และใส่ใจรักษา สิ่งแวดล้อม
	การดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบ สิ่งแวดล้อม	การดำเนินธุรกิจของสถาบัน ที่ไม่กระทบหรือสร้างปัญหาให้กับ สิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม
3. เศรษฐกิจ	การกระจายการพัฒนา ทางเศรษฐกิจศาสตร์	การดำเนินกิจกรรมส่งเสริม ทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งด้าน เกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ ทั้งในด้านการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยให้ คนในชุมชนมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ของชุมชน และสร้างความรับผิดชอบ ต่อสังคม
	การสร้างผลตอบแทนสูงสุด	การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ความรับผิดชอบต่อสังคมและการมี ปฏิสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้องหรือ การกระทำสิ่งใด ๆ ที่เป็นการตอบแทน สังคม การสร้างมูลค่าและผลตอบแทน ระยะยาว คำนึงถึงความซื่อสัตย์ คุณธรรมและจริยธรรม

ตารางที่ 11 (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก (ตัวบ่งชี้หลัก)	องค์ประกอบย่อย (ตัวบ่งชี้ย่อย)	รายละเอียดการบ่งชี้
	การดำเนินงานทางธุรกิจ	ความสามารถอยู่รอดและอยู่ร่วมกับสังคมได้
	มุมมองทางเศรษฐศาสตร์	การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีความคุ้มค่ามากที่สุด คำนึงถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสของทรัพยากรและผลกระทบภายนอกทั้งทางบวกและทางลบของการแสดง ความรับผิดชอบต่อสังคม
4. สังคม วัฒนธรรม	การดำเนินงานบำรุงสังคม	การดำเนินงานทำนุบำรุงสังคม โดยให้เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าการอยู่ร่วมกัน หรือการกระทำโต้ตอบกันและกัน ทั้งความสัมพันธ์ทางตรงและความสัมพันธ์ทางอ้อม
	การดำเนินงานบำรุงวัฒนธรรม	การดำเนินงานทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ โดยเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าเรื่องศิลปะและวัฒนธรรมที่จำเป็นต้องปลูกฝัง ส่งเสริมและพัฒนาสิ่งที่ค้ำจุน และวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดในจิตสำนึกและในวิถีชีวิต มีความเชื่อมั่นในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งในเรื่องความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรมใหม่ ๆ
	บูรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม	กระบวนการพัฒนาแผนงาน ความรับผิดชอบต่อสังคมที่ต้องใช้การจูงใจหลายรูปแบบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม แต่ละท้องถิ่น
	พิจารณาขอบเขตธุรกิจที่ส่งผลกับสังคม วัฒนธรรม	การดำเนินงานของสถาบันที่เกี่ยวข้อง และส่งผลต่อสังคมและวัฒนธรรม

ตารางที่ 11 (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก (ตัวบ่งชี้หลัก)	องค์ประกอบย่อย (ตัวบ่งชี้ย่อย)	รายละเอียดการบ่งชี้
5. อาสาสมัคร	การช่วยเหลืออย่างเต็มใจ	การทำงานร่วมกับคนอื่น ช่วยเหลือกันและกันด้วยความเต็มใจ เพื่อให้งานนั้น ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
	การกระทำบนคุณค่า ของคุณธรรม	การกระทำที่อยู่บนพื้นฐานของ คุณธรรม ไม่เอารัดเอาเปรียบสังคม ชุมชน และบุคคลอื่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดคือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด สาขาวิชาตามวุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การสอน วิชาที่สอน และระดับที่สอนในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่มวิชาการธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยแบ่งตัวบ่งชี้หลักเป็น 5 ด้าน 17 ตัวบ่งชี้ย่อย คือ

- ด้านที่ 1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีตัวบ่งชี้ 4 ข้อ คือ ผู้เกี่ยวข้องการดำเนินธุรกิจ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน และการให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

- ด้านที่ 2 สิ่งแวดล้อม มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การประกอบกิจการที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม และการดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม

- ด้านที่ 3 เศรษฐกิจ มีตัวบ่งชี้ 4 ข้อ คือ การกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์ การสร้างผลตอบแทนสูงสุด การดำเนินงานทางธุรกิจ และมุมมองทางเศรษฐศาสตร์

- ด้านที่ 4 สังคม และวัฒนธรรม มีตัวบ่งชี้ 4 ข้อ คือ การทำนุบำรุงสังคม การทำนุบำรุงวัฒนธรรม บูรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม และพิจารณาขอบเขตธุรกิจที่ส่งผลต่อสังคมและวัฒนธรรม

- ด้านที่ 5 อาสาสมัคร มีตัวบ่งชี้ 2 ข้อ คือ การช่วยเหลืออย่างเต็มใจ และการกระทำ
บนคุณค่าของคุณธรรม

โดยมีลักษณะของคำตอบจำแนกแต่ละข้อคำถามเป็นระดับดำเนินงานและระดับ
ความคาดหวัง โดยกำหนดคะแนนการวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภท
วิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

3.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมคณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ
ความครอบคลุมและความครบถ้วนของเนื้อหาในประเด็นและสิ่งที่ต้องการวัด รวมทั้งตรวจสอบ
ในเรื่องความเหมาะสมของสำนวนภาษา และพิจารณาปรับปรุงแก้ไข หากค่าดัชนีความสอดคล้อง
โดยใช้เกณฑ์มากกว่า .50 ขึ้นไป (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2547, หน้า 423) รายละเอียดภาคผนวก ก
(หน้า 268)

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ ได้แก่

- ดร.วรรณวิชนี ถนอมชาติ อาจารย์/ ประธานสาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์
คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยบูรพา
- ดร.อิสราภรณ์ หนูผล ประธานสาขาวิชาการบัญชีและการเงิน
คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว
- ดร.ปรีชา รินรัตนกร ผู้อำนวยการหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
- พรทิวา แสงเขียว อาจารย์ประจำ สังกัดคณะบัญชี
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
- อูราภรณ์ รักมิตร อาจารย์ประจำ สังกัดคณะบัญชี
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

3.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha-coefficient) รายละเอียดดูภาคผนวก ค (หน้า 281)

3.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับวิทยาลัย เทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อี.เทค) จังหวัดชลบุรี จำนวนตัวอย่าง 30 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ทำหนังสือจากภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่เป็นตัวอย่างทางไปรษณีย์ตอบรับ จำนวน 220 แห่ง แห่งละ 3 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอน จำนวน 660 คน ได้รับกลับคืนมา จำนวน 176 แห่ง จำนวน 528 คน คิดเป็นอัตราการได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ 80 รายละเอียดดูภาคผนวก ค (หน้า 282)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

1. การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างการดำเนินงานกับความคาดหวัง เพื่อกำหนดว่าตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกับการดำเนินงานและความคาดหวังของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment) โดยพิจารณาความสอดคล้องจากค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factory analysis) ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ กำหนดกรอบตัวแปรที่ต้องการศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงตัวแปร โดยเสนอเป็นค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

2.2 ตรวจสอบความสัมพันธ์กันของตัวแปรที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยวิธีการ Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy (KMO) และวิธีการ Bartlett's test of sphericity

2.3 ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติขั้นสูง ค่าสถิติสำคัญในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลทางทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย

2.3.1 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของค่าประมาณพารามิเตอร์ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติ ให้ค่าประมาณพารามิเตอร์ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสถิติที และสหสัมพันธ์ระหว่างค่าประมาณ ค่าประมาณที่ได้มีนัยสำคัญ แสดงว่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีขนาดเล็ก สหสัมพันธ์ระหว่างค่าประมาณมีค่าไม่สูงมาก แสดงว่าโมเดลที่ดีพอ

2.3.2 สหสัมพันธ์พหุคูณ และสหสัมพันธ์สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Multiple correlations and coefficients of determination) เป็นค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การพยากรณ์สำหรับตัวแปรสังเกตได้แยกทีละตัวและรวมทุกตัว รวมทั้งสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของสมการโครงสร้างด้วย มีค่าสูงสุดไม่เกิน 1.00 และค่าที่สูง แสดงว่า โมเดลมีความตรง

2.3.3 ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of fit measures) ค่าสถิติในกลุ่มนี้ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลเป็นภาพรวมทั้งโมเดล ค่าสถิติในกลุ่มนี้มี 6 ประเภท ดังต่อไปนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 206)

2.3.3.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square statistics) ค่าสถิติไค-สแควร์ เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความถ่วงถ่วงมีค่าเป็นศูนย์ ค่าสถิติไค-สแควร์ มีค่าต่ำ มีค่าใกล้ศูนย์มาก และมีค่าใกล้เคียงกับจำนวนองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom) แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.3.3.2 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of fit index = *GFI*) ดัชนี *GFI* มีค่ามากกว่า .90 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.3.3.3 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness of fit index = *AGFI*) เมื่อนำดัชนี *GFI* มาปรับแก้โดยคำนึงถึงขนาดของอิสระ (*df*) ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง ค่าดัชนี *AGFI* มีค่ามากกว่า .90 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.3.3.4 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative fit index = *CFI*) มีค่าเท่ากับ .90 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.3.3.5 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized root mean squared residual = Standardized: *RMR*) เป็นค่าบอกความคลาดเคลื่อนของโมเดล มีค่าต่ำกว่า .05 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.3.3.6 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root mean square of error approximation = *RMSEA*) ค่าของ *RMSEA* มีค่าต่ำกว่า .05 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปเกณฑ์การพิจารณาค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องโมเดล ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องโมเดล

ดัชนี	เกณฑ์การพิจารณา
1. Chi-square	ใกล้ศูนย์ หรือใกล้เคียง df
2. Relative chi-square	1-2
3. p -value	$\geq .05$
4. Root mean square error of approximation (<i>RMSEA</i>)	$\leq .06$
5. Normed fit index (<i>NFI</i>)	$> .90$
6. Non-normed fit index (<i>NNFI</i>)	เข้าใกล้ 1
7. Comparative fit index (<i>CFI</i>)	$\geq .95$
8. Root mean square residual (<i>RMR</i>)	ใกล้ศูนย์
9. Standardized root mean square residual (<i>SRMR</i>)	$\leq .08$
10. Goodness of fit index (<i>GFI</i>)	$\geq .90$
11. Adjusted of goodness of fit index (<i>AGFI</i>)	$\geq .90$

หมายเหตุ 1. ค่า Relative chi-square ปรากฏค่าสถิติ $\chi^2 / df = \text{cmindf}$, $df = 0$, $p = p$ แสดงว่า $df = 0$ (Perfect fit) ไม่รายงานค่าไค-สแควร์ (χ^2) ค่าไค-สแควร์หารด้วยองศาอิสระ (χ^2 / df) และไม่รายงานค่าดัชนีสำคัญทางสถิติที่ใช้ทดสอบ (p) เป็นโมเดลมีลักษณะเป็น Just identification (ยุทธ ไกยวรรณ, 2556, หน้า 149)

2. ค่า Root mean square error of approximation ปรากฏค่าสถิติ $RMSEA = \text{rmsea}$ แสดงว่า $df = 0$ (Perfect fit) เป็นโมเดลมีลักษณะเป็น Just identification (ยุทธ ไกยวรรณ, 2556, หน้า 149)

ขั้นตอนการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันของงานวิจัยครั้งนี้มี 2 ขั้นตอน คือ

- 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับ 1
- 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับ 2

2.4 การวิเคราะห์ความตรงของผลการใช้ตัวบ่งชี้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยจำแนกสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนออกเป็น 2 กลุ่ม จากคะแนนเฉลี่ยรวมของผู้ตอบแต่ละแห่ง เป็นกลุ่มที่คะแนนเฉลี่ยรวมสูง จำนวน 30 แห่ง และกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยรวมต่ำ จำนวน 30 แห่ง

ตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์จากเว็บไซต์ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนแต่ละแห่ง มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ตารางที่ 13 เกณฑ์การพิจารณาตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์จากเว็บไซต์ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนแต่ละแห่ง

ประเด็นที่พิจารณา	ความรับผิดชอบต่อสังคม					คะแนน	
	ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคมวัฒนธรรม	ด้านอาสาสมัคร	0 = ไม่มี	1 = มี
1. นโยบายหรือแนวทางการรับผิดชอบต่อสังคม	✓	✓	✓	✓	✓		
2. ภาพกิจกรรมอาสาสมัคร	✓	✓		✓	✓		
3. การช่วยเหลือชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓		
4. การผลิตผลงานทางวิชาการของครูนักเรียน นักศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓		
5. การร่วมมือกับสถานประกอบการในท้องถิ่น	✓		✓	✓	✓		
6. กิจกรรมส่งเสริมศาสนา สังคม วัฒนธรรม	✓			✓	✓		
7. กิจกรรมอื่น ๆ ที่นำเสนอให้เห็นภาพความรับผิดชอบต่อสังคม	✓	✓	✓	✓	✓		
รวม							

หมายเหตุ คะแนนเต็ม 7 คะแนน โดยให้ประเด็นละ 1 คะแนนในภาพรวม

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคะแนนเฉลี่ยรวมที่ได้จากการใช้ตัวบ่งชี้จากผู้ตอบกับคะแนนที่วิเคราะห์ได้จากเว็บไซต์ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนแต่ละแห่ง ความตรงพิจารณาจากการมีข้อสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ความถูกต้อง (Accuracy) ของผลการใช้ตัวบ่งชี้ใช้การวิเคราะห์ตารางไขว้ (Cross-tabulation table) ระหว่างกลุ่มคะแนนเฉลี่ยรวมสูง-ต่ำ และกลุ่มคะแนนเชิงประจักษ์จากเว็บไซต์คะแนนสูง-ต่ำ และการหาค่าร้อยละของแต่ละกลุ่มย่อย

2.5 ค่าความเที่ยงขององค์ประกอบใช้สูตร ดังนี้ (ยูทช ไกยวรรณ์, 2556, หน้า 156)

$$\text{Construct reliability} = \frac{(\sum \text{standardized loading})^2}{(\sum \text{standardized loading})^2 + \sum \theta}$$

2.6 ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่ถูกสกัดได้ ใช้สูตร ดังนี้ (ยูทช ไกยวรรณ์, 2556, หน้า 157)

$$\text{Average variance extracted} = \frac{(\sum \text{standardized loading}^2)}{(\sum \text{standardized loading}^2) + \sum \theta}$$

2.7 นำคะแนนเฉลี่ยคำตอบของความคิดเห็นมาเทียบกับเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 103)

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.00-0.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.8 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ระหว่างคะแนนรวมจากตัวบ่งชี้และคะแนนที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์จากเว็บไซต์ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ (Hinkle, William, & Stephen, 1998, p. 118)

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
ค่า .90-1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
ค่า .70-. 90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่า .50-.70 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่า .30-.50 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่า .00-.30 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

2.9 เกณฑ์การตรวจสอบความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis)

ของตัวแปรย่อยทุกตัว (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2558, หน้า 246) และค่า C.R. (Critical ratio) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2558, หน้า 241) ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ความเบ้และความโด่งที่ยอมรับได้ ได้ไค้ปกติมีค่าความเบ้ไม่เกิน 3.00 และค่าความโด่งไม่เกิน 10.00 (West, Finch, & Curran, 1995) แสดงว่า ข้อมูลของตัวแปรมีลักษณะการแจกแจงเป็น ไค้ปกติในระดับที่ยอมรับได้จึงนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

2.10 กำหนดเกณฑ์แปลผลการใช้ตัวบ่งชี้จากคะแนนรวมที่ปรับให้เป็น ไค้ปกติของ ข้อมูลทั้งหมด โดยกำหนดจากระดับเปอร์เซ็นต์ที่ 25, 50 และ 75 ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคม ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มากำหนดแต่ละตัวบ่งชี้ย่อยแต่ละด้านให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับ มาตรฐานสาขาบริหารธุรกิจ เพื่อกำหนดความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมของตัวบ่งชี้ย่อย และ ในแนวทางปฏิบัติสามารถทำได้หรือไม่ และหากไม่ได้ มีปัญหาในการปฏิบัติแต่ละด้านอย่างไร นำเสนออาจารย์ผู้ควบคุมคุชฎินิพนธ์ ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และหลักการนำเสนอ

2. ทำหนังสือจากภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา ถึงวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่าง ที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุดและต่ำสุด วิทยาลัยละ 3 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

3. สัมภาษณ์ผ่านผู้บริหารวิทยาลัยหรือผู้แทน โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ร่วมกับการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ การแจกจุดมุ่งหมายและแนะนำงานวิจัยสั้น ๆ ถึงวัตถุประสงค์ของ งานวิจัย แจกมาตรการรักษาความลับของผู้ให้สัมภาษณ์ การไม่เปิดเผยชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์ แจกให้ทราบว่าการวิจัยที่จะนำเสนอ นั้น จะเป็นภาพรวม ไม่มีการนำเสนอข้อมูลรายบุคคล

4. นำเสนอข้อมูล ด้วยวิธีพรรณนาตามหมวดหมู่ในประเด็นที่กำหนดไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูลหาข้อสรุป ดีความ และตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็น ของการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความต่าง และนำไปวิเคราะห์การศึกษาความเป็นได้ ในเชิงทฤษฎี ตามกรอบของผู้วิจัย ดังนี้

5.1 ความรับผิดชอบต่อสังคมต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นการให้ความสำคัญต่อผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ ครู บุคลากรในสถาบันอาชีวศึกษา นักศึกษา หุ่นส่วน เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย การประสานงานหรือปฏิสัมพันธ์กับครู บุคลากรในสถาบันอาชีวศึกษา นักศึกษา รวมทั้งชุมชน และเป็นการให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น

5.2 ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การประกอบกิจการที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการดำเนินธุรกิจที่ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

5.3 ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านเศรษฐกิจ เป็นการสร้างมุมมองด้านเศรษฐศาสตร์หรือการเงินซึ่งส่งผลต่อสังคม และรวมถึงการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในมุมมองเชิงธุรกิจ เช่น การกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์ การสร้างผลตอบแทนสูงสุด และการดำเนินงานทางธุรกิจ เป็นต้น

5.4 ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสังคม วัฒนธรรม เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรธุรกิจและสังคม เช่น การทำนุบำรุงให้สังคมและวัฒนธรรมดีขึ้น การบูรณาการการดำเนินงานทางธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม การพิจารณาถึงขอบเขตของการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อสังคม

5.5 ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านอาสาสมัคร เป็นการอาสาช่วยเหลือด้วยความเต็มใจซึ่งไม่ได้มีผลบังคับทางกฎหมาย เช่น การกระทำบนพื้นฐานของคุณค่าในด้านคุณธรรม ไม่ได้เป็นภาระหน้าที่ตามข้อกำหนด กฎหมาย เป็นการอาสาสมัครด้วยใจจริง เป็นต้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ 3) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้ตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

FL แทน ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading)

FOL แทน ความสำคัญของตัวแปรสังเกตได้ที่มีต่อตัวแปรแฝง

S.E. แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard error)

C.R. แทน Critical ration หรือสถิติค่าที่ (*t*-test) ที่ใช้ทดสอบ

r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

p แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

CSROP แทน ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับดำเนินงาน

CSRN แทน ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับความคาดหวัง

ด้าน1OP แทน ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระดับดำเนินงาน

ด้าน2OP แทน ด้านสิ่งแวดล้อม ระดับดำเนินงาน
 ด้าน3OP แทน ด้านเศรษฐกิจ ระดับดำเนินงาน
 ด้าน4OP แทน ด้านสังคม วัฒนธรรม ระดับดำเนินงาน
 ด้าน5OP แทน ด้านอาสาสมัคร ระดับดำเนินงาน
 ด้าน1N แทน ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระดับความคาดหวัง
 ด้าน2N แทน ด้านสิ่งแวดล้อม ระดับความคาดหวัง
 ด้าน3N แทน ด้านเศรษฐกิจ ระดับความคาดหวัง
 ด้าน4N แทน ด้านสังคม วัฒนธรรม ระดับความคาดหวัง
 ด้าน5N แทน ด้านอาสาสมัคร ระดับความคาดหวัง

ตัวแปรแฝง ใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

ดสOP แทน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระดับดำเนินงาน
 ดสN แทน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระดับความคาดหวัง
 วลOP แทน สิ่งแวดล้อม ระดับดำเนินงาน
 วลN แทน สิ่งแวดล้อม ระดับความคาดหวัง
 สกOP แทน เศรษฐกิจ ระดับดำเนินงาน
 สกN แทน เศรษฐกิจ ระดับความคาดหวัง
 สดOP แทน สังคม วัฒนธรรม ระดับดำเนินงาน
 สดN แทน สังคม วัฒนธรรม ระดับความคาดหวัง
 อสOP แทน อาสาสมัคร ระดับดำเนินงาน
 อสN แทน อาสาสมัคร ระดับความคาดหวัง

ตัวแปรสังเกตได้ ใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

ดส1OP แทน ผู้เกี่ยวข้องการดำเนินธุรกิจ ระดับดำเนินงาน
 ดส2OP แทน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง ระดับดำเนินงาน
 ดส3OP แทน ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน ระดับดำเนินงาน
 ดส4OP แทน การให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ระดับดำเนินงาน
 วล1OP แทน ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ระดับดำเนินงาน
 วล2OP แทน การประกอบกิจการที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม ระดับดำเนินงาน
 วล3OP แทน การดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม ระดับดำเนินงาน
 สก1OP แทน การกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์ ระดับดำเนินงาน
 สก2OP แทน การสร้างผลตอบแทนสูงสุด ระดับดำเนินงาน

- สก3OP แทน การดำเนินงานทางธุรกิจ ระดับดำเนินงาน
- สก4OP แทน มุมมองทางเศรษฐศาสตร์ ระดับดำเนินงาน
- สค1OP แทน การทำนุบำรุงสังคม ระดับดำเนินงาน
- สค2OP แทน การทำนุบำรุงวัฒนธรรม ระดับดำเนินงาน
- สก3OP แทน บุรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ระดับดำเนินงาน
- สก4OP แทน พิจารณาขอบเขตธุรกิจที่ส่งผลกับสังคม วัฒนธรรม ระดับดำเนินงาน
- อส1OP แทน การช่วยเหลืออย่างเต็มใจ ระดับดำเนินงาน
- อส2OP แทน การกระทำบนคุณค่าของคุณธรรม ระดับดำเนินงาน
- คส1_N แทน ผู้เกี่ยวข้องการดำเนินธุรกิจ ระดับความคาดหวัง
- คส2_N แทน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง ระดับความคาดหวัง
- คส3_N แทน ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน ระดับความคาดหวัง
- คส4_N แทน การให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ระดับความคาดหวัง
- วล1_N แทน ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ระดับความคาดหวัง
- วล2_N แทน การประกอบกิจการที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม ระดับความคาดหวัง
- วล3_N แทน การดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม ระดับความคาดหวัง
- สก1_N แทน การกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์ ระดับความคาดหวัง
- สก2_N แทน การสร้างผลตอบแทนสูงสุด ระดับความคาดหวัง
- สก3_N แทน การดำเนินงานทางธุรกิจ ระดับความคาดหวัง
- สก4_N แทน มุมมองทางเศรษฐศาสตร์ ระดับความคาดหวัง
- สค1_N แทน การทำนุบำรุงสังคม ระดับความคาดหวัง
- สค2_N แทน การทำนุบำรุงวัฒนธรรม ระดับความคาดหวัง
- สก3_N แทน บุรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ระดับความคาดหวัง
- สก4_N แทน พิจารณาขอบเขตธุรกิจที่ส่งผลกับสังคม วัฒนธรรม ระดับความคาดหวัง
- อส1_N แทน การช่วยเหลืออย่างเต็มใจ ระดับความคาดหวัง
- อส2_N แทน การกระทำบนคุณค่าของคุณธรรม ระดับความคาดหวัง

สัญลักษณ์แทนค่าสถิติ

- n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
- SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- Skewness แทน ค่าความเบ้

Kurtosis	แทน ค่าความโด่ง
Chi-square	แทน ค่าสถิติไค-สแควร์
<i>df</i>	แทน ชั้นองศาอิสระ
<i>p</i>	แทน ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ
<i>CFI</i>	แทน ดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบ
<i>GFI</i>	แทน ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
<i>RMSEA</i>	แทน ดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
<i>RMR</i>	แทน ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่คลาดเคลื่อน ไปจาก โมเดลทางทฤษฎี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบัน
อาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 14 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	153	29.0
	หญิง	375	71.0
	รวม	528	100.0
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	163	30.9
	31-35 ปี	130	24.6
	36-40 ปี	61	11.6
	41-45 ปี	46	8.7
	46-50 ปี	43	8.1
	มากกว่า 50 ปี	85	16.1
	รวม	528	100.0

ตารางที่ 14 (ต่อ)

	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	336	63.6
	ปริญญาโท	168	31.8
	อื่น ๆ	24	4.5
	รวม	528	100.0
สาขาที่จบสูงสุด	กลุ่มบริหาร	377	71.4
	สาขาอื่น ๆ	151	28.6
	รวม	528	100.0
ประสบการณ์การสอน	ต่ำกว่า 5 ปี	149	28.2
	5-9 ปี	175	33.1
	10-14 ปี	89	16.9
	15-19 ปี	47	8.9
	มากกว่า 20 ปี	68	12.9
	รวม	528	100.0
สอนวิชา	กลุ่มบัญชี	131	24.8
	กลุ่มคอมพิวเตอร์	178	33.7
	กลุ่มการตลาด	87	16.5
	กลุ่มเศรษฐศาสตร์	44	8.3
	กลุ่มภาษาอังกฤษ	31	5.9
	กลุ่มวิชาพื้นฐาน	57	10.8
	รวม	528	100.0
ระดับการสอน	ปวช.	68	12.8
	ปวส.	44	8.3
	สอน 2 ระดับ	416	78.9
	รวม	528	100.0

จากตารางที่ 14 พบว่า 1) เพศ แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 และ เพศหญิง จำนวน 375 คน คิดเป็นร้อยละ 71.0 2) อายุ พบว่า อายุมากที่สุดคือ อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 163 คน ร้อยละ 30.9 รองลงมาคือ อายุ 31-35 ปี จำนวน 130 คน ร้อยละ 24.6 และน้อยที่สุดคือ อายุ 46-50 ปี จำนวน 43 คน ร้อยละ 8.1 3) วุฒิการศึกษา พบว่า มากที่สุดคือปริญญาตรี จำนวน 336 คน ร้อยละ 63.6 4) สาขาที่จบสูงสุด พบว่า มากที่สุดคือ กลุ่มบริหาร จำนวน 377 คน ร้อยละ 71.4 5) ประสบการณ์การสอน พบว่า มากที่สุดคือ ประสบการณ์สอน 5-9 ปี จำนวน 175 คน ร้อยละ 33.1 รองลงมาคือ ประสบการณ์สอนต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 149 คน ร้อยละ 28.2 และน้อยที่สุดคือ ประสบการณ์สอน 15-19 ปี จำนวน 47 คน ร้อยละ 8.9 6) สอนวิชา พบว่า มากที่สุดคือ กลุ่มคอมพิวเตอร์ จำนวน 178 คน ร้อยละ 33.7 รองลงมาคือ กลุ่มบัญชี จำนวน 131 คน ร้อยละ 24.8 และน้อยที่สุดคือ กลุ่มภาษาอังกฤษ จำนวน 31 คน ร้อยละ 5.9 และ 7) ระดับการสอน พบว่า มากที่สุดคือ สอนระดับ ปวช.และ ปวส. จำนวน 416 คน ร้อยละ 78.9 น้อยที่สุดคือ สอนระดับ ปวส. จำนวน 44 คน ร้อยละ 8.3

2. วิเคราะห์การวิเคราะห์การแจกแจงของข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าเฉลี่ย ค่าความเบ้ (Skewness) และ ค่าความโด่ง (Kurtosis) ของ 17 ตัวบ่งชี้ ระดับดำเนินงาน และตัวแปรสังเกตได้ 5 ด้าน จำนวน 5 ตัวแปร ระดับดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยผู้เกี่ยวข้อง การดำเนินธุรกิจ

	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมอบหมายให้ท่าน สอนวิชาที่ตรงกับสาขาวิชาชีพบริหารธุรกิจ	4.5909	.70460	-1.877	3.527
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดติดตามผลการศึกษาต่อ การมีงานทำ และลักษณะงานที่ปฏิบัติ ตลอดจน ความสำเร็จในชีวิตของผู้สำเร็จการศึกษา	4.5379	.62710	-1.348	2.142
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดติดตามผลการศึกษาต่อ ของนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ	4.5246	.66304	-1.149	.434

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ผู้เกี่ยวข้องของการดำเนินธุรกิจ)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	Skewness	Kurtosis
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดติดตามผลการปฏิบัติงานทำ และลักษณะงานที่ปฏิบัติของนักศึกษาที่จบการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	4.5189	.63397	-1.013	.153
5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดติดตามผลความสำเร็จ ในชีวิตของนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ	4.4735	.64850	-.970	.394
6. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีกิจกรรมที่เน้นให้ ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมกับอาชีพ ด้านบริหารธุรกิจ	4.4508	.69523	-1.048	.457
7. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดสำรวจความต้องการ กำลังคนตรงตามของชุมชน และสถานประกอบการ ในท้องถิ่นอยู่เสมอ	4.2973	.85396	-.960	-.043
8. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรในสาขาวิชา ที่สอน	4.2860	.90938	-1.584	2.654
9. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดกำหนดสาระวิชา ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ของท้องถิ่น	4.2841	.76372	-.992	1.075
10. มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลที่ได้จาก การประเมินไปพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ตรงต่อ ความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.2652	.92496	-1.633	3.010
11. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีการนำเทคโนโลยี ใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนตามความต้องการ ของผู้เกี่ยวข้อง (ผู้สอน ตลาดแรงงาน นักศึกษา)	4.3542	.83651	-1.153	.616
12. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีการกำหนดหลักสูตร ที่ชัดเจนเพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้สอน และ ตลาดแรงงาน	4.5095	.67758	-1.302	1.608

ตารางที่ 15 (ต่อ)

	ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
		$\bar{X}$	<i>SD</i>	Skewness	Kurtosis
13.	มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนา หน่วยงาน ชุมชน สังคม	4.1572	.77918	-.741	.632
14.	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดพัฒนาบุคลากรให้มี ความสามารถในการทำวิจัย (เช่น ให้อุปกรณ์ ฝึกอบรม ดูงาน)	4.2898	.84542	-1.139	1.079
15.	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการค้นคว้าวิจัย หรือแสวงหา ความรู้เพิ่มเติม	4.0000	.91788	-.414	-.778
16.	มีห้องเรียน ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์ การเรียนที่เหมาะสมและพอเพียงกับการเรียน การสอนด้านบริหารธุรกิจ	4.3390	.77474	-.915	.172
17.	ห้องสมุด มีหนังสือและสื่อที่เหมาะสมเพียงพอ ต่อการค้นคว้าในสาขาวิชาด้านการบริหารธุรกิจ	3.9848	.95026	-.529	-.577

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยผู้เกี่ยวข้อง
การดำเนินธุรกิจ ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง 3.9848 ถึง
4.5909 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -1.877 ถึง 3.527
ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยการสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง

	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริมให้ท่านได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	4.2652	1.02980	-1.522	1.937
2. มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการ (เช่น การให้บริการ การสอน การให้คำแนะนำ การแสดงนิทรรศการ) ตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ สาขาบริหารธุรกิจ	4.3428	.74812	-1.063	.917
3. นำองค์ความรู้ใหม่ในสาขาวิชาชีพบริหารธุรกิจ เผยแพร่เป็นบทความวิชาการให้แก่สาธารณชน	4.0947	.81874	-.530	-.246
4. ท่านปลูกฝังความภูมิใจในวิชาชีพบริหารธุรกิจ แก่นักศึกษาที่ท่านสอน	4.6080	.56771	-1.118	.261

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยการสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ค่าระหว่าง 4.0947 ถึง 4.6080 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -1.522 ถึง 1.937 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน

	ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย			
	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
(ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน)	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดได้ร่วมมือกับชุมชน และท้องถิ่น สร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ ที่ส่งเสริมวิชาชีพบริหารธุรกิจในสาขาวิชาที่ท่านสอน	4.3939	.77931	-1.370	1.686
2. ผู้บริหารในสถานศึกษาที่ท่านสังกัดมีความสามารถในการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาคนและพัฒนางาน ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	4.3580	.91098	-1.826	3.732
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดได้รับการยกย่อง ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคม	4.2652	.81364	-1.073	1.003
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเป็นเลิศด้านการเรียน การสอนเพื่อผลิตกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถสูง ในวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	4.2348	.73265	-.979	1.290
5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดผลิตนักศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ	4.4299	.70159	-1.387	2.431
6. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีความโดดเด่น ในสาขาวิชาชีพด้านการบริหารธุรกิจ	4.1042	.80236	-.566	-.281
7. สถาบันที่ท่านสังกัดสามารถสร้างผู้เรียนให้สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ (มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ การให้บริการ มีทักษะตามสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจที่เรียน)	4.4716	.63958	-1.073	1.493
8. ครู อาจารย์ และบุคลากรของสถาบัน มีความประพฤติอยู่ในกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านบริหารธุรกิจ	4.5814	.56879	-1.037	.427
9. ครู อาจารย์ และบุคลากรของสถาบันสามารถทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ จนสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้เรียนได้	4.4261	.71990	-.996	.173

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	Skewness	Kurtosis
10. ผู้บริหารในสถาบันที่ท่านสังกัดมีความสามารถ ในการบริหารจัดการ โดยทำงานร่วมกับครู นักเรียน อาจารย์ และบุคลากรของสถาบันได้	4.4811	.71817	-1.229	.996
11. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความสำคัญต่อ การต่อต้านความรุนแรงที่เกิดกับคนในสังคม	4.4716	.65714	-1.103	1.318
12. สถาบันการศึกษา ชุมชน สถานประกอบการ ทำงาน ร่วมกันเป็นหมู่คณะ การให้บริการ มีทักษะ ตามสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	4.3030	.73863	-.832	.404
13. วิชาที่ท่านสอนสอดแทรกการทำงานเป็นหมู่คณะ ระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน สถานประกอบ	4.4148	.70800	-.952	.382
14. สถาบันการศึกษาของท่านให้ความสำคัญกับ การทำงานเป็นทีม	4.4280	.72795	-1.481	2.730
15. มีกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์การทำงานเป็นทีม ระหว่างผู้บริหาร ครู อาจารย์ บุคลากร นักเรียน และ ชุมชน	4.3598	.85320	-1.278	.985
16. มีห้องพยาบาล และระบบการดูแลสุขภาพของครู นักเรียน อย่างเหมาะสม	4.3826	.74273	-.889	-.154
17. มีบริการสาธารณสุขไปรษณีย์ ระบบสุขภาพีบาล และ สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับครู บุคลากร และ นักเรียนอย่างพอเพียง	4.2936	.77374	-.708	-.510
18. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีนโยบายสิ่งแวดล้อม เช่น การดูแลสิ่งแวดล้อม, กิจกรรม, การดำเนิน ธุรกิจ ที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.4489	.62615	-.877	.637
19. วิชาที่ท่านสอนมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม	4.4375	.73660	-1.385	2.040
20. วิชาที่ท่านสอนมีกิจกรรมที่สร้างความตระหนักถึง ปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม	4.3864	.79988	-1.166	.745

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	Skewness	Kurtosis
21. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความดูแล ใส่ใจ สภาพสิ่งแวดล้อมด้านใด (มลพิษ, เสียง, อากาศ)	4.4905	.70771	-1.159	.431
22. ท่านและทีมงานในสถาบันการศึกษาให้ความสำคัญ และตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม (มลพิษ, เสียง, อากาศ)	4.3807	.66704	-.808	.354
23. วิชาที่ท่านสอนมีการสอดแทรกเนื้อหาให้ตระหนัก ถึงปัญหาความรุนแรงในสังคม	4.2576	.82302	-1.083	.890
24. สถาบันการศึกษาของท่านส่งเสริมให้ผู้เรียน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวของตน	4.5833	.87318	-1.827	3.673
25. ท่านได้สอดแทรกความคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อครอบครัวให้แก่ผู้เรียนในวิชาที่ท่านสอน	4.5379	.59462	-1.222	1.023
26. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริมให้อาจารย์ เข้าเป็นสมาชิกและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น	4.3788	.68495	-1.453	1.988
27. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริมให้อาจารย์ เป็นสมาชิกและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคม วิชาชีพ	4.2311	.65521	-.947	1.567
28. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความร่วมมือ ในการทำงาน หรือแลกเปลี่ยนบุคลากร เพื่อจัดโครงการกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น	4.3466	.74921	-.949	1.012
29. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความสำคัญและ กำหนดนโยบายการผลิตผู้เรียนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของประเทศชาติ	4.4981	.71255	-.933	.856
30. มีกิจกรรมในสถานศึกษาที่สอดแทรก ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติในสาขาวิชาชีพ	4.5284	.62521	-.951	.312
31. ผู้สำเร็จการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด สามารถหางานทำได้ตรงกับสาขาวิชาชีพ	4.3542	.63958	-1.242	1.357

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	Skewness	Kurtosis
32. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดสามารถต่อยอดและ พัฒนาสาขาวิชาชีพ ให้ผู้เรียนสามารถประกอบ อาชีพได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยี สังคม	4.4413	.71680	-0.735	-0.383
33. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดร่วมมือกับ สถานประกอบการในท้องถิ่นเพื่อร่วมกัน จัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน	4.4318	.69175	-1.152	1.591
34. มีกิจกรรมและการให้บริการ เพื่อประโยชน์ของ ประชาชน สังคม ชุมชน ในสาขาวิชาชีพ ด้านบริหารธุรกิจ	4.4394	.65420	-1.052	1.599
35. เผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานด้านการเรียน การสอนและการพัฒนาทางวิชาชีพแก่ครู อาจารย์ นักเรียน บุคลากร และสาธารณชน	4.5284	.75205	-1.244	1.273
36. ร่วมมือในการทำงาน หรือแลกเปลี่ยนบุคลากร เพื่อเป็นวิทยากรในสถาบันการศึกษาหรือ สถานประกอบการ	4.4470	.65134	-1.346	2.060
37. วิชาที่ท่านสอนสอดแทรกความรู้พื้นฐานและทักษะ ในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ อย่างมีความสุข	4.5000	.71114	-1.274	1.707
38. มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐาน ในการดำเนินชีวิต (ทักษะฝีมือ คุณธรรม ระเบียบ วินัย ความรับผิดชอบ ทักษะในการแก้ปัญหา)	4.4413	.66919	-1.258	1.625

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.1042 ถึง 4.5833 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -1.827 ถึง 3.732 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อย การให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (การให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเป็นต้นแบบที่ดี แก่องค์กรและสถาบันอื่น	4.3655	.69213	-.733	-.225
2. ท่านเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่บุคลากรในแผนก และนักเรียน	4.5795	.57569	-1.063	.464
3. ผลิตผลงานตามวิชาชีพที่เป็นสื่อการสอน และนวัตกรรมใหม่เพื่อพัฒนาหน่วยงาน ชุมชน และสังคม	4.4773	.62783	-.838	-.096
4. วิชาที่ท่านสอนมีการจัดกิจกรรมเพื่อเป็น ประสบการณ์วิชาชีพและสร้างรายได้ให้แก่นักเรียน และชุมชน ตามสาขาวิชาชีพ	4.4564	.69833	-1.203	1.402
5. นำเทคโนโลยีที่แปลกใหม่มาใช้ผสมผสานกับ การเรียนการสอนในสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	4.4470	.57874	-.529	-.321
6. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดคิดค้นและ นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น การจัดตารางสอนผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์, การประเมินครู	4.3883	.66835	-.868	.806
7. ท่านเป็นต้นแบบผู้มีบุคลิกภาพที่ดีแก่ผู้เรียน	4.5379	.58967	-1.095	1.734
8. ท่านได้สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ดีเข้าไป ในวิชาที่ท่านสอน	4.5795	.63822	-1.333	.982
9. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีกิจกรรมส่งเสริม การสร้างบุคลิกภาพที่ดีแก่ครู อาจารย์ นักเรียน และบุคลากร	4.4659	.72025	-1.058	.048

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยการให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง

4.3883 ถึง 4.5795 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -1.095 ถึง 1.734 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยช่วยเหลือรักษาสิ่งแวดล้อม

ด้านสิ่งแวดล้อม (ช่วยเหลือรักษาสิ่งแวดล้อม)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีนโยบายเกี่ยวกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านใด (สมุนไพร, ขนม, อาหาร, อาชีพ)	4.1061	.89492	-.927	.740
2. ท่านได้สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้าไปในวิชาที่ท่านสอน	4.1648	.88704	-.885	.178
3. วิชาที่ท่านสอนมีกิจกรรมที่ร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	4.2633	.86070	-1.108	.860

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยช่วยเหลือรักษาสิ่งแวดล้อม ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.1061 ถึง 4.2633 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -1.108 ถึง .860 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยการประกอบกิจการที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม

ด้านสิ่งแวดล้อม (การประกอบกิจการที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. สถาบันการศึกษาผลิตบัณฑิตตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน	4.3239	.67991	-.870	.988
2. สถาบันการศึกษาด้านบริหารจัดการในองค์กรไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.3617	.62203	-.532	-.130
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมุ่งผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพ โดยไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.3580	.62117	-.474	-.396

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยการประกอบกิจการที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.3539 ถึง 4.3617 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -.474 ถึง .988 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยการดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม

ด้านสิ่งแวดล้อม (การดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริมให้ผู้สอน ผู้เรียน และบุคลากรเข้าใจหลักการที่ชัดเจนถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.4299	.70698	-.866	-.411
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.4602	.59275	-.641	-.233
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดได้รับคำยกย่อง ชมเชยในการบริหารจัดการที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม	4.3504	.76719	-1.172	1.170

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยการดำเนินงานที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.3504 ถึง 4.4602 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -1.172 ถึง 1.170 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์

ด้านเศรษฐกิจ (การกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดผลิตบัณฑิตสู่ภาครัฐและเอกชนตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน	4.5492	.67021	-1.262	.615
2. สถาบันที่ท่านสังกัดให้ความสำคัญกับวิชาชีพที่ขาดแคลนในท้องถิ่น	4.3617	.77668	-1.264	1.552
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ	4.2746	.71998	-.618	-.308
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ร่วมกับภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และชุมชน	4.2992	.77032	-1.070	1.383

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์ ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.2746 ถึง 4.5492 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -1.264 ถึง 1.552 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการสร้างผลตอบแทนสูงสุด

ด้านเศรษฐกิจ (การสร้างผลตอบแทนสูงสุด)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. ท่านมุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศระดับประเทศ และนานาชาติตามสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	4.1894	.78779	-.582	-.366
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีนโยบายมุ่งมั่นในการผลิตนักเรียนสู่การแข่งขันระดับประเทศและนานาชาติตามสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	4.1155	.81022	-.429	-.574
3. สถาบันการศึกษามีการลงทุนเทคโนโลยี และการเพิ่มพูนความรู้ด้านบริหารธุรกิจแก่ครู อาจารย์ บุคลากร และนักเรียน อย่างสูงสุด	4.1231	.82074	-.810	.800

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการสร้างผลตอบแทนสูงสุด ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.1155 ถึง 4.1894 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -.810 ถึง .800 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการดำเนินงานทางธุรกิจ

ด้านเศรษฐกิจ (การดำเนินงานทางธุรกิจ)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเน้นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ ในสัดส่วนที่เหมาะสม	4.4583	.62077	-1.036	1.599
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกระดับที่ผ่านเกณฑ์ตามหลักสูตรสามารถเข้าศึกษาตรงตามสาขาวิชาชีพที่ถนัดและสนใจ	4.3939	.69977	-.985	.875
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดจัดการศึกษารองรับสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน	4.3561	.71982	-.743	-.393
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเปิดโอกาสให้ทุกระดับชั้นในการเข้าศึกษาหาความรู้ตามสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	4.4754	.63377	-.895	.176

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการดำเนินงานทางธุรกิจ ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.3561 ถึง 4.4754 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -1.036 ถึง 1.599 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการดำเนินงานทางธุรกิจ

ด้านเศรษฐกิจ (การดำเนินงานทางธุรกิจ)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. ท่านสอนวิชาตรงตามหลักสูตร และสอดคล้องกับสภาพภาวะเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ	4.3883	.72291	-.770	-.606
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดจัดหาวิทยากร และแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้แก่ครู อาจารย์ บุคลากร และนักเรียน	4.4299	.65978	-.815	-.082
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดผลิตผู้สำเร็จการศึกษา โดยตอบสนองความต้องการกำลังคนในภาคธุรกิจ	4.4508	.58883	-.704	.455
4. มีความร่วมมือกับภาคธุรกิจในการจัดหาทุน เพื่อสนับสนุนการผลิตกำลังคนป้อนตลาดแรงงาน	4.3712	.77831	-.972	.158
5. ร่วมมือกับผู้ประกอบการธุรกิจในการร่วมกันจัดการเรียนการสอนและสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียน	4.3977	.70573	-1.097	1.328

จากตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการดำเนินงานทางธุรกิจ ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.3712 ถึง 4.4508 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -1.097 ถึง 1.328 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยการทำงานบำรุงสังคม

ด้านสังคม วัฒนธรรม (การทำงานบำรุงสังคม)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. อาจารย์ บุคลากร และนักเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมการประกอบอาชีพด้านบริหารธุรกิจตามความต้องการของตลาดแรงงานในท้องถิ่น	4.4129	.65774	-.961	.988
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเห็นความสำคัญของการรักษาอาชีพดั้งเดิมของแต่ละท้องถิ่น	4.4053	.77834	-1.379	2.288
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีความเข้าใจ และสามารถบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นผสมผสานกับกิจกรรมในสถาบันการศึกษา	4.3731	.64242	-.746	.793
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีความร่วมมือกับชุมชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันตัดสินใจในการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน	4.3485	.70223	-.935	.991
5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีความร่วมมือกับชุมชนในท้องถิ่น เพื่อช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน	4.1723	.77351	-.900	1.449
6. มีกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น ศิลปะ ชุมชน โบราณสถาน และกิจกรรมพื้นบ้านในท้องถิ่น	4.2273	.75541	-.748	.326

จากตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยการทำงานบำรุงสังคม ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.1723 ถึง 4.4129 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -1.379 ถึง 2.288 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยการทำนุบำรุง วัฒนธรรม

ด้านสังคม วัฒนธรรม (การทำนุบำรุงวัฒนธรรม)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเห็นคุณค่าการดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	4.5600	.65289	-1.194	.219
2. มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ในโอกาสต่าง ๆ	4.6553	.54279	-1.356	1.293
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมุ่งเน้นปลูกจิตสำนึกระบอบประชาธิปไตย	4.6913	.56537	-1.333	1.145
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดยึดมั่นการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นประชาธิปไตยในทุกกิจกรรม	4.5600	.53115	-1.573	2.007
5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเชื่อมโยงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อสร้างความเข้าใจและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย	4.5720	.55660	-.916	.198

จากตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยการทำนุบำรุง วัฒนธรรม ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.5600 ถึง 4.6913 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -1.573 ถึง 2.007 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยบูรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม

ด้านสังคม วัฒนธรรม (บูรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่รวดเร็วกับสาขาวิชาชีพ	4.6042	.55831	-1.107	.606
2. ท่านใช้วิชาที่ท่านสอนมาบูรณาการงานในสาขาวิชาชีพให้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง	4.5360	.59936	-1.174	1.677
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริมให้ผู้เรียน ผู้สอน และบุคลากรมีความรัก ความใส่ใจต่อกัน	4.5417	.60215	-.998	.254
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีความรับผิดชอบต่อการประกอบอาชีพทางธุรกิจในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม	4.4337	.75157	-1.388	2.343
5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีความสำนึกในการรับใช้ประเทศชาติ	4.5455	.63561	-1.885	6.502

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยบูรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.4337 ถึง 4.6042 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปร มีค่าระหว่าง -1.885 ถึง 6.502 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยพิจารณาขอบเขตธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม

ด้านสังคม วัฒนธรรม (พิจารณาขอบเขตธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีนโยบายหรือหลักการปฏิบัติตามกรอบและกฎเกณฑ์การศึกษาโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม	4.5114	.59398	-1.053	1.502
2. เนื้อหาวิชาที่ท่านสอนเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ	4.5758	.56624	-1.119	1.304
3. วิชาที่ท่านสอนมีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองจนมีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล	4.6723	.60094	-1.767	2.434

จากตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยพิจารณาขอบเขตธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.5114 ถึง 4.6723 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -1.767 ถึง 2.434 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านอาสาสมัคร ประเด็นย่อยการช่วยเหลืออย่างเต็มใจ

ด้านอาสาสมัคร (การช่วยเหลืออย่างเต็มใจ)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. ท่านสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสังคมด้วยความเต็มใจและเต็มที่ในการปฏิบัติงาน	4.6307	.54578	-1.201	.862
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมอย่างเต็มใจ	4.6913	.51667	-1.397	.991

จากตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ด้านอาสาสมัคร ประเด็นย่อยการช่วยเหลืออย่างเต็มใจ ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.6307 ถึง 4.6913 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -1.397 ถึง .991 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของด้านอาสาสมัคร ประเด็นย่อยการกระทำบนคุณค่าของคุณธรรม

ด้านอาสาสมัคร (การกระทำบนคุณค่าของคุณธรรม)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
1. ท่านสามารถปฏิบัติงานร่วมกับสถาบันการศึกษาได้โดยไม่ยึดติดกับผลตอบแทน	4.7557	.45579	-1.550	1.279
2. ท่านมีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ และจงรักภักดีกับสถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด	4.6515	.55764	-1.344	.839
3. ท่านเคารพกฎเกณฑ์ และนโยบายของสถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด	4.5947	.61491	-1.250	.473
4. ท่านเป็นตัวอย่างที่ดีต่อบุคลากรในสถาบันการศึกษา เช่น ครูดีเด่น ครูมารยาทงาม	4.7405	.49178	-1.899	4.007
5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.6894	.50624	-1.297	.640
6. ท่านมีความรักต่อสถาบันการศึกษาเปรียบเสมือนเป็นครอบครัวหนึ่งของท่าน	4.7879	.44900	-1.964	3.077
7. ท่านมีความรักในอาชีพการงานและท้องถิ่นที่ท่านทำงาน	4.7803	.51268	-2.306	4.409
8. ท่านปลุกฝังให้ผู้เรียนมีความรักในประเทศชาติ	4.6837	.48932	-1.082	-.146
9. ท่านมีความมุ่งมั่นอุทิศตนเพื่อสังคมในสาขาวิชาชีพของท่าน	4.5379	.68771	-1.173	.039
10. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย	4.5833	.61037	-1.377	1.762

ตารางที่ 31 (ต่อ)

ด้านอาสาศัมคร (การกระทำบนคุณค่าของคุณธรรม)	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	Skewness	Kurtosis
11. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเข้าใจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.4470	.71910	-.935	-.371
12. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในระดับท้องถิ่น	4.8068	.41393	-1.876	2.413
13. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเห็นคุณค่าของสถาบันพระมหากษัตริย์	4.6572	.64751	-2.094	4.698

จากตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ด้านอาสาศัมคร ประเด็นย่อยการกระทำบนคุณค่าของคุณธรรม ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.5379 ถึง 4.8068 และผลการวิเคราะห์ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าระหว่าง -2.306 ถึง 4.698 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ของความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน ระดับดำเนินงาน

ความรับผิดชอบต่อสังคม	ค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	Skewness	Kurtosis
ด้าน1OP	4.3662	.46141	-.695	.537
ด้าน2OP	4.3131	.55782	-.706	.445
ด้าน3OP	4.3356	.49125	-.549	.653
ด้าน4OP	4.4976	.43137	-1.209	2.611
ด้าน5OP	4.6657	.36104	-1.384	2.486

จากตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน ระดับดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีค่าระหว่าง 4.3131 ถึง 4.6657 และผลการวิเคราะห์

ความเบ้และความโด่ง พบว่า ทุกตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน ระดับดำเนินงาน มีค่าระหว่าง -1.384 ถึง 2.611 ลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

1. ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม ระดับดำเนินงาน และความคาดหวัง จากความสอดคล้องกันของการดำเนินงานและความคาดหวัง ดังนี้

ตารางที่ 33 การดำเนินงานและความคาดหวังความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษา เอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยผู้เกี่ยวข้อง การดำเนินธุรกิจ

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มอบหมายให้ท่านสอนวิชาที่ตรงกับ สาขาวิชาชีพบริหารธุรกิจ	4.5909	4.5909	.347*	.000	✓
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดติดตาม ผลการศึกษาต่อ การมีงานทำ และ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ตลอดจน ความสำเร็จในชีวิตของผู้สำเร็จ การศึกษา	4.5379	4.5833	.415*	.000	✓
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดติดตาม ผลการศึกษาต่อของนักศึกษาที่ จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ	4.5246	4.5758	.581*	.000	✓
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดติดตาม ผลการมีงานทำและลักษณะงาน ที่ปฏิบัติของนักศึกษาที่จบการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	4.5189	4.5322	.198*	.000	✓

ตารางที่ 33 (ต่อ)

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดติดตามผลความสำเร็จในชีวิตของนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาการบริหารธุรกิจ	4.4735	4.5076	.209*	.000	✓
6. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีกิจกรรมที่เน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมกับอาชีพด้านบริหารธุรกิจ	4.4508	4.4129	.380*	.000	✓
7. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดสำรวจความต้องการกำลังคนตรงตามของชุมชน และสถานประกอบการในท้องถิ่นอยู่เสมอ	4.2973	4.3845	.353*	.000	✓
8. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรในสาขาวิชาที่สอน	4.2860	4.3871	.427*	.000	✓
9. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดกำหนดสาระวิชาในหลักสูตรให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯของท้องถิ่น	4.2841	4.3864	.353*	.000	✓
10. มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ตรงต่อความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.2652	4.4470	.569*	.000	✓
11. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง (ผู้สอน ตลาดแรงงาน นักศึกษา)	4.3542	4.5663	.565*	.000	✓

ตารางที่ 33 (ต่อ)

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
12. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีการกำหนดหลักสูตรที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้สอน และตลาดแรงงาน	4.5095	4.3068	.166*	.000	✓
13. มีการเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาหน่วยงาน ชุมชน สังคม	4.1572	4.4072	.319*	.000	✓
14. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดพัฒนา บุคลากรให้มีความสามารถในการทำ วิจัย (เช่น ให้อุปกรณ์ ฝึกอบรม ทุน)	4.2898	4.1572	.420*	.000	✓
15. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีสิ่งอำนวยความสะดวกเอื้อต่อ การค้นคว้าวิจัยหรือแสวงหาความรู้ เพิ่มเติม	4.0000	4.4545	.227*	.000	✓
16. มีห้องเรียน ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการ และอุปกรณ์การเรียน ที่เหมาะสมและพอเพียงกับการเรียน การสอนด้านบริหารธุรกิจ	4.3390	4.1477	.344*	.000	✓
17. ห้องสมุด มีหนังสือและสื่อ ที่เหมาะสมเพียงพอต่อการค้นคว้า ในสาขาวิชาด้านการบริหารธุรกิจ	3.9848	4.3826	.358*	.000	✓

*p < .05

จากตารางที่ 33 พบว่า ข้อคำถามรายชื่อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงานมีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตารางที่ 34 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยการสร้างความสัมพันธ์
กับผู้เกี่ยวข้อง

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริม ให้ท่านได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	4.2652	4.4451	.408*	.000	✓
2. มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการ (เช่น การให้บริการ การสอน การให้คำแนะนำ การแสดง นิทรรศการ) ตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ สาขาบริหารธุรกิจ	4.3428	4.2443	.249*	.000	✓
3. นำองค์ความรู้ใหม่ในสาขาวิชาชีพ บริหารธุรกิจเผยแพร่เป็นบทความ วิชาการให้แก่สาธารณชน	4.0947	4.6061	.038*	.000	✓
4. ท่านปลูกฝังความภูมิใจในวิชาชีพ บริหารธุรกิจแก่นักศึกษาที่ท่านสอน	4.6080	4.5000	.162*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 34 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับ
ความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงาน
มีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวอย่างในด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตารางที่ 35 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน
ลูกค้า ชุมชน

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด ได้ร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่น สร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ ที่ส่งเสริม วิชาชีพบริหารธุรกิจในสาขาวิชา ที่ท่านสอน	4.3939	4.4697	.572*	.000	✓
2. ผู้บริหาร ในสถานศึกษาที่ท่านสังกัด มีความสามารถในการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาคน และพัฒนางานให้ดีขึ้น อย่างต่อเนื่อง	4.3580	4.3902	.527*	.000	✓
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดได้รับ การยกย่องด้านการให้บริการ ทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคม	4.2652	4.3561	.507*	.000	✓
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเป็นเลิศ ด้านการเรียนการสอนเพื่อผลิตกำลังคน ที่มีความรู้ ความสามารถสูงในวิชาชีพ ด้านบริหารธุรกิจ	4.2348	4.5114	.538*	.000	✓
5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดผลิต นักศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ ตามมาตรฐานวิชาชีพ	4.4299	4.2121	.459*	.000	✓
6. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีความโดดเด่นในสาขาวิชาชีพ ด้านการบริหารธุรกิจ	4.1042	4.5492	.513*	.000	✓
7. สถาบันที่ท่านสังกัดสามารถ สร้างผู้เรียนให้สามารถทำงาน เป็นหมู่คณะได้ (มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ การให้บริการ มีทักษะตามสาขาวิชาชีพ ด้านบริหารธุรกิจที่เรียน)	4.4716	4.6515	.364*	.000	✓

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
8. ครู อาจารย์ และบุคลากรของสถาบัน มีความประพฤติอยู่ในกรอบ จรรยาบรรณวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	4.5814	4.5038	.417*	.000	✓
9. ครู อาจารย์ และบุคลากรของสถาบัน สามารถทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ จนสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่ ผู้เรียนได้	4.4261	4.5758	.479*	.000	✓
10. ผู้บริหารในสถาบันที่ท่านสังกัด มีความสามารถในการบริหารจัดการ โดยทำงานงานร่วมกับครู นักเรียน อาจารย์ และบุคลากรของสถาบันได้	4.4811	4.5511	.286*	.000	✓
11. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด ให้ความสำคัญต่อการต่อต้าน ความรุนแรงที่เกิดกับคนในสังคม	4.4716	4.3826	.204*	.000	✓
12. สถาบันการศึกษา ชุมชน สถานประกอบการ ทำงานร่วมกัน เป็นหมู่คณะ การให้บริการ มีทักษะ ตามสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	4.3030	4.4773	.299*	.000	✓
13. วิชาที่ท่านสอนสอดแทรกการทำงาน เป็นหมู่คณะระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน สถานประกอบการ	4.4148	4.5019	.336*	.000	✓
14. สถาบันการศึกษาของท่าน ให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม	4.4280	4.4508	.556*	.000	✓
15. มีกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีมระหว่างผู้บริหาร ครู อาจารย์ บุคลากร นักเรียน และ ชุมชน	4.3598	4.4867	.339*	.000	✓
16. มีห้องพยาบาล และระบบการดูแล สุขภาพของครู นักเรียน อย่างเหมาะสม	4.3826	4.3712	.339*	.000	✓

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
17. มีบริการสาธารณูปโภค ระบบ สุขาภิบาล และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้กับครู บุคลากร และนักเรียน อย่างพอเพียง	4.2936	4.5038	.171*	.000	✓
18. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีนโยบายสิ่งแวดล้อม เช่น การดูแล สิ่งแวดล้อม, กิจกรรม, การดำเนิน ธุรกิจที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.4489	4.4924	.170*	.000	✓
19. วิชาที่ท่านสอนมีการสอดแทรก เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	4.4375	4.4659	.436*	.000	✓
20. วิชาที่ท่านสอนมีกิจกรรมที่สร้าง ความตระหนักถึงปัญหาและ ความสำคัญของสิ่งแวดล้อม	4.3864	4.5170	.528*	.000	✓
21. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด ให้ความดูแล ใส่ใจสภาพสิ่งแวดล้อม ด้านใด (มลพิษ, เสียง, อากาศ)	4.4905	4.4318	.428*	.000	✓
22. ท่านและทีมงานในสถาบันการศึกษา ให้ความสำคัญและตระหนักถึง สิ่งแวดล้อม (มลพิษ, เสียง, อากาศ)	4.3807	4.3011	.494*	.000	✓
23. วิชาที่ท่านสอนมีการสอดแทรก เนื้อหาให้ตระหนักถึงปัญหา ความรุนแรงในสังคม	4.2576	4.4981	.259*	.000	✓
24. สถาบันการศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ของตน	4.5833	4.5833	.433*	.000	✓
25. ท่านได้สอดแทรกความคิดเรื่อง ความรับผิดชอบต่อครอบครัวให้แก่ ผู้เรียนในวิชาที่ท่านสอน	4.5379	4.4394	.241*	.000	✓

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
26. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริมให้อาจารย์เข้าเป็นสมาชิกและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น	4.3788	4.3352	.231*	.000	✓
27. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริมให้อาจารย์เป็นสมาชิกและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมวิชาชีพ	4.2311	4.4129	.370*	.000	✓
28. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความร่วมมือในการทำงาน หรือแลกเปลี่ยนบุคลากรเพื่อจัดโครงการกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น	4.3466	4.5568	.350*	.000	✓
29. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายการผลิตผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติ	4.4981	4.5720	.467*	.000	✓
30. มีกิจกรรมในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อประเทศชาติในสาขาวิชาชีพ	4.5284	4.4148	.432*	.000	✓
31. ผู้สำเร็จการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดสามารถหางานทำได้ตรงกับสาขาวิชาชีพ	4.3542	4.5057	.264*	.000	✓
32. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดสามารถต่อยอดและพัฒนาสาขาวิชาชีพให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สังคม	4.4413	4.5170	.444*	.000	✓
33. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดร่วมมือกับสถานประกอบการในท้องถิ่นเพื่อร่วมกันจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน	4.4318	4.4848	.303*	.000	✓

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
34. มีกิจกรรมและการให้บริการ เพื่อประโยชน์ของประชาชน สังคม ชุมชน ในสาขาวิชาชีพ ด้านบริหารธุรกิจ	4.4394	4.6004	.252*	.000	✓
35. เผยแพร่รายงานผลการดำเนินงาน ด้านการเรียนการสอนและการพัฒนา ทางวิชาชีพแก่ครู อาจารย์ นักเรียน บุคลากร และสาธารณชน	4.5284	4.5492	.276*	.000	✓
36. ร่วมมือในการทำงาน หรือแลกเปลี่ยน บุคลากรเพื่อเป็นวิทยากรในสถาบัน การศึกษาหรือสถานประกอบการ	4.4470	4.5455	.343*	.000	✓
37. วิชาที่ท่านสอนสอดแทรกความรู้ พื้นฐานและทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ อย่างมีความสุข	4.5000	4.4981	.458*	.000	✓
38. มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี ทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิต (ทักษะฝีมือ คุณธรรม ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ทักษะ ในการแก้ปัญหา)	4.4413	4.4432	.424*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 35 พบว่า ข้อคำถามรายชื่อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงานมีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตารางที่ 36 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทบริหารธุรกิจ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นย่อยการให้ความสำคัญกับ
กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (การให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>P</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด เป็นต้นแบบที่ดีแก่องค์กรและ สถาบันอื่น	4.3655	4.6212	.148*	.000	✓
2. ท่านเป็นตัวแบบที่ดีให้แก่บุคลากร ในแผนกและนักเรียน	4.5795	4.5720	.469*	.000	✓
3. ผลิตผลงานตามวิชาชีพที่เป็น สื่อการสอนและนวัตกรรมใหม่ เพื่อพัฒนาหน่วยงาน ชุมชน และสังคม	4.4773	4.5644	.409*	.000	✓
4. วิชาที่ท่านสอนมีการจัดกิจกรรม เพื่อเป็นประสบการณ์วิชาชีพและ สร้างรายได้ให้แก่นักเรียนและชุมชน ตามสาขาวิชาชีพ	4.4564	4.5189	.172*	.000	✓
5. นำเทคโนโลยีที่แปลกใหม่มาใช้ ผสมผสานกับการเรียนการสอน ในสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	4.4470	4.4943	.380*	.000	✓
6. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดคิดค้น และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ ในการบริหารจัดการ เช่น การจัด ตารางสอนผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์, การประเมินครู	4.3883	4.6061	.398*	.000	✓
7. ท่านเป็นตัวแบบผู้มีบุคลิกภาพที่ดี แก่ผู้เรียน	4.5379	4.6383	.423*	.000	✓
8. ท่านได้สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับ บุคลิกภาพที่ดีเข้าไปในวิชาที่ท่านสอน	4.5795	4.5455	.377*	.000	✓
9. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีกิจกรรมส่งเสริมการสร้างบุคลิกภาพ ที่ดีแก่ครู อาจารย์ นักเรียน และ บุคลากร	4.4659	4.4091	.189*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 36 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงานมีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตารางที่ 37 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยช่วยเหลือรักษาสีสิ่งแวดล้อม

ด้านสิ่งแวดล้อม (ช่วยเหลือรักษาสีสิ่งแวดล้อม)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีนโยบายเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านใด (สมุนไพร, ขนม, อาหาร, อาชีพ)	4.1061	4.2292	.584*	.000	✓
2. ท่านได้สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าไปในวิชา ที่ท่านสอน	4.1648	4.2860	.619*	.000	✓
3. วิชาที่ท่านสอนมีกิจกรรมที่ร่วมอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.2633	4.3920	.610*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 37 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงานมีความสอดคล้องกันเหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 38 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยการประกอบกิจการ
ที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม

ด้านสิ่งแวดล้อม (การประกอบกิจการที่ไม่กระทบ สิ่งแวดล้อม)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. สถาบันการศึกษาผลิตบัณฑิตตรงตาม ความต้องการของตลาดแรงงาน	4.3239	4.4091	.375*	.000	✓
2. สถาบันการการศึกษาระดับบริหารจัดการ ในองค์กรไม่มีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม	4.3617	4.4015	.661*	.000	✓
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมุ่งผลิต บัณฑิตให้สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพ โดยไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.3580	4.4129	.371*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 38 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับ
ความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงาน
มีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวอย่างในด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 39 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยการดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบ
สิ่งแวดล้อม

ด้านสิ่งแวดล้อม (การดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริม ให้ผู้สอน ผู้เรียน และบุคลากร เข้าใจ หลักการที่ชัดเจนถึงผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม	4.4299	4.5284	.583*	.000	✓
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.4602	4.4432	.508*	.000	✓
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดได้รับ คำยกย่อง ชมเชยในการบริหารจัดการ ที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม	4.3504	4.6004	.500*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 39 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับ
ความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงาน
มีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 40 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการกระจายการพัฒนา
ทางเศรษฐศาสตร์

ด้านเศรษฐกิจ (การกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดผลิตบัณฑิตสู่ภาครัฐและเอกชนตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน	4.5492	4.4527	.282*	.000	✓
2. สถาบันที่ท่านสังกัดให้ความสำคัญกับวิชาชีพที่ขาดแคลนในท้องถิ่น	4.3617	4.3693	.225*	.000	✓
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ	4.2746	4.4072	.461*	.000	✓
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ร่วมกับภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และชุมชน	4.2992	4.2973	.357*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 40 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงานมีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 41 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการสร้างผลตอบแทนสูงสุด

ด้านเศรษฐกิจ (การสร้างผลตอบแทนสูงสุด)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. ท้าวมุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ ระดับประเทศและนานาชาติตามสาขา วิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	4.1894	4.2973	.482*	.000	✓
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีนโยบายมุ่งมั่นในการผลิตนักเรียน สู่การแข่งขันระดับประเทศและ นานาชาติตามสาขาวิชาชีพ ด้านบริหารธุรกิจ	4.1155	4.2045	.722*	.000	✓
3. สถาบันการศึกษามีการลงทุน เทคโนโลยี และการเพิ่มพูนความรู้ ด้านบริหารธุรกิจแก่ครู อาจารย์ บุคลากร และนักเรียน อย่างสูงสุด	4.1231	4.2519	.368*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 41 พบว่า ข้อคำถามรายชื่อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับ
ความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงาน
มีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 42 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยการดำเนินงานทางธุรกิจ

ด้านเศรษฐกิจ (การดำเนินงานทางธุรกิจ)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด เน้นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในสาขา วิชาชีพด้านบริหารธุรกิจในสัดส่วน ที่เหมาะสม	4.4583	4.4527	.457*	.000	✓
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกระดับ ที่ผ่านเกณฑ์ตามหลักสูตรสามารถ เข้าศึกษาตรงตามสาขาวิชาชีพที่ถนัด และสนใจ	4.3939	4.4129	.520*	.000	✓
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด จัดการศึกษารองรับสาขาวิชาชีพ ด้านบริหารธุรกิจที่ตรงตาม ความต้องการของตลาดแรงงาน	4.3561	4.5133	.236*	.000	✓
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด เปิดโอกาสให้ทุกระดับชั้นในการเข้า ศึกษาหาความรู้ตามสาขาวิชาชีพ ด้านบริหารธุรกิจ	4.4754	4.4280	.519*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 42 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับ
ความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงาน
มีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 43 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นย่อยมุมมองทางเศรษฐศาสตร์

ด้านเศรษฐกิจ (มุมมองทางเศรษฐศาสตร์)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. ท่านสอนวิชาตรงตามหลักสูตร และสอดคล้องกับสภาพภาวะเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ	4.3883	4.4867	.527*	.000	✓
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดจัดหา วิทยากรและแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้แก่ครู อาจารย์ บุคลากร และนักเรียน	4.4299	4.5284	.464*	.000	✓
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดผลิต ผู้สำเร็จการศึกษาโดยตอบสนอง ความต้องการกำลังคนในภาคธุรกิจ	4.4508	4.4508	.480*	.000	✓
4. มีความร่วมมือกับภาคธุรกิจ ในการจัดหาทุนเพื่อสนับสนุนการผลิต กำลังคนป้อนตลาดแรงงาน	4.3712	4.4830	.379*	.000	✓
5. ร่วมมือกับผู้ประกอบการธุรกิจ ในการร่วมกันจัดการเรียนการสอน และสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียน	4.3977	4.4659	.412*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 43 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับ
ความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงาน
มีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 44 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยการทำงานบำรุงสังคม

ด้านสังคม วัฒนธรรม (การทำงานบำรุงสังคม)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. อาจารย์ บุคลากร และนักเรียน มีกิจกรรมส่งเสริมการประกอบอาชีพ ด้านบริหารธุรกิจตามความต้องการ ของตลาดแรงงานในท้องถิ่น	4.4129	4.4848	.464*	.000	✓
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด เห็นความสำคัญของการรักษาอาชีพ ดั้งเดิมของแต่ละท้องถิ่น	4.4053	4.4015	.262*	.000	✓
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีความเข้าใจ และสามารถบริหาร จัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นผสมผสานกับ กิจกรรมในสถาบันการศึกษา	4.3731	4.4205	.316*	.000	✓
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีความร่วมมือกับชุมชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันตัดสินใจในการพัฒนา ท้องถิ่นและชุมชน	4.3485	4.2557	.344*	.000	✓
5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีความร่วมมือกับชุมชนในท้องถิ่น เพื่อช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน	4.1723	4.2955	.365*	.000	✓
6. มีกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น ศิลปะชุมชน โบราณสถาน และ กิจกรรมพื้นบ้านในท้องถิ่น	4.2273	4.5875	.342*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 44 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับ
ความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงาน
มีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านสังคม วัฒนธรรม

ตารางที่ 45 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยการทำงานบำรุงวัฒนธรรม

ด้านสังคม วัฒนธรรม (การทำงานบำรุงวัฒนธรรม)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด เห็นคุณค่าการดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	4.5600	4.6875	.513*	.000	✓
2. มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ในโอกาสต่าง ๆ	4.6553	4.6705	.576*	.000	✓
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมุ่งเน้น ปลูกจิตสำนึกระบอบประชาธิปไตย	4.6913	4.6098	.379*	.000	✓
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดยึดมั่น การบริหารจัดการที่เน้น ความเป็นประชาธิปไตยในทุกกิจกรรม	4.5600	4.6875	.325*	.000	✓
5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเชื่อมโยง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อสร้าง ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของ วัฒนธรรมไทย	4.5720	4.6345	.408*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 45 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับ
ความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงาน
มีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านสังคม วัฒนธรรม

ตารางที่ 46 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยบูรณาการธุรกิจ
ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม

ด้านสังคม วัฒนธรรม (บูรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดตระหนัก ถึงการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ที่รวดเร็วกับสาขาวิชาชีพ	4.6042	4.5739	.452*	.000	✓
2. ท่านใช้วิชาที่ท่านสอนมาบูรณาการ งานในสาขาวิชาชีพให้สอดคล้องกับ สังคมที่เปลี่ยนแปลง	4.5360	4.5701	.554*	.000	✓
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริม ให้ผู้เรียน ผู้สอน และบุคลากร มีความรัก ความใส่ใจต่อกัน	4.5417	4.5057	.410*	.000	✓
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีความรับผิดชอบต่อการประกอบ อาชีพทางธุรกิจในท้องถิ่นได้ อย่างเหมาะสม	4.4337	4.5833	.215*	.000	✓
5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีความสำคัญในการรับใช้ประเทศชาติ	4.5455	4.5492	.527*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 46 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับ
ความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงาน
มีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านสังคม วัฒนธรรม

ตารางที่ 47 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเด็นย่อยพิจารณาขอบเขตธุรกิจ
ที่ส่งผลต่อสังคม วัฒนธรรม

ด้านสังคม วัฒนธรรม (พิจารณาขอบเขตธุรกิจที่ส่งผลต่อสังคม วัฒนธรรม)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีนโยบายหรือหลักการปฏิบัติ ตามกรอบและกฎเกณฑ์การศึกษา โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม	4.5114	4.6080	.454*	.000	✓
2. เนื้อหาวิชาที่ท่านสอนเน้นให้ผู้เรียน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ในชีวิตประจำวันและการประกอบ อาชีพ	4.5758	4.7235	.391*	.000	✓
3. วิชาที่ท่านสอนมีความยืดหยุ่น และ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง จนมีความรู้ความสามารถเต็มตาม ศักยภาพของแต่ละบุคคล	4.6723	4.6458	.200*	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 47 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับ
ความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงาน
มีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านสังคม วัฒนธรรม

ตารางที่ 48 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านอาสาสมัคร ประเด็นย่อยการช่วยเหลืออย่างเต็มที่

ด้านอาสาสมัคร (การช่วยเหลืออย่างเต็มที่)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. ท่านสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสังคมด้วยความเต็มใจ และเต็มที่ในการปฏิบัติงาน	4.6307	4.7140	.252*	.000	✓
2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมอย่างเต็มที่	4.6913	4.6193	.191*	.000	✓
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมสถาบันวิชาชีพเดียวกันอย่างเสมอภาค	4.6193	4.6439	.008	.000	✗

* $p < .05$

จากตารางที่ 48 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงานมีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านอาสาสมัคร ยกเว้นข้อสถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมสถาบันวิชาชีพเดียวกันอย่างเสมอภาค ผู้วิจัยจึงคัดเลือกไว้เพียง 2 ข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 49 ตรวจสอบความเหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ด้านอาสาสมัคร ประเด็นย่อยการกระทำบนคุณค่าของ
คุณธรรม

ด้านอาสาสมัคร (การกระทำบนคุณค่าของคุณธรรม)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
1. ท่านสามารถปฏิบัติงานร่วมกับ สถาบันการศึกษาได้โดยไม่ขัดติดกับ ผลตอบแทน	4.7557	4.7727	.617*	.000	✓
2. ท่านมีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ และจงรักภักดีกับสถาบันการศึกษา ที่ท่านสังกัด	4.6515	4.6610	.772*	.000	✓
3. ท่านเคารพกฎเกณฑ์ และนโยบายของ สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด	4.5947	4.6174	.729*	.000	✓
4. ท่านเป็นตัวอย่างที่ดีต่อบุคลากร ในสถาบันการศึกษา เช่น ครูดีเด่น ครูมารยาทงาม	4.7405	4.7576	.620*	.000	✓
5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด มีกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.6894	4.7273	.644*	.000	✓
6. ท่านมีความรักต่อสถาบันการศึกษา เปรียบเสมือนเป็นครอบครัวหนึ่ง ของท่าน	4.7879	4.7936	.545*	.000	✓
7. ท่านมีความรักในอาชีพการงานและ ท้องถิ่นที่ท่านทำงาน	4.7803	4.7917	.712*	.000	✓
8. ท่านปลุกฝังให้ผู้เรียนมีความรักใน ประเทศชาติ	4.6837	4.7064	.678*	.000	✓
9. ท่านมีความมุ่งมั่นอุทิศตนเพื่อสังคม ในสาขาวิชาชีพของท่าน	4.5379	4.5701	.799*	.000	✓
10. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเข้าใจ และเห็นคุณค่าของ ศิลปวัฒนธรรมไทย	4.5833	4.6080	.679*	.000	✓
11. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเข้าใจ และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.4470	4.4886	.723*	.000	✓

ตารางที่ 49 (ต่อ)

ด้านอาสาศัมคร (การกระทำบนคุณค่าของคุณธรรม)	ค่าเฉลี่ย ดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ความคาดหวัง	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับ ความสอดคล้อง
12. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหาระดับท้องถิ่น	4.8068	4.8220	.641 *	.000	✓
13. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด เห็นคุณค่าของสถาบัน พระมหากษัตริย์	4.6572	4.8068	.184 *	.000	✓

* $p < .05$

จากตารางที่ 49 พบว่า ข้อคำถามรายข้อมีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคาดหวังกับการดำเนินงานมีความสอดคล้องกัน เหมาะสมเป็นตัวบ่งชี้ในด้านอาสาศัมคร

2. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรวม 5 ด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในส่วนของการดำเนินงานและความคาดหวัง

ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรวม 5 ด้าน ได้ดังนี้

ตารางที่ 50 ค่าเฉลี่ยรวม 5 ด้าน ระดับดำเนินงานของความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

การดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่	แปลผล
1. ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.3662	3	มาก
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	4.3131	5	มาก
3. ด้านเศรษฐกิจ	4.3356	4	มาก
4. ด้านสังคม วัฒนธรรม	4.4976	2	มาก
5. ด้านอาสาศัมคร	4.6657	1	มากที่สุด

จากตารางที่ 50 พบว่า ด้านอาสาศัมคร มีความต้องการมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.6657รองลงมาคือ ด้านสังคม วัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.4976 และต่ำที่สุดคือ ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 4.3131

ตารางที่ 51 ค่าเฉลี่ยรวม 5 ด้าน ระดับความคาดหวังของความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบัน
อาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

ความคาดหวัง	ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่	แปลผล
1. ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.4724	3	มาก
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	4.4209	4	มาก
3. ด้านเศรษฐกิจ	4.4118	5	มาก
4. ด้านสังคม วัฒนธรรม	4.5645	2	มากที่สุด
5. ด้านอาสาสมัคร	4.6842	1	มากที่สุด

จากตารางที่ 51 พบว่า ด้านอาสาสมัคร มีความต้องการมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.6842 รองลงมา
คือ ด้านสังคม วัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.5645 และต่ำที่สุดคือ ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย 4.4118

ตารางที่ 52 ค่าเฉลี่ยรวม 5 ด้าน ระดับดำเนินงานและระดับความคาดหวังของความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

องค์ประกอบหลัก	ค่าเฉลี่ยระดับดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ยระดับความคาดหวัง
1. ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.3662	4.4724
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	4.3131	4.4209
3. ด้านเศรษฐกิจ	4.3356	4.4118
4. ด้านสังคม วัฒนธรรม	4.4976	4.5645
5. ด้านอาสาสมัคร	4.6657	4.6842

จากตารางที่ 52 สรุปการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรวม 5 ด้าน ระดับดำเนินงานและระดับ
ความคาดหวังของความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชา
บริหารธุรกิจ พบว่า ด้านอาสาสมัคร ค่าเฉลี่ยระดับดำเนินงาน มีค่ามากที่สุดคือ 4.6657 และค่าเฉลี่ย
ระดับความหวัง 4.6842 รองลงมาคือ ด้านสังคม วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยระดับดำเนินงาน 4.4976 และ
ค่าเฉลี่ยระดับความคาดหวัง 4.5645 แสดงให้เห็นว่า ด้านอาสาสมัครและด้านสังคม วัฒนธรรม
สภาพการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติงาน และสามารถนำไปปฏิบัติตามสภาพ
ความเป็นจริงได้สูงกว่าเป้าหมาย ตรงกันข้ามกับด้านผู้มีส่วนได้เสีย ด้านเศรษฐกิจ และ

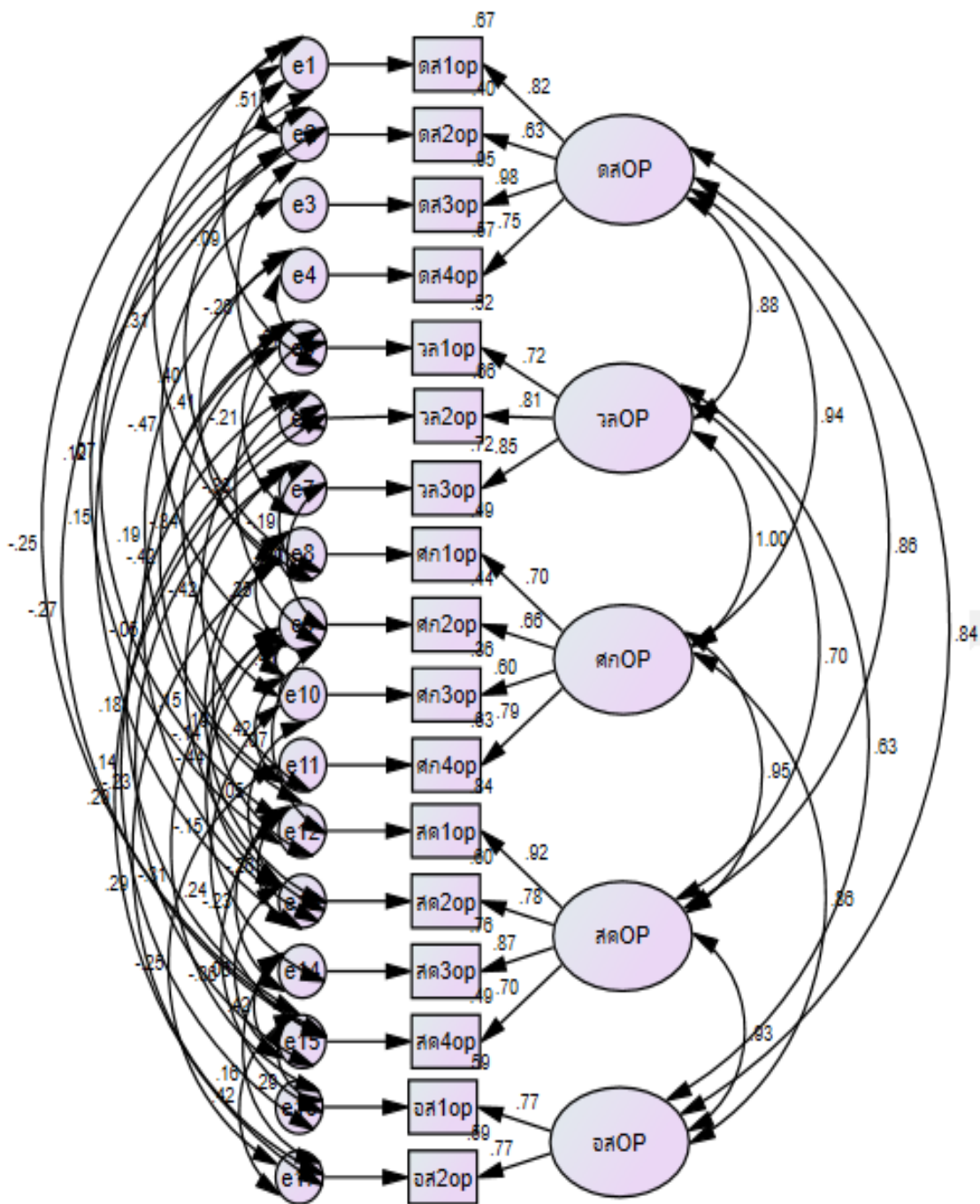
ด้านสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยระดับดำเนินงาน 4.3662, 4.3356 และ 4.3131 ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยความคาดหวัง 4.4724, 4.4118 และ 4.4209 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า เป้าหมายที่ปฏิบัติงานเมื่อนำไปใช้จริงไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบัน อาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

ก. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละด้านประกอบด้วย ระดับการดำเนินงาน และระดับความคาดหวัง มีความเหมาะสมในการเป็นตัวแทนในการวัด (Construct validity) หรือไม่ ประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และอาสาสมัคร ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ภาพรวมผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง

Chi-square = 119.994, Chi-square/df = 1.967, df = 61, p = .000, GFI = .974
 CFI = .992, RMR = .009, RMSEA = .043, MFI = .985

ภาพที่ 5 โมเดลวิเคราะห์ห้องค้ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน
 ระดับดำเนินงาน

ตารางที่ 53 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ใน
ตัวแปรแฝง ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน ระดับดำเนินงาน

ตัวแปร	<i>FL</i>	<i>FOL</i>	ค่า <i>PC</i>	ค่า <i>PV</i>
คส1op	.821	.673	.500	.500
คส2op	.634	.402	.500	.500
คส3op	.976	.953	.500	.500
คส4op	.753	.567	.500	.500
วล1op	.720	.518	.500	.500
วล2op	.813	.661	.500	.500
วล3op	.847	.718	.500	.500
ศก1op	.697	.486	.500	.500
ศก2op	.664	.441	.500	.500
ศก3op	.604	.364	.501	.501
ศก4op	.793	.629	.500	.500
ศค1op	.919	.845	.500	.500
ศค2op	.777	.604	.500	.500
ศค3op	.871	.758	.500	.500
ศค4op	.697	.486	.500	.500
อส1op	.770	.593	.500	.500
อส2op	.769	.591	.500	.500
Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy.				.905
Bartlett's test of sphericity approx. chi-Square				7620.939
<i>df</i>				136
Sig.				.000

จากตารางที่ 53 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
ของตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝง 17 ตัวบ่งชี้ ระดับดำเนินงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
ตั้งแต่ .604 ถึง .976 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝง (R^2)
แต่ละตัวบ่งชี้ มีค่าตั้งแต่ .364 ถึง .953 และตรวจสอบความเที่ยงตรงขององค์ประกอบ (*PC*) พบว่า

ทุกด้านมีค่า PC ตั้งแต่ .5000-.5001 และค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรแฝงที่ถูกสกัดได้ (PV)
ทุกด้านมีค่า PV ตั้งแต่ .5000-.5001 และผู้วิจัยตรวจสอบ KMO และ Bartlett's test เพื่อพิจารณา
ความเหมาะสมข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบภาพรวมของ 5 ด้าน ระดับดำเนินงาน
มีค่า $KMO = .905$ แสดงว่า ข้อมูลเหมาะสมที่จะวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบได้ Bartlett's test of
sphericity ค่า Sig. = .000 แสดงว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ 17 ตัวบ่งชี้ ระดับดำเนินงาน
มีความสัมพันธ์กัน สามารถวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบได้

ตารางที่ 54 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน ระดับดำเนินงาน

ตัวแปร	Factor loading matrix															R ²
	ดศOP			วลOP			ศกOP			สกOP			อสOP			
	FL	S.E.	C.R.	FL	S.E.	C.R.	FL	S.E.	C.R.	FL	S.E.	C.R.	FL	S.E.	C.R.	
ดศ1op	.821	1.00**	***													.673
ดศ2op	.634	.046	21.793*													.402
ดศ3op	.976	.034	29.762*													.953
ดศ4op	.753	.040	20.485*													.567
วล1op				.720	***	***										.518
วล2op				.813	.046	17.609*										.661
วล3op				.847	.052	17.410*										.718
ศก1op							.697	***	***							.486
ศก2op							.664	.070	17.084*							.441
ศก3op							.604	.059	14.018*							.364
ศก4op							.793	.062	18.391*							.629
สก1op										.919	***	***				.845
สก2op										.777	.049	21.307*				.604
สก3op										.871	.038	26.426*				.758

ตารางที่ 54 (ต่อ)

ตัวแปร	Factor loading matrix															R^2
	ดสOP			วลOP			ศกOP			สกOP			อสOP			
	<i>FL</i>	<i>S.E.</i>	<i>C.R.</i>	<i>FL</i>	<i>S.E.</i>	<i>C.R.</i>	<i>FL</i>	<i>S.E.</i>	<i>C.R.</i>	<i>FL</i>	<i>S.E.</i>	<i>C.R.</i>	<i>FL</i>	<i>S.E.</i>	<i>C.R.</i>	
สก4op										.697	.045	18.682*				.486
อส1op													.770	***	***	.593
อส2op													.769	.045	17.733*	.591

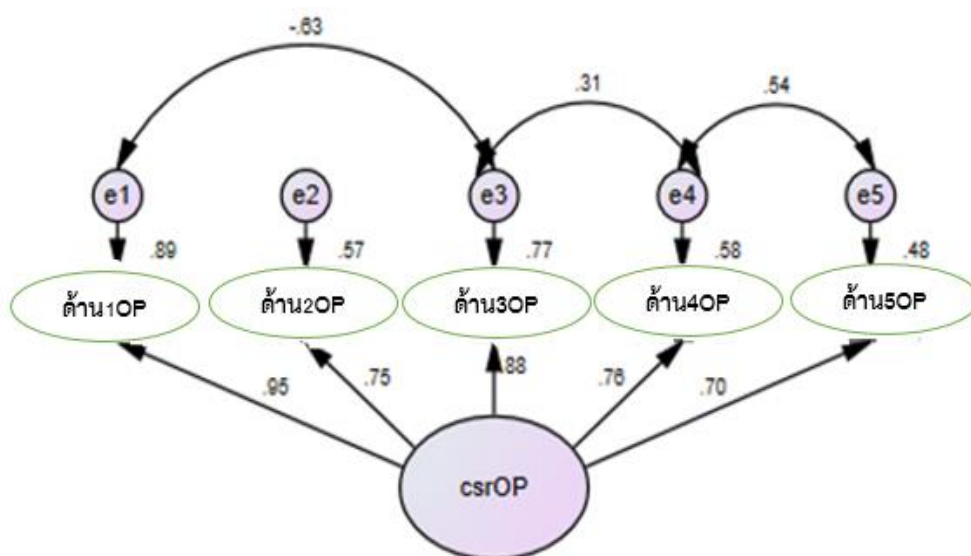
* $\geq \pm 1.96$ มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 54 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 17 ตัวบ่งชี้ พบว่า จากการทดสอบน้ำหนักปัจจัยทั้ง 17 ตัวบ่งชี้ ไม่เป็นศูนย์ โดยมีค่า *C.R.* มากกว่า 1.96 ทุกตัวบ่งชี้

ข. ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง

ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ค่าเฉลี่ยรวม 5 ด้าน ระดับการดำเนินงาน

1. โมเดลการวัดความรับผิดชอบต้งสังคม ระดับการดำเนินงาน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านส่วนได้ส่วนเสีย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดความรับผิดชอบต้งสังคม ระดับการดำเนินงาน 5 ด้าน แสดงดังภาพที่ 6

Chi-square = 2.002, Chi-square/df = 1.001, df = 2, p = .367, GFI = .998
CFI = 1.000, RMR = .001, RMSEA = .001, MFI = .999

ภาพที่ 6 โมเดลการวัดความรับผิดชอบต้งสังคม ระดับการดำเนินงาน 5 ด้าน

จากภาพที่ 6 พบว่า รูปแบบของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต้งสังคม ระดับการดำเนินงาน 5 ด้าน เซึ่งทฤษฎีตามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า Chi-square ค่า *RMSEA* และค่า *GFI* ซึ่งพบว่าค่า Chi-square เท่ากับ 2.002 ($df = 2, p = .367$) ค่า *RMSEA* เท่ากับ .001 และค่า *GFI* เท่ากับ .998

ตารางที่ 55 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ใน
ตัวแปรแฝง ความรับผิดชอบต่อสังคม ระดับ การดำเนินงาน 5 ด้าน

ตัวแปร	<i>FL</i>	<i>FOL</i>	ค่า <i>PC</i> (ต้อง > .60)	ค่า <i>PV</i> (ต้อง > .50)
ด้าน1OP	.9450	.8930	.7962	.5001
ด้าน2OP	.7520	.5655	.7485	.5000
ด้าน3OP	.8790	.7726	.7976	.5000
ด้าน4OP	.7590	.5761	.7943	.5000
ด้าน5OP	.6950	.4830	.5515	.5000
Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy.				.839
Bartlett's test of sphericity approx. chi-square				1880.034
<i>df</i>				10
Sig.				.000

จากตารางที่ 55 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝง ความรับผิดชอบต่อสังคม ระดับการดำเนินงาน 5 ด้าน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .9450, .7520, .8790, .7590 และ .6950 ตามลำดับ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในตัวแปรแฝง (R^2) แต่ละตัวบ่งชี้ มีค่าตั้งแต่ .4830 ถึง .8930 และตรวจสอบความเที่ยงตรงขององค์ประกอบ (*PC*) พบว่า ทุกด้านมีค่า $PC > .60$ ยกเว้นด้าน 5OP ซึ่งได้ค่า *PC* เท่ากับ .5515 และค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรแฝงที่ถูกสกัดได้ (*PV*) ทุกด้านมีค่า *PV* .50

และผู้วิจัยตรวจสอบ *KMO* และ Bartlett's test เพื่อพิจารณาความเหมาะสมข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์องค์ประกอบภาพรวมของ 5 ด้าน ระดับดำเนินงาน มีค่า *KMO* = .839 แสดงว่า ข้อมูลเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบได้ Bartlett's test of sphericity ค่า Sig. = .000 แสดงว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ องค์ประกอบทุก 5 ด้าน ระดับดำเนินงาน มีความสัมพันธ์กัน สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบได้

ตารางที่ 56 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน
ระดับดำเนินงาน

ตัวแปร	Factor loading matrix			R^2
	<i>csrOP</i>			
	<i>FL</i>	<i>S.E.</i>	<i>C.R.</i>	
ด้าน1OP	.945	1.00**	***	.484
ด้าน2OP	.752	.051	18.979	.576
ด้าน3OP	.879	.042	23.711	.773
ด้าน4OP	.759	.039	19.323	.566
ด้าน5OP	.695	.033	17.481	.893

* $\geq \pm 1.96$ มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 56 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม ระดับดำเนินงาน พบว่า จากการทดสอบน้ำหนักปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ไม่เป็นศูนย์ โดยมีค่า *C.R.* มากกว่า 1.96 ทุกด้าน

**การวิเคราะห์คุณภาพตัวบ่งชี้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง**

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความตรงของผลการวัดและความถูกต้องของผลการวัด ดังนี้

1. ความตรง (Validity) ผู้วิจัยตรวจสอบความความตรงของคะแนนเชิงประจักษ์ (รายละเอียดหน้า 139) เป็นคะแนนรวมสูงและคะแนนรวมต่ำ โดยจัดอันดับกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำ กลุ่มละ 30 สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน และกำหนดเป็นเกณฑ์ของกลุ่มคะแนนสูงให้เป็น 1 และกลุ่มคะแนนต่ำให้เป็น 0 และวัดค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์มากหรือน้อย จากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลย

ตารางที่ 57 ผลตรวจสอบความตรงคะแนนที่วัดได้จากกลุ่มสถาบันอาชีวศึกษากลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

สถาบัน อาชีวศึกษา เอกชน	คะแนนรวม จากการใช้ ตัวบ่งชี้	คะแนน เชิง ประจักษ์	กลุ่ม คะแนน (1 = สูง, 0 = ต่ำ)	สถาบัน อาชีวศึกษา เอกชน	คะแนน จากตัวบ่งชี้	คะแนน เชิง ประจักษ์	กลุ่ม คะแนน (1 = สูง, 0 = ต่ำ)
1	645	7	1	31	495	3	0
2	645	4	1	32	495	3	0
3	645	7	1	33	492	4	0
4	645	5	1	34	491	3	0
5	645	7	1	35	490	5	0
6	645	7	1	36	489	3	0
7	645	7	1	37	484	4	0
8	645	7	1	38	477	3	0
9	645	7	1	39	476	4	0
10	645	7	1	40	476	2	0
11	645	3	1	41	475	2	0
12	645	7	1	42	467	5	0
13	645	7	1	43	462	5	0
14	645	5	1	44	462	6	0
15	645	7	1	45	457	5	0
16	645	7	1	46	451	4	0
17	645	7	1	47	451	5	0
18	645	5	1	48	446	3	0
19	645	7	1	49	441	3	0
20	645	5	1	50	441	4	0
21	645	7	1	51	441	3	0
22	645	5	1	52	441	2	0
23	645	7	1	53	441	5	0
24	645	7	1	54	440	1	0
25	645	7	1	55	429	5	0
26	645	5	1	56	426	3	0
27	645	7	1	57	416	4	0
28	645	7	1	58	398	5	0

ตารางที่ 57 (ต่อ)

สถาบัน อาชีวศึกษา เอกชน	คะแนนรวม จากการใช้ ตัวบ่งชี้	คะแนน เชิง ประจักษ์	กลุ่ม คะแนน (1 = สูง, 0 = ต่ำ)	สถาบัน อาชีวศึกษา เอกชน	คะแนน จากตัวบ่งชี้	คะแนน เชิง ประจักษ์	กลุ่ม คะแนน (1 = สูง, 0 = ต่ำ)
29	645	7	1	59	387	3	0
30	645	7	1	60	313	1	0

หมายเหตุ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเชิงประจักษ์กับกลุ่มคะแนนจากแบบวัด $**p < .01$

จากตารางที่ 57 ผลตรวจสอบความตรงคะแนนที่วัดได้จากกลุ่มสถาบันอาชีวศึกษา เอกชนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษา มีความสัมพันธ์กับคะแนนที่วัดได้ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระดับค่าที่ .76 คือ มีความสัมพันธ์กันสูง (Hinkle et al., 1998, p. 118)

2. ความถูกต้องในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัด ผู้วิจัยนำกลุ่มคะแนนรวมสูงและกลุ่มคะแนนรวมต่ำ กลุ่มละ 30 สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ตรวจสอบข้อมูลที่เป็นหลักฐานอ้างอิงจากเว็บไซต์ ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน โดยทำแบบบันทึกข้อมูล เพื่อตรวจสอบผลความรับผิดชอบต่อสังคม จากหน้าเว็บไซต์ ได้แก่ นโยบายหรือแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม ภาพกิจกรรมอาสาสมัคร การช่วยเหลือชุมชน การผลิตผลงานทางวิชาการของครู นักเรียน นักศึกษา การร่วมมือกับ สถานประกอบการในท้องถิ่น กิจกรรมส่งเสริมศาสนา สังคม และวัฒนธรรม และกิจกรรมอื่น ๆ ที่นำเสนอให้เห็นภาพความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 58

ตารางที่ 58 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนนกับความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

ความรับผิดชอบต่อสังคม	คะแนนจากเว็บไซต์	
	คะแนนสูง	คะแนนต่ำ
ระดับสูง	29	1
ระดับต่ำ	15	15

หมายเหตุ ความถูกต้อง = 73.33, ความคลาดเคลื่อน = 26.67

จากตารางที่ 58 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนนกับความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน พบว่า คะแนนเชิงประจักษ์ที่ได้จากเว็บไซต์กลุ่มคะแนนสูง มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูง จำนวน 29 สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ขณะที่กลุ่มคะแนนต่ำ มีความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำ จำนวน 15 สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน และมีความถูกต้องในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัด ร้อยละ 73.33 และมีความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 26.67

3. การกำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนรวมการใช้ตัวบ่งชี้ มีดังนี้

ตารางที่ 59 เกณฑ์การแปลผลคะแนนรวมจากการใช้ตัวบ่งชี้

เปอร์เซ็นต์ไทล์	คะแนน Z	ช่วงคะแนนรวม	ความหมาย
ต่ำกว่า 25	น้อยกว่า -0.67	0-701.2106	มีความรับผิดชอบต่อสังคมน้อยมาก
25	-0.67	701.2107-705.9582	มีความรับผิดชอบต่อสังคมน้อย
50	0	705.9583-710.705	มีความรับผิดชอบต่อสังคมปานกลาง
75	+0.67	710.706 หรือสูงกว่า	มีความรับผิดชอบต่อสังคมมาก

จากตารางที่ 59 เกณฑ์การแปลผลคะแนนรวมความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งได้เป็น 4 ระดับ จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ความรับผิดชอบต่อสังคมมากมีช่วงคะแนนรวมที่ 710.706 ขึ้นไป (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75) ความรับผิดชอบต่อสังคมปานกลางมีช่วงคะแนนรวมที่ 705.9583-710.705 (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50) ความรับผิดชอบต่อสังคมน้อยช่วงคะแนนรวมที่ 701.2107-705.9582 (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25) และมีความรับผิดชอบต่อสังคมน้อยมากช่วงคะแนนรวมที่ 0-701.2106 (เปอร์เซ็นต์ไทล์ต่ำกว่า 25)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาการธุรกิจ ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยรวมของตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาการธุรกิจ จากกลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูง 3 อันดับแรก และกลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำ 3 อันดับสุดท้าย รวมเป็น 6 สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ยินดีที่จะให้ความร่วมมือผู้วิจัยในการสัมภาษณ์ ผลการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 6 สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน มีข้อค้นพบ ดังนี้

ตารางที่ 60 เปรียบเทียบกลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงของตัวบ่งชี้ไปใช้วัด
ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
และกลุ่มวิทยาลัยที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำของตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคม
ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูง	กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำ
1. ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	<p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 1 ผู้เกี่ยวข้อง การดำเนินธุรกิจ</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 2 การสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 3 ปฏิสัมพันธ์กับ พนักงาน ลูกค้า ชุมชน</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 4 ให้ความสำคัญกับ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย</p> <p>เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ</p> <p>ไม่เหมาะสม: ไม่มีการเลือกกระบวน ความไม่เหมาะสม</p>	<p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 1 ผู้เกี่ยวข้อง การดำเนินธุรกิจ</p> <p>เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ</p> <p>ไม่เหมาะสม:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถาบันการศึกษาที่สังกัดสำรวจ ความต้องการคนตรงตามของ ชุมชนและสถานประกอบการ ในท้องถิ่นอยู่เสมอ 2. สถาบันการศึกษากำหนดสาระ วิชาในหลักสูตรให้สอดคล้อง กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจของ ท้องถิ่น 3. มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อนำ ผลการวิจัยไปพัฒนาหน่วยงาน ชุมชน สังคม 4. สถานบันการศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวก การค้นคว้าวิจัยหรือแสวงหา ความรู้เพิ่มเติม

ตารางที่ 60 (ต่อ)

ด้านความรับผิดชอบ ต่อสังคม	กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูง	กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำ
		<p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 2 การสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ</p> <p>ไม่เหมาะสม:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นำองค์ความรู้ใหม่ในสาขา วิชาชีพบริหารธุรกิจเผยแพร่ เป็นบทความวิชาการให้แก่ สาธารณชน
		<p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 3 ปฏิสัมพันธ์กับ พนักงาน ลูกค้า ชุมชน เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ</p> <p>ไม่เหมาะสม:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีห้องพยาบาล และระบบ การดูแลสุขภาพครู นักเรียน อย่างเหมาะสม 2. สถาบันการศึกษามีนโยบาย สิ่งแวดล้อม 3. สถาบันการศึกษาให้ความสำคัญ ใส่ใจสภาพสิ่งแวดล้อม 4. สถาบันการศึกษาและทีมงาน ให้ความสำคัญและตระหนักถึง สิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 60 (ต่อ)

ด้านความรับผิดชอบ ต่อสังคม	กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูง	กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำ
		<p>5. สถาบันการศึกษาส่งเสริมให้ อาจารย์เข้าไปเป็นสมาชิกและ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของ ท้องถิ่น</p> <p>6. สถาบันการศึกษาส่งเสริมให้ อาจารย์เป็นสมาชิกและเข้าร่วม กิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคม วิชาชีพ</p> <p>7. ร่วมมือในการทำงาน หรือ แลกเปลี่ยนบุคลากรเพื่อเป็น วิทยากรในสถาบันการศึกษา หรือสถานประกอบการ ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 4 ให้ความสำคัญกับ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ ไม่เหมาะสม:</p> <p>1. สถาบันการศึกษาเป็นต้นแบบ ที่ดีแก่องค์กรและสถาบันอื่น</p>
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	<p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 1 ช่วยดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 2 การประกอบ กิจการที่ไม่กระทบ สิ่งแวดล้อม</p>	<p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 1 ช่วยดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม</p> <p>เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ</p>

ตารางที่ 60 (ต่อ)

ด้านความรับผิดชอบ ต่อสังคม	กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูง	กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำ
	<p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 3 การดำเนินธุรกิจ ที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม</p> <p>เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ</p> <p>ไม่เหมาะสม: ไม่มีการเลือกระบุ ความไม่เหมาะสม</p>	<p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 2 การประกอบ กิจการที่ไม่กระทบ สิ่งแวดล้อม</p> <p>เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 3 การดำเนินธุรกิจ ที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม</p> <p>เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ</p> <p>ไม่เหมาะสม:</p> <p>1. สถาบันการศึกษาได้รับ คำยกย่อง ชมเชยในการบริหาร จัดการที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม</p>
3. ด้านเศรษฐกิจ	<p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 1 การกระจาย การพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 2 การสร้าง ผลตอบแทนสูงสุด</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 3 การดำเนินงาน ทางธุรกิจ</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 4 มุมมอง ทางเศรษฐศาสตร์</p>	<p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 1 การกระจาย การพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์</p> <p>เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ</p> <p>ไม่เหมาะสม:</p> <p>1. สถาบันการศึกษา ให้ความสำคัญกับวิชาชีพ ที่ขาดแคลนในท้องถิ่น</p>

ตารางที่ 60 (ต่อ)

ด้านความรับผิดชอบ ต่อสังคม	กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูง	กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำ
	<p>เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินงานและปฏิบัติ</p> <p>ไม่เหมาะสม: ไม่มีการเลือกระบุความไม่เหมาะสม</p>	<p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 2 การสร้างผลตอบแทนสูงสุด</p> <p>เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินงานและปฏิบัติ</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 3 การดำเนินงานทางธุรกิจ</p> <p>เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินงานและปฏิบัติ</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 4 มุมมองทางเศรษฐศาสตร์</p> <p>เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินงานและปฏิบัติ</p>
4. ด้านสังคม วัฒนธรรม	<p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 1 การทำนุบำรุงสังคม</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 2 การทำนุบำรุงวัฒนธรรม</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 3 บูรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 4 พิจารณาขอบเขตธุรกิจที่ส่งผลต่อสังคม วัฒนธรรม</p>	<p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 1 การทำนุบำรุงสังคม</p> <p>เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินงานและปฏิบัติ</p> <p>ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 2 การทำนุบำรุงวัฒนธรรม</p> <p>เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินงานและปฏิบัติ</p>

ตารางที่ 60 (ต่อ)

ด้านความรับผิดชอบ ต่อสังคม	กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูง	กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำ
	เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ ไม่เหมาะสม: ไม่มีการเลือกกระบวน ความไม่เหมาะสม	ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 3 บุคลากรธุรกิจ ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 4 พิจารณาขอบเขต ธุรกิจที่ส่งผลต่อสังคม วัฒนธรรม เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ
5. ด้านอาสาสมัคร	ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 1 การช่วยเหลือ อย่างเต็มใจ ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 2 การกระทำ บนคุณค่าของคุณธรรม เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ ไม่เหมาะสม: ไม่มีการเลือกกระบวน ความไม่เหมาะสม	ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 1 การช่วยเหลือ อย่างเต็มใจ เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ ตัวบ่งชี้ย่อยที่ 2 การกระทำ บนคุณค่าของคุณธรรม เหมาะสม: เห็นว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน และปฏิบัติ

จากการเปรียบเทียบกลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงของตัวบ่งชี้ไปใช้
วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โดยจำแนก
กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่ค่าเฉลี่ยรวมสูงของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม และ
กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่ค่าเฉลี่ยรวมต่ำของตัวบ่งชี้วัดความรับผิดชอบต่อสังคม
จากผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า

กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่ค่าเฉลี่ยรวมสูง แสดงให้เห็นว่า ความรับผิดชอบของสังคมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านอาสาสมัคร ตัวบ่งชี้ย่อยทั้งหมด 17 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมทั้งในแนวทางการนำไปใช้ในแต่ละด้าน และไม่พบว่าในด้านปฏิบัติจะมีปัญหาในการนำไปใช้ โดยสรุปเป็นประเด็นแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกคนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนหรือที่สำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพ เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคม และประกอบอาชีพได้ตรงสาขาที่เรียนมา รวมถึงผู้ลงทุนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนในรูปแบบธุรกิจ ได้รับความยกย่อง ความมีเกียรติในวิทยาลัย สร้างแรงจูงใจในการประกอบกิจการ รวมถึงทุกคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม

2. ด้านสิ่งแวดล้อม ทางสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมุ่งเน้นการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับสถานที่ การเรียนรู้แต่ละสาขาวิชา เช่น มีสวนหย่อม มีพื้นที่สีเขียว และในอาคารเรียนและห้องเรียนมีการตกแต่งและเสริมด้วยสวนหย่อมเล็ก ๆ เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษา มีแรงจูงใจในการมาศึกษาเล่าเรียน และเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ เช่น สภาพห้องเรียนไม่มีมลพิษ ทั้งทางอากาศ ทางเสียงไม่รบกวนขณะเรียน สภาพแวดล้อมทางเดิน อาคารเรียน ไม่แออัดจนเกินไป ทำให้บุคลากรในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนรวมถึงอาจารย์ นักเรียน นักศึกษา มีความสุข

3. ด้านเศรษฐกิจ ทางสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมุ่งหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษามีรายได้ และช่วยเหลือครอบครัว จากการศึกษเล่าเรียนในสาขาวิชาชีพที่ตัวเองเรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว จบตรงตามสาขา และประกอบอาชีพได้ตรงสาขา ทุกระดับมีรายได้ที่ดีและสร้างการประหยัดอดออมให้แก่ นักเรียน นักศึกษา โดยทางสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนผลิตผู้สำเร็จการศึกษาให้สอดคล้องกับชุมชน สังคม และสถานประกอบการในท้องถิ่น

4. ด้านสังคม วัฒนธรรม ทางสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจัดกิจกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนใกล้เคียงและวันสำคัญต่าง ๆ เช่น จัดกิจกรรมการดูงานนอกสถานที่ในสถานประกอบการหรือบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษาเข้าใจการประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง, กิจกรรมวันแม่และวันพ่อ เพื่อให้ระลึกถึงพระคุณของพ่อและแม่, การจัดกิจกรรมฝึกสมาธิให้แก่ นักเรียน นักศึกษา เพื่อเข้าใจการใช้สติ ไตร่ตรอง เข้าใจศาสนา เพื่อนำมายึดเหนี่ยวจิตใจ และการนำไปใช้และเผยแพร่ให้แก่บุคคลในครอบครัว และการเข้าร่วมกับชุมชน วัฒนธรรม

ท้องถิ่นประเพณีพื้นบ้าน เพื่อสืบสานวัฒนธรรมของท้องถิ่นตน ทำให้เข้าใจการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข เป็นต้น

5. ด้านอาสาสมัคร ทางสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมุ่งเน้นให้นักเรียน นักศึกษา มีพื้นฐานด้านจิตใจที่ดี อาสาสมัครรับใช้ชุมชนและสังคม เพื่อให้ยึดติดตัว เพราะการช่วยเหลือคนอื่นเมื่อเดือดร้อนเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนที่อยู่ในสังคมจำเป็นต้องพึงมี เพราะเราอยู่ในสังคมเดียวกัน และเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน โดยสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนได้นำมาประยุกต์ใช้ในหลักสูตรเสริมบางวิชา เพื่อเป็นกลยุทธ์ให้นักเรียน นักศึกษา ได้มีส่วนร่วมและเข้าใจการช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นเป้าหมายหนึ่งของวิทยาลัยที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในการผลิตนักเรียน นักศึกษาให้มีจิตใจที่ดี อาสาสมัครช่วยเหลือสังคม

ความคิดเห็นอื่น ๆ ทางสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนให้ความสำคัญกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นสิ่งที่ควรให้ความเคารพบูชา และควรดำเนินตามรอยพระราชณียกิจ รวมถึงคนไทยทุกคน จะดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่ค่าเฉลี่ยรวมต่ำ แสดงความเห็นว่ ความรับผิดชอบของสังคมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านอาสาสมัคร ตัวบ่งชี้ย่อยทั้งหมด 17 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมทั้งในแนวทางการนำไปใช้ในแต่ละด้านอยู่ในระดับที่ดี และในด้านปฏิบัติจะมีปัญหาในการนำไปใช้เฉพาะบางด้าน โดยสรุปเป็นประเด็นแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรวมในแนวทางปฏิบัติสามารถทำได้ เนื่องจากทางสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนผู้เป็นสถานประกอบการเชิงธุรกิจ เป็นผู้ผลิตนักเรียน นักศึกษา กำหนดจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ได้บุคลากรตรงตามความต้องการของสถานศึกษาตามที่วางแผนไว้ แต่อาจจะไม่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของชุมชนและสถานประกอบการ เนื่องจากในพื้นที่ที่ทางวิทยาลัยตั้งอยู่ไม่มีเขตนิคมอุตสาหกรรมเท่าที่ควร และพื้นที่ตั้งของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนบางส่วนยังอยู่ห่างไกลตัวเมือง รวมถึงหลักสูตรของสถานศึกษา บางหน่วยวิชาที่เป็นวิชาเสริม ทางสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจะเป็นผู้กำหนดสาระวิชาซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ของท้องถิ่น รวมถึงยังไม่มีหรือนำงานวิจัย บทความ ผลงานวิจัยของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนไปใช้ประโยชน์หรือเผยแพร่ให้แก่ชุมชนมากนัก เพราะขาดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการค้นคว้าวิจัยหรือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหาร รวมถึงผู้ลงทุนในสถานประกอบการ เป็นต้น

2. ด้านสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีการจัดสภาพแวดล้อมในด้านการเรียน การสอน บรรยากาศในการศึกษาเล่าเรียน เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม แต่ไม่ได้

มุ่งเน้นในด้านสิ่งแวดล้อมมากนัก ทำให้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ไม่ได้รับคำยกย่อง ชมเชย ในการบริหารจัดการที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม

3. ด้านเศรษฐกิจ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา มีรายได้ ระหว่างเรียน และมีทักษะในการประกอบอาชีพ แต่อาจไม่สอดคล้องกับวิชาชีพที่ขาดแคลน ในท้องถิ่น เนื่องจากปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การดำรงชีพและการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบัน ด้วยปัจจัยพื้นฐานที่ต้องกินใช้ ทำให้ทุกคนต้องหารายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายและดำรงชีวิตประจำวัน สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจึงเสริมกิจกรรมช่วยให้นักเรียน นักศึกษา สามารถประกอบอาชีพได้ก่อนจะสำเร็จการศึกษา เช่น กิจกรรมช่วยเหลือชานาในการขายข้าว ประดิษฐ์ของใช้หรือขนม นำไปขายตามชุมชน เป็นต้น

4. ด้านสังคม วัฒนธรรม สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมุ่งเน้นให้สังคมได้มีบุคลากรที่มีคุณภาพ ช่วยขับเคลื่อนพัฒนาประเทศชาติในเชิงบวก โดยการจัดกิจกรรมช่วยเหลือสังคม ชุมชน เช่น กิจกรรมกิจกรรมถวายอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กิจกรรมทอดกฐิน กิจกรรมตักบาตร กิจกรรมมวยไทย ลูกเสือคุณธรรม เป็นต้น เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา มีความเข้าใจและเสริมสร้างการคิดบวกเพื่อนำไปต่อยอดในการดำรงชีวิตประจำวัน

5. ด้านอาสาสมัคร สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจัดให้มีกิจกรรมฝึกนักเรียน นักศึกษา ให้มีจิตอาสา จากกิจกรรม การให้บริการวิชาการหรือวิชาชีพต่อชุมชน เพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีติดตัว ในการช่วยเหลือสังคม ชุมชน เพราะสังคมโดยรวม ทุกคนจะต้องมีพื้นฐานจิตใจที่ดี เช่น กิจกรรมทำความดีเพื่อพ่อ การจัดทำโบว์สีดำไว้อาลัยเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เป็นต้น

ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการศึกษาความเป็นไปได้ (ชมกร ธาราศรีสุทธิ, 2556) มาสังเคราะห์ ความรับผิดชอบต่อสังคม 4 ด้าน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบทางด้านเศรษฐกิจ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเปรียบเสมือน องค์กรธุรกิจในรูปแบบการบริการศึกษา มีหน้าที่ผลิตนักเรียน นักศึกษา ให้สอดคล้องตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของสภาวะเศรษฐกิจโลก ดังนั้น เพื่อสร้างแรงจูงใจโดยการกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา บุคคลทั่วไปที่ต้องการศึกษาต่อในสาย อาชีวศึกษา ประเภทบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ควรเป็นต้นแบบในการบ่มเพาะความคิดความรับผิดชอบต่อสังคมให้แก่ นักเรียน นักศึกษา เมื่อจบไปแล้วสามารถไปประกอบวิชาชีพด้วยความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ พร้อมมีจิตใจที่มีคุณธรรม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการต่อยอดการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2. ความรับผิดชอบทางด้านกฎหมายสังคม สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจะต้องดำเนินธุรกิจ ที่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยกฎระเบียบของสมาคมอาชีวศึกษาเอกชน และนโยบายของรัฐ เพื่อสามารถสะท้อนภาพความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งต่อให้แก่นักเรียน นักศึกษา บุคลากร ในสถาบันอาชีวศึกษา ให้มีความเข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบข้อกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

3. ความรับผิดชอบทางจรรยาบรรณ ซึ่งให้เห็นมาตรฐาน บรรทัดฐาน หรือความคาดหวัง ที่สะท้อนถึงความสนใจของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ดังนั้น การเห็นคุณค่าของจรรยาบรรณ ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจะกลายเป็นแรงผลักดันหรือพลังขับเคลื่อนในการสร้างสรรค์ ทางกฎหมาย หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น การไม่ทุจริตการสอบเข้าเรียนต่อ การไม่ส่งเสริมการยกพวก ตีกัน การไม่เรียกค่าธรรมเนียมการศึกษาเกินควร เป็นต้น

4. ความรับผิดชอบทางการใช้ดุลยพินิจ เป็นการกระทำที่สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ให้ความช่วยเหลือหรือบริจาคเพื่อเป็นการตอบสนองความคาดหวังของสังคมด้วยความเป็นพลเมือง ที่ดี หรืออาจรวมถึงกิจกรรมที่เป็นการกระทำที่สนับสนุนความผาสุกของมนุษย์หรือความสัมพันธ์ อันดีในทางเชิงธุรกิจระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนด้วยกัน โดยทั้งผู้บริหารและลูกจ้างมีส่วนร่วม โดยการเป็นอาสาสมัครเพื่อร่วมช่วยเหลือสังคมท้องถิ่นหรือปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชน สังคม ให้ดีขึ้น หรือสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนได้มีส่วนช่วยเหลือสังคมด้วยการบริจาคเงิน การช่วยเหลือ สนับสนุนงานทางด้านศิลปะ การศึกษาต่าง ๆ

ดังนั้น สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจะต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้ง 4 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อด้านเศรษฐกิจ ความรับผิดชอบต่อด้านกฎหมาย ความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณ และความรับผิดชอบต่อการใช้ดุลยพินิจ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจะมีความรับผิดชอบต่อสังคม เฉพาะด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่ได้กล่าวมา ในข้างต้น จึงจะทำให้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนได้มีส่วนช่วยเหลือสังคม และได้รับการยอมรับจาก กลุ่มคนในส่วนต่าง ๆ ของสังคมได้มากยิ่งขึ้น

การนำตัวชี้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชา บริหารธุรกิจไปใช้

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ตัวชี้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ จากขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและการเปรียบเทียบกลุ่มวิทยาลัย ค่าเฉลี่ย คะแนนรวมสูงและต่ำ ของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน คือ 1) ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านสังคม วัฒนธรรม และ 5) ด้านอาสาสมัคร โดยภาพรวม มีการบริหารจัดการเป็นไปในลักษณะสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกับผู้มีส่วนได้เสีย ในการผลิตนักเรียน นักศึกษาที่มีคุณค่า พัฒนาชุมชน สังคม ตามความจำเป็นของชุมชน

และสังคม ตลอดจนผลิตองค์ความรู้เพื่อตอบสนองให้สังคม แก้ปัญหาให้กับสังคมได้ ผลงานวิจัยที่ผลิตออกมาสามารถชี้นำสังคม ช่วยเหลือสังคม สร้างประโยชน์ เข้าไปร่วมแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้บุคลากรและอาจารย์ทำงานให้สังคม บริการวิชาการแก่สังคมไปพร้อมกับการเรียนรู้ คู่เคียงใจ ชุมชนนอกวิทยาลัย รักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มรายได้ สร้างความสุขให้กับคน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถสรุปแนวทางการนำไปใช้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ได้ 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 ด้านชุมชน

ตัวชี้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในมิติด้านชุมชน เป็นการให้ความสำคัญไปที่การให้การดูแลชุมชน การเป็นอาสาสมัคร หรืออยู่ร่วมกันกับชุมชนอย่างมีความสุข โดยสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเข้าไปมีบทบาทที่จะทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยเหลือเกื้อกูล กลุ่มคนด้อยโอกาส ให้มีโอกา สสร้างเสริมและแก้ไขข้อจุกอ่อนของชุมชน ในด้านการดำรงชีวิต ความต้องการพื้นฐานของชีวิต ส่งเสริมให้มีสุขภาพดี ส่งเสริมปัจจัยในการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ความเสมอภาคด้านเทคโนโลยี เพื่อให้ชุมชนมีความสุข และเป็นที่พักของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

มิติที่ 2 ด้านสังคม

ตัวชี้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในมิติด้านสังคม ให้ความสำคัญไปที่การสร้างคุณประโยชน์ให้กับสังคม มีการพัฒนาปรับปรุงให้สังคมในภาพรวมให้ดีขึ้น โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสังคม ในการสร้างคุณประโยชน์ให้กับสังคมนั้น จะต้องได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของสังคม ตรงตามความต้องการของสังคม ในระดับท้องถิ่น

มิติที่ 3 ด้านผู้ลงทุนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

เป็นการให้ความสำคัญไปที่การทำหน้าที่ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน โดยผู้ลงทุนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเปรียบเสมือนนักธุรกิจ ที่ต้องวางเป้าหมายให้ดีที่สุด คือ การจัด การเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงวัฒนธรรม ศิลปวัฒนธรรม โดยอยู่บนพื้นฐานของการสร้างการมีส่วนร่วมในทุกเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมภายในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเอง หรือการสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนนั้น ๆ รวมถึงการใช้ระบบเครือข่ายในการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จากแนวทางการนำไปใช้ตัวชี้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เป็นแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. ส่งเสริมให้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนนำกรอบแนวทางของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 5 ด้าน 17 ตัวบ่งชี้ย่อย ไปเป็นข้อมูลและเป็นฐานคิด สำหรับการวางแผนเชิงนโยบาย ในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาวิชาบริหารธุรกิจ เพื่อพัฒนาแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนแต่ละแห่งที่มีอัตลักษณ์ มีพันธกิจ มีลักษณะทางกายภาพ ตลอดจน มีปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน ผลจากการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบัน อาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ พบว่า ด้านอาสาสมัคร และด้านสังคม วัฒนธรรม สถาบันอาชีวศึกษาให้ความสำคัญเป็นอันดับมากที่สุด ควรสนับสนุนให้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ได้มีการนำแนวทางตัวบ่งชี้ไปใช้ในการยกระดับความสามารถ ด้านการพัฒนาคุณภาพ ยกระดับความน่าเชื่อถือ จนเกิดการเรียนรู้ทั่วทั้งองค์กร เกิดวัฒนธรรม องค์กรใหม่ นำมาซึ่งชุมชนและสังคมได้รับประโยชน์รอบด้าน เพื่อให้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เป็นที่พึงของสังคม โดยแท้จริง เพราะวิชาบริหารธุรกิจเกี่ยวกับ อุตสาหกรรม เป็นการขับเคลื่อนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ให้บุคคลที่จบวิชาบริหารธุรกิจ เมื่อเข้ามา ประกอบกิจการในสถานประกอบการหรือเป็นนักธุรกิจ เข้าใจการรับใช้สังคม ชุมชน มากกว่า การเห็นแก่เงินหรือประโยชน์ส่วนตัว

2. ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชา บริหารธุรกิจ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการยกระดับการพัฒนา คุณภาพของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน โดยปฏิบัติตามแนวทางและขั้นตอนที่เสนอแนะพอสังเขป ได้ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนประกาศจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนา ความรับผิดชอบต่อสังคม ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โดยคณะกรรมการ ประกอบไปด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พร้อมผู้บริหารสถาบันที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.2 นำผลการวิจัยตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ประกอบด้วย 5 ด้าน 17 ตัวบ่งชี้ย่อย ที่พัฒนาขึ้นนี้ มาเป็นกรอบแนวทาง ข้อมูลฐานคิด ในการกำหนดกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โดยความเห็นชอบและความเป็นไปได้ของคณะกรรมการ

2.3 คณะทำงานวางแผนปฏิบัติงานความรับผิดชอบต่อสังคมตามหมวดหมู่ องค์กรประกอบ ตลอดจนการกำหนดกระบวนการ วิธีการปฏิบัติ การติดตาม การประเมินผล โดยมีผู้รับผิดชอบ ขั้นตอน และระยะเวลา อย่างชัดเจน

2.4 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการในข้อ 2.3 ไปพร้อม ๆ กับการสื่อสารองค์กร ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ทำให้เกิดการรับรู้อย่างถูกต้อง เป็นระบบ และต่อเนื่อง

2.5 ในระหว่างการดำเนินการตามแผนจะเกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตามกระบวนการ โดยธรรมชาติ ทั้งการพัฒนาคคน พัฒนาระบบ พัฒนาศักยภาพในองค์กรรวม ของสถาบันเอง

2.6 ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานตามแนวทางการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ที่กำหนด โดยระบุปัญหา อุปสรรค เพื่อการเสนอแนะแนวทางแก้ไข

2.7 จัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภท วิชาการบริหารธุรกิจ เพื่อบันทึกข้อสรุป ตลอดจนผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ นำไปสู่การพัฒนา อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาและปรับปรุงตัวชี้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาการบริหารธุรกิจ ในอนาคต

จากการศึกษาและการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษา เอกชน ประเภทวิชาการบริหารธุรกิจ ของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน คือ 1) ด้านผู้มี ส่วนได้ส่วนเสีย 2) สิ่งแวดล้อม 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านสังคม วัฒนธรรม และ 5) ด้านอาสาสมัคร ในอนาคตข้างหน้าควรมีการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภท วิชาการบริหารธุรกิจ ในครั้งนี้ เป็นการศึกษากรอบแนวทาง ลักษณะและขอบข่ายตัวบ่งชี้ แต่ไม่ได้ กำหนดหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประกอบการพิจารณาหรือการประเมิน ตลอดจนระดับการประเมิน ในการนำไปปฏิบัติในแต่ละสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาการบริหารธุรกิจ จึงควรให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ดังกล่าว เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติของแต่ละสถาบัน อาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาการบริหารธุรกิจ ต่อไป อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนา ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

2. การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภท วิชาการบริหารธุรกิจ ในครั้งนี้ ศึกษาวิจัยเฉพาะประเภทวิชาการบริหารธุรกิจ จำนวน 220 วิทยาลัย ประกอบกัน เป็นการศึกษาจากฐานแนวคิด ทฤษฎี ที่มาจากองค์กรภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบัน อาชีวศึกษาเอกชน จึงทำให้ได้ข้อค้นพบแนวทางใหม่ ในลักษณะการประยุกต์ใช้ หรือบูรณาการ จากภาคธุรกิจนำไปใช้ในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนให้เกิดเป็นรูปธรรมมากขึ้น จึงควรศึกษา กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาอื่น ๆ เช่น ช่างอุตสาหกรรม เป็นต้น อันจะนำไปสู่ การยกระดับการพัฒนามาตรฐานของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ มีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 27 คน โดยผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์สร้างข้อสรุป ด้วยการกำหนดเป็นรหัส (Coding) การจัดหมวดหมู่ข้อมูล (Category) หรือการทำดัชนีข้อมูล (Indexing) เป็นการเลือกคำบางคำมาใช้เพื่อจัดหมวดหมู่ข้อมูล โดยดัชนีข้อมูลที่เลือกมาเป็นประโยค เป็นแนวคิด (Concept) แล้วนำมาจัดประเภทเป็นตารางบรรจุเนื้อหา การจัดประเภทการแสดงความคิดเห็นเพื่อประมวลข้อสรุปจากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์เนื้อหา ด้วยวิธีการจัดกระทำข้อมูล นำมาตีความเพื่อสร้างข้อสรุปเบื้องต้น ที่กล่าวในข้างต้น ด้วยการสังเกตค่าความถี่ของข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการตีความเนื้อหาของประโยคที่มีลักษณะความหมายใกล้เคียงกัน เพื่อให้เห็นภาพรวมของทัศนคติ ความคิดที่หลากหลาย จากแหล่งผู้ให้ข้อมูลที่แตกต่างกัน สรุปเป็นตารางแสดงผลได้ดังนี้

ตารางที่ 61 การวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

เนื้อหาแสดงความคิดเห็น	ค่าความถี่	ร้อยละ
1. ผลิตนักศึกษาตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และมีคุณภาพ	17	62.96
2. นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม	19	70.37
3. เผยแพร่นวัตกรรมสื่อประจักษ์ให้ชุมชนพร้อมแก้ปัญหา	9	33.33
4. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมองค์กรต่าง ๆ ให้มีการพัฒนาและการแข่งขันควบคู่กับภาคอุตสาหกรรม	11	40.74
5. เน้นกิจกรรมอาสาสมัคร	21	77.78
6. ให้ความร่วมมือกับภาครัฐ	3	11.11
7. ลดภาระครูผู้สอน และไม่เน้นกำไร	6	22.22
8. ยึดสถาบันครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และพระมหากษัตริย์	17	62.96

จากตารางที่ 61 การวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 8 ข้อความ ที่เป็นข้อความแตกต่างกันในด้านเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยทำการให้ค่าคะแนนความถี่ผู้ให้ข้อมูล ให้ข้อมูลที่มีข้อความหรือมีความหมายที่คล้ายคลึงกันเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จากนั้น นับจำนวนความถี่มาสรุป หมายถึง ข้อความใดที่มีความถี่ตั้งแต่ 13.5 คะแนนขึ้นไป คือ 50% ของผู้ให้ข้อมูล มีความคิดเห็นที่เป็นแนวทางเดียวกัน คล้ายคลึงกันในความหมายของข้อความ จำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อความ ผลการวิเคราะห์เนื้อหา จากข้อความถี่ตั้งแต่ 13.5 คะแนนขึ้นไป คือ 50% ของผู้ให้ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะเน้น CSR ด้านกิจกรรมอาสาสมัคร และส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับผลิตนักศึกษาให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และยึดมั่นสถาบันครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และพระมหากษัตริย์

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้ตัวบ่งชี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ จำนวน 464 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 แห่ง และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยแต่ละภาคได้สุ่มจากสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถาบันการศึกษา หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอน จำนวนตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล 660 คน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จากการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่า

ค่าเฉลี่ยในระดับดำเนินงานและระดับความคาดหวังของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ ให้ความสำคัญด้านอาสาสมัครมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Kotler and Lee (2005) กล่าวถึงกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับ CSR มี 4 รูปแบบ คือ การส่งเสริมประเด็นทางสังคม การบริจาคโดยตรง อาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน และข้อปฏิบัติทางธุรกิจเพื่อรับผิดชอบต่อ

ต่อประเด็นสังคม เช่นเดียวกับงานวิจัยของปาริณา ประยูคต์วงศ์ และเมท โอเซ็น (2552) ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนา CSR ในประเทศไทยและบทบาทอาสาสมัคร พบว่า กระแสการพัฒนา CSR และการพัฒนาอาสาสมัครในประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีต่อแนวทางการพัฒนาของโครงการพัฒนา แห่งสหประชาชาติ (UNDP) และแนวทางการส่งเสริมเรื่องอาสาสมัครของ โครงการอาสาสมัคร แห่งสหประชาชาติ (UNV) รองลงมาคือ ด้านสังคม วัฒนธรรม ระดับดำเนินงานอยู่ระดับมาก ระดับ ความจำเป็น มากที่สุด อาจเป็นเพราะในเชิงปฏิบัติ สังคมไทยเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรม ประเพณี พื้นบ้านที่หลากหลาย ทำให้การแสดงออกในแต่ละประเพณีสามารถทำได้ง่ายและสถาบัน อาชีวศึกษาเอกชนสามารถเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของสังคม วัฒนธรรมที่สืบสานมรดกประเพณีของ ชุมชน ซึ่งการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สถาบันอาชีวศึกษาต่อสังคม ชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัย ของชรัตน์ ชลมารค ตามคำนิยามของ Helegsen and Nasset (2000, p. 22 อ้างถึงใน ชรัตน์ ชลมารค, 2546, หน้า 72) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ขององค์กรที่เป็นภาพแห่งการรับรู้ในปัจจุบัน และการรับรู้ต่อภาพลักษณ์สามารถเปลี่ยนแปลงได้จากผลประ โยชน์ขององค์กรที่ได้จากการพัฒนา ภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร โดยที่ภาพลักษณ์องค์กรดีขึ้นจะส่งผลในการรับรู้ศักยภาพของ องค์กร

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับการดำเนินงาน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านอาสาสมัคร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบัน อาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยจำแนก กลุ่มวิทยาลัยที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงและค่าเฉลี่ยรวมต่ำ จากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก สรุปได้ ดังนี้

3.1 กลุ่มวิทยาลัยที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูง มีความคิดเห็นตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ทั้งแนวทางปฏิบัติมีความเหมาะสม ทั้ง 5 ด้าน และ 17 ตัวบ่งชี้ย่อย มีความเหมาะสมทุกด้านและทุกตัวบ่งชี้ย่อย ไม่มีปัญหาหรือ อุปสรรคในการดำเนินงาน พร้อมทั้งมุ่งเน้นให้ความสำคัญการเคารพรักในสถาบันพระมหากษัตริย์

3.2 กลุ่มวิทยาลัยที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำ มีความคิดเห็นตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ทั้งแนวทางปฏิบัติมีความเหมาะสม ทั้ง 5 ด้าน และ 17 ตัวบ่งชี้ย่อย มีความเหมาะสมเกือบทุกด้านและเกือบทุกตัวบ่งชี้ย่อย โดยเฉพาะ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตัวบ่งชี้ย่อยด้านผู้เกี่ยวข้องการดำเนินธุรกิจ พบว่า ทางวิทยาลัย

ไม่มีการสำรวจความต้องการคนตรงตามของชุมชน และสถานประกอบการ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ตั้งไม่ติดในเขตอุตสาหกรรม ห่างไกลจากตัวเมือง รวมถึงสารวิชาในหลักสูตรทางสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ของท้องถิ่น เพราะสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเป็นผู้กำหนดหลักสูตรได้เอง และมีการเผยแพร่ผลงานวิจัย บริการวิชาการ ไปสู่ชุมชนได้น้อย เนื่องจากขาดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการค้นคว้าวิจัย หรือเครื่องมือในการเผยแพร่ รวมถึงสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนส่งเสริมบุคลากรในสถาบันเข้าร่วมกิจกรรมในท้องถิ่น ชุมชนได้น้อย รวมถึงกลุ่มสมาคมวิชาชีพ ในส่วนด้านสิ่งแวดล้อม สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนให้ความสำคัญเป็นอันดับน้อยสุด

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยแยกอภิปรายผลเป็น 3 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประกอบด้วย ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านอาสาสมัคร ทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยรวม ระดับดำเนินงาน อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

1.1 ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย ผู้เกี่ยวข้องการดำเนินธุรกิจ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน และการให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย มีค่าเฉลี่ยรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.3662) ทั้งนี้เป็นเพราะสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนดำเนินนโยบายจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นให้การศึกษาประเภทอาชีวศึกษามีสัดส่วนสูงขึ้นจากเดิมร้อยละ 40 เป็นร้อยละ 60 ในปี พ.ศ. 2561 โดยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมเพิ่มสัดส่วนการจัดการศึกษาภาคเอกชนด้านปริมาณและคุณภาพให้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสนิท หฤหรธวาสิน และไพบุลย์ เกียรติโกมล (2551) การบริหารจัดการที่ส่งผลสำเร็จของการประกอบการนั้น ต้องตอบสนองปัจจัยทางจิตวิทยาในการสร้างทัศนคติเชิงบวก การรับรู้การจัดการศึกษา และก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเข้าศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เช่นเดียวกับผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การตลาดและภาพลักษณ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนของสมเกียรติ ขำสำราญ, อติศักดิ์ จันทระภาเลิศ, สิงห์ชัย บุญโยธิน และพีรวัฒน์ ชูเกียรติ (2553) และ Tai, Wang, and Huang (2007) พบว่า ภาพลักษณ์สถานศึกษา ได้แก่ คุณภาพการสอนของอาจารย์ คุณภาพของนักเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ด้านส่วนประสมทางการตลาดการศึกษา ได้แก่ ค่าเล่าเรียน หลักสูตรการศึกษา สถานที่ศึกษา และการส่งเสริมการตลาด (Kotler & Keller, 2009 อ้างถึงใน ปิยพร ไวทยกุล, 2550, หน้า 13-14)

1.2 ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การประกอบกิจการที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม และการดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.3131) ทั้งนี้เป็นเพราะสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีกฎหมายการศึกษา ซึ่งได้แก่ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 6 มาตรฐาน ให้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการกำกับดูแล ตรวจสอบ และประเมินผล โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 3 ที่เกี่ยวกับสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางในการดูแลผู้เรียนและกิจกรรม โดยจัดทำระบบการดูแลให้คำปรึกษาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมส่งเสริมด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ รวมทั้งด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของสายชล หมวกเหล็ก (2542, หน้า 199) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับที่ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีกลิ่น เสียง หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่เคียงข้าง เป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจ และสภาพบรรยากาศภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ รวมไปถึงห้องปฏิบัติการ บริเวณห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ต้องสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย พร้อมใช้งานด้านการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรม มีการจัดตกแต่งสถานที่ สวนหย่อม ที่นั่งเล่น ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่น จัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยในบริเวณวิทยาลัย และการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน เช่น กิจกรรมเข้าค่ายรับน้อง กิจกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อม จะช่วยสร้างบรรยากาศ และส่งผลต่อความรู้สึกและจิตใจของนักเรียน (Tai et al., 2007, p. 10 อ้างถึงใน สมเกียรติ ขำสำราญ และคณะ, 2553, หน้า 83)

1.3 ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์ การสร้างผลตอบแทนสูงสุด การดำเนินงานทางธุรกิจ และมุมมองทางเศรษฐศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.3356) เนื่องจากสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีลักษณะเป็นธุรกิจการศึกษา เป็นการลงทุนระยะยาวเพื่อการพัฒนาประเทศชาติ โดยหวังผลกำไรตอบแทน และสามารถพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของ Shih (2004, p. 124 อ้างถึงใน ธีรกิติ นวรัตน์ ณ อยุธยา, 2547, หน้า 44) กล่าวว่า สถาบันการศึกษามีคุณสมบัติคล้ายกับอุตสาหกรรมบริการ เพราะการบริการทางการศึกษานั้น มีความหลากหลายแบ่งแยกไม่ได้จากบุคคลที่ทำการส่งมอบบริการ มีความผันแปรเสื่อมสลายได้ และลูกค้าคือ นักเรียน นักศึกษา ที่มีส่วนร่วม

ในกระบวนการให้บริการ และความท้าทายของตลาดทางการศึกษา คือ การกำหนดตลาด สถาบันการศึกษา และคุณสมบัติที่แตกต่างจากการตลาดและบริการอื่น ๆ เพื่อปรับวิธีการตลาดของสถาบันการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีความคาดหวังต่อคุณภาพการศึกษาที่จะได้รับ

1.4 ด้านสังคม และวัฒนธรรม ประกอบด้วย การทำนุบำรุงสังคม การทำนุบำรุงวัฒนธรรม บูรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม และพิจารณาขอบเขตธุรกิจที่ส่งผลต่อสังคมและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.4976) ทั้งนี้เป็นเพราะสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีกฎหมายการศึกษา ซึ่งได้แก่ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 6 มาตรฐาน ให้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการกำกับดูแล ตรวจสอบ และประเมินผล โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 4 สถานศึกษาควรมีการบริการวิชาชีพสู่สังคม โดยต้องมีการบริการวิชาชีพที่เหมาะสมตรงความต้องการของชุมชน สังคม องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับนโยบายเชิงรุก พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานเทียบได้ในระดับสากลและปฏิบัติตามนโยบายที่วางไว้ เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ จูงใจให้สถานประกอบการภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาสถานศึกษา เพื่อนำมาใช้สร้างคนและองค์ความรู้ของการอาชีวศึกษาพร้อมรับกับอนาคต โดยตั้งเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา: สามัญ เปลี่ยนเป็น 50:50 ภายในปี พ.ศ. 2558 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558, หน้า 32)

1.5 ด้านอาสาสมัคร ประกอบด้วย การช่วยเหลืออย่างเต็มที่ และการกระทำความดีของคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยระดับรวมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.6657) สถาบันต่าง ๆ ในสังคมไม่ว่าจะเป็นบุคลากรและองค์กร ควรให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือสังคม เพราะจะกลายเป็นภาพลักษณ์ที่ทำให้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนดูโดดเด่น สร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างสถาบันกับสังคมให้เกิดขึ้นได้อย่างยาวนาน ดังคำกล่าวของ Kotler (2000, p. 8 อ้างถึงใน รติ ธนารักษ์, 2551, หน้า 98) ภาพลักษณ์ของสถาบันหรือองค์กรจะเป็นภาพสะท้อนถึงการบริหารและการดำเนินงานขององค์กร ทั้งในแง่ระบบบริหารจัดการบุคลากร (ผู้บริหารและพนักงาน) ความรับผิดชอบต่อสังคม และการทำประโยชน์แก่สาธารณะ ภาพลักษณ์ที่ดีของธุรกิจจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมของผู้บริโภค ซึ่งกว่าผู้บริโภคเป้าหมาย (Target consumer) จะผ่านการรับรู้ จนเกิดความรู้และความรู้สึกที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และองค์การธุรกิจ เช่นเดียวกับนัยนา สังขะเกตุ (2551) ศึกษาภาพลักษณ์ของโรงเรียนเทคนิคศรีวัฒนาบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีนานาชาติ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีการรับรู้ภาพลักษณ์ของโรงเรียนเทคนิคศรีวัฒนาบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีนานาชาติในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยที่สุดคือ ด้านบริการนักเรียน ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับการดำเนินงานและระดับความคาดหวัง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านอาสาสมัคร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องซึ่งกันและกัน ตามแนวคิด CSR ของการดำเนินธุรกิจ โดยภาพรวมควรให้ความใส่ใจต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการสร้างการเติบโตของธุรกิจ เพราะจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable development) เพิ่มกำไร สร้างภาพลักษณ์ สร้างชื่อเสียงให้องค์กร (พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, 2553)

3. ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โดยเปรียบเทียบกลุ่มวิทยาลัยที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงและค่าเฉลี่ยรวมต่ำ จากผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า

3.1 กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูง ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติกับสถาบันอาชีวศึกษาได้ทุก 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านสังคม วัฒนธรรม และ 5) ด้านอาสาสมัคร กล่าวคือ แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถาบันอาชีวศึกษา โดยภายใต้การบริหารจัดการเป็นไปในลักษณะสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการพัฒนาชุมชน สังคม ตลอดจนผลิตผลงานวิจัยหรือองค์ความรู้ใหม่ เพื่อตอบสนองให้กับชุมชนและสังคมในการแก้ปัญหา ชี้นำ สร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมได้ อีกทั้งเปิดโอกาสให้นักวิชาการและอาจารย์ทำงานและให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมไปพร้อมกับการจัดการเรียนรู้ มีการรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มรายได้ สร้างความสุขให้กับคนในชุมชนและสังคม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนทั้งสามารถช่วยพัฒนาประเทศในการแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เพราะสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเสาหลักที่สำคัญของสังคมไทยในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของในหลวงที่ช่วยให้ชาวไทยได้รอดพ้นจากความทุกข์เข็ญได้อย่างยั่งยืน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้าน CSR ของ Kotler and Lee (2005) ว่าเป็น

การมุ่งไปที่การสร้างให้องค์กรมีความ “ดี” ที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนของกิจการ การช่วยเหลือชุมชน สร้างสัมพันธภาพกับชุมชน ทำกิจกรรมชุมชน พัฒนาชุมชน รับผิดชอบต่อสังคม เช่นเดียวกับ สถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2551) ที่นิยาม CSR ว่าเป็นการดำเนินกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับ ใกล้และไกล ด้วยการให้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กรในอันที่จะ ทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข นอกจากนั้นยังได้ขยายความต่อไปอีกว่า CSR เป็นกิจกรรมที่รวมทั้งการคิด การพูด และการกระทำ ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ การบริหารจัดการ และการดำเนินงานขององค์กรที่ดำเนินการในพื้นที่ ของสังคม โดยที่สังคมใกล้ ซึ่งหมายถึง ลูกค้า คู่ค้า ครอบครัวยุติธรรม พนักงาน ชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่ ซึ่งรวมถึงสิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศน์ และสังคมไกล ซึ่งหมายถึง ผู้เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยอ้อม ได้แก่ คู่แข่งขันทางธุรกิจ ประชาชนทั่วไป เป็นต้น อีกทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การส่งเสริม ความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2558-2560) กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ ด้านยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างวัฒนธรรมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในสถาบันการศึกษา รวบรวมองค์ความรู้ ให้นำหนักกับการทำ CSR กับการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ยกระดับศักยภาพครู

3.2 กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำ ให้ความสำคัญกับ

ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สามารถนำไปใช้ ปฏิบัติได้บ้างด้าน และบางด้านที่เห็นว่าไม่เหมาะสมมี 3 ด้าน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

3.2.1 ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตัวบ่งชี้ย่อยผู้เกี่ยวข้องการดำเนินธุรกิจ, การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง และปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน เนื่องจากเห็นว่าผู้กำหนด นโยบายการบริหารงานของสถาบันอาชีวศึกษา คือ ผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอาชีวศึกษา เป็นผู้วางกรอบนโยบายลงมาให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติ และการขาดแคลนอุปกรณ์ อาคารสถานที่ อันเป็นผลมาจากปัญหาอื่น ๆ ทั้งด้านการเงิน ครู ฯลฯ ทำให้สถาบันอาชีวศึกษาไม่สามารถ จัดการศึกษาให้มีคุณภาพเท่าที่ควร รวมถึงสภาพการเงินของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งมีทั้ง ปัญหาด้านทุนทรัพย์ของสถาบันและการเก็บค่าเล่าเรียน ทั้งนี้สืบเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ สถาบัน อาชีวศึกษาเอกชนจึงขาดกำลังเงินที่จะไปส่งเสริมกิจการของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครู นักเรียน บุคลากรในสถาบันอาชีวศึกษา รวมถึงการเผยแพร่งานวิจัยให้แก่ชุมชนหรือสังคม ยังมีน้อย เนื่องจากขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และไม่ตรงตามสาขา อาจเป็นเพราะสถานที่ตั้ง ของสถาบันอาชีวศึกษามีพื้นที่ห่างไกลอุตสาหกรรมหรือชุมชน เนื่องจากต้องมีเนื้อที่ตามกำหนดไว้

ในกฎหมาย เช่น ระดับอาชีวศึกษาสาขาอุตสาหกรรมต้องไม่น้อยกว่า 2 ไร่ และสาขาบริหารธุรกิจอื่น ๆ ต้องมีไม่น้อยกว่า 1.5 ไร่ นอกจากนี้ สถานศึกษาจะต้องมีอาคารเรียน อาคารฝึกงาน จำนวนและขนาดของห้องเรียน ห้องประกอบ และอุปกรณ์การสอนตามที่กำหนดด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2544)

3.2.2 ด้านสิ่งแวดล้อม ตัวบ่งชี้ย่อยการดำเนินธุรกิจไม่กระทบสิ่งแวดล้อมสืบเนื่องจากสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ ไม่เน้นด้านสิ่งแวดล้อมหรือสภาพแวดล้อมเนื่องจากการแข่งขันที่สูงของสถาบันอาชีวศึกษาจำเป็นต้องแข่งขันกันเอง พร้อมทั้งหากลยุทธ์เพื่อให้นักเรียนเข้าศึกษาต่อในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อความอยู่รอดของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สอดคล้องกับงานวิจัยของคลฤดี สุวรรณศิริ (2550, บทคัดย่อ) การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาระหว่างสถาบันศึกษาของรัฐกับเอกชน ปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเอกชน เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือการสอบเข้าง่าย ความพร้อมด้านอุปกรณ์การศึกษา ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ชื่อเสียงของสถาบัน การนำความรู้ไปใช้ การประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา อาคารสถานที่ และชื่อเสียงของอาจารย์ผู้สอน และ Anderson et al. (2010) พบว่า ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อ คือ เพื่อที่จะมีงานที่ดีขึ้น เพื่อสร้างรายได้ที่สูงขึ้น เพื่อที่จะได้รับการอบรมด้านงานเฉพาะทาง

3.2.3 ด้านเศรษฐกิจ ตัวบ่งชี้ย่อยการกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ ไม่ได้ให้ความสำคัญกับวิชาชีพที่ขาดแคลนในท้องถิ่น เพราะสภาพสังคม เศรษฐกิจ ที่มีการเปลี่ยนแปลงผันผวน สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจำเป็นต้องปรับตัวตามสภาวะการณ์ รวมถึงผู้เข้าศึกษาต่อสาขาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์ บุตรเนียน, จุไร โชคประสิทธิ์ และอรสา จรูญธรรม (2554, หน้า 49) ที่ศึกษาปัจจัยในการเลือกเข้าศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ปัจจัยในการเลือกเข้าศึกษาประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน เป็นเพราะว่านักเรียนให้ความสนใจในวิชาชีพ นำวิชาชีพไปประกอบอาชีพได้ รวมถึงการประกอบธุรกิจของครอบครัวมีส่วนในการผลักดันให้บุตรศึกษาต่อในสาขานั้น ๆ

สรุปผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

จากผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ พบว่า ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ประกอบด้วย 5 ด้าน 17 ตัวบ่งชี้ โดยใช้ค่าเฉลี่ยรวมทั้งระดับดำเนินงาน

และระดับความคาดหวัง จากตารางที่ 33-34 ประโยชน์ที่ค้นพบต่อการพัฒนาตัวบ่งชี้
ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

1. ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ค่าเฉลี่ยระดับดำเนินงาน 4.3662 และค่าเฉลี่ยระดับ
ความคาดหวัง 4.4724 อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ผู้เกี่ยวข้องการดำเนินธุรกิจ
2) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง 3) ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน และ 4) การให้
ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
(2551) การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน
ให้เป็นอย่างดีมีคุณภาพ ทางสถานศึกษาจะต้องดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้มีบรรยากาศ
ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีสื่อสนับสนุนและเทคโนโลยีที่เหมาะสม มีทรัพยากรเพียงพอต่อ
ความต้องการ ตลอดจนจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ประกอบกับการศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์
การบริหารจัดการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจของสุเมธ กาญจนพันธ์ (2551) พบว่า
แนวโน้มในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในอนาคต องค์กรธุรกิจจะให้ความสำคัญ
ในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น โดยจะมีการจัดการที่เป็นเชิงกลยุทธ์มากขึ้น มีการจัดตั้งหน่วยงาน
ที่รับผิดชอบการดำเนินงานด้านนี้โดยเฉพาะ มีการมุ่งเน้นการเข้ามามีส่วนร่วมของพนักงาน ลูกค้า
มากขึ้น และมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

2. ด้านสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยระดับดำเนินงาน 4.3131 และค่าเฉลี่ยระดับความคาดหวัง
4.4209 อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 2) การประกอบ
กิจการที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม และ 3) การดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ
งานวิจัยของ Zuker (2004, p. 196 อ้างถึงใน สมเกียรติ ขำสำราญ และคณะ, 2553, หน้า 112) พบว่า
สถานที่ตั้งของวิทยาลัย การเดินทางมีความสะดวกสบาย ทำเลที่ตั้งของสถาบันการศึกษาหาง่าย
และใกล้ความเจริญ อาคารแข็งแรง สวยงาม ทันสมัย มีเอกลักษณ์จะเกิดการจดจำได้ง่าย เช่น
งานวิจัยของสุขุม เกลยทรัพย์ (2550, หน้า 102-103) ในเรื่องภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิตในสายตาประชาชน: กรณีศึกษาชุมชนสวนอ้อย โดยใช้วิธีการวิจัยแบบวิธีผสม
ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ที่โดดเด่นในเรื่องอาคารสถานที่ การเรียนการสอน และคุณภาพ
ทางการศึกษา และงานวิจัยของ Tai et al. (2007, p. 10 อ้างถึงใน สมเกียรติ ขำสำราญ และคณะ,
2553, หน้า 83) พบว่า สภาพบรรยากาศภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญ
ในการสร้างภาพลักษณ์ รวมไปถึงห้องปฏิบัติการ บริเวณห้องเรียน ห้องสมุด ต้องสะอาดและ
เป็นระเบียบเรียบร้อย พร้อมใช้งานด้านการเรียนการสอน มีการจัดตกแต่งสถานที่สวนหย่อม
ที่นั่งเล่น ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่น จัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยในบริเวณวิทยาลัย รวมถึง
งานวิจัยของ National University of Singapore (NUS) (ASEAN University Network [AUN], 2011)

มหาวิทยาลัยในประเทศสิงคโปร์ที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่โดดเด่นทางด้านการศึกษาให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร ตัวอย่าง โครงการ NUS คือ การพยายามจัดทำระบบริโซเคล็กซ์ของเสียในมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพ ลดระดับการปนเปื้อนในถังขยะ เป็นต้น

3. ด้านเศรษฐกิจ ค่าเฉลี่ยระดับดำเนินงาน 4.3356 และค่าเฉลี่ยระดับความคาดหวัง 4.4118 อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์ 2) การสร้างผลตอบแทนสูงสุด 3) การดำเนินงานทางธุรกิจ และ 4) มุมมองทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับคณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) การดำเนินธุรกิจภายใต้หลักจริยธรรมและการกำกับกิจการที่ดี ควบคู่การใส่ใจดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาธุรกิจที่ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553) และ Carroll (1991) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมในการปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมนั้น จะต้องมี ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านเศรษฐศาสตร์ (Economic responsibilities) เป็นความรับผิดชอบต่อสังคมในลักษณะที่ธุรกิจผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ และการบริการ ในราคาที่ยุติธรรมตามคุณค่าที่แท้จริงของสินค้าและบริการ โดยธุรกิจยังคงมีผลกำไรส่วนหนึ่งที่สามารถนำไปดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและเสริมสร้างเศรษฐกิจแก่ชุมชนและสังคมโดยรวมได้

4. ด้านสังคม วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยระดับดำเนินงาน 4.4976 และค่าเฉลี่ยระดับความคาดหวัง 4.5645 อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ตามลำดับ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การทำนุบำรุงสังคม 2) การทำนุบำรุงวัฒนธรรม และ 3) บูรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม สอดคล้องกับแนวคิดด้าน CSR ของ Kotler and Lee (2005) ว่าเป็นการมุ่งไปที่การสร้างให้องค์กรมีความ “ดี” ที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนของกิจการ การช่วยเหลือชุมชน สร้างสัมพันธภาพกับชุมชน ทำกิจการชุมชน พัฒนาชุมชน รับผิดชอบต่อสังคม เช่นเดียวกับสถาบันไทยพัฒน์ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2551) ที่นิยาม CSR ว่าเป็นการดำเนินกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้และระดับไกล ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรภายนอกองค์กรในอันที่จะทำให้ผู้มีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข รวมถึงการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจกับการพัฒนาชุมชน โดยพระประมวล บุตรดี (2552) พบว่า บจก. ปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) มีรูปแบบการดำเนินกิจกรรม CSR 2 รูปแบบ คือ 1) การพัฒนาแบบสงเคราะห์ หรือเรียกว่า “ชุมชนสัมพันธ์” เป็นการดำเนินงานด้านการให้ความช่วยเหลือชุมชน โดยการบริจาคเงินหรือสนับสนุนอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ชุมชน 2) การพัฒนาแบบสร้างสรรค์ปัญญา

กล่าวคือ เป็นรูปแบบการดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง นำไปสู่ความสามารถที่ช่วยเหลือตนเอง ได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

5. ด้านอาสาสมัคร ค่าเฉลี่ยระดับดำเนินงาน 4.6657 และค่าเฉลี่ยระดับความคาดหวัง 4.6842 อยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การช่วยเหลืออย่างเต็มใจ และ 2) การกระทำบนคุณค่าของคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Kotler and Lee (2005) กล่าวถึงกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับ CSR มี 4 รูปแบบ คือ การส่งเสริมประเด็นทางสังคม การบริจาคโดยตรง อาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน และข้อปฏิบัติทางธุรกิจเพื่อรับผิดชอบต่อประเด็นสังคม เช่นเดียวกับงานวิจัยของปาริณา ประยูคต์วงศ์ และเมฆา โอเซ็น (2552) ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนา CSR ในประเทศไทยและบทบาทอาสาสมัคร พบว่า กระแสการพัฒนา CSR และการพัฒนาอาสาสมัครในประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีต่อแนวทางการพัฒนาของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และแนวทางการส่งเสริมเรื่องอาสาสมัครของโครงการอาสาสมัครแห่งสหประชาชาติ (UNV)

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อค้นพบจากการศึกษาการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ดังนี้

จุดแข็ง พบว่า สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ ให้ความสำคัญในด้านอาสาสมัคร และด้านสังคม วัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในระดับดำเนินงาน และระดับความคาดหวัง แสดงให้เห็นว่า สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีความตระหนักและให้ความสำคัญด้านอาสาสมัครในการสร้างจิตสำนึกให้กับครู บุคลากรในสถาบันอาชีวศึกษานักเรียน นักศึกษา ในการเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม โดยพบว่าบางวิทยาลัยกำหนดเป็นพันธกิจของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ทั้งนี้ วิทยาลัยมีความตระหนักดีว่าการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับอาสาสมัครจะเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ยั่งยืนของการเป็นอาสาสมัคร ผ่านกิจกรรมของสถาบันอาชีวศึกษา

จุดอ่อน พบว่า สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สาขาบริหารธุรกิจ ให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ อยู่ในลำดับหลังสุด ทั้งในด้านระดับการดำเนินงานและระดับความคาดหวัง เนื่องจากสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนถือว่าเป็นธุรกิจที่เน้นการให้บริการเช่นเดียวกับกับธุรกิจประเภทอื่น ๆ เพราะการศึกษาถือว่าเป็นการบริการทางวิชาการ มีผลทั้งทางตรงและ

ทางอ้อมต่อนักเรียน นักศึกษาโดยรวม ทางสถาบันอาชีวศึกษาจึงเน้นให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษา ซึ่งไม่ได้มุ่งเน้นด้านสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน เนื่องจากจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนมาก ซึ่งสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนควรนำจุดอ่อนนี้ไปปรับปรุง เพราะสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพทางการศึกษาต้องสามารถให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน นักศึกษา เพื่อให้ความพึงพอใจ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายขอบเขตการศึกษาเปรียบเทียบถึงความแตกต่างในกลุ่มอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ ซึ่งสามารถนำผลการศึกษามาปรับใช้เป็นแนวทางเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษา

2.2 ควรเปรียบเทียบระหว่างการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกับสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐมีความเหมือนหรือแตกต่างกันในประเด็นด้านใดบ้าง เพื่อนำมาวิเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาแก้ไขให้สอดคล้องกับบริบทและการบริหารจัดการในแต่ละสถาบันอาชีวศึกษา

2.3 ควรนำขนาดของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเข้ามาพิจารณาการใช้ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้ง 5 ด้าน มีอุปสรรคและปัญหา และมีความสอดคล้องกับการนำไปใช้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กชพรรณ คมสัต์ชัยธรรม, กรณ์ภัตสร อุปการดี, ชนิกันต์ ภูมินา และพิทักษ์ ศิริวงษ์. (2557). การให้ความหมาย รูปแบบ และกลยุทธ์ การดำเนินกิจกรรมด้วยความรับผิดชอบ ต่อสังคม ของบริษัท ทีโอเอ เฟ้นท์ (ประเทศไทย) จำกัด. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 7(1), 684-697.
- กฤษณ์ บุตรเนียน, จุไร โชคประสิทธิ์ และอรสา จรูญธรรม. (2554). ปัจจัยในการเลือกเข้าศึกษา ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดปราจีนบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 5(2), 44-52.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2558). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.
- กุลชลี เจริญกุล. (2536). *การพัฒนาแบบวัดภาคปฏิบัติวิชาอาชีพคหกรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขนิษฐา วิทเขต. (2530). *การศึกษาเปรียบเทียบการกำหนดคะแนนจุดตัดแบบทดสอบอิงเกณฑ์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เซต ระบบจำนวนจริง และตรรกศาสตร์ ตามทฤษฎีกับสภาพเป็นจริงของครู*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะกรรมการกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนามาตรฐานการเรียนการสอนและการวิจัย ด้านบริหารธุรกิจแห่งประเทศไทย. (2555). *แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ*. กรุงเทพฯ: เมจิกเพรส.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). *การวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน. (2551). *เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ไอคอนพริ้นติ้ง.
- คณิต ไช่มุกด์. (2533). *การพัฒนาเกณฑ์ในการเลือกข้อสอบที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้สอบ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

- คอตเลอร์, ฟิลิป และลี, แนนซี. (2551). *บรรษัทภิบาล (ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร): ทำการกุศลเพื่อภาพลักษณ์องค์กรและตอบสนองประเด็นสังคม* (รมณียัตถ์ แก้วกิริยา, ม.ร.ว., แปล). กรุงเทพฯ: ยูนิเวอร์แซล พับลิชิ่ง.
- เจ็จันท์ มณีรัตน์. (2527). *การศึกษาวิธีการประมาณค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์วิชาคณิตศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฉัตรนภา พรหมมา. (2528). *การพัฒนาเกณฑ์เพื่อการประเมิน. วารสารการศึกษาแห่งชาติ, 1* (ตุลาคม-พฤศจิกายน), 16.
- ชลรัตน์ ชลมารค. (2546). *ภาพลักษณ์โรงเรียนเอกชนในจังหวัดชลบุรี ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต โปธินคร. (2528). *การเปรียบเทียบผลของการกำหนดจุดตัดแบบทดสอบอิงเกณฑ์ชนิดเลือกตอบโดยวิธีของเบอร์ก วิธีประยุกต์ราชค์โมเดล และวิธีกำหนดเกณฑ์ผ่านระดับต่ำสุด*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เชษฐา เทียมเพชร. (2533). *การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเทคโนโลยีการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คนัย เทียนพุด. (2525). *การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดดำเนินโครงการประชุมปฏิบัติการ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คลฤดี สุวรรณศิริ. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ทั่วประเทศ*. *วารสารพัฒนาสังคม, 9*(1), 157-174.
- ดวงพร ชินสมบูรณ์. (2521). *การสร้างเกณฑ์ประเมินโรงเรียนอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิศกุล เกษมสวัสดิ์. (2551). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ทนาย สิงห์พันธ์. (2534). *การพัฒนาแบบวัดภาคปฏิบัติในวิชาฟิสิกส์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทียนพร รังษีอนุวัตรกูร. (2532). *การพัฒนาแบบสอบภาคปฏิบัติหมวดวิชาคหกรรมศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชมกร ชาราศรีสุทธิ. (2556). *การศึกษาความเป็นไปได้และการประเมินโครงการ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธีรกิติ นวรัตน์ ณ อุษยา. (2547). *การตลาดสำหรับการบริการ: แนวคิดและกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสม์: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพร ชันชนาภา และसानิต ด่านสมสถิต. (2547). *จริยธรรมและสภาวะแวดล้อมทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: ท้อป.
- นัยนา สังขะเกตุ. (2551). *ภาพลักษณ์ของโรงเรียนศรีวัฒนาบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีนานาชาติ ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- นิสากร โลกสุทธิ. (2551). *กลยุทธ์การใช้กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) เพื่อการสร้างภาพลักษณ์ของบริษัท สิ่งทอ คอร์เปอเรชั่น จำกัด*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2551). *การจัดการสำนักงาน Office management* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กเพรส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). *วิธีวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- ปรีญา วุฒิอาภรณ์. (2527). *การพัฒนาเกณฑ์การประเมินโรงเรียนประถมศึกษาสำหรับสภาพท้องถิ่น ในเขตการศึกษาแปด*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา เกาทอง. (2530). *การวัดและประเมินผลทางศิลปกรรม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

- ปารีณา ประยุกต์วงศ์ และแมท โอเซ็น. (2552). *บทสรุปผู้บริหาร รายงานวิจัยเรื่อง การพัฒนา CSR ในประเทศไทยและบทบาทอาสาสมัคร (ฉบับแปล)*. กรุงเทพฯ: เครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐกิจและภาคประชาสังคม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน-เดอะเนทเวิร์ค (ประเทศไทย).
- ปิยพร ไวทยกุล. (2550). *กลยุทธ์การตลาดของ โรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พระประมวล บุตรดี. (2552). *การดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจกับการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาฝ่ายชลอน้ำ ชุมชนสาสบก จังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัสวี จริตธรรม. (2538). *การพัฒนาเกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2547). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้: ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พิพัฒน์ นนทนาธรณ์. (2553). *การจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร: การสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขัน อย่างยั่งยืน*. นนทบุรี: ชิงค์ บีคอนด์ บัคส์.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. (2557). *Shared value opportunities in Thailand*. ใน *การสัมมนา Shared value opportunities in Thailand*. (หน้า3-5). ม.ป.ท.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. (2557, 5 ตุลาคม). *ผู้อำนวยการสถาบันไทยพัฒน์ มุลินีบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย*. สัมภาษณ์.
- พิมพ์พร ศะริจันทร์. (2545). *งานวิจัยทวิภาคี เรื่อง ความพึงพอใจของครูฝึกประจำสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7*. เชียงใหม่: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ.
- พิรภาว บุญเพลิง. (2550). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมความสำเร็จในการดำเนินงานของ โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ชรี ฐปะวิเชตร์. (2550). *การพัฒนาศักยภาพกำลังคนในสถาบันอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ: รายงานการวิจัย*. เชียงใหม่: ศูนย์วิจัยเพื่อการศึกษาและแรงงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. (2549). ธุรกิจ กับความรับผิดชอบต่อสังคม และ “เศรษฐกิจพอเพียง”.
วารสารธุรกิจกับสังคม, 9(กรกฎาคม 2549), (บทนำ).
- ภาวิณีย์ มาตแมน. (2557). กลยุทธ์การตลาดเพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน
ในประเทศไทย. คุษฎีนิพนธ์บริหารธุรกิจคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการตลาด,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสยาม.
- ยุทธ ไถยวรรณ์. (2556). การวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างด้วย Amos. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รดี ธนารักษ์. (2551). ยุทธศาสตร์การสร้างภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏภายหลังก้าวสู่
การเปลี่ยนแปลง. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 4(7), 53-73.
- รังสรรค์ มณีเล็ก. (2527). การเปรียบเทียบความเที่ยงของแบบสอบถามเชิงทัศนคติโดยใช้วิธีกำหนดจุดตัด
ที่ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (พิมพ์ครั้งที่ 6).
กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์
- ลัดดา เรืองมโนธรรม. (2529). การสร้างเกณฑ์ให้คะแนนทักษะวิชาชีพชั้นสูงสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพลศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2552). ความหมายของ CSR. เข้าถึงได้จาก [https://th.wikipedia.org/wiki/](https://th.wikipedia.org/wiki/ศิริชัย_กาญจนวาสี)
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2537). ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ ตันย้ง. (2531). เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สถาบันคลังสมองของชาติ. (2554). *เอกสารการสัมมนาทางวิชาการ 2553-2554 “มหาวิทยาลัยไทยบนเวทีโลก” (Seminar series: “Thai universities on the world stag”) ครั้งที่ 4-5.* เข้าถึงได้จาก <http://www.knit.or.th/web/wp-content/uploads/2017/01/yearbook2554.pdf>
- สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. (2536). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2551). *ซีเอสอาร์สำคัญอย่างไร*. เข้าถึงได้จาก <http://faq.thaicrs.com/2005/11/blog-post.html>
- สถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). *ไอซีทีเปิดโครงการ CSR Campus ปี 3 “สื่อสาร เรียนรู้ สู่ชุมชน”*. เข้าถึงได้จาก http://www.thaicrs.com/2010/06/csr-campus-3_27.html
- สถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2555). *ซีเอสอาร์คืออะไร*. เข้าถึงได้จาก http://www.thaicrs.com/2006/03/blog-post_20.html
- สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม. (2555). *CSR award 2011 showcase: บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.csri.or.th/directory/csr-showcase/1894>
- สนิท หุทธิรชวาสิน และไพบุลย์ เกียรติโกมล. (2551). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ โรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร*. ใน *การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 46*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมาคมสถาบันการศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. (2558). *ประวัติความเป็นมา*. เข้าถึงได้จาก <http://www.apheit.org/apheit-/2012-06-23-09-30-55>
- สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. (2551). *เศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ไอคอนพริ้นติ้ง.
- สมเกียรติ ขำสำราญ, อติศักดิ์ จันทร์ประภาเลิศ, สิงห์ชัย บุญยโยธิน และพีรวัฒน์ ชูเกียรติ. (2553). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การตลาดและภาพลักษณ์ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาพาณิชยกรรม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในจังหวัดชลบุรี*. *วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์*, 5(2), 99-111.

สมใจ สิทธิชัย. (2535). *การพัฒนาเกณฑ์การประเมินภาคปฏิบัติวิชาศิลปศึกษา* หน่วยการเขียนภาพ ระบายสี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศิลปศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมชอบ ไชยเวช. (2527). *แนวทางการจัดอาชีวศึกษา/เทคนิคศึกษา เพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน โดยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลและเอกชน*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2524). *การประเมิน โครงการประชุม: หลักการและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

สมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2558). *รายชื่อวิทยาลัยอาชีวศึกษา เอกชนพร้อมที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ทั่วประเทศ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.samakomarcheewa.or.th/>

สายชล หมวกเหล็ก. (2542). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งลูกหลานเข้าเรียน ในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สายทิพย์ โสรรัตน์. (2551). *หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกประเด็นทางสังคมเพื่อการดำเนินกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสำหรับผู้ประกอบการ, บัณฑิตวิทยาลัยการจัดการและนวัตกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

สาธิตา เมธนาวิน. (2537). *ประมาณค่าความเที่ยงของแบบสอบอิงเกณฑ์ ตามวิธีของ Huynh วิธีของ Brennan and Kane และวิธีของ Raju เมื่อกำหนดคะแนนจุดตัดต่างกัน*. กรุงเทพฯ: ไลดาวัลย์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. (2549). *เอกสารประกอบการอบรมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ระหว่างวันที่ 18-19 สิงหาคม พ.ศ. 2549*. จันทบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2532). *นิเทศภายในเชิงปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *คู่มือประเมินผลภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ วีทีซี คอมมิวนิเคชั่น.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2523). *รายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง คำนีเพื่อกำหนดนโยบายและเกณฑ์ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *สรุปการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2, 3 และ 4*. ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2544). *แนวปฏิบัติของพ่อแม่ผู้ปกครองในสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2551). *พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551*. เข้าถึงได้จาก <http://www.vec.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). *ภารกิจและนโยบาย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.vec.go.th/Default.aspx?tabid=87>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). *ศช. มอบนโยบายขับเคลื่อนอาชีวศึกษา ปรับเป้าอาชีววะ:สามัญ เป็น 50:50*. เข้าถึงได้จาก <http://www.vec.go.th/ข่าว/รายละเอียดข่าว/tabid/103/ArticleId/1568/-50-50.aspx>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). *การศึกษาเพื่อพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของข้าราชการ*. นนทบุรี: สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล.
- สำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2553). *การพัฒนาตลาดหลักทรัพย์เพื่อความยั่งยืน*. เข้าถึงได้จาก https://www.set.or.th/th/about/sse/value_p1.html
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). *ชุดเครื่องมือการเรียนรู้ เรื่อง การบริหารการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *รายงานประจำปี 2557 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กับพันธกิจพัฒนาการศึกษาชาติ*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2556). *สำรวจความต้องการแรงงาน และขาดแคลนแรงงานของสถานประกอบการ ปี 2556*. เข้าถึงได้จาก <http://service.nso.go.th/nso/web/survey/surbus4-6-5.html>

- สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final report) โครงการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติทางสังคมรายไตรมาส เรื่อง ภารกิจร่วมของเอกชนในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม: CSR และ Social enterprises. เข้าถึงได้จาก http://social.nesdb.go.th/social/Portals/0/Documents/CSR_31.pdf
- สุภูมิ เฉลยทรัพย์. (2550). ภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในสายตาประชาชน: กรณีศึกษาชุมชนสวนอ้อย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2539). ตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานที่เหมาะสมสำหรับการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโครงการและแผนงาน. *ข่าวสารวิจัยการศึกษา*, 19(16), 29-36
- สุโชติ สันตติวงศ์ไชย. (2526). การสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการควอดรติก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุภาณี เตชะดำรงสิน. (2521). การสร้างเกณฑ์ประเมินโรงเรียนอาชีวศึกษา แผนกพาณิชย์การ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเมธ กาญจนพันธุ์. (2551). กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุัจฉา เล็กสมบูรณ์. (2532). การสร้างเกณฑ์ประเมินงานวัดผลการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี ชัดแฉ่ม. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน. *วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา*, 2(1), 15-42
- แสงสิน แพทย์ประพาพ. (2532). การพัฒนาเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณสำหรับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หฤทัย มินะพันธ์. (2550). หลักการวิเคราะห์โครงการ: ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี สุทธิพันธ์. (2526). การระบายสีน้ำ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กระดาศสา.
- อำนาจ ชีระวนิช. (2547). การจัดการ (Modern management). กรุงเทพฯ: ซี.วี.แอล.การพิมพ์

- อุทุมพร จามรมาน. (2537). *การวิจัยของครู*. กรุงเทพฯ: ฟีนีქซ์บุ๊ก.
- อุทุมพร จามรมาน. (2542). *การประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: ฟีนีქซ์บุ๊ก.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). *การวัดและประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ฟีนีქซ์บุ๊ก.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2527). *หลักบริหารการศึกษาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: อนงค์ศิลป์การพิมพ์.
- เอนก ศิลปนิลมาลย์. (2530). *การพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษา ในระดับประถมศึกษา*. ศูนย์นิพนธ์การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Creative economy: The super economic driver. (2552, เมษายน). *Brand Age Essential*, 22.
- Rightwary manager. (2557). *การรับผิดชอบต่อของธุรกิจต่อสังคม (Corporate social responsibility-CSR)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.rightwary.co.th/files/socialers.doc>
- Anderson, C. A., Shibuya, A., Ihori, N., Swing, E. L., Bushman, B. J., Sakamoto, A., Rothstein, H. R., & Saleem, M. (2010). Violent video game effects on aggression, empathy, and prosocial behavior in Eastern and Western countries: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 136(2), 151-173.
- Arbuckle, J. L. (1997). *AMOS users' guide: Version 3.6*. Chicago: Small Waters Corporation.
- ASEAN University Network [AUN]. (2011). *University social responsibility and sustainability*. Retrieved from <http://www.aunsec.org/pdf/aunwebsite/usrsppocketbook.pdf>
- Ashworth, A., & Harvey, R. C. (1994). *Assessing quality in further and higher education*. London: Jessica Kingsley.
- Berk, R. A. (1986). A consumer's guide to setting performance standards on criterion-references tests. *Review of Educational Research*, 56, 137-172.
- Bollen, K. A., & Long, J. S. (1993). Introduction. In K. A. Bollen, & J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 1-9). Newbury Park, CA: Sage.
- Bolton, S. C., Kim, R. C., & O'Gorman, K. D. (2011). Corporate social responsibility as a dynamic internal organizational process: A case study. *Journal of Business Ethics*, 101(1), 61-74.
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In K. A. Bollen, & J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136-162). Beverly Hills, CA: Sage.

- Brustein, L., Oakes, J., & Guiton, G. (1992). Education indicators. In M. C. Alkin (Ed),
Encyclopedia of educational research (5th ed., pp. 409-418). New York: Mac Millan.
- Carroll, A. B. (1991). The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral
management of organizational stakeholders. *Business Horizons*, 34(4), 39-48.
- Cizek, G. J. (1993). Reconsidering standards and criteria. *Journal of Educational Measurement*,
30(2), 93-106.
- Cowman, S. (1996). Student evaluation: A performance indicator of quality in nurse education.
Journal of Advanced Nursing, 24(3), 625-632.
- Davis, B. (1997). Transformational leadership and organization learning: Leader actions that
stimulate individual and group learning. *Dissertations Abstracts International*, 58(3),
692.
- Glass, G. V. (1978). Standards and criteria. *Journal of Educational Measurement*, 15, 237-266.
- Good, C. V. (1959). *Dictionary of Education* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis*
(7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Hinkle, D. E., William, W., & Stephen, G. J. (1998). *Applied statistics for the behavior Sciences*
(4th ed.). New York: Houghton Mifflin.
- Hoyle, R. H. (1995). The structural equation modeling approach: Basic concepts and fundamental
issues. In R. H. Hoyle (Ed.), *Structural equation modeling: Concepts, issues, and
applications* . (pp. 1-15). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Johnstone, J. N. (1981). *Indicators of education systems*. London: Kogan Page; Paris: UNESCO.
- Kiran, R., & Sharma, A. (2011). Corporate social responsibility: A corporate strategy for new
business opportunities. *Journal of International Business Ethics*, 4(1), 10-17.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed.). New York:
The Guildford Press.
- Kotler, P., & Lee, N. (2005). *Corporate social responsibility: Doing the most good for your
company and your cause*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

- Meskauskas, J. A. (1976). Evaluation models for criterion-referenced testing: Views regarding mastery and standard-setting. *Review of Educational Research*, 46, 133-158.
- Padgett, R. C., & Galan, J. I. (2010). The effect of R & D intensity on corporate social responsibility. *Journal of Business Ethics*, 93(3), 407-418.
- Rodrigo, J., & Cervantes, M. (2010). *CSR reports and communication channels from the stakeholder point of view. Do the reports have an effect on consumers?*. Master's thesis, International Business Communication, School of Economics, Aalto University. Retrieved from http://epub.lib.aalto.fi/fi/ethesis/pdf/12305/hse_ethesis_12305.pdf
- Schreck, P. (2011). Reviewing the business case for corporate social responsibility: New evidence and analysis. *Journal of Business Ethics*, 103(2), 167-188.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling* (3rd ed.). New York: Routledge.
- Stevens, J. P. (2009). *Applied multivariate statistics for the social Sciences* (5th ed.). New York: Routledge.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson/ Allyn & Bacon.
- Tai, D. W. S., Wang, J. W. C., & Huang, C. E. (2007). The correlation between school marketing strategy and the school image of vocational high schools. *The Business Review*, 8(2), 191-197.
- United Nations Industrial Development Organization [UNIDO]. (2007). *What is CSR?*. Retrieved from <http://www.unido.org/csr/o72054.html>
- West, S. G., Finch, J. F., & Curran, P. J. (1995). Structural equation models with non-normal variables. Problems and remedies. In R. H. Hoyle (Ed), *Structural equation modeling: Concepts, issues and applications* (pp. 56-75). Newbury Park, CA: Sage.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

**แบบสอบถาม การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ**

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความให้ครบถ้วนตามความเป็นจริง

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ..... ปี.....เดือน
3. วุฒิการศึกษาสูงสุดของท่าน ( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโท
( ) สูงกว่าปริญญาโท ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. สาขาวิชาตามวุฒิการศึกษาสูงสุดของท่าน
( ) สาขาวิชากลุ่มบริหารธุรกิจ (เช่น บัญชี, การตลาด, คอมพิวเตอร์, เลขานุการ)
( ) สาขาวิชาอื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. ประสบการณ์การสอนในกลุ่มวิชาบริหารธุรกิจระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง.....ปี
6. วิชาที่สอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในปัจจุบัน (โปรดระบุ).....
.....
.....
7. ระดับที่ท่านสอนในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
( ) ปวช. ( ) ปวส ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่มวิชาบริหารธุรกิจ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการดำเนินงานและระดับความคาดหวังให้ครบถ้วน

โดยระดับการดำเนินงานและระดับความคาดหวังเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่มวิชาบริหารธุรกิจ จำเป็นต้องมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับการดำเนินงานและระดับความคาดหวังมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับการดำเนินงานและระดับความคาดหวังมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับการดำเนินงานและระดับความคาดหวังปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับการดำเนินงานและระดับความคาดหวังน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับการดำเนินงานและระดับความคาดหวังน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับ การดำเนินงาน					ระดับ ความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
31	ผู้บริหารในสถาบันที่ท่านสังกัดมีความสามารถ ในการบริหารจัดการ โดยทำงานร่วมกับครู นักเรียน อาจารย์ และบุคลากรของสถาบันได้										
32	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความสำคัญต่อ การต่อต้านความรุนแรงที่เกิดกับคนในสังคม										
33	สถาบันการศึกษา ชุมชน สถานประกอบการ ทำงาน ร่วมกันเป็นหมู่คณะ การให้บริการ มีทักษะตามสาขา วิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ										
34	วิชาที่ท่านสอนสอดแทรกการทำงานเป็นหมู่คณะ ระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน สถานประกอบ										
35	สถาบันการศึกษาของท่านให้ความสำคัญกับ การทำงานเป็นทีม										
36	มีกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์การทำงานเป็นทีม ระหว่างผู้บริหาร ครู อาจารย์ บุคลากร นักเรียน และชุมชน										
37	มีห้องพยาบาล และระบบการดูแลสุขภาพของครู นักเรียน อย่างเหมาะสม										
38	มีบริการสาธารณสุขปโภค ระบบสุขภาพิบาล และ สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับครู บุคลากร และ นักเรียนอย่างพอเพียง										
39	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีนโยบายสิ่งแวดล้อม เช่น การดูแลสิ่งแวดล้อม, กิจกรรม, การดำเนินธุรกิจ ที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม										
40	วิชาที่ท่านสอนมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม										
41	วิชาที่ท่านสอนมีกิจกรรมที่สร้างความตระหนักถึง ปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม										

ข้อ	รายการ	ระดับ การดำเนินงาน					ระดับ ความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
53	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดสามารถต่อยอดและ พัฒนาสาขาวิชาชีพ ให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพ ได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สังคม										
54	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดร่วมมือกับ สถานประกอบการในท้องถิ่นเพื่อร่วมกันจัดการเรียน การสอนให้แก่ผู้เรียน										
55	มีกิจกรรมและการให้บริการ เพื่อประโยชน์ของ ประชาชน สังคม ชุมชน ในสาขาวิชาชีพ ด้านบริหารธุรกิจ										
56	เผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานด้านการเรียน การสอนและการพัฒนาทางวิชาชีพแก่ครู อาจารย์ นักเรียน บุคลากร และสาธารณชน										
57	ร่วมมือในการทำงาน หรือแลกเปลี่ยนบุคลากร เพื่อเป็นวิทยากรในสถาบันการศึกษาหรือ สถานประกอบการ										
58	วิชาที่ท่านสอนสอดแทรกความรู้พื้นฐานและทักษะ ในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ อย่างมีความสุข										
59	มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐาน ในการดำเนินชีวิต (ทักษะฝีมือ คุณธรรม ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ทักษะในการแก้ปัญหา)										
60	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเป็นต้นแบบที่ดี แก่องค์กรและสถาบันอื่น										
61	ท่านเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่บุคลากรในแผนก และ นักเรียน										
62	ผลิตผลงานตามวิชาชีพที่เป็นสื่อการสอน และ นวัตกรรมใหม่เพื่อพัฒนาหน่วยงาน ชุมชน และสังคม										

ข้อ	รายการ	ระดับ การดำเนินงาน					ระดับ ความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
85	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเน้นภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ ในสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ ในสัดส่วนที่เหมาะสม										
86	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเปิด โอกาสให้ผู้เรียน ทุกระดับที่ผ่านเกณฑ์ตามหลักสูตรสามารถเข้าศึกษา ตรงตามสาขาวิชาชีพที่ถนัดและสนใจ										
87	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดจัดการศึกษารองรับ สาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจที่ตรงตามความต้องการ ของตลาดแรงงาน										
88	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเปิด โอกาสให้ ทุกระดับชั้นในการเข้าศึกษาหาความรู้ตามสาขา วิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ										
89	ท่านสอนวิชาตรงตามหลักสูตร และสอดคล้องกับ สภาพภาวะเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ										
90	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดจัดหาวิทยากรและ แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ แก่ครู อาจารย์ บุคลากร และนักเรียน										
ด้านสังคม วัฒนธรรม											
91	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดผลิตผู้สำเร็จการศึกษา โดยตอบสนองความต้องการกำลังคนในภาคธุรกิจ										
92	มีความร่วมมือกับภาคธุรกิจในการจัดหาทุน เพื่อสนับสนุนการผลิตกำลังคนป้อนตลาดแรงงาน										
93	ร่วมมือกับผู้ประกอบการธุรกิจในการร่วมกันจัด การเรียนการสอนและสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียน										
94	อาจารย์ บุคลากร และนักเรียนมีกิจกรรมส่งเสริม การประกอบอาชีพด้านบริหารธุรกิจ ตามความต้องการของตลาดแรงงานในท้องถิ่น										
95	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเห็นความสำคัญของ การรักษาอาชีพดั้งเดิมของแต่ละท้องถิ่น										

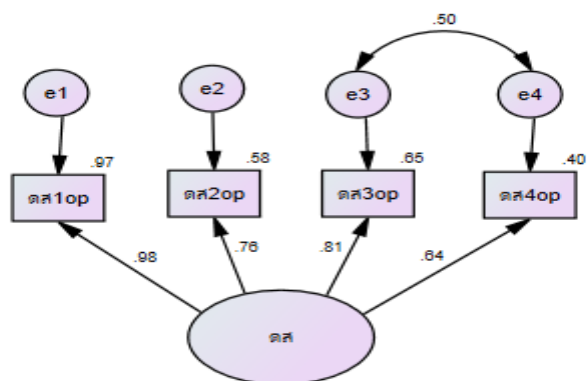

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม AMOS

โมเดลการวัดด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระดับดำเนินงาน

Chi-square = .654, Chi-square/df = .654, df = 1, p = .419, GFI = .999
CFI = 1.000, RMR = .001, RMSEA = .000, MFI = 1.000

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
คส1op <--- คส	1.000				
คส2op <--- คส	1.004	.047	21.149	***	par_1
คส3op <--- คส	.708	.031	23.176	***	par_2
คส4op <--- คส	.573	.035	16.437	***	par_3

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
คส1op <--- คส	.983
คส2op <--- คส	.759
คส3op <--- คส	.808
คส4op <--- คส	.636

Covariances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e3 <--> e4	.048	.006	8.529	***	par_4

Correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
e3 <--> e4	.503

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
คศ	.267	.019	14.324	***	par_5
e2	.199	.014	13.736	***	par_6
e3	.071	.006	12.233	***	par_7
e1	.009	.008	1.194	.232	par_8
e4	.129	.008	15.283	***	par_9

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
คศ4op	.405
คศ3op	.652
คศ2op	.575
คศ1op	.967

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	9	.654	1	.419	.654
Saturated model	10	.000	0		
Independence model	4	1382.138	6	.000	230.356

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.001	.999	.994	.100
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.147	.421	.035	.253

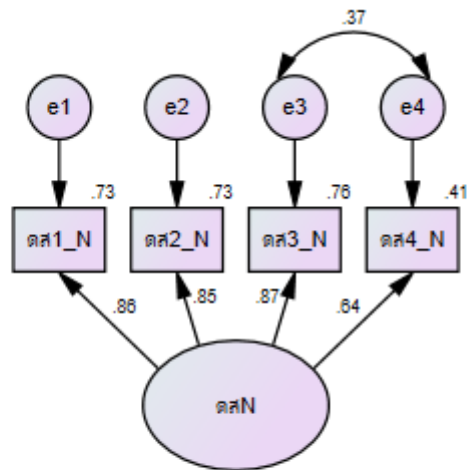
Baseline comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	1.000	.997	1.000	1.002	1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.000	.000	.107	.658
Independence model	.660	.631	.689	.000

โมเดลการวัดด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระดับความคาดหวัง

Chi-square = .380, Chi-square/df = .380, df = 1, p = .537, GFI = 1.000

CFI = 1.000, RMR = .001, RMSEA = .000, MFI = 1.000

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
คส1_N <--- คสN	1.000				
คส2_N <--- คสN	.999	.042	23.502	***	par_1
คส3_N <--- คสN	.880	.037	23.983	***	par_2
คส4_N <--- คสN	.636	.041	15.374	***	par_3

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
คส1_N <--- คสN	.857
คส2_N <--- คสN	.854
คส3_N <--- คสN	.874
คส4_N <--- คสN	.643

Covariances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e3 <--> e4	.026	.005	5.505	***	par_4

Correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
e3 <--> e4	.369

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
คณN	.189	.016	11.775	***	par_5
e1	.068	.006	10.552	***	par_6
e2	.070	.007	10.701	***	par_7
e3	.045	.005	9.546	***	par_8
e4	.109	.008	14.287	***	par_9

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
คณ4_N	.413
คณ3_N	.765
คณ2_N	.730
คณ1_N	.735

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	9	.380	1	.537	.380
Saturated model	10	.000	0		
Independence model	4	1309.519	6	.000	218.253

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.001	1.000	.996	.100
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.117	.421	.035	.253

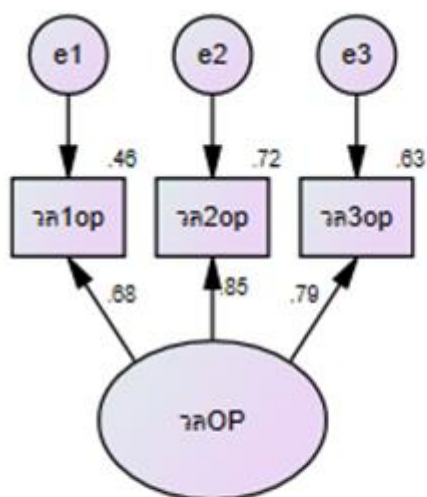
Baseline Comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	1.000	.998	1.000	1.003	1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.000	.000	.098	.741
Independence model	.642	.613	.672	.000

โมเดลการวัดด้านสิ่งแวดล้อม ระดับดำเนินงาน

Chi-square= .000, Chi-square/df = \cmindf,df = 0, p = \p, GFI = 1.000

CFI = 1.000, RMR = .000, RMSEA = \rmsea, MFI = 1.000

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
วล1op <--- วลOP	1.000				
วล2op <--- วลOP	.889	.061	14.572	***	par_1
วล3op <--- วลOP	.904	.062	14.675	***	par_2

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
วล1op <--- วลOP	.680
วล2op <--- วลOP	.849
วล3op <--- วลOP	.791

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
၇၈OP	.286	.035	8.097	***	par_3
e1	.333	.025	13.212	***	par_4
e2	.088	.013	6.860	***	par_5
e3	.140	.015	9.496	***	par_6

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
၇၈3op	.625
၇၈2op	.721
၇၈1op	.462

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	6	.000	0		
Saturated model	6	.000	0		
Independence model	3	562.520	3	.000	187.507

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.000	1.000		
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.175	.583	.166	.292

Baseline comparisons

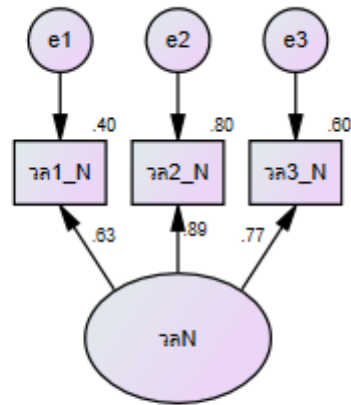
Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	1.000		1.000		1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Independence model	.595	.554	.637	.000

โมเดลการวัดด้านสิ่งแวดล้อม ระดับความคาดหวัง

Chi-square = .000, Chi-square/df = \cmindf, df = 0, p = \p, GFI = 1.000
CFI = 1.000, RMR = .000, RMSEA = \rmsea, MFI = 1.000

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
วล1_N <--- วลN	1.000				
วล2_N <--- วลN	1.060	.079	13.415	***	par_1
วล3_N <--- วลN	.940	.068	13.911	***	par_2

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
วล1_N <--- วลN	.633
วล2_N <--- วลN	.892
วล3_N <--- วลN	.774

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
γ_{N}	.210	.028	7.428	***	par_3
e1	.315	.022	13.985	***	par_4
e2	.061	.013	4.540	***	par_5
e3	.124	.013	9.799	***	par_6

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
$\gamma_{\text{3\_N}}$	.599
$\gamma_{\text{2\_N}}$	.795
$\gamma_{\text{1\_N}}$	.400

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	6	.000	0		
Saturated model	6	.000	0		
Independence model	3	558.454	3	.000	186.151

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.000	1.000		
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.149	.592	.183	.296

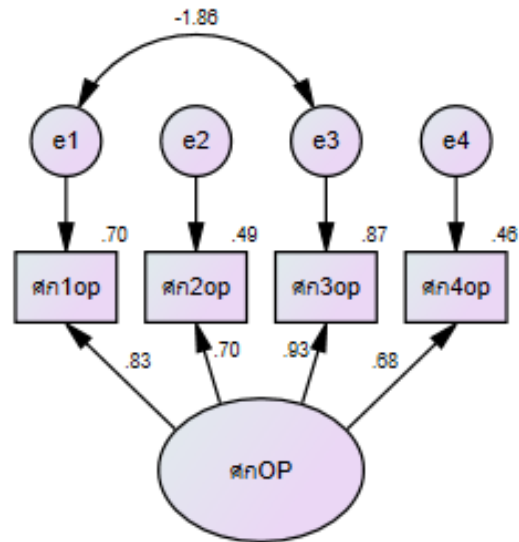
Baseline comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	1.000		1.000		1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Independence model	.593	.552	.635	.000

โมเดลการวัดด้านเศรษฐกิจ ระดับดำเนินงาน

Chi-square = 3.230, Chi-square/df = 3.230, df = 1, p = .072, GFI = .997
CFI = .997, RMR = .005, RMSEA = .065, MFI = .996

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
ศก1op <--- ศกOP	1.000				
ศก2op <--- ศกOP	1.132	.085	13.334	***	par_1
ศก3op <--- ศกOP	1.154	.080	14.512	***	par_2
ศก4op <--- ศกOP	.891	.068	13.155	***	par_3

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
ศก1op <--- ศกOP	.775
ศก2op <--- ศกOP	.712
ศก3op <--- ศกOP	.938
ศก4op <--- ศกOP	.699

Covariances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e1 <--> e3	-.099	.011	-8.783	***	par_4

Correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
e1 <--> e3	-1.430

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
ឥរOP	.199	.023	8.660	***	par_5
e1	.132	.016	8.476	***	par_6
e2	.248	.019	13.349	***	par_7
e3	.036	.013	2.707	.007	par_8
e4	.166	.012	13.665	***	par_9

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
ឥរ4op	.488
ឥរ3op	.880
ឥរ2op	.507
ឥរ1op	.600

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	9	.003	1	.957	.003
Saturated model	10	.000	0		
Independence model	4	891.655	6	.000	148.609

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.000	1.000	1.000	.100
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.158	.514	.190	.308

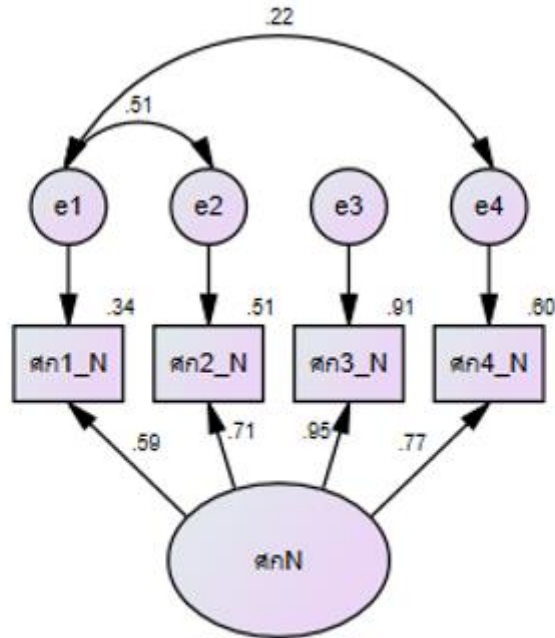
Baseline comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	1.000	1.000	1.001	1.007	1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.000	.000	.000	.978
Independence model	.529	.500	.559	.000

โมเดลการวัดด้านเศรษฐกิจ ระดับความคาดหวัง

Chi-square = .000, Chi-square/df = \cmindf, df = 0, p = \p, GFI = 1.000

CFI = 1.000, RMR = .000, RMSEA = \rmsea, MFI = 1.000

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
ศก1_N <--- ศกN	1.000				
ศก2_N <--- ศกN	1.305	.073	17.904	***	par_1
ศก3_N <--- ศกN	1.622	.119	13.625	***	par_2
ศก4_N <--- ศกN	1.270	.084	15.149	***	par_3

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
ศก1_N <--- ศกN	.585
ศก2_N <--- ศกN	.711
ศก3_N <--- ศกN	.954
ศก4_N <--- ศกN	.773

Covariances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e1 <--> e2	.095	.010	9.696	***	par_4
e1 <--> e4	.033	.006	5.206	***	par_5

Correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
e1 <--> e2	.510
e1 <--> e4	.220

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
ศนN	.105	.015	6.963	***	par_6
e1	.201	.013	15.707	***	par_7
e2	.174	.013	13.575	***	par_8
e3	.027	.011	2.450	.014	par_9
e4	.114	.010	11.772	***	par_10

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
ศน4_N	.597
ศน3_N	.911
ศน2_N	.506
ศน1_N	.343

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	10	.000	0		
Saturated model	10	.000	0		
Independence model	4	1159.804	6	.000	193.301

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.000	1.000		
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.154	.451	.084	.270

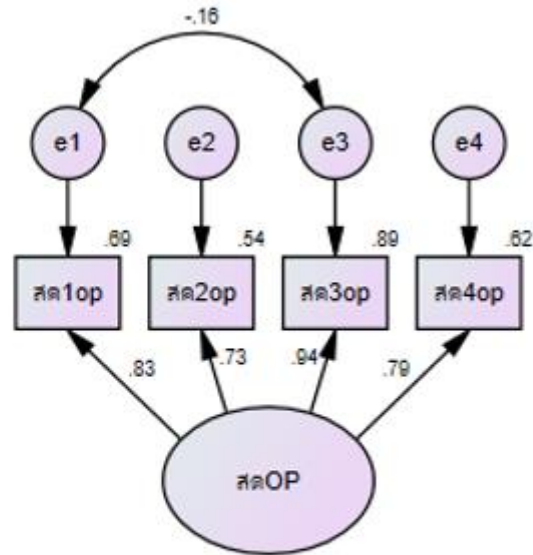
Baseline comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	1.000		1.000		1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Independence model	.604	.575	.634	.000

โมเดลการวัดด้านสังคม วัฒนธรรม ระดับดำเนินงาน

Chi-square = 4.257 , Chi-square/df = 4.257, df = 1, p = .039, GFI = .996

CFI = .997, RMR = .002, RMSEA = .079, MFI = .997

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
สค1op <--- สคOP	1.000				
สค2op <--- สคOP	1.104	.099	11.140	***	par_1
สค3op <--- สคOP	1.306	.102	12.791	***	par_2
สค4op <--- สคOP	1.240	.110	11.258	***	par_3

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
สค1op <--- สคOP	.522
สค2op <--- สคOP	.797
สค3op <--- สคOP	.903
สค4op <--- สคOP	.827

Covariances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e1 <--> e3	.024	.008	2.920	.003	par_4

Correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
e1 <--> e3	.215

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
ศคOP	.112	.019	5.794	***	par_5
e1	.299	.020	14.751	***	par_6
e2	.079	.006	12.259	***	par_7
e3	.043	.006	6.679	***	par_8
e4	.080	.007	11.025	***	par_9

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
ศค4op	.684
ศค3op	.816
ศค2op	.634
ศค1op	.272

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	9	2.059	1	.151	2.059
Saturated model	10	.000	0		
Independence model	4	1044.807	6	.000	174.134

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.003	.998	.981	.100
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.121	.479	.132	.287

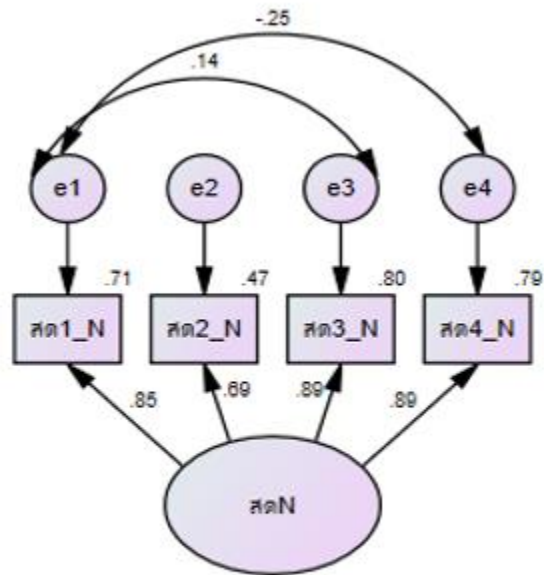
Baseline comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	.998	.988	.999	.994	.999
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.045	.000	.134	.392
Independence model	.573	.544	.603	.000

โมเดลการวัดด้านสังคม วัฒนธรรม ระดับความความหวัง

Chi-square = .000, Chi-square/df = \cmindf, df = 0, p = \p, GFI = 1.000

CFI = 1.000, RMR = .000, RMSEA = \rmsea, MFI = 1.000

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
ศด1_N <--- ศดN	1.000				
ศด2_N <--- ศดN	1.040	.074	14.031	***	par_1
ศด3_N <--- ศดN	1.210	.057	21.046	***	par_2
ศด4_N <--- ศดN	1.056	.061	17.458	***	par_3

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
ศด1_N <--- ศดN	.845
ศด2_N <--- ศดN	.687
ศด3_N <--- ศดN	.894
ศด4_N <--- ศดN	.891

Covariances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e1 <--> e4	-.011	.005	-2.060	.039	par_4
e1 <--> e3	.007	.007	.966	.334	par_5

Correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
e1 <--> e4	-.247
e1 <--> e3	.141

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
stdN	.134	.015	9.240	***	par_6
e1	.054	.010	5.372	***	par_7
e2	.162	.011	14.494	***	par_8
e3	.049	.007	6.617	***	par_9
e4	.039	.006	6.771	***	par_10

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
std4_N	.794
std3_N	.799
std2_N	.472
std1_N	.715

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	10	.000	0		
Saturated model	10	.000	0		
Independence model	4	1360.892	6	.000	226.815

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.000	1.000		
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.120	.414	.024	.249

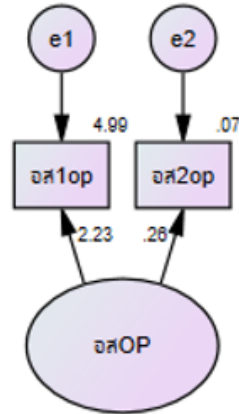
Baseline comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	1.000		1.000		1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Independence model	.655	.626	.684	.000

โมเดลการวัดด้านอาสาศมัคร ระดับดำเนินงาน

Chi-square = .000, Chi-square/df = \cmindf, df = 0, p = \p, GFI = 1.000

CFI = 1.000, RMR = .000, RMSEA =\rmsea, MFI = 1.000

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
อส1op <--- อสOP	1.000				
อส2op <--- อสOP	.094	.008	11.532	***	par_1

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
อส1op <--- อสOP	2.234
อส2op <--- อสOP	.260

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
varOP	1.000				
e1	-.800	.012	-64.765	***	par_2
e2	.123	.007	17.296	***	par_3

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
var2op	.068
var1op	4.990

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	3	.000	0		
Saturated model	3	.000	0		
Independence model	2	216.971	1	.000	216.971

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.000	1.000		
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.054	.748	.243	.249

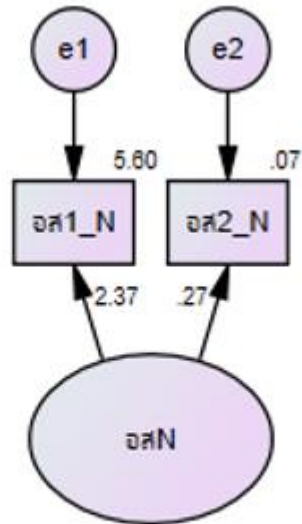
Baseline comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	1.000		1.000		1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Independence model	.640	.570	.713	.000

โมเดลการวัดด้านอาสาศมัคร ระดับความคาดหวัง

Chi-square = .000, Chi-square\df = \cmindf, df = 0, p = \p, GFI = 1.000

CFI = 1.000, RMR = .000, RMSEA = \rmsea, MFI = 1.000

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
อส1_N <--- อสN	1.000				
อส2_N <--- อสN	.099	.008	12.362	***	par_1

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
อส1_N <--- อสN	2.366
อส2_N <--- อสN	.270

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
θ_{N}	1.000				
e1	-.821	.011	-74.624	***	par_2
e2	.125	.007	17.436	***	par_3

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
$\theta_{\text{N}2\_N}$	.073
$\theta_{\text{N}1\_N}$	5.597

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	3	.000	0		
Saturated model	3	.000	0		
Independence model	2	276.602	1	.000	276.602

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.000	1.000		
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.057	.710	.130	.237

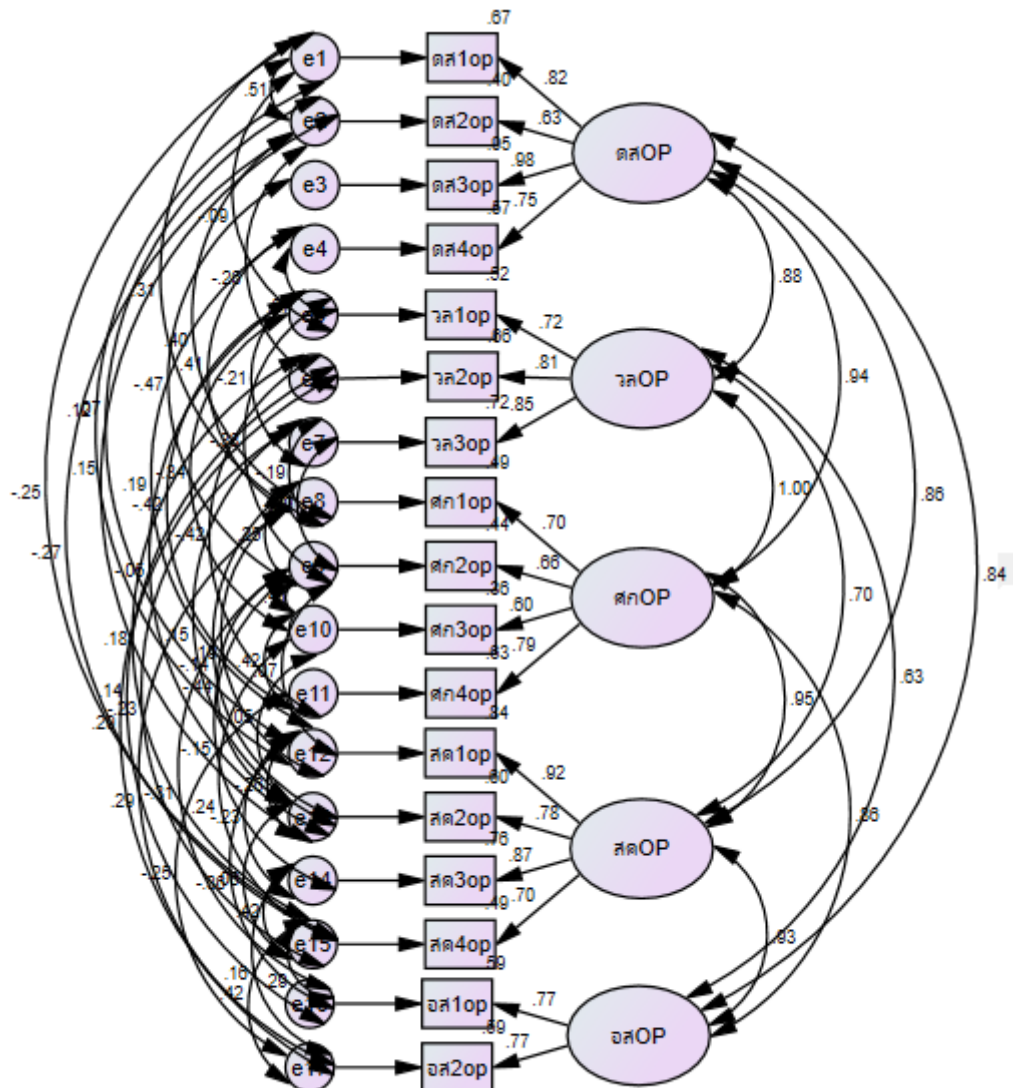
Baseline comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	1.000		1.000		1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Independence model	.723	.653	.796	.000

โมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 1 ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน
ระดับดำเนินงาน

Chi-square = 119.994, Chi-square/df = 1.967, df = 61, p = .000, GFI = .974
CFI = .992, RMR = .009, RMSEA = .043, MFI = .985

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
คศ1op <--- คศOP	1.000				
คศ2op <--- คศOP	1.007	.046	21.793	***	par_1
คศ3op <--- คศOP	1.025	.034	29.762	***	par_2
คศ4op <--- คศOP	.815	.040	20.485	***	par_3
วล1op <--- วลOP	1.000				
วล2op <--- วลOP	.803	.046	17.609	***	par_4
วล3op <--- วลOP	.913	.052	17.410	***	par_5
ศก1op <--- ศกOP	1.000				
ศก2op <--- ศกOP	1.195	.070	17.084	***	par_6
ศก3op <--- ศกOP	.830	.059	14.018	***	par_7
ศก4op <--- ศกOP	1.132	.062	18.391	***	par_8
ศก1op <--- ศกOP	1.000				
ศก2op <--- ศกOP	1.044	.049	21.307	***	par_9
ศก3op <--- ศกOP	1.013	.038	26.426	***	par_10
ศก4op <--- ศกOP	.833	.045	18.682	***	par_11
อส1op <--- อสOP	1.000				
อส2op <--- อสOP	.803	.045	17.733	***	par_12

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
คศ1op <--- คศOP	.821
คศ2op <--- คศOP	.634
คศ3op <--- คศOP	.976
คศ4op <--- คศOP	.753
วล1op <--- วลOP	.720
วล2op <--- วลOP	.813

	Estimate
วล3op <--- วลOP	.847
ศก1op <--- ศกOP	.697
ศก2op <--- ศกOP	.664
ศก3op <--- ศกOP	.604
ศก4op <--- ศกOP	.793
ศค1op <--- ศคOP	.919
ศค2op <--- ศคOP	.777
ศค3op <--- ศคOP	.871
ศค4op <--- ศคOP	.697
อส1op <--- อสOP	.770
อส2op <--- อสOP	.769

Covariances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
คสOP <--> วลOP	.215	.018	11.776	***	par_13
คสOP <--> ศกOP	.163	.015	11.185	***	par_14
คสOP <--> ศคOP	.154	.012	12.787	***	par_15
คสOP <--> อสOP	.125	.011	11.694	***	par_16
วลOP <--> ศกOP	.225	.020	11.321	***	par_17
วลOP <--> ศคOP	.166	.015	10.867	***	par_18
วลOP <--> อสOP	.123	.013	9.235	***	par_19
ศกOP <--> ศคOP	.157	.013	12.036	***	par_20
ศกOP <--> อสOP	.118	.011	10.734	***	par_21
ศคOP <--> อสOP	.134	.010	13.253	***	par_22
e1 <--> e2	.082	.008	10.311	***	par_23
e9 <--> e13	-.082	.010	-8.400	***	par_24
e4 <--> e8	.051	.005	10.835	***	par_25

			Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e9	<-->	e10	.097	.009	10.259	***	par_26
e2	<-->	e8	.087	.008	10.342	***	par_27
e8	<-->	e17	.027	.004	7.216	***	par_28
e10	<-->	e11	.064	.006	9.877	***	par_29
e10	<-->	e15	.037	.004	8.368	***	par_30
e1	<-->	e8	.038	.005	8.002	***	par_31
e14	<-->	e15	.036	.004	8.019	***	par_32
e15	<-->	e17	.034	.004	8.666	***	par_33
e2	<-->	e13	.028	.007	3.864	***	par_34
e2	<-->	e15	-.050	.006	-8.290	***	par_35
e1	<-->	e15	-.027	.004	-7.340	***	par_36
e12	<-->	e16	-.018	.004	-4.929	***	par_37
e15	<-->	e16	.030	.004	6.741	***	par_38
e9	<-->	e16	-.048	.007	-7.311	***	par_39
e8	<-->	e9	.055	.008	6.809	***	par_40
e11	<-->	e17	-.020	.004	-5.274	***	par_41
e3	<-->	e9	-.025	.004	-6.384	***	par_42
e8	<-->	e13	-.021	.006	-3.447	***	par_43
e4	<-->	e12	.010	.003	3.368	***	par_44
e9	<-->	e14	-.020	.006	-3.445	***	par_45
e8	<-->	e12	.014	.005	3.041	.002	par_46
e12	<-->	e14	-.010	.004	-2.749	.006	par_47
e14	<-->	e17	.009	.003	2.798	.005	par_48
e12	<-->	e13	-.016	.005	-3.250	.001	par_49
e4	<-->	e5	.063	.008	8.154	***	par_50
e6	<-->	e11	-.047	.005	-8.910	***	par_51
e7	<-->	e15	-.027	.005	-5.440	***	par_52

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e2 <--> e6	-.045	.007	-6.679	***	par_53
e5 <--> e11	-.079	.010	-8.074	***	par_54
e5 <--> e10	-.081	.011	-7.553	***	par_55
e5 <--> e9	-.095	.013	-7.127	***	par_56
e7 <--> e9	-.051	.009	-5.980	***	par_57
e6 <--> e17	.022	.004	5.850	***	par_58
e6 <--> e15	.021	.005	4.479	***	par_59
e5 <--> e7	-.037	.010	-3.777	***	par_60
e7 <--> e8	-.026	.006	-4.458	***	par_61
e7 <--> e13	.017	.006	2.803	.005	par_62
e6 <--> e16	.013	.005	2.684	.007	par_63
e9 <--> e12	.007	.006	1.126	.260	par_64
e2 <--> e12	.007	.005	1.335	.182	par_65
e5 <--> e13	-.009	.009	-1.054	.292	par_66
e1 <--> e12	.006	.003	2.038	.042	par_67
e13 <--> e15	.007	.005	1.490	.136	par_68
e1 <--> e5	-.014	.006	-2.354	.019	par_69
e10 <--> e13	.008	.006	1.210	.226	par_70

Correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate		Estimate
คสOP <--> วลOP	.877	e14 <--> e17	.163
คสOP <--> ศกOP	.943	e12 <--> e13	-.259
คสOP <--> สกOP	.856	e4 <--> e5	.372
คสOP <--> อสOP	.840	e6 <--> e11	-.417
วลOP <--> ศกOP	.995	e7 <--> e15	-.231
วลOP <--> สกOP	.704	e2 <--> e6	-.260
วลOP <--> อสOP	.629	e5 <--> e11	-.416

		Estimate			Estimate	
ศกOP	<-->	.949	e5	<-->	e10	-.340
ศกOP	<-->	.860	e5	<-->	e9	-.325
ศกOP	<-->	.931	e7	<-->	e9	-.294
e1	<-->	.511	e6	<-->	e17	.294
e9	<-->	-.436	e6	<-->	e15	.183
e4	<-->	.408	e5	<-->	e7	-.210
e9	<-->	.414	e7	<-->	e8	-.194
e2	<-->	.400	e7	<-->	e13	.149
e8	<-->	.288	e6	<-->	e16	.135
e10	<-->	.423	e9	<-->	e12	.072
e10	<-->	.236	e2	<-->	e12	.075
e1	<-->	.307	e5	<-->	e13	-.049
e14	<-->	.418	e1	<-->	e12	.120
e15	<-->	.417	e13	<-->	e15	.058
e2	<-->	.148	e1	<-->	e5	-.087
e2	<-->	-.267	e10	<-->	e13	.049
e1	<-->	-.249	e14	<-->	e17	.163
e12	<-->	-.357	e12	<-->	e13	-.259
e15	<-->	.295	e4	<-->	e5	.372
e9	<-->	-.314	e6	<-->	e11	-.417
e8	<-->	.248	e7	<-->	e15	-.231
e11	<-->	-.250	e2	<-->	e6	-.260

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
ดศOP	.187	.016	11.492	***	par_71
วณOP	.322	.035	9.118	***	par_72
ศนOP	.159	.017	9.106	***	par_73
ศนOP	.173	.013	12.969	***	par_74
อศOP	.119	.012	9.844	***	par_75
e1	.091	.006	15.112	***	par_76
e2	.281	.017	16.575	***	par_77
e3	.010	.002	4.141	***	par_78
e4	.095	.006	15.916	***	par_79
e5	.300	.022	13.721	***	par_80
e6	.107	.008	13.852	***	par_81
e7	.106	.009	11.652	***	par_82
e8	.168	.010	16.447	***	par_83
e9	.287	.018	15.653	***	par_84
e10	.191	.011	16.863	***	par_85
e11	.120	.009	14.067	***	par_86
e12	.032	.005	6.158	***	par_87
e13	.123	.009	13.267	***	par_88
e14	.057	.005	10.570	***	par_89
e15	.127	.008	16.302	***	par_90
e16	.081	.007	12.072	***	par_91
e17	.053	.004	13.053	***	par_92

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate		Estimate
อส2op	.591	ศก1op	.486
อส1op	.593	วถ3op	.718
ศก4op	.486	วถ2op	.661
ศก3op	.758	วถ1op	.518
ศก2op	.604	คศ4op	.567
ศก1op	.845	คศ3op	.953
ศก4op	.629	คศ2op	.402
ศก3op	.364	คศ1op	.673
ศก2op	.441		

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	92	119.994	61	.000	1.967
Saturated model	153	.000	0		
Independence model	17	7929.298	136	.000	58.304

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.009	.974	.935	.388
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.151	.173	.070	.154

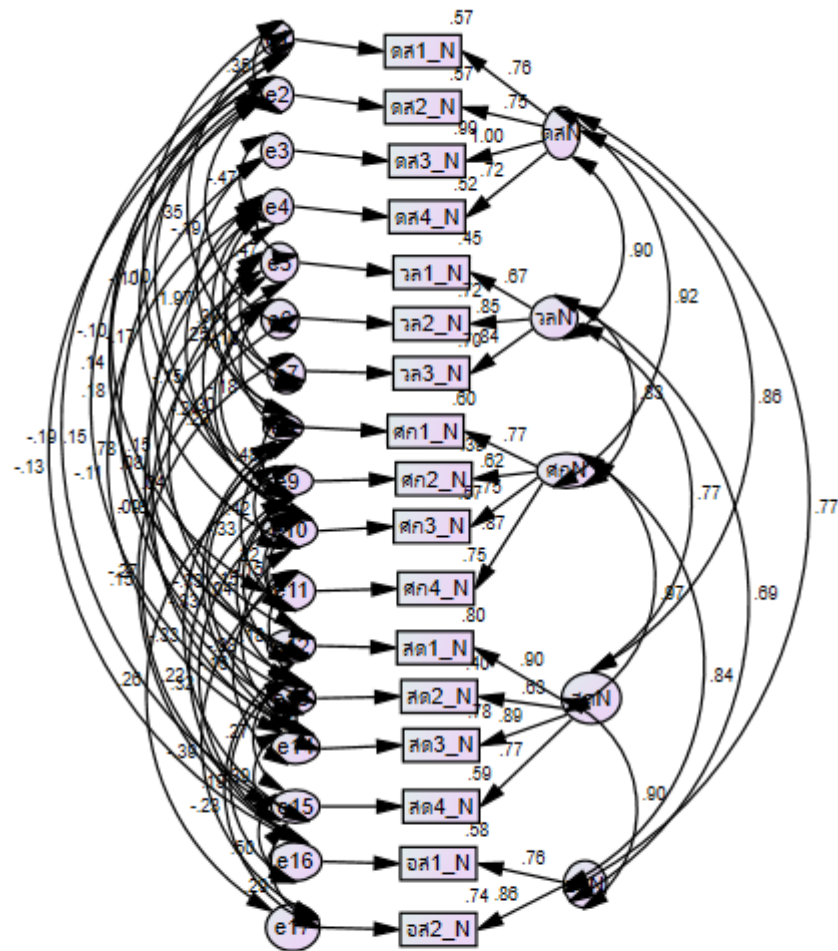
Baseline comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	.985	.966	.993	.983	.992
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.043	.031	.054	.846
Independence model	.330	.324	.336	.000

โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน
ระดับความคาดหวัง

Chi-square = 80.159, Chi-square/df = 1.542, df = 52, p = .007, GFI = .983
CFI = .997, RMR = .007, RMSEA = .032, MFI = .990

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
คต4_N <--- คตN	1.000				
คต2_N <--- คตN	1.227	.072	16.996	***	par_1
คต1_N <--- คตN	1.226	.072	17.075	***	par_2
คต3_N <--- คตN	1.404	.064	21.806	***	par_3
วล3_N <--- วลN	1.000				
วล2_N <--- วลN	.996	.043	23.174	***	par_4
วล1_N <--- วลN	1.042	.066	15.843	***	par_5
ศก3_N <--- ศกN	.902	.038	23.491	***	par_6
ศก2_N <--- ศกN	.810	.051	15.832	***	par_7
ศก1_N <--- ศกN	.933	.049	18.972	***	par_8
ศก4_N <--- ศกN	1.000				
ศด4_N <--- ศดN	1.000				
ศด3_N <--- ศดN	1.308	.047	27.719	***	par_9
ศด2_N <--- ศดN	1.046	.062	16.949	***	par_10
ศด1_N <--- ศดN	1.158	.051	22.636	***	par_11
อส2_N <--- อสN	1.000				
อส1_N <--- อสN	1.022	.054	19.040	***	par_12

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
คต4_N <--- คตN	.722
คต2_N <--- คตN	.754
คต1_N <--- คตN	.757
คต3_N <--- คตN	.997
วล3_N <--- วลN	.836
วล2_N <--- วลN	.849

	Estimate
วล1_N <--- วลN	.669
ศก3_N <--- ศกN	.754
ศก2_N <--- ศกN	.622
ศก1_N <--- ศกN	.772
ศก4_N <--- ศกN	.866
สด4_N <--- สดN	.769
สด3_N <--- สดN	.885
สด2_N <--- สดN	.629
สด1_N <--- สดN	.897
อส2_N <--- อสN	.858
อส1_N <--- อสN	.763

Covariances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
ดสN <--> วลN	.130	.012	11.199	***	par_13
ดสN <--> ศกN	.131	.011	12.095	***	par_14
ดสN <--> สดN	.090	.008	11.251	***	par_15
ดสN <--> อสN	.075	.007	11.125	***	par_16
วลN <--> ศกN	.178	.014	12.421	***	par_17
วลN <--> สดN	.120	.010	11.809	***	par_18
วลN <--> อสN	.101	.009	10.991	***	par_19
ศกN <--> สดN	.150	.012	12.839	***	par_20
ศกN <--> อสN	.121	.009	13.025	***	par_21
สดN <--> อสN	.095	.008	11.741	***	par_22
e2 <--> e1	.038	.005	7.798	***	par_23
e15 <--> e16	.038	.004	10.316	***	par_24
e9 <--> e8	.080	.008	10.129	***	par_25

			Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e4	<-->	e8	.026	.005	5.344	***	par_26
e10	<-->	e9	.071	.007	10.412	***	par_27
e11	<-->	e17	-.019	.003	-6.049	***	par_28
e15	<-->	e14	.025	.003	7.264	***	par_29
e1	<-->	e15	-.017	.003	-5.713	***	par_30
e8	<-->	e13	-.050	.008	-6.617	***	par_31
e10	<-->	e16	.031	.004	7.608	***	par_32
e4	<-->	e10	-.016	.004	-4.184	***	par_33
e15	<-->	e17	.015	.003	5.405	***	par_34
e10	<-->	e14	-.023	.004	-6.227	***	par_35
e10	<-->	e12	-.010	.004	-2.712	.007	par_36
e13	<-->	e16	.023	.005	4.477	***	par_37
e15	<-->	e13	.032	.005	6.161	***	par_38
e8	<-->	e15	-.032	.004	-7.850	***	par_39
e9	<-->	e16	.028	.005	5.573	***	par_40
e12	<-->	e17	-.008	.003	-3.241	.001	par_41
e9	<-->	e17	.023	.004	5.870	***	par_42
e11	<-->	e10	.021	.006	3.673	***	par_43
e2	<-->	e14	.011	.003	3.451	***	par_44
e2	<-->	e10	-.020	.005	-4.147	***	par_45
e3	<-->	e8	-.022	.003	-7.249	***	par_46
e1	<-->	e10	-.011	.004	-2.661	.008	par_47
e2	<-->	e16	-.012	.004	-3.279	.001	par_48
e3	<-->	e13	.011	.003	3.509	***	par_49
e14	<-->	e13	.017	.005	3.218	.001	par_50
e4	<-->	e14	-.008	.003	-2.374	.018	par_51
e8	<-->	e14	-.027	.005	-5.917	***	par_52

			Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e11	<-->	e13	.021	.005	3.783	***	par_53
e2	<-->	e12	.011	.003	3.347	***	par_54
e2	<-->	e11	-.009	.004	-2.134	.033	par_55
e11	<-->	e8	-.030	.005	-5.654	***	par_56
e4	<-->	e3	-.005	.003	-1.774	.076	par_57
e9	<-->	e12	.013	.004	3.130	.002	par_58
e4	<-->	e13	.010	.005	1.865	.062	par_59
e6	<-->	e9	.041	.007	6.199	***	par_60
e4	<-->	e5	.076	.008	9.134	***	par_61
e5	<-->	e10	-.041	.008	-5.248	***	par_62
e4	<-->	e7	.028	.004	6.595	***	par_63
e1	<-->	e7	.035	.005	7.458	***	par_64
e7	<-->	e15	-.023	.003	-6.608	***	par_65
e6	<-->	e10	.024	.005	4.591	***	par_66
e5	<-->	e8	.028	.009	2.956	.003	par_67
e5	<-->	e13	.021	.010	2.041	.041	par_68
e2	<-->	e6	-.018	.004	-4.276	***	par_69
e5	<-->	e14	-.022	.006	-3.566	***	par_70
e7	<-->	e5	-.027	.008	-3.450	***	par_71
e6	<-->	e16	.012	.004	3.083	.002	par_72
e1	<-->	e9	.015	.005	3.076	.002	par_73
e1	<-->	e12	.009	.003	2.950	.003	par_74
e9	<-->	e13	-.009	.007	-1.242	.214	par_75
e5	<-->	e12	.004	.006	.782	.434	par_76
e6	<-->	e8	-.018	.006	-3.204	.001	par_77
e11	<-->	e14	-.010	.003	-3.050	.002	par_78
e4	<-->	e12	.009	.003	3.060	.002	par_79

Correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
ดศน <--> วลน	.899
ดศน <--> ศกน	.915
ดศน <--> ศดน	.861
ดศน <--> อศน	.766
วลน <--> ศกน	.831
วลน <--> ศดน	.770
วลน <--> อศน	.690
ศกน <--> ศดน	.973
ศกน <--> อศน	.836
ศดน <--> อศน	.903
e2 <--> e1	.348
e15 <--> e16	.496
e9 <--> e8	.483
e4 <--> e8	.246
e10 <--> e9	.423
e11 <--> e17	-.389
e15 <--> e14	.392
e1 <--> e15	-.186
e8 <--> e13	-.327
e10 <--> e16	.316
e4 <--> e10	-.153
e15 <--> e17	.289
e10 <--> e14	-.279
e10 <--> e12	-.145
e13 <--> e16	.194
e15 <--> e13	.269

			Estimate
e8	<-->	e15	-.330
e9	<-->	e16	.219
e12	<-->	e17	-.228
e9	<-->	e17	.260
e11	<-->	e10	.217
e2	<-->	e14	.147
e2	<-->	e10	-.168
e3	<-->	e8	-1.966
e1	<-->	e10	-.096
e2	<-->	e16	-.130
e3	<-->	e13	.779
e14	<-->	e13	.172
e4	<-->	e14	-.111
e8	<-->	e14	-.330
e11	<-->	e13	.179
e2	<-->	e12	.178
e2	<-->	e11	-.099
e11	<-->	e8	-.326
e4	<-->	e3	-.473
e9	<-->	e12	.145
e4	<-->	e13	.077
e6	<-->	e9	.304
e4	<-->	e5	.474
e5	<-->	e10	-.212
e4	<-->	e7	.305
e1	<-->	e7	.351
e7	<-->	e15	-.269

			Estimate
e6	<-->	e10	.227
e5	<-->	e8	.145
e5	<-->	e13	.088
e2	<-->	e6	-.185
e5	<-->	e14	-.178
e7	<-->	e5	-.163
e6	<-->	e16	.152
e1	<-->	e9	.096
e1	<-->	e12	.138
e9	<-->	e13	-.044
e5	<-->	e12	.042
e6	<-->	e8	-.181
e11	<-->	e14	-.162
e4	<-->	e12	.154

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
ดศN	.097	.010	9.262	***	par_80
วศN	.217	.019	11.617	***	par_81
ศกN	.210	.018	11.704	***	par_82
ศดN	.112	.011	10.277	***	par_83
อศN	.099	.009	11.418	***	par_84
e4	.089	.006	14.323	***	par_85
e3	.001	.003	.393	.694	par_86
e2	.111	.007	15.927	***	par_87
e1	.109	.007	16.244	***	par_88
e7	.094	.008	12.476	***	par_89

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e6	.084	.007	12.468	***	par_90
e5	.291	.020	14.527	***	par_91
e11	.070	.008	8.817	***	par_92
e10	.130	.009	15.212	***	par_93
e9	.219	.013	16.378	***	par_94
e8	.124	.009	13.134	***	par_95
e15	.078	.005	15.400	***	par_96
e14	.053	.005	11.248	***	par_97
e13	.188	.012	15.418	***	par_98
e12	.037	.003	11.110	***	par_99
e17	.036	.004	8.715	***	par_100
e16	.075	.006	13.365	***	par_101

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
อส1_N	.582
อส2_N	.737
สด1_N	.804
สด2_N	.396
สด3_N	.784
สด4_N	.591
ศก1_N	.596
ศก2_N	.387
ศก3_N	.568
ศก4_N	.750
วล1_N	.447
วล2_N	.720

	Estimate
วถ3_N	.699
คศ1_N	.574
คศ2_N	.569
คศ3_N	.995
คศ4_N	.521

Matrices (Group number 1 - Default model)

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	101	80.159	52	.007	1.542
Saturated model	153	.000	0		
Independence model	17	8219.239	136	.000	60.436

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.007	.983	.949	.334
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.136	.164	.059	.145

Baseline comparisons

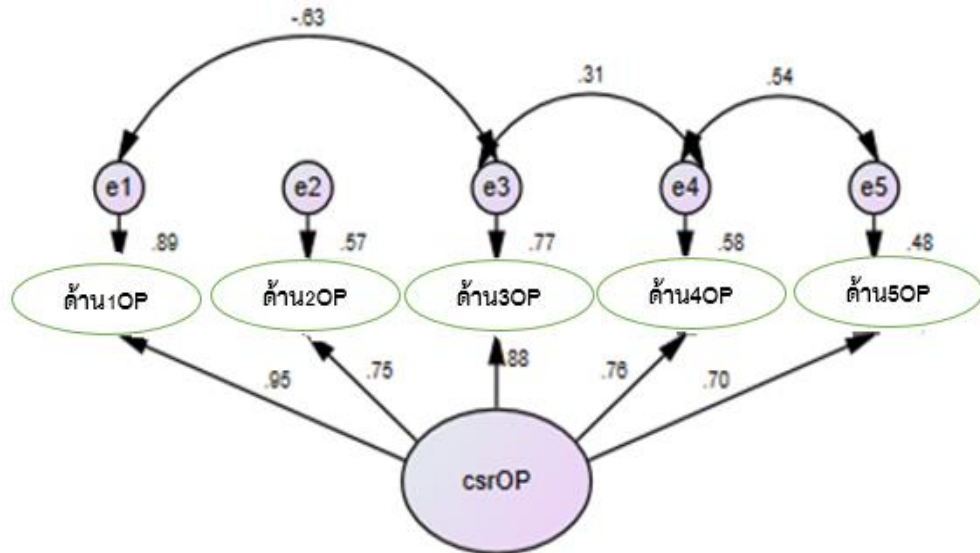
Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	.990	.974	.997	.991	.997
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.032	.017	.045	.989
Independence model	.336	.330	.342	.000

โมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ระดับการดำเนินงาน 5 ด้าน

Chi-square = 2.002, Chi-square/df = 1.001, df = 2, p = .367, GFI = .998
CFI = 1.000, RMR = .001, RMSEA = .001, MFI = .999

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
ด้าน1OP <--- csrOP	1.000				
ด้าน2OP <--- csrOP	.962	.051	18.979	***	par_1
ด้าน3OP <--- csrOP	.990	.042	23.711	***	par_2
ด้าน4OP <--- csrOP	.749	.039	19.323	***	par_3
ด้าน5OP <--- csrOP	.576	.033	17.481	***	par_4

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
ด้าน1OP <--- csrOP	.945
ด้าน2OP <--- csrOP	.752
ด้าน3OP <--- csrOP	.879
ด้าน4OP <--- csrOP	.759
ด้าน5OP <--- csrOP	.695

Covariances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e4 <--> e5	.039	.004	9.373	***	par_5
e3 <--> e4	.020	.004	5.091	***	par_6
e1 <--> e3	-.022	.006	-3.668	***	par_7

Correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
e4 <--> e5	.537
e3 <--> e4	.312
e1 <--> e3	-.630

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
csrOP	.190	.015	12.954	***	par_8
e1	.023	.007	3.290	.001	par_9
e2	.135	.010	13.166	***	par_10
e3	.055	.009	6.202	***	par_11
e4	.078	.006	13.465	***	par_12
e5	.067	.005	14.554	***	par_13

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
ด้าน5OP	.484
ด้าน4OP	.576
ด้าน3OP	.773
ด้าน2OP	.566
ด้าน1OP	.893

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	13	2.002	2	.367	1.001
Saturated model	15	.000	0		
Independence model	5	1888.996	10	.000	188.900

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.001	.998	.989	.133
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.118	.353	.029	.235

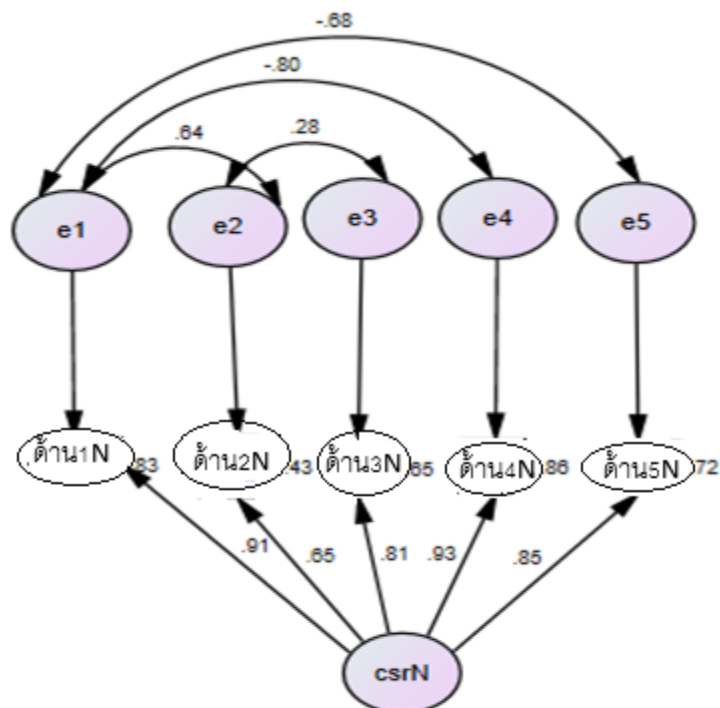
Baseline comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	.999	.995	1.000	1.000	1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.001	.000	.086	.716
Independence model	.597	.575	.620	.000

โมเดลการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ความรับผิดชอบต่อสังคม
ระดับความคาดหวัง 5 ด้าน

Chi-square = 1.584, Chi-square/df = 1.584, df = 1, p = .208, GFI = .999

CFI = 1.000, RMR = .001, RMSEA = .033, MFI = .999

Regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
ด้าน1N <--- csrN	1.000				
ด้าน2N <--- csrN	.906	.050	18.001	***	par_1
ด้าน3N <--- csrN	1.031	.056	18.316	***	par_2
ด้าน4N <--- csrN	1.039	.046	22.538	***	par_3
ด้าน5N <--- csrN	.816	.044	18.761	***	par_4

Standardized regression weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
ด้าน1N <--- csrN	.909
ด้าน2N <--- csrN	.654
ด้าน3N <--- csrN	.809
ด้าน4N <--- csrN	.926
ด้าน5N <--- csrN	.849

Covariances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e1 <--> e2	.043	.006	7.716	***	par_5
e1 <--> e5	-.022	.004	-5.695	***	par_6
e2 <--> e3	.030	.006	5.044	***	par_7
e1 <--> e4	-.022	.005	-4.223	***	par_8

Correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
e1 <--> e2	.641
e1 <--> e5	-.685
e2 <--> e3	.279
e1 <--> e4	-.801

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
csrN	.138	.013	10.974	***	par_9
e1	.029	.007	3.974	***	par_10
e2	.152	.010	14.792	***	par_11
e3	.078	.006	12.711	***	par_12
e4	.025	.004	6.214	***	par_13
e5	.036	.003	11.272	***	par_14

Squared multiple correlations: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
ด้าน5N	.720
ด้าน4N	.857
ด้าน3N	.654
ด้าน2N	.428
ด้าน1N	.825

Model fit summary

CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	14	1.584	1	.208	1.584
Saturated model	15	.000	0		
Independence model	5	2005.944	10	.000	200.594

RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.001	.999	.982	.067
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.108	.342	.013	.228

Baseline comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	.999	.992	1.000	.997	1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.033	.000	.126	.464
Independence model	.615	.593	.638	.000

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง
ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ตารางที่ 62 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม	ระดับ ความสอดคล้อง
ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		
1. ผู้เกี่ยวข้อง การดำเนิน ธุรกิจ)	1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมอบหมายให้ท่านสอนวิชา ที่ตรงกับสาขาวิชาชีพบริหารธุรกิจ	.60
	2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดติดตามผลการศึกษาต่อ การมีงานทำและลักษณะงานที่ปฏิบัติ ตลอดจน ความสำเร็จในชีวิตของผู้สำเร็จการศึกษา	.60
	3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดติดตามผลการศึกษาต่อ ของนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ	1.00
	4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดติดตามผลการมีงานทำ และลักษณะงานที่ปฏิบัติของนักศึกษาที่จบการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	1.00
	5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดติดตามผลความสำเร็จ ในชีวิตของนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ	1.00
	6. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีกิจกรรมที่เน้นให้ผู้สำเร็จ การศึกษานำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน อย่างเหมาะสมกับอาชีพด้านบริหารธุรกิจ	.80
	7. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดสำรวจความต้องการ กำลังคนตรงตามของชุมชนและสถานประกอบการ ในท้องถิ่นอยู่เสมอ	.80
	8. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรในสาขาวิชา ที่สอน	.80
	9. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดกำหนดสาระวิชา ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ของท้องถิ่น	.60

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อความ	ระดับ ความสอดคล้อง
	10. มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ตรงต่อความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง	.60
	11. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง (ผู้สอน ตลาดแรงงาน นักศึกษา)	1.00
	12. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีการกำหนดหลักสูตรที่ชัดเจนเพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้สอน และตลาดแรงงาน	.80
	13. มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาหน่วยงาน ชุมชน สังคม	1.00
	14. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการทำวิจัย (เช่น ให้อบรม ฝึกอบรม)	1.00
	15. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการค้นคว้าวิจัยหรือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม	.60
	16. มีห้องเรียน ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการ และอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมและพอเพียงกับการเรียนการสอนด้านบริหารธุรกิจ	.60
	17. ห้องสมุดมีหนังสือและสื่อที่เหมาะสมเพียงพอต่อการค้นคว้าในสาขาวิชาด้านการบริหารธุรกิจ	1.00
2. การสร้าง ความสัมพันธ์ กับผู้เกี่ยวข้อง	1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริมให้ท่านได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	.80
	2. มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการ (เช่น การให้บริการ การสอน การให้คำแนะนำ การแสดงนิทรรศการ) ตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ สาขาบริหารธุรกิจ	.80

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อความ	ระดับ ความสอดคล้อง
	3. นำองค์ความรู้ใหม่ในสาขาวิชาชีพบริหารธุรกิจ เผยแพร่เป็นบทความวิชาการให้แก่สาธารณชน	1.00
	4. ท่านปลูกฝังความภูมิใจในวิชาชีพบริหารธุรกิจ แก่นักศึกษาที่ท่านสอน	.60
3. ปฏิสัมพันธ์ กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน	1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดได้ร่วมมือกับชุมชน และท้องถิ่นสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ ที่ส่งเสริม วิชาชีพบริหารธุรกิจในสาขาวิชาที่ท่านสอน	.80
	2. ผู้บริหารในสถานศึกษาที่ท่านสังกัดมีความสามารถ ในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคน และพัฒนางาน ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	.80
	3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดได้รับการยกย่อง ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคม	.80
	4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเป็นเลิศด้านการเรียน การสอนเพื่อผลิตกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถสูง ในวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	1.00
	5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดผลิตนักศึกษาที่มี ความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ	.80
	6. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีความโดดเด่น ในสาขาวิชาชีพด้านการบริหารธุรกิจ	1.00
	7. สถาบันที่ท่านสังกัดสามารถสร้างผู้เรียนให้สามารถ ทำงานเป็นหมู่คณะได้ (มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ การให้บริการ มีทักษะ ตามสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจที่เรียน)	1.00
	8. ครู อาจารย์ และบุคลากรของสถาบันมีความประพฤติ อยู่ในกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	.80

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อความ	ระดับ ความสอดคล้อง
	9. ครู อาจารย์ และบุคลากรของสถาบันสามารถทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะจนสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้เรียนได้	.80
	10. ผู้บริหารในสถาบันที่ท่านสังกัดมีความสามารถในการบริหารจัดการ โดยทำงานร่วมกับครู นักเรียน อาจารย์ และบุคลากรของสถาบันได้	.60
	11. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความสำคัญต่อการต่อต้านความรุนแรงที่เกิดกับคนในสังคม	.80
	12. สถาบันการศึกษา ชุมชน สถานประกอบการ ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การให้บริการ มีทักษะตามสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	.60
	13. วิชาที่ท่านสอนสอดแทรกการทำงานเป็นหมู่คณะระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน สถานประกอบการ	.80
	14. สถาบันการศึกษาของท่านให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม	.80
	15. มีกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมระหว่างผู้บริหาร ครู อาจารย์ บุคลากร นักเรียน และชุมชน	.60
	16. มีห้องพยาบาล และระบบการดูแลสุขภาพของครู นักเรียน อย่างเหมาะสม	.60
	17. มีบริการสาธารณสุขปโภค ระบบสุขภาพภิบาล และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับครู บุคลากร และนักเรียนอย่างพอเพียง	.60
	18. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีนโยบายสิ่งแวดล้อม เช่น การดูแลสิ่งแวดล้อม,กิจกรรม,การดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม	.60

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อความ	ระดับ ความสอดคล้อง
	19. วิชาที่ท่านสอนมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม	.80
	20. วิชาที่ท่านสอนมีกิจกรรมที่สร้างความตระหนักถึง ปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม	.80
	21. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความดูแล ใส่ใจ สภาพสิ่งแวดล้อมด้านใด (มลพิษ, เสียง, อากาศ)	1.00
	22. ท่านและทีมงานในสถาบันการศึกษาให้ความสำคัญ และตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม (มลพิษ, เสียง, อากาศ)	1.00
	23. วิชาที่ท่านสอนมีการสอดแทรกเนื้อหาให้ตระหนัก ถึงปัญหาความรุนแรงในสังคม	.80
	24. สถาบันการศึกษาของท่านส่งเสริมให้ผู้เรียน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวของตน	1.00
	25. ท่านได้สอดแทรกความคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อ ครอบครัวให้แก่ผู้เรียนในวิชาที่ท่านสอน	1.00
	26. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริมให้อาจารย์ เข้าเป็นสมาชิกและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น	1.00
	27. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริมให้อาจารย์ เป็นสมาชิกและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคม วิชาชีพ	1.00
	28. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความร่วมมือ ในการทำงาน หรือแลกเปลี่ยนบุคลากรเพื่อจัด โครงการกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น	.80
	29. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความสำคัญและ กำหนดนโยบายการผลิตผู้เรียนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของประเทศชาติ	.80

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อความถาม	ระดับ ความสอดคล้อง
	30. มีกิจกรรมในสถานศึกษาที่สอดคล้อง ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติในสาขาวิชาชีพ	1.00
	31. ผู้สำเร็จการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด สามารถทำงานทำได้ตรงกับสาขาวิชาชีพ	.80
	32. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดสามารถต่อยอดและ พัฒนาสาขาวิชาชีพให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพ ได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยี สังคม	.60
	33. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดร่วมมือกับ สถานประกอบการในท้องถิ่นเพื่อร่วมกัน จัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน	.60
	34. มีกิจกรรมและการให้บริการ เพื่อประโยชน์ของ ประชาชน สังคม ชุมชน ในสาขาวิชาชีพ ด้านบริหารธุรกิจ	.80
	35. เผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานด้านการเรียน การสอน และการพัฒนาทางวิชาชีพ แก่ครู อาจารย์ นักเรียน บุคลากร และสาธารณชน	.80
	36. ร่วมมือในการทำงาน หรือแลกเปลี่ยนบุคลากร เพื่อเป็นวิทยากรในสถาบันการศึกษาหรือ สถานประกอบการ	.80
	37. วิชาที่ท่านสอนสอดคล้องความรู้พื้นฐานและทักษะ ในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ อย่างมีความสุข	.80
	38. มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐาน ในการดำเนินชีวิต (ทักษะฝีมือ คุณธรรม ระเบียบ วินัย ความรับผิดชอบ ทักษะในการแก้ปัญหา)	.80

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อความ	ระดับ ความสอดคล้อง
4. การให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเป็นต้นแบบที่ดีแก่องค์กรและสถาบันอื่น	.80
	2. ท่านเป็นตัวแบบที่ดีให้แก่บุคลากรในแผนกและนักเรียน	1.00
	3. ผลิตผลงานตามวิชาชีพที่เป็นสื่อการสอนและนวัตกรรมใหม่ เพื่อพัฒนาหน่วยงาน ชุมชน และสังคม	.60
	4. วิชาที่ท่านสอนมีการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นประสบการณ์วิชาชีพและสร้างรายได้ให้แก่นักเรียนและชุมชน ตามสาขาวิชาชีพ	.60
	5. นำเทคโนโลยีที่แปลกใหม่มาใช้ผสมผสานกับการเรียนการสอนในสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	.80
	6. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดคิดค้นและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น การจัดตารางสอนผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์, การประเมินครู	.60
	7. ท่านเป็นตัวแบบผู้มีบุคลิกภาพที่ดีแก่ผู้เรียน	.60
	8. ท่านได้สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ดีเข้าไปในวิชาที่ท่านสอน	.60
	9. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีกิจกรรมส่งเสริมการสร้างบุคลิกภาพที่ดีแก่ครู อาจารย์ นักเรียน และบุคลากร	.60
ด้านสิ่งแวดล้อม		
1. ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีนโยบายเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านใด (สมุนไพร, ขนม, อาหาร, อาชีพ)	1.00

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม	ระดับ ความสอดคล้อง
	2. ท่านได้สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้าไปในวิชาที่ท่านสอน	.80
	3. วิชาที่ท่านสอนมีกิจกรรมที่ร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	1.00
2. การประกอบ กิจการ ที่ไม่กระทบ สิ่งแวดล้อม	1. สถาบันการศึกษาผลิตบัณฑิตตรงตามความต้องการ ของตลาดแรงงาน	1.00
	2. สถาบันการศึกษาดูแลบริหารจัดการในองค์กร ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	1.00
	3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมุ่งผลิตบัณฑิต ให้สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพ โดยไม่มีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม	1.00
3. การดำเนิน ธุรกิจ ที่ไม่กระทบ สิ่งแวดล้อม	1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริมให้ผู้สอน ผู้เรียน และบุคลากรเข้าใจหลักการที่ชัดเจน ถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	.60
	2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีจริยธรรม ในการดำเนินธุรกิจที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	.80
	3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดได้รับคำยกย่อง ชมเชย ในการบริหารจัดการที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม	1.00
ด้านเศรษฐกิจ		
1. การกระจาย การพัฒนาทาง เศรษฐศาสตร์	1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดผลิตบัณฑิตสู่ภาครัฐ และเอกชนตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน	.60
	2. สถาบันที่ท่านสังกัดให้ความสำคัญกับวิชาชีพ ที่ขาดแคลนในท้องถิ่น	1.00
	3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดให้ความสำคัญ และตระหนักถึงปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ	.60
	4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเป็นหน่วยงานหนึ่ง ที่ร่วมกับภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อนพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และชุมชน	.80

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม	ระดับ ความสอดคล้อง
2. การสร้าง ผลตอบแทน สูงสุด	1. ท่านมุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศระดับประเทศ และนานาชาติตามสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	.80
	2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีนโยบายมุ่งมั่น ในการผลิตนักเรียนสู่การแข่งขันระดับประเทศและ นานาชาติตามสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	1.00
	3. สถาบันการศึกษามีการลงทุนเทคโนโลยีและ การเพิ่มพูนความรู้ด้านบริหารธุรกิจแก่ครู อาจารย์ บุคลากร และนักเรียน อย่างสูงสุด	.80
3. การดำเนินงาน ทางธุรกิจ	1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเน้นภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ ในสาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ ในสัดส่วนที่เหมาะสม	.80
	2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ทุกระดับที่ผ่านเกณฑ์ตามหลักสูตรสามารถเข้าศึกษา ตรงตามสาขาวิชาชีพที่ถนัดและสนใจ	1.00
	3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดจัดการศึกษารองรับ สาขาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจที่ตรงตาม ความต้องการของตลาดแรงงาน	1.00
	4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเปิดโอกาสให้ ทุกระดับชั้นในการเข้าศึกษาหาความรู้ตามสาขา วิชาชีพด้านบริหารธุรกิจ	1.00
4. มุมมองทาง เศรษฐศาสตร์	1. ท่านสอนวิชาตรงตามหลักสูตร และสอดคล้องกับ สภาพภาวะเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ	1.00
	2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดจัดหาวิทยากรและ แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ แก่ครู อาจารย์ บุคลากร และนักเรียน	.60

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อความ	ระดับ ความสอดคล้อง
	3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดผลิตผู้สำเร็จการศึกษา โดยตอบสนองความต้องการกำลังคนในภาคธุรกิจ	1.00
	4. มีความร่วมมือกับภาคธุรกิจในการจัดหาทุน เพื่อสนับสนุนการผลิตกำลังคนป้อนตลาดแรงงาน	.80
	5. ร่วมมือกับผู้ประกอบการธุรกิจในการร่วมกันจัด การเรียนการสอนและสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียน	1.00
ด้านสังคม วัฒนธรรม		
1. การทำนุบำรุง สังคม	1. อาจารย์ บุคลากร และนักเรียนมีกิจกรรมส่งเสริม การประกอบอาชีพด้านบริหารธุรกิจ ตามความต้องการของตลาดแรงงานในท้องถิ่น	.60
	2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเห็นความสำคัญของการ รักษาอาชีพดั้งเดิมของแต่ละท้องถิ่น	1.00
	3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีความเข้าใจ และ สามารถบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นผสมผสาน กับกิจกรรมในสถาบันการศึกษา	1.00
	4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีความร่วมมือกับ ชุมชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันตัดสินใจในการพัฒนา ท้องถิ่นและชุมชน	.60
	5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีความร่วมมือกับ ชุมชนในท้องถิ่น เพื่อช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในชุมชน	1.00
	6. มีกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น ศิลปะ ชุมชน โบราณสถาน และกิจกรรมพื้นบ้าน ในท้องถิ่น	.80
2. การทำนุบำรุง วัฒนธรรม	1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเห็นคุณค่าการดำรงไว้ ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	1.00

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม	ระดับ ความสอดคล้อง
	2. บัณฑิตจากสถาบันการศึกษาของท่านสามารถปฏิบัติงานตรงตามสาขาวิชาชีพที่เรียน	1.00
	3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมุ่งเน้นปลูกจิตสำนึกระบอบประชาธิปไตย	.80
	4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดยึดมั่นการบริหารจัดการที่เน้นความเป็นประชาธิปไตยในทุกกิจกรรม	.60
	5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเชื่อมโยงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อสร้างความเข้าใจและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย	.80
3. บุคลากร ธุรกิจ ให้สอดคล้อง กับสังคม วัฒนธรรม	1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่รวดเร็วกับสาขาวิชาชีพ	1.00
	2. ท่านใช้วิชาที่ท่านสอนมาบูรณาการงานในสาขาวิชาชีพให้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง	.80
	3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดส่งเสริมให้ผู้เรียนผู้สอน และบุคลากรมีความรัก ความใส่ใจต่อกัน	.80
	4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีความรับผิดชอบต่อการประกอบอาชีพทางธุรกิจในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม	.60
	5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีความสำคัญในการรับใช้ประเทศชาติ	.80
4. พิจารณา ขอบเขตธุรกิจ ที่ส่งผลต่อ สังคม วัฒนธรรม	1. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีนโยบายหรือหลักการปฏิบัติตามกรอบและกฎเกณฑ์การศึกษาโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม	1.00
	2. เนื้อหาวิชาที่ท่านสอนเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ	.60

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม	ระดับ ความสอดคล้อง
	3. วิชาที่ท่านสอนมีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองจนมีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล	.60
ด้านอาสาสมัคร		
1. การช่วยเหลืออย่างเต็มใจ	1. ท่านสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสังคมด้วยความเต็มใจและเต็มที่ในการปฏิบัติงาน	.60
	2. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมอย่างเต็มใจ	.80
2. การกระทำบนคุณค่าของคุณธรรม	1. ท่านสามารถปฏิบัติงานร่วมกับสถาบันการศึกษาได้โดยไม่ยึดติดกับผลตอบแทน	.60
	2. ท่านมีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ และจงรักภักดีกับสถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด	.80
	3. ท่านเคารพกฎเกณฑ์และนโยบายของสถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด	.60
	4. ท่านเป็นตัวอย่างที่ดีต่อบุคลากรในสถาบันการศึกษา เช่น ครูดีเด่น ครูมารยาทงาม	1.00
	5. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดมีกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	1.00
	6. ท่านมีความรักต่อสถาบันการศึกษาเปรียบเสมือนเป็นครอบครัวหนึ่งของท่าน	1.00
	7. ท่านมีความรักในอาชีพการงานและท้องถิ่นที่ท่านทำงาน	1.00
	8. ท่านปลุกฝังให้ผู้เรียนมีความรักในประชาชาติ	1.00
	9. ท่านมีความมุ่งมั่นอุทิศตนเพื่อสังคมในสาขาวิชาชีพของท่าน	1.00

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ตัวปงชี้	ข้อความ	ระดับ ความสอดคล้อง
10.	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย	1.00
11.	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเข้าใจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	1.00
12.	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในระดับท้องถิ่น	1.00
13.	สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัดเห็นคุณค่าของสถาบันพระมหากษัตริย์	1.00

ตารางที่ 63 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha-coefficient)

ตัวบ่งชี้	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	
1. ผู้เกี่ยวข้องการดำเนินธุรกิจ	.97
2. การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง	.90
3. ปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ลูกค้า ชุมชน	.97
4. การให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	.91
ด้านสิ่งแวดล้อม	
1. ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	.86
2. การประกอบกิจการที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม	.86
3. การดำเนินธุรกิจที่ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม	.97
ด้านเศรษฐกิจ	
1. การกระจายการพัฒนาทางเศรษฐศาสตร์	.97
2. การสร้างผลตอบแทนสูงสุด	.97
3. การดำเนินทางธุรกิจ	.97
4. มุมมองทางเศรษฐศาสตร์	.97
ด้านสังคม วัฒนธรรม	
1. การทำนุบำรุงสังคม	.97
2. การทำนุบำรุงวัฒนธรรม	.97
3. บูรณาการธุรกิจให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม	.97
4. พิจารณาขอบเขตธุรกิจที่ส่งผลกับสังคม วัฒนธรรม	.97
ด้านอาสาสมัคร	
1. การช่วยเหลืออย่างเต็มที่	.87
2. การกระทำบนคุณค่าของคุณธรรม	.97
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	.98

ตารางที่ 64 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ภาค	จำนวนตัวอย่าง (สถาบัน อาชีวศึกษา)	จำนวนตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล (คน)	จำนวนตัวอย่าง กลับคืน (สถาบัน อาชีวศึกษา)	จำนวนตัวอย่าง กลับคืน (คน)
ภาคเหนือ	14	42	12	36
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	80	240	64	192
ภาคกลาง	33	99	26	78
ภาคตะวันออก	21	63	16	48
ภาคตะวันตก	6	18	5	15
ภาคใต้	24	72	19	57
กรุงเทพมหานคร	42	126	34	102
รวม	220	660	176	528

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวอัญชดี ทองประกอบ
วัน เดือน ปีเกิด	22 ธันวาคม พ.ศ. 2520
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 48 หมู่ 3 ตำบลมาบโป่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี 20160
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2553-ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการทางการเงิน (Finance Controller) บริษัท อินเตอร์โรล (ประเทศไทย) จำกัด จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2543	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. 2550	บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2552	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2560	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (วิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา